

Incipit secundus liber secunde partis beati
Thome de Aquino ordinis predicatorum.

Questio cōem cōsidera-
tionez de virtutibus

et virtus et alius ad materiā morālē prīnētib⁹
necē ē cōsiderare singula ī spālī. Sermōes
n. morales vles min⁹ sūt viles: eo q̄ actio-
nes ī pīcularib⁹ sūt. Pōt autē aliqd ī spālī
cōsiderari circa moralia dupliciter. Uno mō
ex pte materie ipī⁹ morālīs: puta cū cōsidera-
tur de hac virtute vlt⁹ vltio. Alio mō q̄stuz
ad spāles stat⁹ hoīuz: puta cū cōsideratur de
subditis et plat⁹: de actiuis et cōplatis. vlt⁹ q̄-
busq; alijs dīyis hoīuz. p̄ q̄ cōsiderabim⁹ spe-
cialiter de hys q̄ prīnēt ad oēs hoīuz status
2⁹ vō spālī de hys q̄ prīnēt ad dēterminatos
stat⁹ hoīuz. **E**st autē cōsiderādū circa pīmū
q̄ si seorsū dēminare d̄ virtutib⁹ donis virtus
et pceptis. oportet idē mltociēs dīcere. Qui
n. sufficiēt vult tractare de h̄ pcepto. Non
mechaberis. necē ē īnq̄rē d̄ adultērio qd̄ est
quoddā pctnī. cui⁹ etiā cōgnitio dēpēdet ex
cōgnitiōe oppositē virtutis. **E**rit q̄ cōpēdīosior
et expeditior cōsideratōis via si sil sub eodem
tractatū cōsideratio pcedit de virtute: et dono
sibi cōrespōdēte: et virtus oppositis et pcep-
tis affirmatis l̄ negatis. **E**rit autē h̄ cōsidera-
tōis mō cōueniēs ipīs virtus fm ppriam
spēm. **O**īssū est. n. supra q̄ vitia et pctā diuer-
sificāf spe fm māz vlt⁹ obiectū: n̄ autē fm alias
differētias pctōz. puta cordis oris et opis vlt⁹
fm ifirmitatē ignorātiā: et malitiām et alias
hui⁹ mōi dīas. **E**st at eadē mā circa quā et

vt⁹ recte opaf: et vitia opposita a rectitudine
recedūt. **S**ic q̄ tota mā morālī ad cōsiderati-
onē virtutū fducta. oēs virtutes sūt vlt⁹ re-
ducēd ad septē. q̄ tres sūt theologice d̄ qb⁹
pīno est agēdū. alie vō q̄tuor sūt cardinales
de qb⁹ posteri⁹ agef. **V**irtutū autē intellectu-
aliū. vna qdē est prudentia q̄ inf⁹ cardinales
virtutes cōtinet et numerat. **A**rs vō nō prīnēt
ad morālem q̄ circa agibilia dīaf: cū ars sit
recta rō factibiliū. ut supra dēctū ē. **A**lie vero
tres intellectuāles virtutes. s. sapia intellect⁹ et
scia cōicāt etiā ī noīe cū donis q̄busdā spīri-
t⁹ sci vñ sil d̄ eis cōsiderabūt ī cōsideratione
donoz virtutib⁹ etiā cōmōdētū. **A**lie vō vtu-
tes morales oēs aliq̄līē reducūt ad virtutes
cardinales: ut ex supra dēctis p̄. **U**ñ ī cōsidera-
tōe alicui⁹ virtutis cardinal⁹ cōsiderabūt etiā
oēs virtutes ad eī q̄līscūq; prīnētes et vitia
opposita et sic nihil morālīū erit p̄termīssuz.

Circa virtutes

igitur theologicas. p̄ erit cōsiderādū
de fide. 2⁹ de spe. 3⁹ de caritate. **C**ir-
ca fidē vō quadruplex cōsideratio occurrit
Prima qdē de ipsa fide. **S**ecūda de dōis
intellect⁹ et scie sibi cōmōdētib⁹. **T**ertia d̄
virtus oppositis. **Q**uarta de pceptis ad hāc
virtutē prīnētib⁹. **C**irca fidē vō. p̄ erit cō-
siderādūz d̄ ei⁹ obiecto. 2⁹ d̄ ei⁹ actu. 3⁹ d̄ ipō
habitu fidei. **C**irca pīmū querūtur decez
pīno vtz obiectū fidei sit veritas p̄ma. 2⁹ vtz
obiectū fidei sit aliqd cōplexū vlt⁹ ī cōplexum
.i. res aut enūciabile. 3⁹ vtrū fidei possit sub
esse falsū. 4⁹ vtz obiectū fidei possit eē ali-
qd visū. 5⁹ vtz possit eē aliqd scitū. 6⁹ vtruz
credibilia debeāt dīstīgui p̄ certos articulos
7⁹ vtz idē articuli subīnt fidei fm oē tēpus
8⁹ de numero articuloz. 9⁹ de mō tradēdi
articulos ī simbolo. 10⁹ cuius sit. fidei sym-
bolum cōstitūere.

Ad primuz sic proce-

dīf. **V**idēf q̄ obiectum fidei nō sit vītas p̄-
ma. **I**llud. n. vidēf eē obiectū fidei qd̄ nobis
pponit ad credēdū. sed nō solū pponit no-
bis ad credēdū ea q̄ prīnēt ad diuinitatem
q̄ ē vītas p̄ma s̄ ēt ea q̄ prīnēt ad hūanitatē
chūsti et ecclīe sacra et creaturaz cōditionez
q̄ nō solū vītas p̄ma ē fidei obiectū. **F**ides
et ifidelitas sūt circa idē. cū sint oppoīta
s̄ circa oīa que ī sacra scriptura cōtinentur

pōt eē infidelitas. Quicquid. n. horz hō nega-
uerit. infidel' reputat. g. etiā fides ē circa oīa
q̄ in sacra scriptura continēt. s; ibi mltā de ho-
mib' continēt. aut de alijs rebus creatis. g.
obiectū fidei nō solū ē vitas p̄ma. s; etiā vitas
creata. ¶ **F**. Fides caritati dīuidit. ut sup̄
dcm̄ ē s; caritate nō solū diligim' deū. q̄ ē sū-
ma bonitas s; etiā diligim' p̄ximū. g. fidei
obiectū nō ē solū vitas p̄ma. ¶ **S**. 3. ē quod
Dro' dicit 7. ca. d. diuini. noib' q̄ fides ē cir-
ca simplicē et sp̄ritū vitatē. hec at̄ ē vitas p̄-
ma g. obiectū fidei ē vitas p̄ma. ¶ **R**. dōm q̄
cui' libz cogscitiui hī' obiectū duo hz. s. id
qđ mātr cognoscit qđ ē sic māle obiectum
et id p qđ cogscit qđ ē formal' rō obiecti. sic
i scia geometrie mātr scita sūt cōclusōes. for-
mal' vō rō sciēdi sūt media dōmōstratiōis p q̄
cōclusōes cogscūt. ¶ **S**. icig' i fide si cōside-
rem' formalē rōez obiecti nihil ē aliud q̄ vi-
tas p̄ma. ¶ **N**ō. n. fides de q̄ loqmur assentit
alicui. nisi q̄a ē a deo reuelatū. ¶ **U**nde ipsi vi-
tati dīne fides innitit tāq̄ medio. ¶ **S**. i vero
cōsiderem' mātr ea q̄bus fides assentit. nō
solū ē ipse de'. s; etiā mltā alia q̄ tñ sub assen-
su fidei nō cadūt nisi s̄m q̄ hnt aliq̄ ordi-
nē ad deū. put. s. p aliquos dīnitatis effec-
tus hō adiuuat ad rēdēdū i diuinā fruitōez
Et iō etiā ex hac pte obiectū fidei ē qđ amō
vitas p̄ma i q̄tū nihil cadit sub fide nisi i or-
dine ad deū. sic obiectū medicine ē sanitas:
q̄a nihil medicina cōsiderat nisi i ordine ad
sanitatē. ¶ **A**d p̄mū g. dicēdū q̄ ea q̄ p̄tinet
ad huānitatē xpi et ad sacra ecclesie v̄l ad q̄s
cūq; creaturas. cadūt sub fide i q̄tū p bec or-
diamur ad deū. et eis etiā assētīm' p̄p̄ dīnā
vitatē. Et s̄lir dicēdū ē ad secūdū d. oib' illis
q̄ in sacra scriptura tradūt. ¶ **A**d t̄tūz dicē-
dum q̄ etiā caritas diligit p̄ximū etiā p̄p̄
deum. et sic obiectū ei' p̄p̄ ē ipse de'. ut in
fra dicet.

Ad secundū sic pro-
cedit. ¶ **V**idet q̄ obiectū fidei nō sit aliqd cō-
plexum p modū enūciabilis. ¶ **O**biectū. n. fi-
dei ē vitas p̄ma sic dcm̄ ē s; p̄ma vitas ē qđ
iōplexū. g. obiectū fidei nō ē aliqd cōplexū.
¶ **E**xpositio fidei i simbolo continēt. s; i sym-
bolo nō ponūt enūciabilia s; res. ¶ **N**ō. n.
dicūt ibi q̄ de' sit oipotēs. s; credo in deum
oipotentē. g. obiectū fidei nō ē enūciabile
s; res. ¶ **F**. fidei succedit visio. s̄m illud. i. ad

Cor. 13. Videm' tunc p speculuz i enigma-
te. tūc aut facie ad facie. s; visio patrie ē d in
cōplexo. cū sit ipi' dīne eēntie. g. etiā fides vi-
e. ¶ **S**. 3. Fides ē media int̄ scia et opinionēz
mediū aut et extma sūt eiufdē generis. cū g.
scia et opio sūt circa enūciabilia. vidēt q̄ s̄lir
fides sit circa enūciabilia: et ita obiectūz fi-
dei cū sit circa enūciabilia ē aliqd cōplexum
¶ **R**. dicēdū q̄ cognita sūt i cōgscēte s̄m
mōm cōgscētis. Est at̄ mō' p̄p̄ huāni intel-
lect' ut cōponēdo et diuidēdo vitatē cōgscat
sicut in p̄mo dcm̄ ē. Et iō ea q̄ sūt s̄m se s̄m
plicia. intellect' huān' cōgscit s̄m quādam
cōplexiōez. sicut euerfo itellect' diuin' i cō-
plexo cōgscit ea q̄ sūt s̄m se cōplexa. ¶ **S**. icig'
obiectū fidei duplir cōsiderari pōt. ¶ **U**no: ex
pte ipi' rei credite. et sic obiectū fidei ē aliqd
iōplexū. s. res ipa de q̄ fides habet. ¶ **A**lio:
ex pte credētis. et s̄m hoc obiectū fidei ē ali-
qd cōplexū p mōm enūciabil'. et illud vtrūq;
vere opiatūz fuit apud ātīquos. et s̄m aliqd
vtrūq; ē ver'. ¶ **A**d p̄mū g. dicēdū q̄ ratio
illa p̄cedit de obiecto fidei ex pte ipi' rei cre-
dite. ¶ **A**d secūdū dicēdū q̄ i simbolo tan-
gūt ea de q̄b' ē fides i q̄tūz ad ea f̄minatūz
act' credētis. ut ex ipō mō loquēdi apparet
Act' aut credētis nō f̄minat ad enūciabile
s; ad rē. ¶ **N**ō. n. formam' enūciabilia nisi ut
p ea de rebus cognitōz habeam'. sicut i scia
ita et in fide. ¶ **A**d tertūz dicēdū q̄ visio pa-
trie erit vitatis p̄me s̄m q̄ in se ē. s̄m illud. i.
Joh. 3. Cū apparuerit filies ei erim'. et vid-
bim' eū sicuti ē. Et iō visio illa erit nō p mōz
enūciabil'. sed p mōz simplicis intelligētie
sed p fidē nō app̄hēdim' vitatē p̄mā sicut in
se est. vnde nō est similis ratio.

Ad tertūz sic proce-
dit. ¶ **V**idet q̄ fidei possit subeē falsū. Fides
n. dīuidit' spei et caritati. s; spei pōt aliqd
subeē s̄m. ¶ **A**lī. n. sp̄at se habituros vitaz
etnā q̄ nō habebūt s̄lir etiā et caritati: mlti
n. dicūt tāq̄ boni q̄ tñ boni nō sūt. g. etiā
fidei pōt aliquid subeē falsū. ¶ **F**. Abrahāz
credidit xpm nascitūz. s̄m illud Joh. 8. Abrahā
paf vester exultauit ut videret diēz
meuz. s; p' tēp' abrahe de' poterat nō i car-
nari. sola. n. sua voluntate carnē accepit. et ita
esset falsuz qđ abrahā d xpo credidit. g. fidei
pōt subeē s̄m. ¶ **F**. Fides ātīq̄z fuit q̄ xps
eēt nascitūz. et hec fides durauit i mlti v̄sq;

ad predicatioē euāgely. s; xpo iā nato aīqz
predicare incipet. falsū erat xpm nascituz.
q̄ fidei pōt subeē falsū. ¶ **U**nū d̄ p̄tineti
b̄ ad fidē ē ut aliq̄s credat sub sac̄o altaris
vez corp̄ xpi oīnri: pōt at̄ cōtigere qm̄ nō
recte cōsecrat q̄ n̄ ē ibi vez corp̄ xpi s; solū
panis. q̄ fidei pōt subeē falsū. ¶ **S**ed cōtra
Nulla virt̄ pficiēs itellectū se habz ad falsū
scōm q̄ ē malū itellē ut p̄z p̄p̄m in 6. ethi
corp̄. sed fides ē q̄dā virt̄ pficiēs itellectū
ut infra patebit. q̄ ei nō pōt subesse falsum.
¶ **R̄.** dicēdū q̄ nihil subest alicui potētie
vl̄ habitūi z ēt actui nisi mediāte rōne sōra
li obi. sicut color videri nō pōt nisi p̄ lumen
z cōclusio sciri nō pōt nisi p̄ mediū demōstra
tionis. Dictū est autē q̄ rō sōral̄ obi fidei ē
veritas p̄ma. vñ nihil pōt cadere sub fidē nisi
in q̄stū stat sub veritate p̄ma sub q̄ nullum
falsū stare pōt sicut nec nō ens sub ente. nec
malū sub bonitate. ¶ **U**n̄ reliquit q̄ fidei nō
pōt subesse aliq̄d falsū. ¶ **A**d p̄mū q̄ dicēdū
q̄ quia vez ē bonū itellē. nō at̄ ē bonū ap
petitiue v̄tut̄. iō oēs virtutes q̄ pficiūt itel
lectū excludūt totalit̄ falsū: qz d̄ rōne virtu
tis ē q̄ se hēat solū ad bonū. Virtutes aut̄
pficiētes p̄tē appetitiāz nō excludūt totalit̄
falsū. Pōt. n. aliquis fm̄ iustitiā aut tēperā
tiā ager aliq̄s falsā op̄ioēz h̄ns de eo circa qd̄
agit z ita cū fides pficiat itellectū. spes aut̄
z caritas appetitiāz p̄tē: nō ē silis rō de eis
Et tñ nec etiā spei subest falsū. ¶ **N**ō. n. ali
quis sp̄at se habitūz vitā etnā fm̄ pp̄am po
testatē. ¶ **B**. n. eēt p̄sūptiois: s; fm̄ auxiliū
gr̄e i q̄ si p̄senerauerit oīo. infallibil̄ vitā et
nā cōsequē. ¶ **S**il̄r ēt ad caritatē p̄tinz diligē
dēū i q̄cūq; fuerit. vñ nō r̄fert ad caritatem
v̄tuz i isto sit de⁹ qui pp̄t deū diligit. ¶ **A**d
secūdū dōm q̄ deū nō icarnari fm̄ se cōfide
ratuz fuit possibile etiā p̄ tēp̄ abrahe. s; fm̄
q̄ cadit sub p̄scia d̄ina hz quādā necitatem
infallibilitatis. ut i p̄ dictū ē. z b̄ mō cadit
sub fide: vñ p̄ ut cadit sub fide nō pōt eē fal
sū. ¶ **A**d t̄tū dōm q̄ b̄ ad fidē credēt̄ p̄t̄
nebat p̄ xpi natiuitatē q̄ credēt eum qm̄q;
nasci. s; alia d̄minatio t̄pis in q̄ decipiebat̄
n̄ erat ex fidē s; ex coniectura humana. ¶ **P**os
sibile ē. n. ex coniectura huāna hoīez fidelem
falsuz aliquid estimare: s; q̄ ex fide falsum
estimet b̄ ē ipossibile. ¶ **A**d q̄rtū dō q̄ fides
credētis nō fert̄ ad has species panis vel il
las. s; ad b̄ q̄ vez corpus xpi sit sub sp̄ebus

panis s̄sibil̄ qm̄ recte fuerit cōsecratuz. vñ si
non sit recte cōsecratuz. fidei nō suberit pp̄t
hoc falsum.

Ad quartuz sic pro

cedit. ¶ **V**idēt q̄ obm̄ fidei sit aliq̄d visū. Dic̄
enī d̄ns Thome Joh. 2. qz vidisti me credi
disti. q̄ z de eodē ē visio z fides. ¶ **A**plius
i. ad Cor. 13. dic̄: Vidē nūc p̄ speculū in
enigmate: z loquit̄ d̄ cōgnitōe fidei. q̄ id qd̄
credīt vidēt. ¶ **S**ides ē qd̄dā sp̄uale lum̄
men. s; sub quibet lumine aliquid vidēt. q̄
fides ē d̄ reb̄ visis. ¶ **Q**uilibet f̄sus. visus
noīat. ut Aug⁹ dic̄ i li. d̄ verbis d̄ni. s; fides
ē de auditis. fm̄ id ad Ro. 10. fides ex audi
tu ē. q̄ fides ē de reb̄ visis. ¶ **S**ed d̄ ē qd̄ a
plius dic̄ ad Heb. xi. q̄ fides ē argumētū nō
apparētū. ¶ **R̄.** dōm q̄ fides ip̄ortat assen
sum itellē ad id qd̄ credīt. Assēt̄ at̄ itellec
tus alicui duplicit̄. ¶ **U**no: qz ad b̄ mouetur
ab ip̄o obo qd̄ ē vl̄ p̄ se ip̄m cōgnitū. sicut p̄z
i p̄ncip̄is p̄mis qz ē itellect⁹: vl̄ ē p̄ aliud cō
gnitū sicut p̄z d̄ cōclusioib̄ q̄rū ē scia. ¶ **A**lio: i
tellect⁹ assentit alicui nō qz sufficiēt mouea
t̄ ab obo pp̄o. s; p̄ quādā electioēz volūta
rie declinās in vñā p̄tē magi q̄s in aliā: z si q̄
dē b̄ sit cū dubitatōe z formidine alēi p̄tis
erit op̄io. si at̄ sit cū certitudie absq; t̄li for
midie erit fides. ¶ **N**lla aut̄ videri dicūt qui
p̄ se ip̄a mouēt itellectū n̄m vel s̄sū ad sui
cōgnitiōē. ¶ **U**n̄ manifestū ē q̄ nec fides nec
op̄io pōt eē d̄ ip̄is visis aut fm̄ sensū. aut s; z
intellectū. ¶ **A**d p̄mū q̄ dicēdū q̄ Tho
mas aliud vidit z aliud credidit. hoīem vi
dit. z deū credēs cōfessus ē cū dixit: d̄ns me
us z de⁹ me⁹. ¶ **A**d secūdū dōm q̄ ea q̄ sub
sunt fidei. duplicit̄ cōsiderari p̄t̄. ¶ **U**no: in
sp̄cāli. z sic nō p̄t̄ eē sil̄ visa z credita sicut
dictū ē. ¶ **A**lio mō in gnāl̄i. s; sub oī rōne cre
dibilis. z sic sunt visa ab eo q̄ credit. ¶ **N**on
enī credēt nisi videret ea eē credēda. vl̄ pp̄t
euidēt̄ā signoz. vl̄ pp̄t aliquid hui⁹ mōi.
¶ **A**d t̄tū dōm q̄ lumē fidei facit vidē ea que
credūt. ¶ **S**icut. n. p̄ alios habit⁹ v̄tutū hō
videt illud qd̄ est sibi cōueniēs scōm habitū
illū: ita etiā p̄ habitū fidei iclinat̄ mēs hoīs
ad assentiendū his que cōueniūt recte fidei
et nō alyis. ¶ **A**d q̄rtū dicēdū q̄ audit⁹ est
verboz significatiū ea que sūt fidei: nō aut̄
est ipsarum rerum de quibus est fides: et
sic non oportet ut huiusmodi res sint visē

secundum distinctionem quandam. **Que. n.** in deo
vni sunt in nostro intellectu multiplicat. **g.**
credibilia debent particulos distingui. **¶**
dicendum quod nomen articuli ex greco videtur esse
riuati. **Arthon. n.** in greco quod in latino ar
ticulus dicitur significat quandam coaptationem
aliquarum partium distinctarum et ideo particule corpori
sibi inuicem coaptate dicuntur membra articuli
Et similiter in grammatice apud grecos dicitur
articuli quedam presertim orationis coaptate alijs
dictionibus ad exprimentum earum genus nume
rum uel casum. **Et** sicut in rethorice articuli
dicuntur quedam partium coaptaciones. **Dicit** enim
Tullius in 2° rethorice quod articulus dicitur cum
singula uerba inualis distinguuntur cetera orati
one hoc modo. **Ac**rimonia uoce uultu ad
uersarios perterruisti. **Unde** et credibilia fidei
christiane dicitur non particulos distingui in quantum
in quasdam partes diuiduntur habentes aliquam
coaptationem ad inuicem. **Est** autem obiectum fidei ali
quid non uisibile circa diuina ut supra dictum est.
Et ideo ubi occurrit aliquid speciali ratione non uisibile
ibi est specialis articulus. **ubi** autem multa sunt eandem
rationem sunt cognita uel non cognita ibi non
sunt articuli distinguendi sicut aliam difficultatem
habet ad uidentium quod deus sit passus et aliam
quod mortuus surrexerit. **Et** ideo distinguuntur articuli
surrexerit ab articulo passus. **sed** quod
sit passus mortuus et sepultus uel in eadem difficultate
habetur ita quod uel uno suscepto non est difficile
alia suscipere. **et** propter hoc omnia hec pertinent ad
unum articulum. **Ad** primum ergo dicendum quod aliqui
sunt credibilia de quibus est fides secundum se. **Alii**
uero sunt credibilia de quibus non est fides secundum se sed
solum in ordine ad alia: sicut etiam in alijs scientijs
quoddam proponuntur ut per se intenta et quoddam ad mani
festationem aliorum. **Quia** uero fides principaliter est
de his que uidentur sperari in patria. **secundum** il
lud **hebr. xi.** Fides est substantia sperandarum rerum. **et**
ideo per se ad fidem pertinet illa que directe nos or
dinat ad uitam eternam. sicut sunt tres persone oipo
tentis dei. mysterium incarnationis christi. et alia
huiusmodi. **Et** secundum ista distinguuntur articuli
fidei. **Quedam** uero proponuntur in sacra scriptura
ut credenda non quasi principaliter intenta sed ad
predictorum manifestationem. sicut quod **Abraham** habu
it duos filios. quod tactum ossium **Delisei** sus
citarum est mortuus. et alia huiusmodi que narra
tur in sacra scriptura in ordine ad manifesta
tionem diuine maiestatis uel incarnationis
christi et secundum talia non oportet articulos dis

tinguere. **¶** **Ad** secundum dicendum quod ratio for
malis obiecti fidei potest accipi dupliciter
Uno modo ex parte ipsius rei credite. **et** sic ratio
formalis omnium credibilium est ueritas prima.
et ex hac parte articuli non distinguuntur. **Alio**
modo potest accipi ratio formalis credibilium ex parte
nostra. **et** sic ratio formalis credibilis est ut non
sit uisibile. **et** ex hac parte articuli fidei distinguuntur
ut uisibile est. **¶** **Ad** tertium dicendum quod illa distinctio
dat de articulo magis secundum quadam etymologiam
nominis potest habere derivationem latinam quam
secundum eam ueram significationem prout a greco
deriuatur. **uero** non est magni ponderis. **Do**
test tamen dici quod hoc ad credendum necessitate
coactionis nullus artetur. cum credere sit uoluntariu.
artatur tamen necessitate finis. quia
attendere ad deum oportet credere et sine fide
impossibile est placere deo. ut apostolus dicit **hebr. xi.**

Ad septimum sic pro

cedit. **¶** **Uide** quod articuli fidei non creuerint
secundum temporum successionem. **quod** ut apostolus dicit ad
hebr. xi. Fides est substantia sperandarum rerum. **sed** om
ni tempore sunt eadem substantia ergo omni tempore sunt eadem
credenda. **¶** **In** scientijs humanis ordinatis per
successionem temporum augmentum factum est propter
defectum cognitionis in primis que scientias iuueni
runt. **ut** per primum in 2° methaph. **sed** docet
na fidei non est inuenta humanis sed tradita a
deo. **dei. n. donum** est ut dicit **ep. 2.** cum ergo in deum
nullus defectus scientie cadat: uide quod a prin
cipio cognitio credibilium fuerit perfecta. **et** quod
non creuerit secundum successionem temporum. **¶**
Operatio gratie non minus ordinate procedit quam
operatio nature. sed natura spiritus in initium sumit a
perfectis. **ut** **Boetius** dicit in libro de consolacione
ergo etiam uide quod operatio gratie a perfectis
initium superserit. **ita** quod primo illi qui tradiderunt
fidem perfectissime eam cognouerunt. **¶**
Sic per apostolos ad nos fides christi puenit ita etiam
in populo ueteri testamento per patres ad
posteriores diuenit cognitio fidei. **secundum** illud
deut. 22. **In**terroga patrem tuum et annuntiabit
tibi. **sed** apostoli plenissime fuerunt instructi de
mysterijs. **ac**ceperunt. **n.** sicut et tempore prius ita
et ceteris abundantius. **ut** dicit **glossa** super illud
ro. 8. **Nos** ipsi primitias spiritus habentes. **ergo**
uide quod cognitio credibilium non creuerit per
temporum successionem. **¶** **Sed** est quod **Gregorius**
dicit quod secundum incrementa temporum erunt scientia scriptura
partium et quanto uiciniore aduentui saluatoris

fuerunt. tanto sacra salutis plenius pceperunt
R. dicendum quod ita se habent in doctrina ar-
ticuli fidei sicut principia per se nota in doctrina
quod per rationes naturales habent in quibus principia
ordo quidem inuenitur ut quedam in alijs impli-
cite continentur: sicut omnia principia reducuntur
ad hoc sicut ad primum impossibile est nisi affirmari
et negare: ut patet per philosophum in 4. methaphisicis. Et sicut
omnes articuli implicite continentur in alijs primis con-
dibilibus: sicut ut datur deus esse et prouidentia habere
circa hominum salutem: sicut in illis ad Hebr. xi. Acce-
deret ad deum oportet credere: quia est: et quod inquiren-
tibus se remunerator sit. In esse enim dei non in-
cluduntur omnia que credimus in deo eterniter existere in
quibus nostra beatitudo existit. In fide autem per
uidetiam includuntur omnia: que temporaliter a deo
dispensat: ad hominum salutem que sunt in beati-
tudine: et per hoc est medium aliorum subsistentium
articulorum: quedam in alijs continentur: sicut in fide
redemptionis humane implicite continentur et in car-
nationis christi et eius passio: et omnia huiusmodi
Sic ergo dicitur quod quantum ad sciam articulorum fidei
non est factum eorum argumentum per temporum
successionem: quia quecumque posteriores credi-
derunt continebantur in fide precedentium patrum: licet
implicite: sed quantum ad explicatioem creuit numerus
articulorum: quia quedam explicite cognita sunt a
posterioribus que a prioribus non cognosce-
bantur explicite. Unde dominus moysi dicit. Exo. 4.
Ego sum deus abraham: deus Isaac: deus Jaco-
cob: et nomen meum adonai non indicavi eis. Et
David dicit: Super senes intellexi. Et apostolus
dicit ad Eph. 3. In alijs generationibus non est
agnitum mysterium christi sicut nunc reuelatum est san-
ctis apostolis et prophetis. Ad primum ergo dicendum
quod si fuerit eadem speranda apud homines a christo
quia tamen ad hanc speranda homines non pueni-
erunt nisi per christum: quanto a christo fuerunt ratio-
niores sicut tempus tanto a consecutione speran-
dorum longiores. Unde apostolus dicit ad Hebr.
xi. Juxta fidem defuncti sunt omnes isti non acce-
ptis re promissionibus: sed a longe eas re-
spicientes. Quanto autem aliquo a longioribus uidetur
tanto minus distincte uidetur: et ideo bona speranda
distinctius cognouerunt que fuerunt aduentui
christi uicini. Ad secundum dicendum quod profe-
tus cognitioni dupliciter contingit. Uno
modo ex parte docentis que in cognitione perficit
sue unum: siue plures per temporum successionem: et in
sua est ratio argumenti in scientiis per rationes huma-
nitas inueniuntur. Alio modo ex parte addiscētis

ficut magister qui nouit totam artem non statim
a principio tradit eam discipulo quia capere non
posset. sed paulatim delectandis ei capacitati et
hac ratione profecerunt homines in cognitione fidei
per temporum successionem. Unde apostolus ad Gal. 3. et
parat statum veteris testamenti pueritiae.
Ad tertium dicendum quod ad generationem natu-
ralem due cause preexistunt. scilicet agens et ma-
teria. Secundum ordinem cause agentis natura-
liter prius est quod est perfectius: et sic natura a per-
fectis sumit exordium: quia imperfecta non ducuntur
ad perfectionem nisi per aliqua perfecta persistencia.
Secundum vero ordinem cause materialis prius est quod est
imperfectius: et sicut in hac natura precedit ab im-
perfecto ad perfectum. In manifestatione autem fidei
dei deus est sicut agens que habet perfectam scientiam
ab eterno. homo autem est sicut materia recipiens influ-
entiam dei agentis: et ideo oportuit quod ab imperfecto
ad perfectum precederet cognitio fidei in hominibus.
Et licet in hominibus quidam se habuerunt per mo-
dum cause agentis: quia fuerunt fidei doctores
tamen manifestatio spiritus sancti talibus ad utilitatem
communem ut patet per ad Cor. 12. Et ideo tantum daba-
tur per quos erat institutores fidei de cognitione
fidei quantum oportebat per tempore illo populo tradi
ul' nuda ul' in figura. Ad quantum dicendum quod vl-
tima consummatio gratie facta est per christum: unde et tem-
pus eius dicitur tempus plenitudinis ad Gal. 4.
Et ideo illi que fuerunt propinquiores christo ul' ante
sicut Iohannes baptista. ul' post sicut apostoli. plenius
mysteria fidei cognouerunt: quia et circa statum
hominis hoc videtur quod perfectio est in iuuentute: et
tanto habet homo perfectiore statum ul' ante uel
post. quanto est iuuentuti propinquior.

Ad octauum sic proce-

dit. Videtur quod inconuenienter articuli fidei e-
numerentur. Et enim que possunt ratione demon-
stratiua sciri non pertinent ad fidem ut apud homi-
nes sunt credibilia: sicut supra dictum est. sed deum esse
unum potest esse scitum per demonstrationem. Unde et
philosophus in 12. methaphisicis. probat. et multi alij
philosophi ad hoc demonstrationes induxerunt ergo deum esse
unum non dicitur per unum articulum fidei. Sic ideo
necessitate fidei est quod credamus deum omnipotentem
ita etiam quod credamus eum omnia scientem et omnibus
prouidentem. et circa utrumque horum aliqui errauerunt
obuit ergo in articulo fidei fieri mentio de sapientia
et prouidentia diuina: sicut et de omni potentia.
Et eadem est notitia patris et filij. secundum illud
Ioh. 14. Qui uidet me uidet et patrem. ergo unum

trī articulus debet esse de p̄re et filio. et eadē rōne de sp̄u sc̄o. ¶ **P.** Persona p̄ris nō est miōr q̄ filij et sp̄us sc̄i. s̄z plures articuli ponūf circa p̄sonā sp̄us sc̄i. et similit̄ circa p̄sonā filij. q̄ plures articuli debent poni circa p̄sonā patris. ¶ **P.** Sicuti p̄sone p̄ris et p̄sone sp̄us sc̄i aliquid appropriat̄. ita et p̄sone filij sc̄oz diuinitatē. s̄z in articulis ponit̄ aliq̄d op̄ appropriatū patri. s. opus creatōis et filij aliq̄d op̄ appropriatū sp̄ui sc̄o. s. q̄ locut̄ ē p̄ p̄phas. q̄ etiā int̄ articulos fidei debet aliq̄d opus appropriari filio s̄m diuinitatē. ¶ **P.** Sacramētū eucharistie habet speciale difficultatē pro multis articulis. q̄ d̄ ea debuit poni sp̄alis articulus. nō videt̄ q̄ q̄ articuli sufficiēt enumerat̄. ¶ **Sed** ī h̄riū ē auctoritas ecclesie sic enumerat̄is. ¶ **R.** dicit̄ q̄ si cut d̄m ē illa p̄ se p̄tinēt ad fidē q̄rū visione ī vita et̄na p̄fruemur. et p̄ q̄ ducemur ad vitā et̄nā. Duo aut̄ nobis vidēda p̄ponūf. s. occultū diuinitatis cui⁹ visio nos beatos facit. et mysteriū h̄ūanitat̄ xp̄i. p̄ q̄d ī gloriā filiorum dei accessum habemus ut dicitur ad Ro. 5. ¶ **Unde** d̄r Joh. 7. **Dec** est vita eterna ut cognoscāt te deū verū. et quē nisi sti ībz xp̄z. Et iō p̄ma distinctio credibilium ē q̄ q̄dā p̄tinet ad maiestātē diuinitat̄ q̄dam vero p̄tinet ad mysteriū h̄ūanitat̄ xp̄i q̄d ē pietat̄ sacramētū. ut d̄r. i. ad Thimot̄ 4. ¶ **Circa** maiestātē aut̄ diuinitat̄ tria nobis credēda p̄ponūf. p̄ q̄dā vnitas diuinitatis. et ad h̄ p̄tinet prim⁹ articulus. 2. trinitas p̄sonaz. et d̄ h̄ sunt tres articuli s̄m tres p̄sonas. 3. v̄o p̄ponūf nob̄ opa diuinitatis p̄p̄ia. quoz primū p̄tinet ad eē nature et sic p̄ponūf nob̄ articulus creatōis. Secūdū v̄o p̄tinet ad eē gr̄e. et sic p̄ponūf nobis sub vno articulo oīa p̄tinētia ad sc̄ificationē h̄ūanā. Tertiuū v̄o p̄tinet ad eē gl̄ie. et sic p̄ponūf nobis ali⁹ articulus de resurrectione carnis et de vita et̄na. et ita sunt septē articuli ad diuinitatē p̄tinētēs. Sicut etiam circa h̄ūanitatē xp̄i ponūf septē articuli. quorū p̄mus ē de incarnatione siue d̄ceptione xp̄i 2. de natiuitate eius ex v̄gine. 3. de passioe ei⁹. et morte. et sepultura. 4. de descensu ad inferos. 5. de resurrectione. 6. de ascensu ad iudiciū. et sic in vnuerfo sūt q̄tuordecī. Quidā n̄ distinguūt duodecī articulos fidei. sex p̄tinētēs ad diuinitatem. et sex p̄tinētēs ad humanitatē. Tres

enī articulos triū p̄sonaz p̄phēdūt sub vno quia eadem ē cognitio triū p̄sonaz. Articulum vero de opere glorificationis distinguit ī duos. s. in resurrectionē carnis et gloriāz aie. Sicut articulus d̄ceptionis et natiuitat̄ iungunt̄ in vnū. ¶ **Ad** primū q̄ dicit̄ q̄ m̄ta p̄ fidē tenemus de deo q̄ naturali ratione iuestigare p̄hi nō potuerūt. puta circa p̄uidētia eius et oīpotētia. et q̄ ip̄e sol⁹ sit colendus. que oīa p̄tinēt sub articulo vnitat̄ dei. ¶ **Ad** secūdū dicit̄ q̄ ip̄m nomē diuinitatis iportat̄ p̄uisionē qua ndā ut in p̄li dicit̄ ē. Potētia aut̄ in habētibus intellectū nō opat̄ nisi s̄m volūtātē et cognitionem et ideo oī potētia dei includit quodāmodo oīuz sciam et p̄uidētia. nō. n. posset oīa que vellet ī istis inferioribus agē nisi ea cogscēt et eoz p̄uidētia haberet. ¶ **Ad** t̄tiū dicit̄ q̄ p̄ris et filij et sp̄us sc̄i ē vna cognitio quantum ad vnitatem essentie que p̄tinet ad primū articulū. ¶ **Qu**ntum vero ad distinctiōez p̄sonaz q̄ est p̄ relationes originis q̄dāmodo in cognitioe patris includit cognitio filij. Nō enī esset p̄r si filium nō haberet. quoz nexus ē sp̄us sc̄i. et quantum ad h̄ b̄n moti sunt qui posuerunt vnū articulū triū p̄sonaz. S̄z q̄a circa singulas p̄sonas sunt aliq̄a attendenda circa q̄ t̄tingit esse errorem q̄rtū ad hoc d̄ tribus p̄sonis p̄nt poni tres articuli. Arri⁹ enī credidit p̄rem oīpotētē et et̄num. s̄z nō credidit filiū coequalē et cōsubstantialē patri: et ideo necessariū fuit apponere articulos d̄ p̄sona filij ad hoc d̄terminandū. Et eadē rōne contra macedoniū necesse fuit ponē articulū tertiuū de p̄sona sp̄us sc̄i. Et sicut etiā cōceptio christi et natiuitas. et etiā r̄surrectio et vita et̄na s̄m vnā rōnē p̄nt p̄prehendi sub vno articulo inq̄stū ad vnū ordināf. et s̄m aliā rōnē p̄nt distingui inq̄stū seorsū habēt speciales difficultates. ¶ **Ad** q̄rtū dicit̄ dū q̄ filio et spiritui sancto cōuenit mitti ad sanctificandā creaturā circa q̄d plura credenda occurrūt. et ideo circa p̄sonā filij et sp̄us sancti plures articuli multiplicāf q̄s circa p̄sonam patris que nūq̄ mittit̄. ut in p̄ dictū ē. ¶ **Ad** quintū dicit̄ q̄ sanctificatio creature p̄ gratiā. et cōsumatio p̄ gl̄iam fit etiā p̄ donū caritatis quod appropriat̄ spiritui sc̄o et p̄ donū sapie q̄d appropriat̄ filio et ideo vtrūq̄ op̄ p̄tinet et ad filium et ad sp̄um sanctū p̄ appropriatiōez sc̄oz rōes diuersas. ¶ **Ad** sextū

dicens q̄ in sacro eucaristie . duo possunt
considerari. Unū . s. q̄ sacm̄ ē . z hoc bz eandē
rōnē cū alijs effectibus gr̄e sanctificātis. Ali
ud ē q̄ miraculose ibi corp⁹ xp̄i cōtinetur . z
sic cludif s̄b oipotētia . sic z oīa alia miracu
la que omnipotētie attribuuntur .

Ad nonum sic proce

dit. **V**idet q̄ incōuenienter articuli fidei in
symbolo ponant. **S**acra . n. scriptura ē regla
fidei cui nec addere nec subtrahere licet. **D**r
.n. **P**etr⁹ . 4. **N**ō addetis ad verbū qd̄ vobis
loquor . nec aufertis ab eo . g. illicitu fuit ali
ud symbolū cōstituire q̄ regulā fidei p̄ sacra
scripturā editā. **P**. **S**ic ap̄tus dicit ad eph.
3. **U**na ē fides . sed symbolū est p̄fessio fidei
ḡ inconuenienter traditur multiplex sym
bolum. **P**. **P**rofessio fidei que in symbolo
continetur ptinet ad oēs fideles . sed nō omi
bus fidelibus cōueit credere i deū . sed solū il
lis q̄ habēt fidē formatā ḡ icōuenienter sym
bolū fidei tradit sub hac forma verborū . cre
do i vnū deū. **P**. **D**escensus ad inferos est
vnus de articulis fidei . sicut . s. dictū ē . sed in
symbolo patrū nō fit mētio de descēsu ad i
feros . ḡ videt insufficienter collectū. **P**. **S**i
cut Aug⁹ dicit exponens illud Job . 14. **C**re
detis i deū z i me credite . **P**etro aut **P**aulo
credim⁹ . sed dicimur credere nisi i deū . cū ḡ
ecclesia catholica sit pure aliqd̄ creatū . videt
q̄ incōuenienter dicat . **I**n vnā sanctā catho
licā z apostolicā ecclesiam. **P**. **S**ymbolū
ad hoc tradit . ut sit regula fidei . sed regula fi
dei debet oibus p̄poni z publice . qd̄libet ḡ .
symbolū deberet i missa cātari sicut symbo
lū patrū . nō videt ḡ eē cōueniens editio arti
culorū fidei i symbolo. **S**ed 3 ē q̄ ecclesia
vniuersalis nō pōt errare . q̄a spū scō guber
nat . ḡ ē spūs veritatis . **H**oc . n. promisit dñs
discipulis Job . 16. dicēs . **C**ū venerit ille spūs
veritatis docebit uos oēs v̄itatē . s. symbolū
ē auctoritate vniuersalis ecclesie editum . ni
hil ḡ inconueniēs in eo continet. **P**. **d**icē
dū q̄ sicut ap̄tus dicit ad **Heb** . xi. **A**scēdēte
ad deū o3 credere . crederē at nō pōt aliqs nisi
ei v̄itas quā credit p̄ponat . **E**t iō necessari
um fuit fidei veritatē in unū colligi ut facili⁹
possz oibus proponi . ne aliquis p̄ i gr̄atiam fi
dei a v̄itate desicerz . z ab hui⁹ mōi finiaz fidei
collectiōe nomē symboli ē acceptū. **A**d p̄
mū ḡ dicēduz q̄ veritas fidei i sacra scripta

diffuse cōtinet z varijs modis . z in quibusdā
obscurē . ita q̄ ad eliciēdū fidei veritatē ex sa
cra scriptura r̄grit lōgū studiū z exercitium
ad qd̄ nō p̄nt puenire o3 illi qd̄ necessariū est
cogscere fidei veritatē quoz pleriqz alijs ne
gocijs occupati studio uacare n̄ p̄nt . z iō su
it necessariū ut ex finis sacre scripture aliqd̄
manifestū sūmarie colligeret . qd̄ p̄poneret
oibus ad credēdū . qd̄ quidē n̄ ē additū sac
scripturę . s. poti⁹ ex sacra scriptura absumptū.
Ad secūdu dicēdu q̄ in oibus symbolis e
adē fidei doceat v̄itas . sed ibi o3 pplm̄ diligen
tius instrui d̄ fidei v̄itate . ubi errores infigūt
ne fides simpliciū per hereticos corrupat . **E**t
hec fuit causa q̄r necesse fuit edere plra sym
bola . q̄ in nullo alio differūt nisi q̄ i uno ple
nius explicat q̄ in alio cōtinetur iplicite fm̄
q̄ exigebat hereticorū instātia. **A**d t̄tiuz
dicēdu q̄ cōfessio fidei tradit i symbolo q̄si
ex p̄sona toti ecclesie q̄ p̄ fidē unif . **F**ides at
ecclesie ē fides formatā . talis eiz fides inuenit
i oib⁹ illis q̄ sūt nūero z merito d̄ ecclesia . **E**t
iō cōfessio fidei i symbolo tradit fm̄ q̄ cōue
nit fidei formate . ut ēt siḡ fideles fidez forma
tā n̄ h̄nt ad h̄ac formā p̄ger̄ studeat . **A**d
quartū dicēdu q̄ d̄ descēsu ad inferos nullo
error erat exortus ap̄d hereticos . z iō nō fuit
necessariū aliquā explicationē circa h̄ fieri . z
p̄pter h̄ n̄ reiterat i symbolo patrū . s. suppo
nit̄ tāqz p̄determinatū i symbolo ap̄lorū . n . n .
symbolū sequēs abolet p̄cedēs . s. poti⁹ illd̄
exponit ut dictū ē. **A**d q̄ntū dicēdu q̄ si di
cat i scām ecclesiam catholicā . ē h̄ intelligēdū
secundum q̄ fides n̄ra refert ab sp̄m̄ sanctū
q̄ s̄ctificat ecclesiam . ut sit sc̄tus . credo i sp̄ri
tū sc̄tū s̄ctificātem ecclesiam . sed melius ē
z fm̄ cōiōrē v̄ sū vt nō ponat̄ ibi . in . s. simpli
cif̄ dicat . sanctā ecclesiam catholicā . sicut etiā
Leo papa dicit . **A**d sextū dicēdu q̄ q̄
symbolū patrū ē d̄claratiū symboli ap̄lorū
z etiā fuit cōditū fidei iā manifestata z eccle
sia pacem habente . pp̄ hoc publice in missa
cātat . **S**ymbolū aut ap̄lorū qd̄ tpe p̄secutō
nis editū fuit fidei nōdū publicata . o culte vi
cif̄ i p̄ima z i p̄pletorio . ubi cōtra tenebras
errorum p̄teritorū z futurorū .

Ad decimū sic proce

cedit . **V**idet q̄ nō ptineat ad sūmū . pontifi
cē fidei symbolum ordinate . **N**oua . n. editō

symboli necessaria ē pp̄t explicationē articuloꝝ fidei sicut d̄m̄ ē. sed in veteri testam̄to articuli fidei maḡi ac maḡi explicab̄t sc̄dm̄ tēpor̄ successione. pp̄t b̄ q̄ vitas fidei maḡis maifestabat sc̄dm̄ maiore p̄p̄nquitatē ad x̄pm̄ ut supra d̄m̄ ē: cessatē ḡ tali cā in noua lege nō obet fieri maior ac maior explicatio articuloꝝ fidei ḡ nō videt ad auctoritatē sūmi p̄ntificis ptinet noua editio symboli. ¶ Illud q̄d ē b̄ anathemate interdictū ab vniuersali eccl̄ia nō s̄bet potestati hoīs alicui. s̄ noua symboli editio inf̄dicata ē b̄ anathemate auctoritate v̄lis eccl̄ie. Dicit enī in gestis p̄me ephesine synodi. q̄ plecto symbolo Nicene synodi. d̄creuit sc̄a synod̄ aliā fidē nulli licere p̄ferre ul̄ d̄scribere ul̄ d̄ponere p̄t diffinitū a sc̄is p̄rib̄ q̄ in Nicena d̄gregati sunt cū sp̄u sc̄o. ⁊ subdit anathematis pena. ⁊ idē etiā reiterat ī gestis Chalcedonēsis synodi. ḡ videt q̄ n̄ ptineat ad auctoritatē sūmi pontificis noua editio symboli. ¶ Athanasius nō fuit sūm̄ p̄ntifex s̄ alexandrin̄ patriarcha. ⁊ tñ symbolū d̄stituit q̄d ī eccl̄ia cātā. ḡ nō magis videtur ptinere editio symboli ad sūmū p̄ntificē q̄ ad alios. ¶ S̄z ē q̄ editio symboli facta ē ī synodo gn̄ali. s̄z huiusmōi synod̄ auctoritate soli sūmi p̄ntificis p̄t d̄gregari ut habet in decret̄. dif. 17. ḡ editio symboli ad auctoritatē sūmi p̄ntificis ptinet. ¶ B̄ didēdū q̄ sic s̄ d̄m̄ ē noua editio symboli necessaria ē ad vitādū insurgentes errores. Ad illi ḡ auctoritatē ptinet editio symboli ad cui auctoritatē ptinet inialitē d̄terminare ea q̄ sunt fidei ut ab oībus icōcussa fiō teneant. hoc aut ptinet ad auctoritatē sūmi p̄ntificis ad quez maiores ⁊ difficiliōres eccl̄ie questiones īferunt ut dicitur in decretis dif. 42. Unde ⁊ d̄ns Luce. 22. Petro dixit que sūmū pontificē d̄stituit. Ego p̄ te rogaui Petre ut nō deficiat fides tua. ⁊ tu aliqui cōuersus d̄firma fr̄es tuos. Et hui⁹ rō ē. q̄ vna fides debet eē totius eccl̄ie. sc̄dz illud i. ad Cor̄. p̄. Id ip̄m dicatis oēs. ⁊ n̄ sint ī vobis sc̄ismata. Nō fuari nō posset nisi q̄d fidei de fide exorta d̄terminaret p̄ eū qui toti eccl̄ie p̄st ut sic ei⁹ sn̄ia a tota eccl̄ia firmic teneatur. Et iō ad solā auctoritatē sūmi p̄ntificis ptinet noua editio symboli. sicut ⁊ oīa alia q̄ ptinet ad totā eccl̄iā. ut congregare symbolū generalē. ⁊ alia h̄mōi. Ad pmū

q̄ dicēdū q̄ in doctrina x̄pi ⁊ ap̄loꝝ. vitas fidei ē sufficiēt explicata. s̄z q̄ p̄uersi hoīes apostolicam doctrinā ⁊ ceteras doctrinas et scripturas p̄uertunt ad sui ip̄oꝝ p̄ditionē sicut dicitur. 2. p̄et. v̄lis iō necessaria fuit tēporibus p̄cedētib̄ explicatio fidei s̄ ī surgentes errores. Ad secūdū dicēdū q̄ p̄hibitio ⁊ sn̄ia synodi se extēdit ad puatas p̄sonas quaz nō ē d̄terminare de fide. Nō. n. p̄ huiusmōi sn̄iam synodi generalis ablata est potestas sequētī synodo nouā editionē symboli facere. nō q̄dem aliam fidem cōtineat. s̄ eandem magis expositā. Sic enī q̄libz synodus obfuanit. ut sequens synodus aliqd̄ exponeret supra id q̄d p̄cedēs synod̄ exposuerat pp̄t necessitatem alicui⁹ heresis in surgentis. Unde ptinet ad sūmū p̄ntificem cui⁹ auctoritate synodus d̄gregat. ⁊ ei⁹ sentētia d̄firmat. Ad t̄tū dicēdū q̄ Athanasius nō d̄posuit manifestationē fidei p̄ modo dū symboli. s̄z magis p̄ modū cuiusdā doctrine ut ex ip̄o modo loquendi apparet: sed q̄ integrā fidei vitatē ei⁹ doctrina breuiter cōtinebat. auctoritate sūmi p̄ntificis ē f̄cepta ut quasi regula fidei habeatur.

¶ Deinde de fide

radum ē de actu fidei. Et p̄ de actu interiori. 2. de actu exteriori. ¶ Circa primum querunt decem. p̄ quid sit credere. q̄d ē act⁹ interior fidei. 2. q̄t moīs dicat. 3. vtz credere aliqd̄ supra rōnē nālē sit necessariū ad salutē. 4. vtz credere ea ad q̄ rō naturalis puenire p̄t sit necessariū 5. vtz sit necessariū ad salutē credere aliqua explicite. 6. vtz ad credēdū explicite oēs equalit̄ teneat. 7. vtz h̄re fidem explicitā d̄ x̄po sp̄ sit necessariū ad salutem 8. vtz credere trinitatē explicite sit de necessitate salutis 9. vtrum actus fidei sit meritorius. 10. vtz rō hūana diminuat meritum fidei.

¶ Ad primū sic procedit

videt q̄ credere nō sit cū assensioe cogitare. Cogitatio ei⁹ ip̄ortat quādā inquisitionē. d̄r enī cogitare q̄i simul cogitare. sed Damasc. dic i. 4. li. q̄ fides ē nō īq̄sit⁹ assensus. ḡ cogitare nō ptinet ad actū fidei. ¶ Fides ī rōnē pontif. ut infra dicit. sed cogitare ē act⁹ cogitatiue potētie. que pertinet

ad partē sēfitiuā .ut in p̄ dictū ē . ḡ cogitatio
ad fidem nō ptinet . ¶ **C**redere ē actus
intellectus : q̄ eius obiectū ē verū . s̄ assen
tire nō videt̄ eē act⁹ intellect⁹ sed volūtatis
sicut etiā cōsentir̄ . ut s̄ dcm̄ est . ḡ credere n̄
ē l̄ cum assensioe cogitare . ¶ In t̄riū est q̄
Aug⁹ sic diffinit credere in li° de p̄destinati
one scōz . ¶ **R** dicēdū q̄ cogitare triplicif
sumi pōt . Vno mō dicit̄ p̄ qualicūq̄ actuali
cōsideratione intellect⁹ sicut Aug⁹ dicit̄ i° 14°
de trini . Hanc nūc dico intelligētā quam
intelligim⁹ cogitātes . Alio mō dicit̄ cogita
re magis pp̄tē cōsideratio intellect⁹ que est
cū quadā inḡfitione anteq̄ pueniat ad p̄fec
tionē intellect⁹ per certitudinē visionis ⁊ se
cūdum hoc Aug⁹ dicit̄ i° de trini . q̄ dei fili
us non cogitatio dī . sed v̄bū dei dicit̄ . cog
gitatio quippe n̄ra pueniens ad id qd̄ scim⁹
atq̄ inde formata verbū n̄m̄ v̄z ē . ⁊ ideo
verbū dei sine cogitatione debet intelligi . n̄
aliqd̄ h̄is formabile qd̄ possit eē informe .
⁊ scdm̄ hoc cogitatio p̄p̄e dī mot⁹ animi d̄
liberantis nondū p̄fecti p̄ plenā visionē ve
ritatis . sed q̄ tal̄ mot⁹ pōt eē v̄l̄ aī deliberā
tis circa intentiones vniuersales . qd̄ p̄tinēz
ad intellectiūā p̄tēz . uel circa intēctiones p̄ti
culares qd̄ p̄tinēt ad p̄tē sēfitiuā . ideo cog
itare . 2° modo sumitur pro actu intellect⁹
deliberantis . 3° modo pro actu virtutis cog
itatiue . Si ḡ cogitare sumat̄ cōmunit̄ se
cūdū pp̄m̄ modū . sic ḡ qd̄ dī cū assensioe
cogitare nō dicit̄ totā rōnē ei⁹ qd̄ est credere
Nā p̄ h̄ic modū etiam qui cōsiderat ea que
scit ul̄ intelligit cū assensioe cogitat . Si v̄o
sumat̄ cogitare 2° mō sic in hoc intelligitur
tota ratio hui⁹ act⁹ q̄ est credere . Actiū . n̄
ad intellectū p̄tinētū qd̄ h̄nt firmā assensi
onē absq̄ tali cogitatione . sicut cum aliq̄
cōsiderat ea q̄ scit ul̄ intelligit : talis . n̄ . con
sideratio iam est formata . Quidā v̄o actus
intellect⁹ habēt qdā cogitationē informēz
absq̄ firma assensioe . siue in neutrā p̄tem
declinēt . sicut accidit dubitanti . siue in vnā
partē magis declinēt . s̄ tenētur aliq̄ leui sig
no sicut accidit suspicanti . siue vni p̄ti ad
hereat . t̄n̄ cū formidine alterius qd̄ accidit
opināti . s̄ act⁹ iste q̄ ē credere habet firmā
adhesioēz ad vnā p̄tē in q̄ conuenit credens
cū sciētē ⁊ intelligētē . ⁊ t̄n̄ ei⁹ cognitio n̄ est
p̄fecta p̄ maximā visionem . in q̄ cōuenit cū
dubitātē suspicātē ⁊ opinātē . et sic pp̄rium

ē credētis ut cū assensu cogitet . p̄pter hoc
distignit̄ iste act⁹ q̄ ē credē ab oībus actib⁹
intellect⁹ q̄ sunt circa v̄z uel falsū . ¶ Ad p̄
mū ḡ dicēdū q̄ fides nō habet inḡfitionem
rōnis natural̄ demōstrantis id qd̄ creditur
h̄z t̄n̄ inḡfitionē quandā eoz p̄ que induciē
homo ad credēdū puta q̄ sunt dicta a deo
⁊ miraculis cōfirmata . ¶ Ad secūdū dicēdū
q̄ cogitare nō sumit̄ h̄ . put̄ ē act⁹ cogitatie
virtutis . s̄ p̄ ut ptinet ad intellectū ut dcm̄
est . ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ intellect⁹ credētī
determinat̄ ad v̄nū . non p̄ rōnē s̄ p̄ volūta
tem . ⁊ ideo assensus hic accipitur pro actu
intellectus secundum q̄ a . voluntate deter
minat̄ ad v̄nū

Ad secundū sic pro

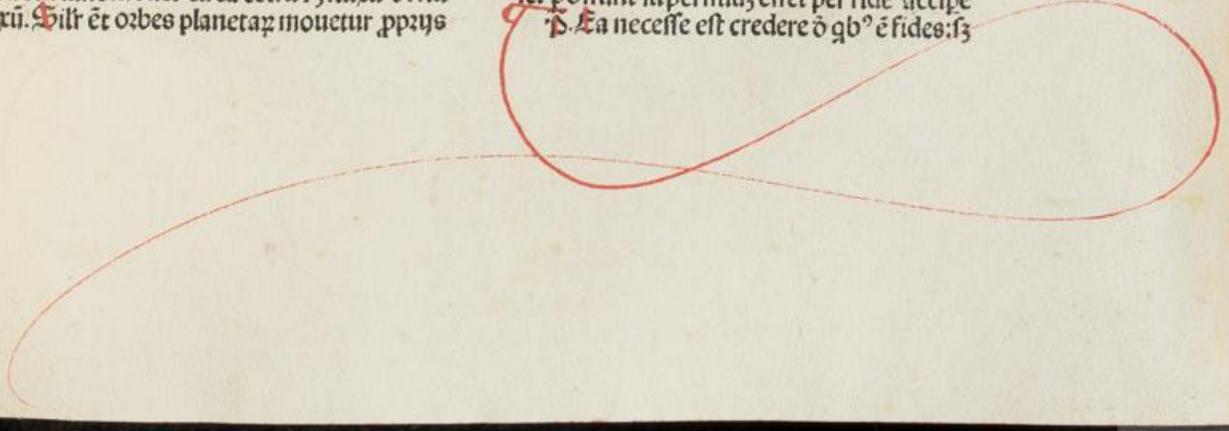
cedit̄ . ¶ Videt̄ q̄ inconueniēt̄ distinguatur
actus fidei p̄ ḡ qd̄ ē credere deo : credere d̄z
⁊ credere in deū . Vni . n̄ . habit⁹ unus est ac
tus : sed fides est un⁹ habitus cum sit una v̄
tus . ḡ inconueniēt̄ ponit̄ plures actus fi
dei . ¶ **P** id qd̄ ē cōe oī actui fidei n̄ d̄z pōt̄ ut
particularis act⁹ fidei : s̄ credere d̄o inueniē
cōiter i quolibet actu fidei : quia fides inicit̄
p̄me veritati . ḡ videt̄ q̄ inconueniēt̄er distin
guat̄ a q̄busdā alijs actib⁹ fidei . ¶ **P** id qd̄
ouenit̄ ē nō fidelib⁹ non pōt̄ poni actus fi
dei : sed credere d̄m̄ eē ouenit̄ et infidelibus
ergo non debet poni inter actus fidei . ¶ **P**
moueri in finē pertinet ad volūtātē : cuius
obiectum est bonū ⁊ finis : sed credere non
est actus volūtatis : sed intellectus . ḡ non
debet poni d̄ria vna eius qd̄ est credēt̄ i d̄m̄
qd̄ ip̄ortat motū i finē . ¶ **S** 3° ē q̄ Augu
bāc distinctionē pōit̄ i li° d̄ uerbis d̄ni . ⁊ sup̄
Joānez . ¶ **R** dicēdū q̄ act⁹ cuiuslibet po
tenti e uel habit⁹ accipit̄ sm̄ ordinē porētē
uel habitus ad suū obiectū . Obiectū aut̄ fi
dei pōt̄ tripliciter considerari . cū . n̄ . credere
ad intellectū p̄tineat . put̄ uest volūtate mot⁹
ad assētiēdū ut dcm̄ ē . pōt̄ obm̄ fidei accipi
ul̄ ex p̄te ipsi⁹ intellect⁹ : ul̄ ex parte volūtati
intellectū mouētis . Si qd̄ ex p̄te intellect⁹
sic i s̄bo fidei duo p̄nt̄ cōsiderari sicut s̄ dicit̄
ē : quoz unū ē materiale obiectū fidei . ⁊ sic
ponit̄ act⁹ fidei credere d̄m̄ : q̄ sic supra d̄z
ē . nihil p̄ponit̄ nobis ad credēdū : nisi sm̄ q̄
ad deūz pertinet . Aliud aut̄ est formalis rō
obi quod ē sicut mediū p̄pter quod tali cre
dibili assentit̄ . ⁊ sic ponit̄ actus fidei credēt̄

deū : ga sicut s̄ dictū est . formale obiectum fidei ē vitas p̄ma cui inheret hō . ut pp̄t eā creditis assentiat . Si vō osideres 3̄ . mō obiectū fidei sc̄dm q̄ ē intellect⁹ mot⁹ a voluntate . sic ponit act⁹ fidei credere i deū . Veritas enī p̄ma ad voluntatē refert sc̄dm q̄ habet rōnē finis . Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ p̄ ista tria nō designāt diuersā act⁹ fidei . sed vnus ⁊ idē act⁹ habens diuersā relationē ad fidī obiectum . Et p̄ hoc patet respōsio ad secū dū . Ad tertiu dō q̄ credere deū nō ouēit infidelibus sub ea rōne qua ponitur actus fidei : Nō enī credūt deū eē sub his cōditio nibus quas fides determinat . ⁊ ideo nec vē deum credūt : ga ut ph̄us dic . xi . methaph . In simplicibus d̄fect⁹ cognitiōis ē solū i nō attingendo totalit̄ . Ad q̄rtum dicendum q̄ sicut supra dictū est voluntas mouet intel lectū ⁊ alias vires aie in finē . ⁊ sc̄d̄z h̄ poif actus fidei credere in deum .

Ad tertium sic poce
 dif . Vides q̄ credere nō sit necessariū ad sa lūtē . Ad salutē . n . ⁊ p̄fectionē cuiuslibet rei ea sufficere vidēt que oueniūt ei fm suā na turā . sed ea q̄ sunt fidei excedūt naturalem hōis rōnē . cū sunt nō apparētia ut supra dēz ē . ḡ credere n̄ videt necessariū eē ad salutēz . Periculose hō assentit illis in qb⁹ nō pōt iudicare vtz illud qd̄ ei . p̄ponitur sit ve rum vel falsum secundum illud Job . i2 . : Nōne auris verba dei iudicat . sed tale iudi cū hō habere non pōt in his q̄ sunt fidei . q̄ re homo nō pōt ea resoluerē in principia p̄ ma p̄ q̄ de oibus iudicam⁹ . ḡ piculosū ē tali bus fidē adhibere . credere ḡ nō ē necessari um ad salutē . Salus hōis in deo consistit sc̄dm illud ps̄ . Salus aut̄ iustoz a dño s̄z in uisibilia dei p̄ ea q̄ facta sunt intellecta ⁊ spi ciūf sempit̄na quozq̄ vt̄ e⁹ et diuinitas . ut d̄r Ro . p̄ . que aut̄ ⁊spiciūt intellectū nō credū ē . ḡ nō ē necessariū ad salutē ut hō aliqua credat . S̄z ē qd̄ d̄r Heb . x . Sine fide ipossibile est placere deo . R̄ dicēdū q̄ i omnibus naturis ordinatis iuenit q̄ ad p̄ fectionē nature inferioris duo occurrunt Unū quidē qd̄ est sc̄d̄z . pp̄m motū . Aliud autem est quod fm motum superioris n̄ae : sic aq̄ fm motū pp̄m mouet ad cētrū . s̄z aut̄ motū lune mouet circa cētrū s̄z fluxū ⁊ ifluxū . S̄z ē orbis planetaz mouetur pp̄rys

motibus ab occidente in orientem . motu at̄ pp̄ry orbis ab oriente in occidentem . Sola aut̄ n̄a rōnal̄ creata habz imediatū ordinē ad deū . quia cetera creature nō attingunt ad aliqd̄ v̄se sed solū ad aliqd̄ p̄riculari parti cipātes diuā bonitatē . vel in essendo tantū sicut inaiata . Vt etiā in viuēdo ⁊ cōḡscendo singularia . sicut plāte ⁊ aialia . Nā aut̄ rati onalis inq̄stū cōḡscit v̄sem boni et entis rō/ nem habz imediatū ordinē ad vniuersale ef sendi p̄ncipium . Perfectio ḡ rational̄ crea ture nō solū cōsistit in eo qd̄ ei cōpetit fm suam n̄az sed in eo etiā qd̄ ei attribuit̄ ex q̄ dam sup̄naturali p̄fectione diuine bonitati . Unde ⁊ supra dictū est q̄ vltima beatitudo hōis consistit in q̄dam sup̄naturali dei visione ad quā qdem visionē homo p̄tingere nō po test nisi p̄ modū addiscētis a deo doctore se cū dū illud Job . 6 . . Hīs qui audit a patre ⁊ didicit vēit ad me . Qui⁹ at̄ discipline sit hō particeps nō statī s̄z successiue fm modum sue n̄ae . Hīs aut̄ tal̄ addiscēs o3 q̄ credat ad hoc q̄ ad p̄fectā sciētā pueniat . sicut ēt ph̄us dicit q̄ optz addiscētē credere . vnde ad hoc q̄ hō perueniat ad p̄fectā visionē b̄i tudinis perigif q̄ credat deo tāq̄z discipul⁹ magistro docētī . Ad p̄mū ḡ dicēdum q̄ quia natura hōis dependet a sup̄iori natura ad ei⁹ p̄fectionē n̄ sufficit cognitio n̄al̄ s̄z req̄ rit qd̄a sup̄n̄alis ut supra dēn ē . Ad secū dū dicēdū q̄ sicut homo p̄ n̄ale lumē intel lectus assentit principijs . ita homo v̄tuosus per habitū fidei habet rectū iudicium de his que cōueniūt illi v̄tuti . ⁊ hoc modo etiam pl̄ lumē fidei diuī⁹ infusū hōi homo assen tit his q̄ sunt fidei nō aut̄ d̄rys . ⁊ ideo nihil piculi v̄l damnationis uest̄ his q̄ sunt in x̄po ih̄u ab ip̄o illuminati p̄ fidez . Ad t̄tū dicē dū q̄ inuisibilia dei altiori mō q̄tū ad plu ra p̄cipit fides q̄ rō n̄al̄ ex creaturis i deū p̄ cedēs . Un̄ d̄r Eccl . 3 . . Pl̄ma sup̄ sensū ho mis ostensa sunt tibi .

Ad quartum sic pro
 cedif . Vides q̄ ea q̄ rōe naturali p̄bari p̄nt nō sic neciuz credere . In opib⁹ . n . dei nihil sup̄fluū iuenit multo min⁹ q̄ i opib⁹ n̄ae sed ad id qd̄ p̄ unum pōt fieri sup̄flue ap ponit̄ aliud . ḡ ea q̄ p̄ naturale rōem cogno sci possunt sup̄fluuz esset per fidē accipe . Ea necesse est credere d̄ qb⁹ ē fides : s̄z

nō ē de eadē scia & fides: ut supra hitum est. cū ḡ scia sit d̄ oib̄ illis que naturali rōe coḡ sci p̄nt. uidet̄ q̄ nō oporteat credere ea que p̄ naturalē rōez pbātur. ¶ **P** oia scibilia uidet̄ eē uni rōis: si ḡ quedā eoz pponit̄ hōi ut credēda: pari rōe oia huiusmōi necesse eēt credere: B̄ at̄ ē falsū. nō ḡ ea q̄ per naturalem rationē cognosci p̄nt necesse est credere.

Sed contra est. q̄a necesse ē d̄m credere esse unū & incorporeū: que naturali rōe a phis p̄bant. ¶ **D**icēdū q̄ necessariū ē hōi accipere p̄ modum fidei nō solum ea q̄ sūt supra rationē: sed et̄ ea que p̄ rōez cognosci p̄nt. & h̄ pp̄ tria. p̄mo quidē ut citius hō ad ueritatē diuine cognitionez pueniat. Scia. n. ad quā pertinz pbat̄ deū eē: & alia huiusmōi de deo: ultima hoib̄ addiscēda pponit̄ presuppositis mult̄ alijs scis: & sic nō nisi post multū tēpus uite sue hō ad d̄i cognitionē pueniret. 2° ut cognitio d̄i sit color. Multi. n. i studio sciētie pficere n̄ p̄nt: uel pp̄ hebetudinē ingenij uel pp̄ alias occupationes & necessitates temporāl̄ uite: uel et̄ pp̄ torporē ad discēdi q̄ oio dei cognitione fraudarēt̄ nisi proponerēt̄ eis diuina p̄ modū fidei. 3° mō pp̄ certi. uidi nē. **R**ō. n. humana i reb̄ diuinis est multū deficiēs: Cui⁹ signū ē quia p̄bi de rebus hūanis naturali inuestigatione p̄scrutantes i ml̄ti errauerūt & sibi ip̄is d̄ia sēsūt: ut ḡ eēt idu bitata & certa cognitio apud homies de deo oportuit q̄ diuina eis per modū fidei traderent̄ q̄ia deo dicta q̄ mētiri nō p̄t. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ inuestigatio natural̄ rōis nō sufficit hūano generi ad cognitionē diuinorū etiā que rōe oñdi possūt: & iō nō ē sup̄fluz ut talia credāt̄. ¶ **A**d s̄m dicēdū q̄ de eodez nō p̄t eē scia & fides apud eūdē: sed id quod ē ab uno scitū p̄t eē ab alio creditū: ut supra dictū ē. ¶ **A**d tertiū dicēdū q̄ si oia scibilia cōueniāt i rōe scie: non t̄n cōueniūt i h̄ q̄ eḡ lit̄ er ordinēt̄ ad beatitudinē: & iō nō equalit̄ oia proponit̄: ut credēda.

Ad quintuz sic proce

ditur. Videt̄ q̄ nō teneat̄ hō ad credēdum a liquid̄ explicite. Nullus. n. tenet̄ ad id q̄ n̄ ē in ei⁹ p̄tate: s̄ credere aliqd̄ expl̄ cite nō ē i hōis potestate. **D**̄r̄ eiz̄ **R**ō. 1°. **D**uo credēt̄ in illū quē n̄ audierūt: quō audiet̄ sic predicāte quō at̄ predicabūt nisi mittāt̄ ḡ credere aliqd̄ explicite homo n̄ tenet̄. ¶ **P**. Sicut p̄

fidem ordinamur in deū: ita et̄ p̄ caritatē. sed ad cōstādū precepta caritatis hō nō tenet̄. sed sufficit sola preparatio animi: sicut p̄z in illo precepto d̄ni q̄ ponit̄ **M**at̄. 5°. **S**i q̄ percusserit te in una maxilla prebe ei & aliam & i alijs ḡsimilib⁹: ut **Aug.** expōit̄ i li^o de s̄mo ne d̄ni i mōte. ḡ et̄ n̄ tenet̄ hō explicite aliqd̄ credere: s̄ sufficit q̄d h̄at̄ aiuz p̄paratū ad credēdū ea q̄ a deo pponit̄. ¶ **P**. Bonū fidei in quadā obediētia ḡs̄kit̄ s̄z illō **R**ō. p̄. **A**d obediendū fidei in oib̄ ḡtib⁹: sed ad uirtutē obediētie nō regit̄ q̄ hō aliqua determinata p̄cepta obfuet̄: s̄ sufficit q̄ h̄at̄ p̄p̄tū animū ad credendū s̄m illud psalmiste. **D**aturatus sum & nō sū turbatus: ut custodiā mā data tua: ḡ uidet̄ q̄ et̄ ad fidē sufficiat q̄ hō habeat̄ p̄p̄tū aiuz ad credendum ea que ei diuinitus proponi p̄nt: absq̄ hoc q̄ explicite aliquid credat. ¶ **S**ed 3° est quod d̄r̄ ad **Deb.** 11°. **A**ccedēt̄ ad deū o3 credere: quia ē & q̄ inq̄rēt̄ib⁹ se remunerator ē. ¶ **R**. dicēdum q̄ precepta legis que hō tenetur imple re dāt̄ d̄ actib⁹ v̄tutū qui sūt via pueniendi ad salutem. **A**ctus at̄ v̄tutis sicut d̄ dictū est sumit̄ s̄m habitudinē habit⁹ ad obiectū: s̄ i ob̄o cuiuslibet v̄tutis duo p̄nt considerari. s. id q̄d proprie & p̄ se ob̄m v̄tutis q̄d necessariuz ē i oī actu v̄tutū. & itez q̄d ē p̄ accūs siue cōsequēter se habet ad p̄p̄riam rōez obiectū: sicut ad ob̄m fortitudis p̄p̄rie & per se pertinet sustinere pericula mori & aggredi hostē cū periculo pp̄ bonū: sed q̄ homo armef̄ uel ense pcutiat i bello iusto: aut aliqd̄ huiusmōi faciat: reducit̄ q̄dē ad ob̄m fortitudis: s̄ p̄ accidēs. **D**eterminatio ḡ v̄tutis act⁹ ad p̄p̄riū: & p̄ se ob̄m v̄tutū ē sub necessitate p̄cepti: sicut & ipe uirtutū act⁹: sed determinatio act⁹ uirtutis ad ea q̄ accidēt̄ tal̄: uel secundario se h̄nt ad p̄p̄riū & per se uirtutis obiectū nō cadunt sub necessitate p̄cepti: nisi pro loco & tempore. **D**icēdū ē ḡ q̄ fidei ob̄m p̄ se id quod hō beatus efficitur: ut supra dictum est. per accidēs aut̄ aut̄ secundario se h̄nt ad obiectum uirtutis omia que in sacra scriptura diuinus tradita continentur: sicut q̄ abraham habuit duos filios. q̄ **Dauid** fuit filius **Isaie**: & alia huiusmodi. **Q**uātū ergo ad prima credibilia que sūt articuli fidei & tenetur homo explicite credere sicut & tenetur habere fides. **D**icunt̄ aut̄ ad alia credibilia non tenet̄ homo explicite credere: sed solū implicite: uel i p̄paratiōe

animi in q̄tū parat' ē credē quicqd̄ diuina scriptura continet. s; tūc solū hui' mōi tenetur explicite credere q̄si B ei cōstitit i' doctri- na fidei contineri. ¶ Ad p̄mū q̄ dīcēdū q' si i potestate hoīs eē dicat aliqd̄ exclusio auxili o gratie. sic ad mlta tenet homo ad' que nō potest sine gr̄a reparante: sicut ad diligēdū deum ⁊ p̄ximū. ⁊ similit' ad credēdū articu los fidei. sed tamē hoc pōt homo cū auxilio gratie. qd̄ qdē auxiliū q̄buscūq; dīnitus dat. misericordit' dat: qbus aut nō dat ex iusticia nō dat in penā p̄cedentis peccati et saltem original' peccati. ut Aug' dic in li' d̄ correctione ⁊ gr̄a. ¶ Ad secūdū dīcēdū q' homo tenet ad determinate diligēdū ea diligibilia q̄ sūt p̄p̄e ⁊ p̄ se caritatis obiecta. s; deus ⁊ p̄ximus s; obiectio p̄cedit d̄ illis p̄cept' caritatis q̄ q̄si cōter p̄tinet ad obiec tū caritatis. ¶ Ad t̄tū dīcēdū q' virt' obe- dientie p̄p̄ie in volūtate cōsistit. ⁊ ideo ad actū obedientie sufficit p̄mptitudo volūtatis subiecta p̄cipienti q̄ est p̄p̄e ⁊ p̄ se obm obe dientie. s; h̄ p̄ceptū v' illud' p̄ accūs ul' cōtē se h̄nt ad p̄p̄ium ⁊ p̄ se obm obedientie.

Ad sextus sic proce

dit. ¶ Uidef q' equalit' oēs tenent ad habē dū fidem explicitā. Ad ea enī q̄ sūt d̄ neces sitate salutis oēs tenentur. sicut p̄ d̄ p̄ceptis caritatis. sed explicatio credēdoz ē de ne- cessitate salutis ut d̄m ē. q̄ oēs eq̄lit' tenēt ad explicite credēdū. ¶ P̄. Nullus debz ex aminari d̄ eo qd̄ explicite credere nō vidēt sed q̄si simplices examināt de mimis arti- culis fidei. q̄ oēs tenēt explicite oia credē ¶ P̄. Si mīores non tenent habere fidem explicitā s; solū implicitā. oportet q' habe ant fidē implicitā i' fide maior'. s; h̄ videtur piculosū: q̄a possit contingere q' illi maiores errarēt. q̄ videt q' mīores etiā debeāt ha bere fidē explicitā. sic q̄ oēs equalit' tenēt ad explicite credēdū. ¶ Sed d̄ ē qd̄ d̄r Job p̄. q' boues arabāt ⁊ asine pascebāt iuxta eos q̄a videlicet mīores q̄ signātur per asinos debēt i' credēdis adhērē maiorib' q̄ p̄ boues signant. ut Greg' expōit i' 2' moral'. ¶ P̄. dīcēdū q' explicatio credēdoz fit p̄ reuelati onē diuinā. ¶ Credibilia. n. nālem rōnē ex cedunt. reuelatio aut̄ dīna ordine quodā ad inferiores p̄uenit p̄ superiores. sic ad hoies p̄ āgelos. ⁊ ad inferiores āgelos p̄ superiores. ut

p̄p̄ Dyō. in cele. ierar. ¶ Et iō pari rōne expli- catio fidei oꝝ q' p̄ueniat ad inferiores hoies p̄ maiores. ⁊ iō sic superiores angeli q̄ inferio res illumināt habēt pleniorē noticiā de r̄b' dīnis q̄ inferiores. ut dicit Dyō. i. 2. ca. cele. ierar. ita etiā maiores hoies ad quos p̄tinz alios erudire tenēt habere pleniorē notici am de credendis ⁊ magis explicite credere ¶ Ad p̄mū q̄ dīcēdū q' explicatio credēdo rum nō eq̄lit' q̄tū ad oēs ē de necitate salu tis q̄a plura tenēt explicite credere maiores qui h̄nt officiū alios instruendi q̄ aly. ¶ Ad secūdū dīcēdū q' simplices nō sūt examinā di d̄ subtilitatib' fidei nisi q̄si habet suspitio q' sint ab hereticis d̄p̄uati. q̄ in his q̄ ad s̄bilitatē fidei p̄tinet solēt fidē simpliciū de prauare. si t̄n inueniūt nō p̄tinacit' p̄uerse doctrine adherere. si in t̄ibus ex simplicitate deficiāt n̄ eis imputat. ¶ Ad t̄tū dīcēdū q' mīores n̄ h̄nt fidē iplicitā i' fide maior' nisi q̄te' maiores adherēt doct̄ne dīne. ¶ Uñ ⁊ a pls dīc p̄ ad Cor. 4. ¶ Imitatores mei estote sic ⁊ ego x̄pi. vñ h̄uana cōgnitio n̄ sit r̄gula fi dei s; v̄itas dīna a q̄ si aliq' maior' d̄ficiāt nō p̄iudicat fidei simpliciū q̄ eos rectā fidē habe re credūt. nisi p̄tinacit' eoz errozib' i' pticu- lari adherēt d̄ vniuersal' ecclie fidē que nō pōt deficere d̄no dicēte Luc. i. 2. Ego pro te rogavi Petre ut nō d̄ficiat fides tua.

Ad septimus sic pro

cedit. ¶ Uidef q' credere explicite mysterium x̄pi nō sit d̄ necitate salut' apud oēs. Nō enī tenet hō explicite credē ea q̄ āgeli iqrāt q̄a explicatio fidei fit p̄ reuelationē dīnā q̄ p̄icit ad hoies mediantib' āgelis ut d̄m est. sed etiā angeli incarnationis mysteriū ignora- uerūt. vñ q̄rāt i' psalmo. Quis ē iste rex glo- rie: Et Ysa 4. Quis ē iste q̄ veit d̄ edom. ut Dyō exponit 7. ca. cele. ierar. q̄ ad credē dū explicite mysteriū incarnationis. hoies nō tenebāt. ¶ P̄. Cōstat beatū Johes bap- tista de maiorib' fuisse ⁊ p̄p̄i q̄simū x̄po d̄ q' d̄ns dīc Mat. xi. Ant̄ natos mulier' null' maior eo surxerit: s; Johes baptista nō vid̄ ē x̄pi mysteriū explicite cognouisse. cum a x̄po q̄s'erit. Tu es q̄ vētur' es. an alium ex- pectam'. ut h̄r Mat. xi. q̄ nō tenebātur etiā maiores ad h̄ndū explicitā fidē de x̄po ¶ P̄. Mlti gētiliū adepti sunt salutem per mysterium angelorū. ut dicit Dyō 9. ca.

celestia. sed gentiles non habuerunt fidem de christo
nec explicitam nec implicitam: ut uidetur: quia nulla est
reuelatio facta fuit. quod uidetur quod credere, ex-
plicitam christi mysterium non fuerit omnibus necessarium
ad salutem. **S**ed est quod Augustinus dicit in libro
de correctioe et gratia. Illa fides sana est qua cre-
dimus nullum hominem siue maioris siue parue
etatis liberari a tragico mortis: et obligatione
peccati nisi per unum mediatorem dei et hominem
iesum christum. **R**ed dicitur quod sicut est dictum est. illud
proprie et proprie pertinet ad obiectum fidei: per quod homo be-
atitudinem consequitur. **U**ia autem hominibus ueniendi ad
beatitudinem est mysterium incarnationis et pas-
sionis christi. **D**icit enim actus. 4. Non est aliud
nomen datum hominibus: in quo oporteat nos
saluos fieri. et ideo mysterium incarnationis christi
aliqua oportuit omnino tempore esse creditum apud
omnes. diuersimode tamen secundum diuersitatem tem-
porum et personarum. **N**am ante statum peccati homo
habuit explicitam fidem de christi incarnatione sed
quod ordinabatur ad assumptionem glorie: non autem secundum
quod ordinabatur ad liberationem a peccato per pas-
sionem et resurrectionem: quia homo non fuit prescius pec-
cati futuri. **U**idetur autem incarnationis christi prescius
fuisse per hoc quod dixit. **P**ropter hoc filius homo
propter et matrem: et adheret uxori sue: ut habetur
Genesim 2. **E**t beatus apostolus ad Ephesios 5. dicit sacramentum
magnum esse in christo et ecclesia: quod quidem sacramentum
non est credibile primis hominibus ignorasse. **P**ost pec-
catum autem fuit explicitum creditum mysterium christi: non
solum quantum ad incarnationem: sed et quantum ad passi-
onem et resurrectionem: quibus humanum genus a pec-
cato et morte liberatur: aliter enim non figurasset christi
passionem quibusdam sacrificiis et ante legem et sub
lege: quorum quidem sacrificiorum signatum explicitum
maiores cognoscebant. minores autem sub
uelamine illorum sacrificiorum credentes ea di-
uinitus esse disposita de christo uenturo quo
dammodo habebant uelata cognitionem: et sic
supra dictum est ea que ad mysteria christi per-
tinent: tanto difficilius cognouerunt: quanto
a christo remotiores fuerunt: et tanto facilius co-
gnouerunt: quanto christo propinquiores fuerunt.
Post tempus autem gratie reuelate tam maiores
quam minores tenent habere fidem explicitam de my-
steriis christi precipue quantum ad ea que comuni-
ter in ecclesia solentur et publice proponuntur
sicut sunt articuli incarnationis: de quibus sanctus dicitur
est. **A**lii autem subtiles considerationes circa incarnationis
articulos tenent aliqui magis uel minus explici-
te credere secundum quod conuenit statui et officio u-

nus cuiusque. **A**d primum quod dicitur quod ange-
los non omnino latuit mysterium regni dei: sic Au-
gustinus dicit super Genesim. ad litteram. quosdam tamen rationes
habent mysterium perfectius cognouerunt christo reuelata
te. **A**d secundum dicitur quod Iohannes baptista
ad aduentum christi in carne non quasiuit quod habet igraret
cum ipse habet expresse confessus fuerit dicens: Ego
vidi et testimonium perhibui quia hoc est filius dei ut
habetur Iohannes 5. **U**ia non dixit: tu es qui uenisti:
sed tu qui uenturus es. quoniam de futuro non de preterito
sicut non est credendum quod igraret eum ad passi-
onem uenturam. **I**pse enim dixerat: Ecce agnus dei
qui tollit peccata mundi preueniens ei immolationem
futuram. **E**t cum habet propheta alij etiam non cognouerunt
sed ante prederunt: sic precipue patet Ysaia 53. **P**ro-
testis ergo dicit sic Gregorius dicit quod ingruit ignorans
an ad infernum eum in propria persona descenderet. **S**cie-
bat autem quod uerum passionis eius extendenda erat
usque ad eos qui in libro detinebantur: sed illud Zacharias
9. **T**u quasi sanguine testi tui emisisti uinctos in
lacu in quo non est aqua: nec habet tenebas explicitum
credere ante eum impletum quod per ipsum deberet
descendere. **U**el potest dici sicut Ambrosius dicit super
Lucam. quod non igravit ex dubitatione seu igratia
sed magis ex pietate. **U**el potest dici sicut Crisostomus
dicit quod non igravit quia ipse igraret: sed ut per christum
satisficeret ei discipulus. unde et christus ad dis-
cipulorum instructionem tradidit signa operum ostē-
des. **A**d tertium dicitur quod multis gentium fac-
ta fuit reuelatio de christo ut patet per ea que prederunt
Nam Iob 2. dicit **S**cio quod redemptor meus uenit
Sibilla etiam preueniens quidam de christo ut Augustinus
dicit Inuenit etiam in historiis romanorum quod tem-
porum Constantini augusti et Helene matris ei-
us iuentum fuit quoddam sepulchrum in quo iacebat
homo aurea laminam habens in pectore in quo scriptum
erat: christus nascetur ex uirgine: et ego credo in eum
Dicitur Helene et Constantini temporibus iteque me vi-
debis. **S**ic tamen saluari fuerunt in quibus reuelatio
non fuit facta: non fuerunt saluari absque fide media-
toris. quia et si non habuerunt fidem explicitam: habu-
erunt tamen fidem implicitam in diuina prouidentia credentes
deum esse liberatorem hominum secundum
modos sibi placitos: et secundum quod aliqui
bus ueritatem cognoscentibus spiritus re-
uelasset secundum illud Iob 35. **Q**ui docet
nos super iumenta terre.

Ad octauum sic proceditur
uidetur quod credere trinitatem explicitum non fuerit de necessitate
salutis. **D**icit enim apostolus ad Hebræos 11. credere est

accedente ad deū: quia ē. ⁊ quia inq̄rētib⁹ se remunerator ē: s; h̄ p̄ credi absq; fide trinitatis. q̄ n̄ oportebat explicite fidē de trinitate h̄re. ¶ **D**ñs dicit Job. i. 7. **P**r̄ manifestaui nom̄ tuū hoib⁹: qd̄ exponēs Aug. dicit. n̄ id̄ nomē tuū q̄ uocaris de⁹. sed quo uocaris p̄r meus. ⁊ postea subdit ē. In h̄ q̄ deus se cit̄ hūc mūdū notū in omnib⁹ gētib⁹ in h̄ q̄ n̄ ē cū dys falsis colēd⁹ not⁹ i iudea de⁹. In h̄ uero q̄ p̄r ē hui⁹ xp̄i per quē tollit peccata mūdi h̄ nomē ei⁹ pri⁹ occultū: nūc māifesta uit eis: ḡ añ xp̄i aduētū nō erat cognitū q̄ in diuinitate eēt paternitas ⁊ filiatio: nō ḡ trinitas explicite credebaf. ¶ **I**llud tenemur explicite credere i dō qd̄ est beatitudis obm̄ sed obm̄ beatitudis ē bonitas sūma q̄ pōt̄ intelligi in dō ēt sine personarū distinctione: ḡ nō fuit neciūz explicite credere trinitatē. ¶ **P**z ē q̄ i ueteri testō multiplicat̄ exp̄ssa est trinitas psonarū sic statim i p̄n: Bene dicit̄ ad exp̄pressionē trinitatis. **F**aciam⁹ hoīez ad imaginē ⁊ similitudinē nr̄az: ḡ a prin⁹ de necessitate salutis fuit credere trinitatē. ¶ **R**: dicēdū q̄ mysteriū xp̄i explicite credi nō pōt̄ sine fide trinitatis: qz i mysterio xp̄i h̄ continetur q̄ filius dei carnē assūpserit: q̄ p̄ gr̄az sp̄s sc̄i mūdū renouauerit: ⁊ itez q̄ de sp̄s sc̄o conceptus fuerit: ⁊ id̄ eodē mō quo mysterium xp̄i añ xp̄s fuit explicite creditū a maioribus ip̄licite at̄ ⁊ q̄i obūbrata a minorib⁹: ita ē ⁊ mysteriū trinitatis. Et id̄ ē post tēp⁹ gr̄e diuulgate tenēt̄ ōs ad explicite credēdū mysteriū trinitatis. ⁊ ōs q̄ renascūt̄ i xpo h̄ ad ip̄scūt̄ p̄ inuocationē trinitatis. fm̄ illō math̄i ult. **S**ūtes docete ōs gētes: baptizātes eos in noīe p̄ris ⁊ filii ⁊ sp̄s sc̄i. Ad primū ḡ dicēdū q̄ illa duo explicite credere de deo oī tpe et q̄ ad ōs neciūm fuit: n̄ tñ ē sufficiēs oī tpe ⁊ q̄ ad ōs. ¶ **A**d secūdū dicēdū q̄ a te christi aduētū fides trinitatis erat occulta in fide maior sed per christū manifestata est mūdo per ap̄s. Ad t̄riū dicēdū q̄ sūma bonitas dei fm̄ modū q̄ nūc intelligitur per effectus pōt̄ intelligi absq; trinitate psonarū: s; fm̄ q̄ itelligit̄ i se ipsa put̄ uidet̄ a beatis: n̄ pōt̄ itelligi sine trinitate psonarū. ⁊ itez ip̄a uisio psonarū dinarū pduc̄ nos ad beatitudiēz.

Ad nonum sic procedit. Videtur q̄ crederē n̄ sit meritoriū. Principiū. n. merēdi ē caritas: ut s̄ dictū ē. s; fidei

ē p̄abula ad caritatē sicut ⁊ nā ḡ sicut actus nature nō est meritori⁹: q̄a naturalib⁹ nō meremur ḡ nec act⁹ fidei. ¶ **C**redere meriti ē i ter opinari ⁊ scire uel cōsiderare scita: sed cōsideratio scie n̄ est meritoria: s; n̄ at̄ nec opiniō: ḡ ēt neq; credere ē meritoriū. ¶ **A**lle q̄ assēt̄ alicui rei credēdo aut h̄z cām sufficiēter iducētē ip̄z ad credēdū: aut nō. Si h̄z sufficiētiēs iductiū ad credēdū: n̄ uidet̄ h̄ ei eē meritoriū: q̄a nō ē ei iā libez credere: ⁊ non credere. Si at̄ nō h̄z sufficiētiēs iductiū ad credēdū: leuitat̄ ē crederē: fm̄ illud Eccl. 8. Qui cito credit leuis ē corde. Et sic nō uidet̄ esse meritoriū. ḡ credere nullo mō ē meritoriū: s; ē qd̄ dicit̄ ad Heb. xi. q̄ sc̄i per fidē adepti sūt repromissiones: qd̄ nō eēt nisi credendo mereret̄: ḡ credere est meritoriū. ¶ **R**: dicēdū q̄ sicut supra dictū ē actus n̄r̄i sūt meritorij i q̄tū pcedit̄ ex libero arbitrio moto a dō p̄ gr̄az. Unde oīs act⁹ hūan⁹ q̄ subicitur libo arbitrio si sit relat⁹ i dōm pōt̄ meritorius esse. Ip̄s at̄ credere ē act⁹ intellectus assēt̄iētis uitati dīne ex ip̄io uolūtatis a deo mote p̄ gr̄az: ⁊ sic subiacet libero arbitrio i ordie ad deū. Unde act⁹ fidei pōt̄ esse meritoriū.

Ad primū ḡ dicēdū q̄ nā oparat̄ ad caritatē q̄ ē merēdi p̄icipiū sicut mā ad formā fides at̄ oparat̄ ad caritatē sicut dispositio p̄cedens ultimā formā. Manifestū ē aut̄ q̄ subm̄ vel mā nō pōt̄ agē nisi uirtute forē. neq; etiāz dispositio p̄cedēs añq; forā adueniat. s; postq; forā aduenit. tā subm̄ q̄z dispō p̄cedēs agit i uirtute forē q̄ ē p̄ncipale agēdi p̄ncipiū. sic calor ignis agit i uirtute forē s̄balis. Sic ergo neq; nā neq; fides sine caritate p̄nt̄ pducē actū meritoriū. sed caritate supueniente act⁹ fidei sit meritori⁹ p̄ caritatē. sic ⁊ act⁹ nē ⁊ natural̄ liberi arbitrij.

Ad secūdū dicēdū q̄ in sc̄ia duo possunt cōsiderari. s. ip̄e assensus scientis ad rem scitā. ⁊ cōsideratio rei scite. Assensus aut̄ scie nō subicit̄ libero arbitrio q̄a scie cogit̄ ad assentiendum p̄ effectū demonstrationis. ⁊ id̄ assensus scientie non est meritori⁹. Sed cōsideratio actual̄ rei scite subiacet libero arbitrio. Est. n. i potestate hoīs cōsiderare uel nō cōsiderare. ⁊ id̄ cōsideratio scientie pōt̄ eē meritoria si referatur ad finē caritatis. i. ad honorē dei ul̄ utilitatē pximi. sed in fide vtrūq; subiacet libo arbitrio. ⁊ id̄ q̄tū ad vtrūq; act⁹ fidei p̄t̄ eē meritori⁹. s; opinio nō habet firmum assensūz

docimus sic procedit

Est. n. qđ dā debile et infirmū fm plm in p posteriorū. **U**nō videt pcedere ex pfa voluntate. et sic ex pre assensus nō mltū videt habere rōnē meriti. s; ex pre cōsideratiōis actualis pōt meritoria esse. **A**d etiū dicens dū q ille q credit habet sufficiens inductiū ad credēdū. **I**nducit enī auctoritate diuine doctrine miraculis cōfirmate et qđ plus est irerziori instinctu dei inuitatis. **U**nde non leuiter credit cū habeat sufficiens inductiū ad credēdū. et iō nō tollit ratio meriti

Ad decimū sic proce

ditur. **V**idetur q rō inductiua ad ea q sunt fidei diminiuit meritū fidei. **D**icit enī Greg^o in qđā omel. q fides nō habet meritū cui humana rō pbet experimētū. si g rō humana sufficiens expiūtū pbeat. totalitē excludit meritū fidei. videt g q qliscūq; rō hūana inducta ad ea que sunt fidei diminiuat meritū fidei. **¶** Quicquid diminiuit rōnez v̄tutis. diminiuit rōnē meriti. qa felicitas v̄tutis est pmiū. ut etiā phus dicit in p ethi coz sed rō humana videt diminuere rōnez v̄tutis ipsi fidei. qa de rōne fidei ē q sit nō apparentiū ut supra dcm ē. **¶** Ro aut plures rōnes inducūt ad aliqd. tāto mī^o b est non apparēs. g rō hūana inducta ad ea q sunt fidei meritū fidei diminiuit. **¶** Contrari oz v̄rie sunt cause. ad id qđ inducūt in v̄riū fidei auget meritū fidei. siue sit psecutio cogentis ad recedēdū a fide. siue etiā sit ratio aliqua b psuadēs g rō coadiuuās fidem diminiuit meritū fidei. **¶** Sed 3 ē qđ. i. **¶** Def. 3° dicit Parati sp ad satisfactionem omni pscēti reddere rōnem de ea q i nob ē fide et spe. nō aut ad b induceret aplūs si p hoc meritū fidei diminiueret. nō g rō diminiuit meritū fidei. **¶** **R**o dicit dū q sic dcm ē act^o fidei pōt eē meritori^o in qđtū subiacet voluntati. nō solū qđtū ad vsū sed et qđtū ad assensum. **R**atio aut humana inducta ad ea que sūt fidei duplicif se pōt h̄re ad voluntatez credētis. **U**no qdē mō sicut pcedēs. puta cū aliquis. aut tātā haberet voluntatē aut non haberet. p̄mptā voluntatē ad credēdū nisi rō hūana induceret. et sic rō hūana inducta diminiuit meritū fidei. **S**ic etiā supra dcm est q passio pcedēs electōez i v̄tutib^o moralib^o diminiuit laudē v̄tuosi act^o. **S**ic. n. hō act^o v̄tutū moralīū obz exercē p̄ iudiciū ratōis

nō p̄t passionē ita credē debet hō ea que sunt fidei n̄ p̄t rōnē hūanā sed p̄t auctoritate diuinā. **A**lio mō rō hūana potest se habere ad voluntatē credētis. **C**um enī homo habet p̄mptā voluntatē ad credēdū diligit veritatē creditā. et sup ea excogitat et aplectif si qđ rōnes ad hoc inuenire pōt et qđtū ad hoc rō hūana nō excludit meritū fidei. s; ē signū maioris meriti. **S**ic etiā passio cōsequēs i v̄tutib^o moralib^o ē signū p̄mptiois voluntatis ut supra dcm ē. et b signat Job. 4°. ubi samaritani ad mulierē p quas rō hūana figurat dixerūt. **I**am nō p̄t tuā loquelā credim^o. **A**d p̄mū g dicit dū q Greg^o loquitur in casu illo qñ homo nō habet voluntatē credēdi ea q sunt fidei nisi p̄t rōnē inductā. **¶** **N**ī aut homo hz voluntatem credēdi ea q sūt fidei ex sola auctoritate diuina etiā si habeat rōnē demonstratiā ad aliqd eorū puta ad b qđ ē deū eē. n̄ p̄t b tollit uel minuit meritū fidei. **¶** **A**d secūdū dicit dū q rōnes q inducūt ad auctoritatē fidei non sūt d̄mōstrationes q i visionē itelligibilē intelletū hūanū reducere p̄nt. et iō n̄ d̄sinūt eē n̄ apparētia. s; fmouēt impedimēta fidei ostē dēdo nō eē ipossibile qđ i fide pponit. v̄n p̄t rōnes n̄ diminiuit meritū fidei nec rō fidei. s; rōnes d̄mōstratiē inducte ad ea q sunt fidei pambulavidelicz ad articulos. et si diminiuat rōnē fidei: qa faciūt apparēs id qđ pponit. nō tñ diminiuit rōez caritat^o p quā voluntas ē p̄mpta ad id credēdū etiā si nō apparerēt. et iō nō diminiuit rō meriti. **¶** **A**d t̄tiū dicit dū q ea q repugnat fidei siue in cōsideratione hoīs siue in exteriori psecutione i tātū augēt meritū fidei in qđtū oīdif voluntas magis p̄mpta et firma in fide. et iō martyres mai^o fidei meritū hūerūt n̄ recedēs a fide p̄t p̄secutiōes. et etiā sapientes mai^o meritū fidei habent non recedentes a fide p̄t rōnes phoz uel hereticoz 3 fidez i ductos. **¶** **S**ea q̄ ueniūt fidei nō semp diminiuit p̄mptitudinē voluntatis ad credēdū et iō n̄ d̄sep diminiuit meritū fidei

¶ **U**nde cōside
randū est de exteriori fidei actu q ē cōfessio. **E**t circa b qđtūtur duo. p̄ v̄tū cōfessio sit act^o fidei. 2° v̄trum cōfessio sit necessaria ad salutem

Ad primū sic
nō dicit q cōfessio nō sit act^o
fidei sed q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d b q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d c q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d d q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d e q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d f q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d g q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d h q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d i q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d k q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d l q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d m q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d n q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d o q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d p q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d q q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d r q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d s q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d t q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d u q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d v q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d w q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d x q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d y q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei. **¶** **A**d z q̄
dicit dū q cōfessio sit act^o
fidei.

infidelium insultatōez s; alyz tēporibus istruere homines d̄ fide nō ptinet ad oēs fideles
Ad t̄riū dicēdū q; si turbatio infidelium oriatur d̄ cōfessione fidei manifesta absq; aliq; utilitate fidei vel fidelium nō est laudabilis in tali casu fidē publice confiteri. Unde dñs dicit **Matth. 7.** Nolite sc̄m dare canib; neq; margaritas v̄ras spargere añ porcos: ne dirūpant vos. s; si utilitas aliq; fidei speret aut necitas assit cōtēpta turbatiōe fidelium. debz hō publice fidē cōfiteri. **Uñ math. 15.** d̄. q; cū discipuli dixissēt dño q; pharisei audito ei; v̄bo scādalicati sūt. dñs respōdit: **Sinite illos. s. turbari. cecī sūt et duces cecorum**

Inde cōsiderandum est d̄ ipsa fidei v̄tute
d Et p̄ qdē de ipsa fide. 2. de habitibus fidei. 3. de cā fidei. 4. de effectib; ei;. **Circa p̄mū querūt octo.** p̄ qd fit fides. 2. in q̄ vi aie fit sicut in subo. 3. vtz forma eius sit caritas. 4. vtz eadē numero sit. fides formata et informis. 5. vtz fides sit virtus. 6. vtz sit vna virt;. 7. de ordine eius ad alias v̄tutes. 8. de cōparatiōe certitudinis eius ad certitudinem virtutum intellectualium.

Ad primū sic procedit.

Vidēt q; fit incomptēs fidei diffinitio quā ap̄tus pōit ad **Deb. xi.** dicēs: Fides est suba spandax rez. argumētū nō apparētū. **Nulla. n.** q̄litas ē suba s; fides ē q̄litas cui fit v̄tus theologica ut s̄ dcm est q̄ nō ē suba. **D**iversarū v̄tutū diuersa sūt oba. s; res spanda ē obm̄ spei: nō q̄ debet poni i diffinitōe fidei tāq; ei; obm̄. **S**ides magis pficiē p̄ caritatē q̄ p̄ spem: q̄a caritas ē forma fidei ut infra patebit. magi q̄ poni debuit i diffinitōe fidei res diligēda q̄ res spanda.

Idē nō debet pōi i diuersis generib; s; suba et argumētū sūt diuersa gnā nō subalternatim posita. q̄ i noueniēt fides d̄ suba et argumētū. **P**er argumētū v̄tas manifestat ei; ad qd̄ iducit argumētū. s; illud dicit eē apparēs cui; v̄tas est manifestata. q̄ vidēt oppositū implicari in hoc q; dicit argumētū nō apparētū. q̄a argumētū facit rez p̄us nō apparētū postea apparere. q̄ male d̄ rez nō apparētū incōueniēt q̄ describif fides. **I**n t̄riū sufficit auctoritas ap̄li

R. dicēdū q; l; qdā dicāt p̄dicta v̄ba ap̄li non eē fidei diffinitōe. tñ si q; recte cōfideret omnia ex q; fides pōt diffiniri i p̄dicta descriptione tāq; l; v̄ba nō ordinent sub forma diffinitōis. sic etiam apud phos premissa syllogistica forma syllogismoz p̄incipia tāq; n̄. **A**d cui; euidentia cōsiderandū ē q; cū habit; cogitant p̄act; et act; p̄ oba. fides cū sit habit; qdā debet diffiniri p̄ p̄riū actū i cōparatiōe ad p̄riū obm̄. act; at fidei ē credē sicut s̄ dictū ē. q; act; ē itellē determinati ad v̄nū ex ipio volūtatis. sic q; actus fidei h; ordinē. et ad obm̄ volūtati qd̄ ē bonū ē finis. et ad obm̄ itellē quod ē verū. Et q; fides cū sit v̄t; theologica sicut s̄ dictum est. habet idē p̄ obo et fine necē est q; obm̄ fidei et finis p̄portionabilit; sibi cōrpondeāt. **D**ictū ē aut; s; q; v̄tas p̄ma est obm̄ fidei sc̄dm q; ipsa est nō visa. et ea q; p̄pter ipsā inheret. et fm̄ hoc oportz q; ipsa v̄tas p̄ma se habeat ad actū fidei p̄ modū finis fm̄ rōez rei non vise. qd̄ ptinet ad rōez rei spate. fm̄ illud ap̄li ad **Ro. 8.** **Q**d non videm; speramus. veritatē. n. videre ē ipaz habere. nō autem spat aliq; id qd̄ iā habet sed spes ē de hoc qd̄ nō habet ut s̄ dictum est. **S**ic q; habitudo act; fidei ad finē q; est obm̄ volūtatis significat in hoc qd̄ dicit;: si des ē s;ba rez p̄ sandax. **S**ubstātia enī solet dici p̄ma inchoatio cuiuslibet rei. et maxie qñ tota res sequēs continet virtute in p̄mo p̄ncipio. puta si dicam; q; p̄ma p̄ncipia idē monstrabilia sunt substātia sciētie. q; a. s. p̄mū qd̄ in nobis est d̄ sciētia sunt huiusmodi p̄ncipia. et in eis v̄tute cōtinet tota sciētia. **P**er hūc q; modū dicit; fides esse suba rerū sperādarū. q; a. s. p̄ma i choatio rerum sperādarū in nobis est p̄ assensū fidei que virtute cōtinet oēs res sperādas. **I**n h̄ enī speram; beatificari q; videbim; apta v̄siōe veritatē cui; p̄ fidē adberem;. ut p; p̄ ea que s̄ de felicitate dicta sūt. **H**abitudo aut; act; fidei ad obm̄ itellē sc̄dm q; ē obm̄ fidei de signat in h̄ q; d̄. argumētū nō apparētū et sumis argumētū et argumēti effectū. **P**er argumētū. n. itellē inducit ad ibere dū alicui vero. vñ ipsa firma adhesio itellē ad v̄tatē fidei non apparētem vocatur hic argumētū. **U**nde alia littera habet conuictio: q; a. s. p̄ auctoritatē diuinā itellē cre dentis; cōuict; qd̄ assentiēdū his q; nō. vidz

Si q̄s ḡ in formam diffinitōis h̄mōi v̄ba
 reducere velit p̄t dicere q̄ fides ē h̄i^o men
 tis q̄ i choat̄ vita eēna i nobis faciēs intellec
 tū assentire nō apparētib^o. Per B. n. fides
 ab oib^o alijs distiguif̄ q̄ ad itellectū ptinent
 Per B. n. qd̄ d̄f. arguītū. Distiguif̄ fides
 ab opiniōe suspitōe ⁊ dubitatiōe p̄ q̄ nō ē p̄
 ma adhesio itellect^o firma ad aliqd̄. Per B.
 at̄ qd̄ d̄f. nō apparētū. Distiguif̄ fides a scia
 ⁊ itellectu p̄ q̄ aliqd̄ sit apparēs. Per B. aut̄
 qd̄ d̄f. suba sperādaz̄ rez. Distiguif̄ v̄t^o fidei
 a fide v̄t̄ supra q̄ nō ordinat̄ ad beatitudiez̄
 spatā. Q̄s at̄ alie diffinitōes q̄cuq; d̄ fide
 daf̄ explicatiōes s̄t hui^o quā apl^o p̄oit. Nō
 .n. dicit Aug^o. Fides ē v̄t^o q̄ credūt̄ q̄ non
 vidēt̄ ⁊ qd̄ d̄f. Damas. qd̄ fides nō ē i q̄sit^o
 cōsē. ⁊ qd̄ alij dicunt qd̄ fides ē certitudo ai
 qdā de absētib^o supra opidēz̄ ⁊ ifra sciaz̄. idē
 ē ei qd̄ apl^o dicit. argumētuz̄ nō apparētū
 Nō v̄o. Dyo^o d̄c. 7°. ca^o. de diuī. no. qd̄ fi
 des ē manēs credētūz̄ fundamētūz̄ collocāf̄
 eos i v̄tate. ⁊ in ip̄is veritatē. idē ē ei qd̄ d̄f
 suba rez sperādaz̄. Ad p̄mum ḡ dōm qd̄
 suba nō sūt h̄ fm qd̄ ē ge^o generalissimuz̄ ⁊
 alia genera diuisūz̄. s̄ fm qd̄ i q̄libz̄ genere in
 uenit̄ qdā silitudo sube p̄ ut .s. p̄mūz̄ i q̄libz̄
 genere cōtinēs i se alia v̄tute dicit̄ eē suba illo
 rū. Ad secunduz̄ dōm qd̄ cuz̄ fides p̄ineat
 ad itellectū fm qd̄ ipaf̄ a voluntate o3 qd̄ or
 dīnēf̄ sicut ad finē ad obiecta illaz̄ v̄tutuz̄ q̄
 b^o p̄ficiū voluntas it̄ q̄s ē spes. ut infra pate
 bit ⁊ iō i diffinitōe fidei ponit̄ obiectuz̄ spei
 Ad t̄tūz̄ dōm qd̄ electio p̄t eē ⁊ visoz̄ et
 nō visoz̄ ⁊ p̄ntūz̄ ⁊ abnūz̄ ⁊ iō res diligēda
 nō ita p̄pe adaptat̄ fidei sic res sperāda. cuz̄
 spes s̄p sit absētūz̄ ⁊ nō visoz̄. Ad q̄rtuz̄ di
 cēdūm qd̄ suba ⁊ arguītūz̄ fm qd̄ in diffini
 tiōe fidei ponit̄ nō ipotat̄ diuersa genera
 fidei neq; d̄f̄ os act^o. s̄ d̄f̄ sas bitudies vni^o
 act^o ad diuersa obiecta ut ex dictis p3. Ad
 quitū p̄icēdū qd̄ arguītūz̄ qd̄ sūt ex p̄p̄ys
 p̄ncip̄ys rei facit̄ rē eē apparētē. s̄ argumē
 tū qd̄ sūt ex auctoritate dīna n̄ facit̄ rē in se
 eē appetē. ⁊ t̄le argūi p̄oit i diffinitōe fidei.
Ad secundū sic pro
 cedif̄. Videt̄ qd̄ fides nō sit i intellectu sicut
 i subo. Dicit. n. Aug^o. i li^o. d̄ p̄destinatione
 scōz̄ qd̄ fides i credētū voluntate cōsistit s̄
 voluntas ē alia potētia ab itellectu. ḡ fides
 nō ē i intellectu sic i subiecto. **F.** Assensus

fidei ad aliquid credēduz̄ p̄ueit ex volunta
 te deo obediēte: tota ḡ laus fidei ex obediē
 tia eē videt̄. s̄ obediētia ē i voluntate ḡ ⁊ fi
 des n̄ ē i intellectu. **F.** Intellect^o ē v̄l specula
 tiū v̄l practic^o. s̄ fides nō ē i intellectu specu
 latio. cū nihil dicat de vitabili ⁊ fugiēdo. ut
 d̄f̄ i 3°. d̄ aīa. n̄ ē ḡ p̄ncipiū opatōis. fides aut̄
 ē qd̄ p̄ dilectōez̄ opaf̄ ut d̄f̄. Gal. 5°. **S.** Illi etiā
 nec i intellectu practico cui^o obiectū ē veruz̄
 cōtigēs factibile l'agibile. Obiectū .n. fidei ē
 ver. et̄nū. ut ex supra d̄cis p3. n̄ ḡ fides ē i in
 tellectu sicut i subiecto. **S.** 3° ē qd̄ fidei sic
 cedit visio patrie. fm illud .i. ad Cor. 13°. Vi
 dem^o nūc p̄ speculū i enigmate. tūc at̄ facie
 ad faciē. s̄ visio ē i itellē. ḡ ⁊ fides. **R.**
 dōm qd̄ cū fides sit qdā v̄t^o. o3 qd̄ act^o ei^o sit
 p̄fect^o. Ad p̄fectōz̄ at̄ act^o qd̄ ex duob^o actiuis
 p̄ncip̄ys p̄cedit. r̄ q̄rif̄ qd̄ v̄trunq; actiuoz̄
 p̄ncipiū sit p̄fē. **N.** o. n. bñ p̄t secari nisi ⁊
 secās hēat artē. ⁊ terra sit bñ disposita ad se
 secādum. Dispositio at̄ ad bñ agēdum i ill
 potētys aīe q̄ se hñt ad obiecta ē h̄i^o ut su
 pra d̄c̄m ē. Et iō o3 qd̄ act^o p̄cedēs ex duab^o
 t̄lib^o potētys sit p̄fē bitu aliq̄ p̄x̄itē i v̄tra
 qz̄ potētiaz̄. D̄c̄m at̄ ē supra qd̄ credet̄ ē ac
 tus itellē fm qd̄ mouet̄ a voluntate ad affēti
 edum. **P.** rocedit at̄ h̄mōi act^o ⁊ a volunta
 te ⁊ ab itellē qz̄ v̄trunq; nat^o ē p̄ bitum p̄
 fici fm p̄d̄ca. ⁊ iō o3 qd̄ tā i voluntate sit ali
 q̄s h̄i^o q̄s i itellē si debet̄ act^o fidei eē p̄fē
 sicut etiā ad h̄ qd̄ act^o occupiscibil̄ sit p̄fē. o3
 qd̄ sit h̄i^o prudētie i rōe. ⁊ h̄i^o tēpātie i ocu
 piscibili. **C.** redet̄ at̄ ē i mediate act^o itellect^o
 qd̄ obiectum h̄ act^o ē v̄rū qd̄ p̄pe p̄tinz̄ ad i
 tellē. ⁊ iō n̄cē ē qd̄ fides q̄ ē p̄ncipiū p̄p̄
 h̄ act^o sit i intellectu sicut i subiecto. **A.** d̄ p̄
 mū ḡ dōm qd̄ Aug^o. fidē accipit p̄ actu fidei
 qd̄ d̄f̄ cōsistere i credētū voluntate i q̄tū ex ip̄
 lo voluntatis itellē credibili^o assēt̄. **A.** d̄ se
 cūdū dōm qd̄ n̄ solū o3 voluntatē eē p̄mptaz̄
 ad obediēdū. s̄ etiā itellē eē bñ disposituz̄
 ad sequēduz̄ ip̄iuz̄ voluntat̄ sic o3 occupiscibi
 lē eē bñ dispositū ad sequēdū ip̄iū rōis ⁊ iō
 n̄ solū o3 eē h̄i^o virtut̄ i voluntate ip̄ate. s̄
 etiā i itellē assēt̄e. **A.** d̄ t̄tū d̄ qd̄ fides
 ē i itellē speculario sicut i subiecto. ut māi
 feste p3 ex fidei obiecto. s̄ qd̄ veritas p̄ma q̄
 ē fidei obiectum ē fis oīum d̄siderioz̄ ⁊ acti
 onum n̄faz̄. ut p3 p. Aug. i p̄ d̄ trini. **I.** n̄ ē
 qd̄ p̄ dilectōez̄ opaf̄: sicut etiā itellē speculario
 tu^o extēsiōe sit practic^o. ut d̄f̄ 3° de anima

Ad tertium sic proce

dit. **U**ides q̄ caritas nō sit forma fidei. Unū q̄d̄q; n. sortit̄ spēm p̄ suā formā. eorū q̄ ex opposito diuidit̄ sicut diuerse spēs vni⁹ generis unū nō pōt esse forma ali⁹. s; fides ⁊ caritas diuidit̄ ex opposito. i. ad Cor. 3. sicut diuerse species virtutis. q̄ caritas nō pōt esse forma fidei. **S**ōra ⁊ id cui⁹ est sōra sūt in eodē q̄a ex his fit unū simpliciter. s; fides ē in intellectu. caritas aut̄ in voluntate. q̄ caritas nō ē sōra fidei. **S**ōra ē p̄ncipiū rei. s; p̄ncipiū credēdi ex pte voluntatis magis videt̄ esse obia q̄ caritas. s; illud ad Rō. p̄ ad obediēdū fidei in oib⁹ gētib⁹. q̄ obediētia magis ē sōra fidei q̄ caritas. **S**z q̄ ē Unū q̄d̄q; opat̄ p̄ suā sōrā; fides aut̄ p̄ dilectioē opat̄. q̄ dilectio caritatis ē fidei sōra. **R**ō dicēdū q̄ sicut ex superiorib⁹ p̄ act⁹ voluntariū spēs r̄cipiūt a fine q̄ ē voluntatis obiectū id aut̄ a q̄ aliqd̄ spēs sortit̄ se h; ad modum forme in f̄b⁹ nālib⁹. **E**t ideo cui⁹ lib; act⁹ voluntariū forma q̄d̄mō est finis ad quē ordiatur: q̄a ex ip̄o r̄cipit formā. tū etiā q̄a mod⁹ actionis o; q̄ r̄ideat p̄portionabiliter fini. **M**āifestū ē aut̄ ex p̄dictis q̄ act⁹ fidei ordinaf̄ ad obiectū voluntatis qd̄ est bonū sic ad finē. **B**āt bonū qd̄ ē finis fidei. s. bonū diuinū ē p̄p̄m obiectū caritatis. ⁊ ideo caritas dicit̄ sōra fidei i q̄tū p̄ caritatē act⁹ fidei p̄fici ⁊ sōrā. **A**d p̄mū dicēdū q̄ caritas dicit̄ eē sōra fidei i q̄tū i format actū ipi⁹. **N**ihil aut̄ p̄hib; unū actū a diuersis habitibus informati. ⁊ s; m̄ B ad diuersas spēs iduci ordinaf̄ qd̄a ut supra dēn̄ ē cū d̄ actib⁹ hūanis i v̄i ageref̄. **A**d s; m̄ dicēdū q̄ obiectio illa p̄cedit de sōra intrinseca: sic aut̄ caritas nō ē forma fidei. s; p̄t informat actū eius ut supra dictū ē. **A**d t̄tū dicēdū q̄ etiā ip̄a obediētia ⁊ s; s; spēs 2 q̄cū; alia v̄t⁹ possit p̄cedere actū fidei r̄onabilr̄ formatū a caritate. sicut infra patebit. ⁊ ideo ip̄a caritas pōit̄ sōra fidei

Ad quartum sic pro

cedit. **U**ides q̄ fides i formis nō fiat formata. nec eō. q̄a ut d̄r̄ i. ad Cor. 13. Lū venerit qd̄ p̄fectū est. euacuat̄ qd̄ ex pte ē s; fides in formis imperfecta ē respectu formate. q̄ adueniente fide formata fides informis excludit̄ ut non sit vn⁹ habit⁹ numero. **S**. Id quod est mortuū nō sit viuū. s; fides informis est

mortua. s; m̄ illud Jac. 2. **F**ides sine opibus mortua est. q̄ fides informis nō pōt fieri formata. **S**. Sōra dei adueniēs nō h; minorē effectū i hoie fideli q̄ i fideli s; adueniēs homini infideli cāt in eo habitū fidei q̄ etiā adueniens fideli qui habebat p̄us habitū fidei in formis causat in eo aliū habitū fidei. **S**. si cur. **B**oeci d̄c: Accidētia alari nō possūt s; fides est qd̄dā accūs q̄ nō pōt eadē fides q̄nq; esse formata ⁊ q̄nq; informis. **S**ed d̄ est qd̄ Jac. 2. sup̄ illud. **F**ides sine opibus mortua ē dicit̄ glo. qd̄ renūscit. q̄ fides q̄ p̄us erat mortua ⁊ informis fit formata ⁊ viuis. **R**ō dicēdū q̄ circa B fuerūt diuerse opiniōes. **Q**uidā. n. dixerūt q̄ ali⁹ ē habit⁹ fidei formate ⁊ informis. sed adueniēte fide formata tollit̄ fides informis. **E**t s; h; hoie p̄ fidē formatā peccāte mortali. succedit ali⁹ habit⁹ fidei informis a deo infusus. **S**z B nō videt̄ adueniēs eē q̄ gr̄a adueniēs homini aliqd̄ dei donū excludat: neq; etiā q̄ aliqd̄ dei donū hōi infusad̄ p̄p̄t p̄ctū mortale. **E**t ideo alij dixerūt q̄ sūt qd̄a diuerse h̄t⁹ fidei formate ⁊ informis. s; tū adueniēte fidē formatā nō tollit̄ h̄t⁹ fidei informis. s; s; m̄ manz in eodē cū h̄t⁹ fidei formate. **S**ed B etiā videtur inueniēs q̄ h̄t⁹ fidei informis i habēte fidem formatam remaneat ociosus. **E**t iō ali⁹ dicēdū q̄ idē est h̄t⁹ fidei formate ⁊ informis. **C**ui⁹ rō est. q̄a h̄t⁹ diuersificat̄ s; m̄ illud qd̄ p̄ se ad habitū p̄tinet: cū aut̄ fides sit p̄fectio intellect⁹. illud p̄ se ad fidē p̄tinet qd̄ p̄tinet ad intellectū. qd̄ aut̄ p̄tinet ad voluntatē nō p̄ se p̄tinet ad fidem. ita q̄ p̄ hoc fidei h̄t⁹ possit diuersificari: distinctio aut̄ fidei formate ⁊ informis ē s; m̄ id qd̄ p̄tinet ad voluntatē. i. s; m̄ caritatē. nō aut̄ h; illud qd̄ p̄tinet ad intellectū. **U**nde fides formata ⁊ informis nō sūt diuersi habit⁹. **A**d p̄mū q̄ dicēdū q̄. v̄bū apli est intelligendū q̄n̄ ip̄fectio est de rōne ip̄fecti: tūc. n. o; q̄ adueniente p̄fectioē ip̄fectū excludat̄ sic adueniente apra visioē excludit̄ fides de cuius rōne est ut sit nō apparētū: s; q̄n̄ ip̄fectio n̄ ē de rōne rei ip̄fecte: tūc illud numero idē qd̄ erat ip̄fectū fit p̄fectū: sicut puer ita non ē de rōne hōis: ⁊ iō idē numero q̄ erat puer fit vir. **I**nformitas aut̄ fidei nō ē de rōne rei ip̄fecte. s; p̄ccūs se h; ad ip̄am ut dictū est v̄i ip̄famet fides informis fit formata. **A**d secūdū dicēdū q̄ illud qd̄ facit vitam aialis

est de rōne ipi? ga ē sōra eēntial ei? .s. aīa et iō mortuū fieri viuū non pōt. s. aliud spē ē qd ē mortuū r qd ē viuū. Sed id qd facit fidē eē formatā ul' viuā. nō ē de eēntia fidei. et iō nō ē file. ¶ Ad tūū dicēdū q' grā facit fidē nō solū qn fides de nouo icipit eē in homine. s. etiā qdū fides durat. Dictū ē .n. s. q' de? semp opaf iustificatōez hoīs. sic sol sp opaf illuminatōez aeris. vñ grā nō mi' facit adueniēs fideli q' adueniēs infideli quia in vtroq' opaf fidē .in vno qdē cōfirmādo r pfiēdo. in alio de nouo creādo. Vel pōt di ci q' b ē paccīs .s. ppē dispōnē subī q' grā nō cāt fidē in eo q' hz .sicut eōrio secundum pctm mortale nō tollit grām ab eo qui eam amisit p pctm mortale pcedēs. ¶ Ad qrtuz dicēdū q' p b q' fides formata sit informis nō mutat ipa fides .s. mutat subm fidei qd est anima qd qnq' qdem habet fidē sine caritate qnq' autem cum caritate.

Ad quintum sic pro

ceditur. ¶ Uidel q' fides nō sit vtr? . ¶ Uirt? .n. ordinat ad bonū. nā vtr? ē q' bonū facit hntē ut dic phs i 2? ethicoz .s. fides ordinat ad verū .g' fides nō ē vtr? . ¶ P' Perfectior ē vtr? infusa q' acq'ita .s. fides ppē sui impfectio nē non ponit int vrtutes intellectuales acq' fitas : ut p3 p'hm in 6? ethicoz .g' multo minus pōt poni vtrus infusa. ¶ P' Fides sōra r informis sunt eiusdē spēi ut dcm est s' fides informis nō ē vtrus : ga nō hz cōnexionē cū alijs vtrutib? .g' nec fides formata est vtr? ¶ P' . Gratie gratis date r fruct? distinguūt a vtrutib? . sed fides enumerat int grās grati datas. i. ad Cor. 12? r s' s' int fruct? ad Gal 5? g' fides nō ē vtrus. ¶ Sed hō ē q' hō p vrtutes iustificat . nā iusticia ē tota vtrus ut d' in 5? ethicoz . s. p fidē hō iustificat . fm illō ad Ro. 5? ¶ Iustificati in fide pacē hēam? zc .g' fides ē vtrus. ¶ B? dicēdū q' sic ex supra d'cis p3 vtr? hūana ē p quā actus hūanus reddīt bonus . vñ q'cūz bit? ē sp pncipium bōi act? . pōt dici vtr? hūana . tal' aut bit? est fides formata . Cū enī credere sit act? itellē? assentientis vō ex impio volūtatis . ad b q' iste act? sit pfect? duo requit . qz vñū ē ut i fallibilē intellectus tendat in suum bonum qd ē vtrū aliud aut ē ut infallibilē ordinetur ad vltimū finē ppē quē volūtas assentit vō r vtrūq' inuenit i actu fidei formate. Nam

ex rōne ipi? fidei est q' intellect? sp seraf in verū : ga fidei nō pōt subesse falsū . ut supra habitū ē . Ex caritate autē q' format fidē . hz aīa q' ifallibilē volūtas ordinē i finē bonū et iō fides formata ē vtr? . Fides at informis nō ē vtrus : ga r si habeat pfectionē debitam act? fidei informis ex pte intellect? . n' n' habet pfectionē debitā ex pte volūtatis . Sic etiā si tēpātia cēt in cōcupi cibili . r prudētia n' cēt in rōnali . tēpāntia nō cēt vtr? ut supra dcm ē sed ad actū tēpāntie rgrit rō r actus cōcupiscēcie . sicut ad actū fidei regrit actus volūtatis r act? itellect? . ¶ Ad p'mū g' dicēdū q' ipz vtr? ē bonū itellect? . cū sit ei? pfectio . r iō i q'rtū p fidē itellect? . d'fmiat ad vtr? fides hz ordinē i bonū qdōā . s. vltius in q'rtū fides sōrat p caritatē . hz etiā ordinē ad bonū fm q' ē volūtatis obm . ¶ Ad secundum dicēdū q' fides de q' phus loqur in itit rōi hūane n' ex nccitate cōcludēti cui pōt subeē falsū . r iō t'is fides nō ē vtrus . s. fides d' qua loqmur in itit vrtati dīne q' ē infallibil' . r ita n' pōt ei subeē falsū . r iō tal' fides pōt eē vtr?

¶ Ad tūū dicēdū q' fides sōrata r iformis n' differūt spē sicut i diuersis specieb? existētes : differūt aut sicut pfectū r impfectū in eadē spē : vñ fides informis cū sit impferta nō ptingit ad pfectā rōnē vtrutis . nā vtr? est pfectio qdā . ut d' i 7? phicoz . ¶ Ad qrtū dicēdū q' qdā ponūt q' fides q' cōnumerat int grās gratis datas ē fides iformis . s. h' n' cōueniēt dicif : ga grē gratis date q' ibi enumerant nō sunt vēs oibus mēbris ecclesie . ¶ Uñ apl'us ibi dicit . Diuis fides grāz sunt . Et itez . ¶ Al' daf hoc al' daf illud . Fides aut in formis ē cōis oibus mēbris ecclesie : ga iformitas nō est d' s'ba ei? fm qd ē donū gratiū . ¶ Uñ dicēdū ē q' fides suif ibi p aliqua fi dei excellētia sic p stātia fidei . ut dic glo . l' p fmōe fidei . Fides at poif fruct? scōz q' hz aliqz dlectatiōez i suo actu rōe certitudinis : ¶ Uñ ad Gal. 5? ubi enumerat fruct? . expoif fides de inuisibilibus certitudo .

Ad sextum sic proce

dif? ¶ Uidel q' nō sit vna fides . Sic .n. fides ē donū dei . ut d' ad Ap. 5? ita etiā sapiēti a r scia int dona dei cōputat . nt p3 Ysa. xi? s. sapia r scia differūt p b q' sapia ē de efnif scia vō de t'palib? . nt p3 .p Aug. 13? d' trini . cū g' fidel sit r d' efnis r d' q'buifā tēporalib?

videt qd nō sit vna fides: sed distiguat i ptes
¶ Confessio est act^o fidei: ut s̄ dictū ē s̄
 n̄ ē una ⁊ eadē confessio fidei apō dōs. Nā qd
 nos ostentur factū atiq patres cōfitebātur
 futurū: ut p̄. Ysa. 7. Ecce vgo ꝛcipiet. ḡ nō ē
 una fides. **¶** Fides ē cois oib^o fidelibus
 xpi. s̄ unū accūs nō pōt eē i diuersis subie
 ctis. ḡ nō pōt eē una fides oīum. Sed cōtra
 ē qd Apl̄s dic̄ ad Eph. 4. Un^o dñs una fids
¶ dicēdū qd fides si sumat p habitu du
 pliciter pōt considerari. Uno: ex pte obi. ⁊
 sic ē una fides. Obiectū. n. formale fidei est
 veritas p̄ma: cui ē inherēdo credim^o q̄cū
 q̄ sub fide cōtinēt. Alio mō ex parte subi: ⁊
 sic fides diuersificat s̄m q̄ ē diuersoz. Ma
 nifestū ē at qd fides sicut ⁊ qlibet ali^o bitus
 ex formali rōe obi h̄z sp̄z: s̄ ex subiecto in
 diuiduat: ⁊ iō si fides sumat p bitū quo cō
 dimus: sic fides ē una sp̄z ⁊ differēs nūero
 i diuersis. Si vō sumat p eo qd credid. sic
 ēt ē una fides: qz idē ē qd ab oib^o credid. ⁊ si
 sint diuersa credibilia q̄ coit omnes credūt
 tamē oīa reducūt ad unū. Ad primū ḡ di
 cēdū qd tēporalia q̄ in fide pponūt nō p̄ti
 nēt ad oīm fidei nisi i ordie ad aliqd etnū
 qd ē veritas p̄ma: sicut supra dē m̄. Et iō fi
 des una ē de tēporalib^o ⁊ etnis. Secus at
 ē de sapia ⁊ scia que cōsiderāt tēporalia ⁊ et
 na s̄m pprias rōes utrorūq. **¶** Ad s̄z dicē
 dū qd illa d̄ria preteriti ⁊ futuri nō cōgit ex
 aliqua diuersitate rei credite: sed ex diuersa
 habitudie credētū ad unā rē creditā: ut ēt
 supra bitū ē. **¶** Ad t̄riū dicēdū qd illa rō p
 cedit de diuersitate fidei secūdū nūmez.

Ad septimū sic pro

cedit. Videt qd fides n̄ sit p̄ma iter uirtutes
 Dicis. n. Luce. xi. i glo. sup illd. Dico vobis a
 micis meis qd fortitudo ē fidei fundamētū
 s̄z fundamētū ē pri^o eo cui^o ē fūdamētū. ḡ fids
 n̄ ē p̄ma uirt^o. **¶** Qdā glo. dic̄ sup illuz p̄z.
 Noli em̄lari qd spes itroducit ad fidē. spes
 at ē uirtus qdā ut s̄ra dicet. ḡ fides nō ē p̄
 ma uirtutum. **¶** **¶** supra dictū ē qd intelle
 ctus credentis inclinatur ad assentiendum
 bis que sūt fidei ex obia ad deum: sed obia
 ē ēt quedā uirtus. nō ḡ fides ē p̄ma v̄tus.
¶ Fides isformis n̄ ē fūdamētū. s̄z fides for
 mata sicut i glo d̄. i. ad Cor. 13. format aut
 fides p caritatē. ut supra dēz ē. ḡ fides a cari
 tate h̄z qd sit fūdamētū. caritas ḡ est mai^o fū

damētū q̄ fides. nā fūdamētū ē p̄ma pars
 edificij. ⁊ ita videt qd sit p̄or fide. **¶** **¶** Sed
 ordinē actū intelligit ordo habitūū. s̄z i ac
 tu fidei act^o volūtaris que pficit caritas p̄ce
 dit actū intellect^o que pficit fides sic cā q̄
 p̄cedit effectū. ḡ caritas p̄cedit fidē non ḡ
 fides ē p̄ma v̄tutū. **¶** Sed s̄ ē qd apl̄s dic̄
 ad Heb. xi. qd fides ē suba sperādaz rerum
 s̄z suba h̄z rōnē p̄mi. ḡ fides ē p̄ma in v̄tutes
¶ **¶** dicēdū qd aliqd pōt eē pus altero du
 pliciter. Uno mō p se. Alio mō p accūs. Per
 se qdē in oēs v̄tutes p̄ma ē fides. Cū. n. in
 agilib^o finis sit p̄ncipiū. ut s̄ dē m̄ ē: necē ē
 v̄tutes theologicas q̄z obm ē vltim^o finis eē
 p̄ores ceteris v̄tutib^o. ipe aut vltim^o finis o
 portet qd p̄ sit i intellectu q̄ i volūtarie: quia
 voluntas nō fert i intellectu nisi pur ē in intel
 lectu apprehēsi. Cū cuz vltimus finis sit q
 dem in volūtarie p spem ⁊ caritatē. in itellec
 tu aut p fidē: necē ē qd fides sit p̄ma inter
 oēs v̄tutes: qa nāl cognitio nō pōt attiger
 ad deū scdm qd ē obm bitudinis put ten
 dit in ipm spes ⁊ caritas. **¶** S̄z p accūs potest
 aliq v̄t^o eē p̄or fide. Causa. n. p accūs est p
 accidēs p̄or: i mouere aut p̄hibēs p̄tinēt ad
 causā p accūs. ut p̄z p̄m in 8° phisicoz. ⁊
 s̄m h̄ aliq v̄tutes p̄it dici p accūs p̄ores fi
 de in q̄tū i mouēt impedimēta credēdi. sic
 fortitudo i mouēt inordinatū timorē ipedi
 entē fidē hūilitas aut supbia p quā intell^o
 recusat se submittere veritati fidei. Et idēz
 pōt dici de aliq^o alyz v̄tutib^o: q̄nis n̄ sit
 vere v̄tutes nisi p̄supposita fidē. ut p̄z p Augl
 i l^o 5 Julianū. Cū p̄z responso ad primūz
¶ Ad s̄m dicēdū qd spes nō pōt uniuersalr
 itroducere ad fidē. Nō. n. pōt spes haberi
 d̄ eterna beatitudie nisi credat possibile: qa
 ipossibile n̄ cadit sub spe: ut ex supra dictis
 p̄z: s̄z ex spe aliqz itroduci pōt ad h̄ qd perse
 ueret i fide: ut qd fidei firmiē adbr̄cat: ⁊ s̄z
 h̄ d̄ spes itroducer ad fidē. **¶** Ad t̄riū dicē
 dū qd obia duplici d̄. Q̄n̄. n. importat in
 clinationē volūtar^o ad iplēdū dīna manda
 ta. ⁊ sic n̄ ē sp̄alis uirtus: s̄z generalr icludis
 i oī v̄tute: qa d̄s act^o v̄tutum cadūt sub pre
 ceptis legi dīne ut supra dictū ē. ⁊ h̄ mō ad
 fidē req̄rit obia. Alio mō pōt accipi obia s̄z
 qd iportat iclinationē q̄tū ad iplēdū man
 data s̄m qd h̄t rōnē: debiti. ⁊ sic obia sp̄al
 uirt^o ē pars iusticie. **¶** Addit. n. supiori debi
 tū obediendo sibi: ⁊ hoc mō obia seq̄t fidē

p quā manifestat hōi q̄ de^o sit supior cui d̄
 bear obedire. **A**d q̄rtū dicēdū q̄ ad rōnē
 fūdamētī n̄ solū r̄q̄rīt q̄ sit p̄mū. s̄z etiam q̄
 sit alyis p̄tib⁹ edificij cōnexū. Nō. n. eēt fun
 damētū nisi ei alle p̄tes edificij cohererēt: cō
 nexio autē spūalis edificij ē p̄ caritatē. fm̄ il
 lud Col. 3. **S**up oīa caritatē habete q̄ ē vin
 culū p̄fectionis. z iō fides sine caritate fun
 damētū eēt nō pōt. nec tñ oz q̄ caritas sit p̄
 oz fide. **A**d quītū dicēdū q̄ act⁹ volūtari
 p̄terigīt ad fidē. nō tñ act⁹ volūtari caritate
 informar⁹: s̄z tal act⁹ p̄supponit fidē: quia
 nō pōt volūtas p̄fecto amore i deū tendere
 nisi intellect⁹ rectā fidē habeat circa ipsuz.

Ad octauū sic poce

dit. **V**idē q̄ fides nō sit certior scia z alyis
 v̄tutib⁹ intellectualib⁹. **D**ubitatio. n. oppo
 nit certitudini. vñ vidē illud eēt certi⁹ quod
 min⁹ pōt habere de dubitatōe. sicut ē albi⁹
 quod ē nigro ipemirū s̄z intellectus z scia
 z ēt sapia nō h̄nt dubitationem circa ea q̄z
 sunt. credēs autē intēdū pōt pati motū dubi
 tionis z dubitare de his q̄ sūt fidei. **S** fides n̄
 ē certior v̄tutib⁹ intellectualib⁹. **P** visio ē
 certior auditu. s̄z fides ē ex auditu ut d̄r⁹ R o
 x^o. in intellectu autē z scia z sapia iccludit q̄dā
 intellectualis visio. **S** certior ē scia v̄ intellect⁹
 q̄z fides. **P** d̄r⁹ aliqd ē p̄fecti⁹ i his que
 ad itellēm p̄tinēt. t̄nto ē certi⁹. s̄z intellectus
 ē p̄fectior fide. q̄ p̄ fidē ad itellēm p̄uenit
 fm̄ illud 1^a 28. **N**isi crederitis nō itelli
 getis fm̄ aliā l̄fāz. **A**ug^o dic etiā d̄ scia
 14. de trini. q̄ p̄ scia z roborat fides. **S** vidē
 q̄ certior sit scia ul⁹ intellect⁹ q̄z fides. **S**z
 5 ē qd̄ apls d̄r⁹. i. ad Thessal. 2. **A**ū accepit
 setis a nob⁹ v̄bū audit. s. p̄ fidē accepistis id
 nō ut v̄bū hoīuz. s̄z sicut vere ē verbū dei. s̄z
 nihil certi⁹ verbo dei. **S** scia nō ē certior fide
 nec aliqd aliud. **R** d̄r⁹ dicēdum q̄ sic supra
 d̄m ē virtutū intellectualiū due sūt circa cō
 tigētia. s. prudētia z ars. q̄b⁹ p̄ferit fides in
 certitudine rōne sue m̄ae: q̄a ē d̄ c̄nis q̄ nō
 cōtigit aliē se h̄re. **T**res at̄ fliq̄ virtutes. s. sa
 pia scia z itellē⁹ sūt d̄ necessarijs. ut s̄ d̄m
 ē. **S**z sciēdū ē q̄ sapia z scia z itellē⁹ dupli
 cif dicūt. **U**no mō fm̄ q̄ ponūt v̄tutes itel
 lectuales a p̄ho i 7. et bicoz. **A**lio⁹ q̄z q̄ po
 nūt dona spūs sci. p̄ mō dicēdū ē q̄ certitu
 do pōt cōsiderari duplicif. **U**no⁹ ex cā certitu
 dis. z sic d̄r⁹ eēt certi⁹ illud qd̄ h̄z certiorē cāz

z h̄ mō fides ē certior trib⁹ p̄dictis. q̄a fide
 inicit⁹ v̄itati d̄ine. tria at̄ p̄dicta inicit⁹ rōnē
 hūane. **A**lio mō pōt cōsiderari certitudo ex p̄
 te subī. z sic d̄r⁹ esse certius qd̄ pleni⁹ cōse
 itellē⁹ hoīs. z p̄ hūc modū q̄a ea q̄ sūt fidei
 sūt s̄ itellēm hoīs. n̄ at̄ ea q̄ subsūt t̄b⁹ p̄dic
 tis iō ex hac p̄te fides ē m̄i⁹ certa. **S**z q̄a vñ
 qd̄q̄ iudicat simplicif qd̄ s̄z cāz suā. fm̄ at̄
 dispōnē q̄ ex p̄te s̄bi ē iudicat scōz quid **I**n
 de ē q̄ fides ē simplicif certior s̄z alia sūt cer
 tiora fm̄ qd̄. s. q̄ ad nos. **S**ilic̄ autē si accipi
 ant̄ tria p̄dicta fm̄ qd̄ sūt dona p̄stit⁹ vite co
 opant̄ ad fidē sic ad p̄ncipiū qd̄ p̄supponūt
 vñ etiā fm̄ h̄ fides ē eis certior. **A**d p̄mū
 q̄ dicēdū q̄ illa dubitatio non est ex p̄te cāe
 fidei. s̄z q̄ ad nos inq̄tū nō plene assēq̄mur
 p̄ itellētū ea q̄ sūt fidei. **A**d secūdū⁹ d̄o
 q̄ ceteris parib⁹ visio est certior auditu. sed
 si ille a quo auditur. multum excedit visum
 videntis. sic certior est auditus q̄z visus. sic
 aliquis parue sciētie magis certificaf de eo
 qd̄ audit ab aliq̄ sciētifico q̄z de eo qd̄ sibi se
 cūdū suā rōnē vidē. z multo magis h̄o cer
 tior ē de eo qd̄ audit a deo qui falli n̄ potest
 q̄z de eo qd̄ vidit. p̄p̄a rōne q̄ falli pōt. **A**d
 t̄tū dicēdū q̄ p̄fectio itellē⁹ z scie excedit
 cognitōez fidei q̄tū ad maiore⁹ manifestati
 onē n̄ tñ q̄tū ad certiore⁹ i b̄fioez: q̄a tota c̄
 titudo itellē⁹ uel scie fm̄ q̄ sunt dona. p̄ce
 dit a certitudine fidei. sic certitudo cogniti
 onis cōsonū. p̄cedit ex certitudine p̄ncipio
 rū. **S** cōz at̄ q̄ scia z sapia z itellē⁹ sūt v̄tū
 tes itellectuales inicit⁹ n̄li lumini rōnis qd̄
 d̄ficit a c̄titudine z a v̄bo dei cui innitit fides

Q **E**inde consi
 derādū ē de h̄ntibus fidem
 Et circa h̄ q̄rūtū q̄tuoz. p̄
 v̄tz āgelus aut h̄o in prima
 suū cōditione h̄uerit fidez. 2°
 v̄tz demones h̄beāt fide. 3° v̄tz heretici ez
 rātes i vno articulo fidei h̄beant fidem de
 alyis articulis. 4° v̄trū fidem h̄ntiū vnus
 ab alio habeat maiore⁹ fidem.

Ad primū sic proce

dit. **V**idē qd̄ āgel⁹ aut h̄o in sua p̄ma cōdi
 tiōe fidē nō habuerit. **D**icit. n. **H**ugo de scō
 victore q̄ q̄a h̄o oculū cōtēplātōis nō habz
 deū z q̄ in deo sūt videre nō valet. s̄z āgel⁹
 in statu sue p̄me cōditōis an̄ confirmatiōez

ut patz p Augl. sup illud Job. 20. Si nō ue
 nisse ⁊ locutus eis fuisset pccm nō haberet
 nūc aut excusatōem nō hnt de pccō suo: s; i
 qbusdā hoibus ē pccm infidelitatis: si g; fi
 des esset i demonibus aliq; ⁊ hoibus pccm ess; z
 g; nius pccō demonū: qd vi detur esse i cōue
 niēs n; g; fides ē i demonib;. ¶ **S; 3** ē qd dī
 Jac. 2. Demōes credūt ⁊ tremescūt. R;
 dicēdū qd sic. s. dēm ē intellect' credētis af
 fen tit rei credite nō qā ipam videat l'fm se
 ul' per resolutionē ad pzia pncipia p se visa
 sed ppter ipium voluntatis. ⁊ aut volūtas
 moueat itellectū ad affētiēdū. pōt ⁊tingere
 ex duobus. **Uno** ex ordine volūtatis ad bo
 nū ⁊ sic credere ē actus laudabil'. **Alio** qā i
 tellect' cōiicit ad b; qd iudicet esse credēdū
 his q; dicit. s; nō cōiucat p euidētiā rei: sic
 si aliqs ppha pnciparet i f'mone dñi aliqd
 futurū. ⁊ adhiberet signū mortuū suscitādo
 ex b; signo cōiceretur intellect' vidēt' ut co
 gnosceret manifeste b; dicit a deo q nō mē
 tit: s; illō futurū qd p dicit i se euidēs n; esset
 vñ p h; rē fidei n; tollerēt. **Dicēdū** ē g; qd i s; iō
 libus xpi laudat fides f'm primū modū: ⁊
 s; b; n; ē i demonibus: s; solū 2°. **Uident**. n.
 multa manifesta iudicia ex qbus pncipiūt do
 crinam ecclie a deo esse: q; quis ipi res ipas
 quas ecclia docet nō videat. puta deuz esse
 trinū ⁊ vñū l' aliqd h' moi. **Ad** pmū g; dicē
 dū qd demonū fides ē qdāmō coacta ex si
 gnoz euidētia: ⁊ iō nō p'inet ad laudez vo
 lūtatis ipoz qd credūt. **Ad** scōm dicēdū
 qd fides q; ē donū grē iclinat homiez ad cre
 dēdū scōm aliqū effectū boni etiā si sit in
 formis. vñ fides que ē in demonibus nō est
 donū grē: s; magis cogūf ad credēdū ex p
 spicacitate nālis itellect'. **Ad** tertiū dicē
 dū qd b; ipsū demonibus displicet qd signa
 fidei s; tā euidētia ut p ea credere ⁊pellātur
 ⁊ iō i nllō malitia eoz minuit p b; qd credūt

Ad tertium sic proce
 ditur. **Uidet** qd heretic' qd discredīt vñū āti
 culū fidei possit hēre fidē i formē d; alyz arti
 culis. **Nō**. n. intellect' nāl' h'rtici ē potētior
 q; itellect' catholici: s; itellect' catholici in
 diget adiuuari ad credēdū quēcūq; articlū
 fidei dono fidei. g; videt qd nec h'rtici aliqs
 articlōs fidei crederē possit sine dono fidei i
 foris. **S; sic** s; b; fidei cōtinēt mlti articuli fi
 dei: ita sub vna scia puta geometriā cōtinēt

mlte dclones: s; hō aliqs pōt habere sciaz
 geometrie circa qsdā geometrical' dclones
 alyz ignoratis g; hō aliqs pōt habere fidē d;
 aliqb' articlū fidei aliqs nō credēdo. ¶ **S;**
 Sic hō obedit deo ad credēdū articulo s; fi
 dei: ita etiā ad fūādā mādata leg; s; hō pōt
 eē obediēs circa qdā mādata ⁊ n; cir ca alia.
 g; pē habet fidē circa qsdā articlōs ⁊ n; cē ali
 os. ¶ **S; 3** ē. Sic pccm mortale h'rtia car
 tati: ita discredere vñū āticulū h'riatur fidei
 s; caritas n; remanet i hoie p' vñū pccz mor
 tale. g; neq; fides p' q; discredīt vñū articlū
 fidei. ¶ **R;** dicēdū qd i heretico discredēte
 vñū articulū fidei nō manet fides neq; for
 mata neq; i formis. **Cui** rō ē qā spēs cōiuf
 libet habet re; depēdet ex formali rōne ob
 iecti: q; iublata spēs habet remanere n; pōt
 formale aut obm fidei ē vītas pma scōz qd
 manifestat i scripturis sacris ⁊ doctrina ec
 clese q; pcedit ex vītate pma. **Uñ** qdūq; nō
 iherz sic infallibili ⁊ dīne regule doctrine ec
 clese q; pcedit ex veritate p'ia i scripturis
 sacris maifestata: ille non h; habitū fidei: s;
 ea q; sūt fidei alio mō tenet q; p fidē: sicut si
 aliqs teneat mēte aliqū cōclōnē n; cogno
 scens mediū illi' demonstratōnis manifestū
 ē qd n; habz eius sciaz sed opioez solū. **Ma**
 festū ē aut qd ille q; iheret doctrine ecclie tā
 q; infallibili regule oib' assentit q; ecclia do
 cet: aliqñ si d; his q; ecclia docet: q; vult te
 net: ⁊ que nō vult nō tenet. non iam iheret
 ecclie doctrine sicut infallibili regule sed
 pprie volūtati ⁊ sic manifestum ē qd hereti
 c' q; p'ntaciter discredīt vñū articulū fidei
 n; ē parat' seq; i omib' doctrinā ecclie. **Si**. n.
 nō p'ntacit. iam nō. est h'rticus: s; solū errāf
Uñ maifestū ē qd talis h'rticus circa vñū ar
 ticulū: fidē nō h; d; alyz articulis s; opionē
 quādā f'm ppriā volūtate. **Ad** pmū g; di
 cēdū qd alios articulos fidei de qbus hereti
 cus nō errat. nō t; eodē modo sicut tenz eos
 fidelis. s; simpliciter iherēdo p'ne vītati ad
 qd indiget hō adiuuari p habitū fidei. sed te
 net ea q; sunt fidei ppriā volūtate ⁊ iudicio
Ad secundum dicēdum qd indiuerfis cō
 clusionibus vnius scie sunt diuersa media
 p que pbanf quo; vñū pōt cognosci sine
 alio. **Et** iō hō pōt scire qsdā dclones vnius
 scie ignoratis alyz. s; oibus articlis fidei i
 herē fids ppē vñū mediū. s; ppē vītatē pma
 ppoitā nob; i scripturis s; doctrinā ecclie

intelligētis sane. et id quod ab **B** medio decidit
totaliter fide caret. **A**d tertium dicendum quod
diuersa precepta legis possunt referri uel ad di-
uersa motiua prima et sic unum sine alio ser-
uari potest uel ad unum motiuum primum quod est perfec-
te obedire deo a quo decidit quicquid unum pre-
ceptum transgreditur. sicut illud **Joh.** xi. Qui offe-
dit in uno factus est omni reus.

Ad quartum sic pro-

cedit. **V**idetur quod fides non possit esse maior in
uno quam in alio. **Q**uamitas enim habet attendit
secundum obiecta. sicut quicquid habet fide credit omnia que sunt si-
dei quia quod deficit ab uno totaliter amittit ut si
dictum est. **g** videtur quod fides non possit esse ma-
ior in uno quam in alio. **R**espondeo quod sunt in summo non re-
cipiunt magis minus. sicut ratio fidei est in summo. re-
grit enim ad fide quod habet ibi primum vitati sup-
oia. **g** fides non recipit magis et minus. **R**espondeo
Ita se habet fides in cognitione generaliter sic intel-
lectus principiorum in cognitione natali. eo quod arti-
culi fidei sunt prima principia generaliter cognitionis
ut ex dictis patet. sicut intellectus principiorum equaliter in-
uenitur in omnibus fidelibus. **S**icut. **U**bi cuique inuenit
primum et magnum ibi inuenitur magis et minus. sicut in
fide inuenitur magnum et primum. **D**icit enim dominus **Pe-**
tro **Matth.** i. **4.** **M**odice fidei quarum dubita-
sti. **E**t mulieri dixit **Matth.** i. **5.** **M**ulier ma-
gna est fides tua. **g** fides potest esse maior in uno
quam in alio. **R**espondeo dicendum quod sic. sicut deest generalis
habitus ex duobus attendi potest. **U**no. ex ob-
iecto. **g** participat deest subiecto. **D**ebet autem fidei potest
dupliciter considerari. **U**no. secundum formalem rationem
Alio. secundum ea que materialiter credenda proponuntur.
Somale autem obiecta fidei est unum et simplex. sicut veritas
prima ut si dictum est. **U**no ex hac parte fides non di-
uersificatur in creditibus. sicut una species in omnibus
ut si dictum est. **S**ed ea que materialiter credenda pro-
ponuntur sunt plura. et prout accipiuntur magis minus
explicite et sicut potest unum habet plura explicite cre-
ditur quam alius. et sic in uno potest esse maior fides sicut
maior fidei explicat deest. **S**i vero consideretur
fides secundum participatorem subiecti **B** contingit du-
pliciter. **N**am accipitur fidei procedit ex intellectu et ex
voluntate ut si dictum est. **P**otest ergo fides in aliquo
dici maior uno modo ex parte intellectus. propter
maior certitudinem et firmitatem. **Al**io. ex parte
voluntatis propter maiorem promptitudinem seu
deuotionem uel confidentiam. **A**d primum ergo dicendum
quod ille qui pertinaciter discredidit aliquid eorum que

sub fide continentur non habet habitum fidei quem habet
ille qui non explicite credit omnia sed paratus est
omnia credere. et sicut habet ex parte obiecti unum habet maio-
rem fide quam alius in quantum plura explicite credit.
ut dicitur. **A**d secundum dicendum quod dicitur ratio fi-
dei est ut veritas prima omnibus preferat: sicut in eorum quod
eum omnibus preferunt quodam certius et deuotius ei
se habent quam alii. et sicut habet fides est maior in uno
quam in alio. **A**d tertium dicendum quod intellectus prin-
cipiorum sequitur ipsam naturam humanam que equaliter
omnibus inuenitur. sicut fides sequitur donum gratie quod non
est equaliter in omnibus ut si dictum est. **U**no non est ea-
dem ratione et tamen sicut maior capacitate intellectus
unus magis uel minus cognoscit ueritatem prin-
cipiorum quam alius.

Quoniam consi-

derandum est de causa fidei. **E**t circa
hoc querunt duo. primum utrum fides
sit homini infusa a deo. secundo
utrum fides informis sit donum.

Ad primum sic proce-

dit. **V**idetur quod fides non sit omni infusa a deo.
Dicit enim **Aug.** i. **4.** de trinitate quod per sciam gignit in
nobis fides. nutrit. defendit. et roboratur. sicut
ea que per sciam in nobis gignit magis videtur acq-
sita quam infusa. **g** fides non videtur in nobis esse ex
infusione diuina. **R**espondeo. **I**llud ad quod habet prin-
cipium auditum et videtur videtur ab homine esse acq-
sita. sicut habet principium ad credendum et videtur mira-
cula et audiendo fidei doctrinam. **D**icitur enim
Joh. 4. **C**ognit per quia illa hora erat in qua dixit
ei **I**hs. fili tu uiuit. et credidit ipse et domus
eius tota. **A**t **R.** o. x. dicitur quod fides est ex auditu
ergo fides habet ab homine tantumque acsita. **R**espondeo. **I**llud
quod consistit in hominis voluntate ab homine potest acquiri.
sicut fides consistit in creditum voluntate. ut **Aug.**
dicit in libro. de predestinatione sanctorum **g** fides potest
esse ab homine acsita. **S**icut est quod dicitur ad **Eph.**
2. **H**ra estis saluati per fidem. et non ex uobis ne-
que glorie. donum enim dei est. **R**espondeo dicendum quod ad fide
duo requiruntur. **Q**uorum unum est ut homini credibili-
a proponantur. quod requiritur ad hoc quod homo aliquid
explicite credat. **A**liud autem quod ad fide requiritur
est assensus creditis ad ea que proponuntur. **Q**uod tamen
ad primum horum necesse est quod fides sit a deo. **E**t eius
que sunt fidei excedunt rationem humanam. unum non ca-
dunt in contemplatione hominis nisi deo reuelate. sicut
busdam quod reuelat immediate a deo. sicut sunt
reuelata apostolis et prophetis. quibusdam autem proponuntur

a deo mittete fidei pdicatores. fm illud Ro
 10. Quod pdicabunt nisi mittant. Quatum vo
 ad secudu. f. ad assensu hois i ea q sut fidi
 pot ofiderari duplex ca. Una qde exterius
 induces. sic miracu visu. uel psuasio homi
 nis inducētis ad fide qz neutru e sufficiēs
 ca. Vidētū. n. vnu z ide miraculu z audiē
 tiu eandē pdicatōem qdā credūt z qdā nō
 credūt. z iō oz ponere aliā cām interiorē: q
 mouet hominē interius ad assentiendū his
 q sut fidei. Hāc at caz pelagianī ponebāt so
 lū libez arbitriū hominis z pp h dicebāt q
 initū fidei ē ex nobis inq̄tu. f. ex nobis ē q
 parati sumus ad assentiendū his q sunt fidei
 sz ofsumatio fidei ē a deo p quā nobis ppo
 nūtur ea p q credere debem. Sz h ē falsū
 qz cū hō assentiēdo his q sut fidei eleuet. s. na
 tā suā. oz qz h iust ei ex supnali pncipio iteri
 us mouēte qd ē deus. z iō fides q̄tu ad as
 sentiendū q ē pncipal act⁹ fidi: ē a deo interi⁹
 mouēte p gr. 13. Ad pmū. g. dicēdū q per
 sciētā gignit fides: z nutrit p modū. exteri
 oris psuasione q fit ab aliq scia: sz pncipal
 z ppa cā fidei ē id qd interi⁹ mouet ad as
 sentiendū. Ad secudu dicēdū q etiā rō illa
 pcedit d cā pponēte exteri⁹ ea q sut fidei
 l pfradēte ad credēdū l vbo l factō. Ad
 tertiu dicēdū q credē qdē i volūate credē
 tiū ofistit. sed oz q volūtas hominis ppare
 tur a deo p grām ad hoc q eleuet in ea q sē
 supra naturam. ut. s. dictū est.

Ad secunduz sic pro

cedit. Videtur q fides iformis nō sit donū
 dei. Dicit. n. Deut. 32. q dei pfecta sūt opa
 fides aut informis ē qdā ipfectum. g. fides
 iformis nō ē op⁹ dei. Sz. Sic actus dicit
 deformis pp hoc q caret debita forma ita
 et fides of iforis p hoc q carz debita forma
 sed actus deformis pccī nō ē a deo. ut. s. di
 ctum ē. g. neqz etiā fides iformis ē a deo.
 Sz. Quēcuqz de⁹ sanat. totalitē sanat. Df
 n. Joh. 7. Si circūcisionē accipit hō i sab
 bato ut nō soluat lex moysi. mibi idignamī
 ga totū hoīem sanū feci i sabbato: sz p fidē
 hō sanat ab ifidelitate. qcuqz g donū fidei
 a deo accipit fil sanat ab oibus pccīs: sz hoc
 nō fit nisi p fidē formatā. g. sola fides forāta ē
 donū dei. n. g. fides iforis ē a deo. Sed 3
 ē qd qdā glo. dic. i. ad Cor. 13. q fides q ē

sine caritate ē donū dei. hec aut ē iformis
 g fides i formis ē donū dei. Sz. dicēdū
 q inforitas puiatō qdā ē. Sz at ofiderādū
 q puiatio qnqz qdē ptinet ad rōnē spēi qn
 qz at non. sed supuenit rei iam hūti. ppriaz
 spēm: sicut puiatio debite cōmensurati oīs
 humoz ē d rōnē spēi ipius egritudinis. tene
 brofitas aut nō ē de rōnē spēi ipius dyapha
 ni. sed supuenit: qā g cū assignat cā alicui⁹
 rei intelligitur assignari cā ei⁹ fm q i ppa
 spē existit. iō qd nō ē cā puiatōis. n. pot eē
 cā illi⁹ rei ad quā ptinet puiatio sic exns d
 rōe spēi illi⁹. Nō. n. pot dici cā egritudinis
 qd nō ē cā oīstēpantie humoz. Dōt tñ dici
 aliqd esse cā dyaphani: qzuis n sit cā obscu
 ritatis: q nō ē d rōnē spēi dyaphani. Infor
 mis aut fides nō ptinet ad rōnē spēi ipius fi
 dei. cū fides dicat informis pp defectū cui
 usdā exterioris forme. sic dcm ē. z iō illud ē
 cā fidei iformis qd ē cā fidei simplicit dce
 hoc aut ē deus. ut dcm ē. Cū relingitur q
 fides iforis sit donū dei. Ad pmū. g. di
 cēdū q fides iforis z h nō sit pfecta simplici
 pfectiōe vtutis. ē tñ pfecta qdā pfectiōe q
 sufficit ad fidei rōnē. Ad secudu dicēdū
 q deformitas actus ē d rōnē spēi ipius act⁹
 fm q ē actus moralis. ut. s. dictū ē. Df. n.
 actus deformis p puiatōem forme itrisece
 q ē debita cōmensuratio circūstātiar act⁹ z
 iō nō pot dici cā actus deoris de⁹ q nō ē cā
 deformitatis: sz sit cā actus iōtū est act⁹
 Vel dicēdū q deformitas nō solū ipoztat
 puatōem debite forme. sed et hūti dispōnē
 Cū deformitas se hz ad actū sic falsitas ad fi
 dē z iō sicut act⁹ deoris nō ē a deo: ita nec
 aliqua fides falsa. z sic fides iforis est a deo
 ita et actus q sūt boni ex genere qzuis non
 sint caritate formati: sicut plerūqz in pctōri
 bus ofingit. Ad tertiu dicēdū q ille q
 accipit a deo fidē absqz caritate nō simplici
 ter sanat ab ifidelitate: qā nō remouet cul
 pa pcedētis infidelitatis. sed sanat fm qd
 ut. s. cesset a tali pctō. Hoc aut frequenter
 ofingit q aliqs desistit ab vno actu pcti etiā
 deo hoc fauēte. q tñ ab actu alterius pcti n
 desistit ppria vanitate suggerente. Et per
 hunc modū dat aliqñ hoī a deo q credat:
 nō tñ datur ei caritat donū. sicut etiā aliq
 bus absqz caritate datur donum. pphetic.
 uel. aliquid simile.

Quod de dono intellectus

Et circa donū intellectus
quod octo. **P** vtz intellectus
fit donū spūs sci. **1** vtz possit fil' eē i eodē
cū fide. **3** vtz intellectus q est donum spūs
sci fit speculatiu' tñ vl' et practice. **4** vtz oēs
q sūt i grā habeāt donū intellectus. **5** vtz hoc
donū inueniāt i aliqbz abscqz grā. **6** quō se
hēāt donū intellectus ad alia dona. **7** de hoc
quod rñd; huic dono i bñtudinibz. **8** d' eo quod
rñdet ei in fructibus.

Ad primū sic proce

dit. **V**idēt q intellectus nō sit donū spūs sci
Dona. n. gñita distinguūt a donis nālibus
supaddit. n. eis. s; intellectus ē qdam habitus
naturalis i aīa q cognoscitur pncipia natu
ralit' nota: ut p; i 6. ethicor. q nō debet poni
donū spūs sci. **P**. Dona dīna pncipant a
creaturis fm eoz pportione r modū: ut p;
p dyo. i li. d' diuī. nō s; modus hūane nāe ē
ut nō simplicif vītate cogscat: qd pñet ad
rōez intellectus: s; discursiue: qd ē pñiū rōnis.
ut patet p dyo. 7. e. d' diuī. nō. q cognitio dī
na q hoibz dat magis debet dici donū rōnis
q intellectus. **P**. In potētys aīe intellectus
volūtate diuidit: ut patz i 3. d' aīa: sed nullū
donū spūs sci dicit volūtas. q ē nullū do
nū spūs sci o; dici intellectus. **S**; ē qd dicit
ysa. xi. **R**egesct sup euz spūs dñi spūs sa
pie r intellectus. **R**. dicit dū q nomē intel
lectus quādā intīmā cognitiōē importat
dicit. n. intelligere q ius legere. r b maīse
ste p; cōsiderātibus dīam intellectus r iēsus
Nā cognitō sēstīua occupat cē qūitates sē
sibiles exteriores: cognitio at intellectiua pe
netrat vsqz ad essentiā rei. **O**bm aut intelle
ctus ē qd qd ē: ut dī i 3. de aīa. **S**ūt at mlta
genera eorū q iteri' latēt. ad q o; cognitio
nē hoīf q i trīnsecus penetrare. nā sub acci
dētibus latet nā a rez subalis s; vbis latēt
sīgta vborū s; similitudinibus r figuris la
tet vītate figurata: Res. n. itelligibiles sūt q
dāmō iterores respectu rez sensibiliū que
exteri' sentiūt: r i cāis latent effectus r eoz
vñ respectu horū oīum pōt dici intellectus
S; cū cognitio hoīs a sensu īcipiat q i ab ex
teriori: maīfestū ē q quāto lumē intellectus

ē forti': tanto pōt magis ad intima penetrā
lumē aut naturale nri intellectus ē finite vtu
tis: vñ usqz ad deterioratū aliqd ptingere pōt
Indiget g hō supnāli lumine ut vlteri' pene
tret ad cognoscēdū qdā q p lumē naturale
cognoscere nō valz r illud lumē supnatura
le hōi datū: vocat donū intellectus. **A**d p
mū g dicit dū q p lumē naturale nobis inoi
tū statī cognoscūt qdā pncipia coīa q sē na
fals' nota s; q; hō ordiat ad bñtudies supnā
le: ut s dicitū ē: nō ē q hō vlteri' ptingat
ad qdā altiora r ad b regrit donū intellectus
Ad secūdū dicit dū q discursus rōis sp
īcipit ab intellectu r tñiat ad itelle ctū. **R**ō
cinamur. n. pcedēdo ex gbus dā intellectus. et
tūc rōnis discursus pficiē qñ ad hoc pueni
mus ut itelligam' id qd pū erat īgtum. q
g rōcinatur ex aliquo pcedēt i intellectu p
cedit. **D**onū aut grē nō pcedit ex lumē na
ture. sed supaddit ei qī pficiēs ipz: et iō ista
supadditio nō dicit rō s; magis intellectus
ga ita se hē lumen supadditū ad ea q nobis
supnaturalit' inotescit: sicut se h; lumē nā a
le ad ea q pncipialit' cognoscim'. **A**d ē
tū dicit dū q volūtas nōiat simplicit' appeti
tūū motū absqz determinatōe alicuius excel
lentie: s; intellectus nōiat quādā excellentiaz
cognitiōis penetrandi ad intima. r iō sup
naturale donū magis nōiat noīe intellectus
q; noīe volūtatis

Ad secūdum sic pro

cedit. **V**idēt q donū intellectus nō fil' habe
atur cū fide. **D**ic. n. Aug. i li. 83. q. q id qd i
telligit. intelligētis pprehensione sumitur. s;
iō qd creditur nō pphēditur fm illud aplī ad
pbl. 3. **N**ō ga pphēderim aut pfect' sim
g vidēt q fides r intellectus nō pñt eē i eodē
p. **D**ē qd itelligitur intellectu: vidēt nā a
lit. sed fides ē de nō apparētibz: ut s dicitū ē.
g fides nō pōt fil' eē i eodē cū intellectu. **P**. In
tellectus ē certior q; scīa. s; scīa r fides nō pñt
esse i eodē: ut s dicitū ē. multo g min' itelle
ctus r fides. **S**ed ē qd breg' dicit i li.
moral. **V**idem' q intellectus de auditis mē
tē illustrat. s; aliqs hñs fidē pōt eē illustrat'
mēte circa audita. **V**ñ dī Luce vlt. q dñs
apuit discipulis suis sensū ut itelligerēt scri
pturas. g intellectus pōt esse fil' cū fide. **R**.
dicit dū q h duplici distinctione ē op'. **U**na
qdē ex pte fidei. **A**lia aut ex pte intellectus
b. 5.

aliq̄ cognitōe vitatis: qz obm̄ volūtatis ē bo
nū intellectus: ut dī i 3. de aīa. Sic aut̄ p do
nū caritatis spūs scūs ordinat volūtate hoīs
ut directe moueat ī bonū qōdā signatura
le: ita etiā p donū intellectus illustrat mētem
hoīs ut cognoscat vitatē quādā supnālē: in
quā oz tendere volūtate rectā. z iō sic donū
caritatis ē i oibus hñtibz grāz ḡtū faciētē
ita ē donū intellectus. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū
q̄ aliq̄ hñtes grāz ḡtū faciētē p̄nt̄ hebetudi
nē pati circa aliq̄ q̄ sūt p̄ter necitate salutē. s̄z
circa ea q̄ sūt d̄ necitate salutis sufficientē in
struuntur a spū scō: s̄m̄ illud. i. Job. 2. ¶ Unctō
eius docet vos de oibus. ¶ Ad secūdū dicē
dū q̄ z si n̄ oēs hñtes fidē plene itelligāt ea
q̄ p̄ponūt credēda: itelligūt t̄n̄ ea esse credē
da: z q̄ ab eis nullomō ē deuīadū. Ad tertiū
dicēdū q̄ donū intellectus nūq̄z se subtrahit
scīs circa ea q̄ sūt necia ad salutē: s̄z circa alia
interdū se subtrahit: ut nō oīa ad liqdū p̄ i
tellectū penetrare possint ad hoc q̄ supbie
materia subtrahatur.

Ad quintū sic proce

ditur. Videt̄ q̄ intellectus donū inueniat̄ ī
nō hñtibz grām ḡtū faciētē. Aug. n. expo
nēs illud ps. Cōcupiuit aīa mea desiderare
iustificatōes tuas. dīc̄: Preuolat intellectus
z tarde seq̄t̄ hūan̄ atqz ifirm̄ affect̄. s̄z i oī
bus hñtibz grāz ḡtū faciētē ē p̄mpt̄ affe
ctus pp̄ caritatē. ḡ donū itellect̄ p̄t̄ eē ī hīs
q̄ nō hñt grāz ḡtū faciētē. ¶ Ps. Daniel 3. d̄r
q̄ itelligentia op̄ ē ī visione p̄phetica: z ita
videt̄ q̄ p̄phetia nō sit sine dono intellectus
s̄z p̄phetia p̄t̄ eē sine grā ḡtū faciētē: ut p̄z
Math. 7. vbi dicētibz ī noīe tuo p̄phau
mus: r̄ndet̄ nūq̄z noni vos. ḡ donū itellect̄
p̄t̄ eē sine grā ḡtū faciētē. ¶ Ps. Donū itel
lectus r̄ndet̄ v̄tuti fidei: s̄m̄ illud Ysa. 17. s̄m̄
aliam lram. Nisi credideritis nō itelligetis
s̄z fides p̄t̄ eē sine grā ḡtū faciētē. ḡ etiā do
nū itellectus. ¶ S̄z ē q̄ d̄ns dicit̄ Job. 6.
Dis q̄ audiuit a p̄re z didicit venit ad me. s̄z
p̄ itellectū audita addiscim̄ uel penetrām̄
ut p̄z p̄ Regl. in p̄ moral. ḡ q̄cūqz habet itel
lectus donū venit ad xp̄m: qd̄ nō ē sine grā
ḡtū faciente. ¶ R. dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē
dona spūs scī p̄ficiunt aīaz s̄m̄ q̄ ē bene mo
bilis a spū scō. Sic ḡ intellectuale lumē grē
ponit̄ donū itellect̄: iq̄tū itellectus hoīs ē
bñ mobilis a spū scō. D̄ modi at̄ mot̄ d̄side

ratio ī h̄ ē q̄ hō app̄hendat vitatē circa finē
vñ nisi usqz ad hoc moueat a spū scō intelle
ctus human̄ ut rectā estimatōem d̄ sine ha
beat: nōdū fecutus ē donū itellectus q̄tū
qz ex illustratōne spūs scī: alia qdā pambula
cognoscat. Rectā at̄ estimatōem d̄ vltimo
fine n̄ h̄ nisi ille q̄ circa finē n̄ errat: sed ei fir
mit̄ inheret tāqz optio: qd̄ ē solū hñtis grām
ḡtū faciētē. Sic ē ī moralibus rectā estima
tōem habet hō d̄ sine p̄ habitū v̄tutis: vñ do
nū itellectus habet nullus sine grā ḡtū faci
ētē. ¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ Aug. nōiat itel
lectū quācūqz illustratōnem intellectualem
q̄tū nō p̄rigit ad p̄fectā doni rōem nisi usqz
ad hoc mēs hoīs deducat: ut rectāz estimatō
nē habet hō circa finē. ¶ Ad s̄m̄ dicēdū q̄
itelligētia q̄ necia ē ad p̄phetiā ē quedā illu
stratio mētis circa ea q̄ p̄phetis reuelantur
nō ē at̄ illustratio mentis circa estimatōnem
rectā d̄ vltio fine q̄ p̄tinet ad donū itellect̄
¶ Ad tertiū dicēdū q̄ fides importat solū
assensū ad ea q̄ p̄ponūtur: sed itellectus im
portat quādā p̄ceptionē vitatis q̄ nō p̄t̄ eē
circa finē nisi ī eo q̄ habz grāz gratū faciētē
ut dictum est: z iō non est similis ratio de in
tellectu z fide.

Ad sextum sic proce

ditur. Videtur q̄ donū itellectus nō disti
guat̄ ab alijs donis. Quoz. n. opposita sūt ea
dem ipa qz sunt eadem. sed sapie opponit̄
stulticia hebetudini intellectus p̄cipitatōi
consilium ignorantie scientia: ut patet per
Regl. 2. moral. n̄ vidēt̄ at̄ differre stulticia
hebetudo ignorātia z p̄cipitatō. ḡ nec intel
lectus distinguitur ab alijs donis. ¶ Ps. in
tellectus qui ponitur virtus itellectualis dif
fert ab alijs itellectualibus virtutibus p̄ h̄
sibi p̄prium q̄ ē circa p̄cipia p̄ se nota. sed
donum itellectus nō ē circa aliqua p̄cipia
p̄ se nota: qa ad ea q̄ nālīe p̄ se cognoscūtur
sufficit naturalis habitus p̄m̄oz p̄cipiorū
ad ea vō q̄ supernaturalia sūt sufficit fides:
qz articuli fidei sunt sicut prima p̄cipia in
supnālī cognitōe: sicut dictum ē. ḡ donum
itellect̄ n̄ distiguat̄ ab alijs donis itellectua
libz. ¶ Dis cognitō itellectua ul̄ ē spectari
ua l̄ practica. sed donū itellect̄ habet se ad
utrūqz: ut d̄m̄ ē. ḡ n̄ distiguat̄ ab alijs donis
itellectualibz: s̄z oēs ī se cōplectit̄. ¶ S̄z ē
qz q̄cūqz cōnumerātur ad iūicē: oportet ea

Ad quartū sic proce
ditur. Videt̄ q̄ donū itellectus nō sit obm̄
hñtis grām dīc̄. n. Aug. 2. moral. q̄ o
m̄ itellectus vñ d̄betur ad mēs s̄m̄
hñtis grām ad hoc p̄nt̄ hebetudi
nē pati circa aliq̄ q̄ sūt p̄ter necitate salutē. s̄z
circa ea q̄ sūt d̄ necitate salutis sufficientē in
struuntur a spū scō: s̄m̄ illud. i. Job. 2. ¶ Unctō
eius docet vos de oibus. ¶ Ad secūdū dicē
dū q̄ z si n̄ oēs hñtes fidē plene itelligāt ea
q̄ p̄ponūt credēda: itelligūt t̄n̄ ea esse credē
da: z q̄ ab eis nullomō ē deuīadū. Ad tertiū
dicēdū q̄ donū itellectus nūq̄z se subtrahit
scīs circa ea q̄ sūt necia ad salutē: s̄z circa alia
interdū se subtrahit: ut nō oīa ad liqdū p̄ i
tellectū penetrare possint ad hoc q̄ supbie
materia subtrahatur.

esse aliquo modo ad inuicē distincta: quia distinctio est principii numeri. scilicet donū intellectus connumerat alijs donis: ut patet ysa. xi. g. donū intellectus est distinctū ab alijs donis. **R.** dicendum quod distinctio doni intellectus ab alijs tribus donis. scilicet pietate fortitudine et timore: manifesta est: quia donū intellectus pertinet ad vim cognoscitiuā: illa uero tria pertinent ad vim appetitiuā. scilicet oria huius doni intellectus ad alia tria. scilicet sapiam: sciam et consiliū: quod etiā ad vim cognoscitiuā pertinet: non est adeo manifesta. **V**idetur autem quibusdam quod donū intellectus distinguat a dono scie et consilio: pro hoc quod illa duo pertinent ad practicā cognitionē: donū autem intellectus ad speculatiuā. **A** dono uero sapie quod etiā ad speculatiuā cognitionē pertinet distinguit in hoc quod ad sapiam pertinet iudiciū: ad intellectū uero capacitas intellectus eorum quod proponitur seu penetratio ad intima eorum et hinc supra numerus donorum assignauimus. scilicet diligenter intueti donū intellectus non solum se habet circa speculanda sed et circa operanda: ut dictū est. **E**t filii etiam donū scie circa utriusque se habet ut infra dicetur: et ideo oratione aliorum distinctione accipe. **D**ia eorum hinc quatuor dona ordinantur ad supernā cognitionem quod in nobis per fidem fundatur. **F**ides autem est ex auditu ut dicitur **R**o. x. **U**bi oratione aliorum proponi homini ad credendum si sicut uisa sed sicut audita quibus per fidem assentiat. **F**ides autem primo quod dicitur et principaliter se habet ad ueritatem primā: secundario ad quod dicitur creaturas consideranda: et ulterius se extendit etiam ad directionem humanorum operum secundum quod per dilectionem operatur: ut ex dicto patet. **S**ic ergo circa ea quod fidei proponitur credenda duo requiruntur ex parte nostra. primum quod dicitur ut intellectu penetrare uel capiamus. et hoc pertinet ad donū intellectus. **2.** autem oratione ut de eis homo habeat iudiciū rectū ut estimet his esse inherendum: et ab eorum oppositis recedendum. **H**oc ergo iudiciū quatuor ad res diuinas pertinet ad donum sapie: quatuor uero ad res creatas pertinet ad donū scie: quatuor uero ad applicationem ad singularia opera pertinet ad donum consilij. **A**d primum ergo dicendum: quod predicta uero quatuor donorum manifeste operit distinctioni eorum quod Gregorius ponit eis esse opposita. **H**ebetudo enim acuitati opponitur. **D**icitur. n. per similitudinem intellectus acutus quoniam potest penetrare ad intima eorum quod proponitur. uero hebetudo mentis est per quam mens ad intima penetrare non sufficit. **S**tultus autem dicitur ex hoc quod per uerse iudicat circa eorum finem ueritatem. et ideo prope opponitur sapie quod facit rectū iudi-

ciū circa ueritatem eorum. **I**gnorantia uero importat defectū mentis etiam circa quecumque particularia et ideo opponitur scie per quam homo habet rectū iudiciū circa particulares causas. scilicet circa creaturas. **P**recipitatio uero manifeste opponitur consilio per quod homo ad actum non procedit ante deliberationem rationis. **A**d secundū dicendum quod donū intellectus est circa prima principia cognitionis gratuite: aliter tamen quam fides. **N**ā ad fidem pertinet eis assentire ad donū uero intellectus pertinet mente penetrare ea quod dicitur. **A**d tertium dicendum quod donū intellectus pertinet ad utramque cognitionem. scilicet speculatiuā et practicā: non quatuor ad iudiciū sed quatuor ad apprehensionem ut capiamus ea que dicuntur.

Ad septimum sic proceditur.

Videtur quod dono intellectus non rideat breuitas sexta. scilicet. **S**exti mundi corde quoniam ipsi deum uidebunt. **M**unditia. n. cordis maxime uidetur pertinere ad affectū. sed donū intellectus non pertinet ad affectū sed magis ad vim intellectiua. ergo predicta breuitas non rideat dono intellectu. **R.** **A**ct. 15. dicitur. **F**ide purificans corda eorum sed per purificatio cordis acquiritur munditia cordis ergo predicta breuitas magis pertinet ad ueritatem fidei quam ad donū intellectus. **R.** **D**ona spiritus sancti perficiunt homines in presenti uita. sed uisio dei non pertinet ad uitam presentem. ipsa. n. beatos facit ut sunt habitū. ergo sexta breuitas continet uisionem dei non pertinet ad donū intellectus. **S**ed hinc est quod Augustinus dicit in libro de sermone domini in morte. **H**ereta opatio spiritus sancti est intellectus uideit mundis corde quod purgato oculo potest uidere quod oculi non uident. **R.** dicendum quod in sexta breuitate si cut et in alijs duo continentur. **U**ni per modum meriti. scilicet munditia cordis et aliud per modum primij. scilicet uisio dei: ut sunt dictū est. **E**t utriusque pertinet aliquid quomodo ad donū intellectus. **A**st. n. duplex munditia. **U**na quod pambula et dispositiua ad diuisionem quod est depuratio affectus ab inordinatis affectionibus et hinc quod munditia cordis fit per uirtutes et dona que pertinent ad vim appetitiuam. **A**lia uero munditia cordis que est quasi completiua respectu uisionis diuine. et hinc quod est munditia mentis depurate a fantasmatibus et erroribus ut. scilicet ea que de deo proponitur non accipiant per modum corporalium fantasmatium neque sunt hereticas pueritates. et hinc munditia facit donū intellectus. **F**ilii etiam duplex est dei uisio. **U**na quod perfecta per quam uidetur dei essentia. **A**lia uero imperfecta per quam et si non uideamur de deo quod est

videm? tñ qđ nō ē. z tātō i hac vita deum pfecti cogscim. quāto magi itelligim? euz excedere qđgd itellectu opbediē. Et vtraqz dei visio p̄tinet ad donū itellecti. p̄ma qđ ē ad donū itellecti cōsumatū s̄z qđ erit i patria secūda vero ad donū itellecti inchoatum fm qđ habet in via. Et p̄ h̄ p̄ r̄isio ab obiecta. Nā p̄me due rōnes p̄cedūt de p̄ma mūditia. t̄tia vero d̄ p̄fecta dei visioē. dona autē z huiusmōi nos p̄ficiūt fm quādā ichoatōez z in suso implebūt. ut s̄ dictum est.

Ad octauum sic pro

cedit. **V**idēt qđ in fructib? fides nō respōdeat dono itellecti. Intellectus nō ē fructus fidei. **D**icitur. **Ysa. 7.** Nisi credideritis nō itelligētis fm aliā s̄fāz ubi nos habem?. Si nō credideritis nō p̄manebitis. nō ḡ fructus ē fructus itellecti. **P**ri? nō ē fructus posterioris s̄z fides v̄r̄ esse prior itellectu: qđ fides est fundamētū toti? spūal̄ edūfity. ut s̄ dēm est. ḡ fides nō ē fructus itellectus. **P**lura sunt dona p̄tinetia ad itellectm qđ p̄tinetia ad appetitū. s̄z it̄ fructus ponit tñ. vñ p̄tines ad itellectm. s̄. fides oia vero alia p̄tinet ad appetitū. ḡ fides nō magis videt̄ r̄idere itellectu qđ sapie ul̄ scie seu cōsilio. **S**z s̄ est qđ finis vniuscuiusqz rei ē fructus ei?. s̄z donū itellecti videt̄ p̄ncipalit̄ ordinari ad certitudinē fidei qđ poit̄ fructus. **D**icitur. **glo. ad Gal. 5.** qđ fides ē qđ est fructus. z de iuisibilib? certitudo. ḡ in fructib? fides r̄idet dono itellecti. **R**ē dicēdū qđ sicut s̄ dēm est cum d̄ fructibus ageret. fructus spūs dicit̄ vltima z delectabilia q̄in nobis p̄ueniūt ex v̄tute spūs sci. **V**ltimū autē d̄lectabile h̄z rōnē finis qđ ē p̄pū obiectū volūtatis. z iō ōz qđ illud qđ ē vltimū z d̄lectabile i volūtate sit quodāmo fructus oīuz alioz qđ p̄tinet ad alias potentias. **S**cđm h̄ ḡ gen? doni uel v̄tutis p̄ficiēt̄ aliā quā potētiā pōt accipi duplex fructus. **U**nus qđez p̄tines ad suā potētiā. **A**li? autē qđ vltimus p̄tines ad volūtate. **E**t fm h̄ dicēdū ē qđ dono itellecti r̄idet. p̄ propo fructu fides i. fidei certitudo. s̄z p̄ vltimo fructu r̄idet ei gaudium qđ p̄tinet ad voluntatem. **A**d p̄mū ḡ dicēdū qđ itellectus ē fructus fidei qđ est v̄tus. sic at nō accipit̄ fides cū d̄ fructus s̄z p̄ qđdam certitudine fidei ad quā hō p̄ueit p̄ donū itellecti. **A**d secūdū dicēdū qđ fides nō pōt v̄lter p̄cedere itellectū. **N**ō eni

posset hō assentire credēdo aliqb? p̄positis nisi ea aliq̄liter itelligeret. sed p̄fectio itellecti cōsegitur fidē qđ ē virtus: ad quā qđ ē itellecti p̄fectionē seq̄tur qđā fidei certitudo. **A**d tertiū dicēdū qđ cognitio p̄actice fructus nō pōt esse i ip̄a: qđ talis cognitio nō scit p̄pter se: s̄z p̄ aliud. sed cognitio speculatiua habz fructū i seip̄a. s̄ certitudinē eoz qđ ē. **E**t iō dono cōsilio qđ p̄tinet solū ad cognitioēz p̄acticā nō r̄idēz aliq̄s fructus p̄p̄ius. **D**onis at̄ sapie itellectus z scie qđ p̄tinet etiā ad speculatiuā cognitioē p̄tinerē. r̄idet solū vñ? fructus qđ ē certitudo siḡta noie fidei. **P**lures at̄ fructus ponūt̄ p̄tinetes ad p̄tē appetitiuā: qđ sic iā dictū ē rō finis qđ ip̄ortat i noie fructus magis p̄tinet ad v̄z appetitiuā qđ itellectiuā.

Unde consi

Querādū ē de dono scie. **E**t c̄ica h̄ querūt̄ quatuor. p̄ v̄trū scia sit donū. 2? v̄trū sit circa dīna. 3? v̄trū sit p̄claratiua l̄ p̄actica. 4? que b̄ritudo ei r̄ideat

Ad primū sic proce

dit. **V**idēt qđ scia nō sit donū. **D**ona. n. spūs sci naturalē factatē excedūt. s̄z scia ip̄ortat effectū quēdā naturalis rōis. **D**icitur. **n. p̄hs i p̄ posterioroz qđ demonstratō ē syllogisim? faciet̄ scire. ḡ scia nō ē donū spūs sci.** **P**lura dona spūs sci sūt coia oibus scis. ut. s̄ dicitur. **Augl** dicit. **iz? de tri.** qđ scia nō pollēt plurimi fideles q̄uis polleāt ipsa fide. ḡ scia nō ē donū. **P**lura dona ē p̄fecti virtute. ut. s̄ dicitur. **ḡ vñ? donū sufficit ad p̄fectionē v̄nui v̄tutis. s̄z v̄tuti fidei r̄idet donū itellecti. ut s̄ dicitur. ḡ nō r̄idet ei donū scie. nec apparet cui alij v̄tuti r̄ideat. ḡ cū dona sint p̄fectioes v̄tuti. ut s̄ dicitur. videt̄ qđ scia nō sit donū.** **S**z s̄ est qđ **ysa. xi.** op̄utat̄ int̄ septē dona. **R**ē dicēdū qđ gr̄a ē p̄fectior qđ nat̄a vñ nō deficit i his in q̄bus hō p̄ nām p̄fici pōt. **C**ū at̄ hō p̄ nālē rōnē assentit s̄z itellectū ali cui v̄itati. duplici p̄ficiē circa veritatē illaz p̄ qđ ē qđ capit eā. 2? qđ ea certū iudiciū h̄z. **E**t iō ad hoc qđ itellectus huān? p̄fecte assentiat v̄itati fidei duo requirūt̄: qđ vñ ē qđ sane capiat ea qđ p̄ponūt̄. qđ p̄tinet ad donum itellectus. ut s̄ d̄c̄ ē. aliud aut̄ est ut habeat certū z rectū iudiciū de eis discernendo. s̄.

credēda aut nō credēda. et ad hoc necium
ē donū scie. ¶ Ad primū g̃ dicēdū q̃ certi-
tudo cognitōis ī diuersis naturi iueitur di-
uersimode fm̃ diuersā d̃ditōem vni^o cuius
q̃ nāe. Nā hō cōsegitur certū iudiciū de vi-
tate p̃ discursū rōis. et iō scia huāna ex rōe
demonstratiua acgritur: sed ī deo ē certū iu-
diciū vitatis absq̃ oī discursu p̃ simplicē in-
tuitū. ut ī p̃ dēm ē et iō dīna scia nō ē discursi-
ua uel rōcinatiua sed absoluta et simplex.
cui filis ē scia q̃ ponit donū spūs scī: cū sit
qdā p̃cipatiua similitudo īpius. ¶ Ad s̃z dicē-
dū q̃ circa credēda duplex scia pōt haberi
¶ Una qdē p̃ quā hō scit qd credere debeat
discernēs credēda a nō credēdis. et s̃z h̃ scia
ē donū: et cōuenit oib⁹ scī. Alia vō ē scia cī-
ca credēda p̃ quā hō nō solū scit qd credi d̃-
beat s̃z et scit fidē manifestare. et alios ad cre-
dēdū iudicare et d̃dictores conuicere: et ista sci-
ētia ponit iter gr̃as gratis datas q̃ n̄ datur
oibus s̃z q̃busdā. ¶ Vñ Aug. p^o vba iudicia s̃z
iūgit. Aliud ē scire tm̃: qd hō credere debe-
at. aliud scīr̃ quē ad madū h̃ ipm̃ qd credi f̃
et p̃ys auribus opitulef: et h̃ ipios defēdaf.
¶ Ad tertū dicēdū q̃ dona sūt p̃fectiora
ṽtutib⁹ moralib⁹ et intellectualib⁹: n̄ s̃z at p̃fe-
ctiora ṽtutib⁹ theologiac̃ s̃z magis oīa do-
na ad p̃fectōnē theologiac̃ ṽtutū ordinan-
tur sicut ad finē. Et iō nō ē iconueniēs si di-
ṽsa dona ad vnā ṽtutē theologiac̃ ordinēf
Ad secūdum sic pro-
cedit. ¶ Videl qd scie donū sit cīca res dīnas
Dic. n. Aug. 13. de trini. q̃ p̃ sciam gignitur
fides. nutrit̃ et roboratur. s̃z fides ē de rebus
dīnis q̃a obz̃ fidei ē vitas p̃ria. ut. s̃. habitus
ē. q̃ et donū scie ē de rebus dīnis. ¶ S̃. do-
nū scie ē digni⁹ q̃ scia acq̃ita: s̃z aliq̃ scia ac-
q̃ita ē circa res dīnas sic scia methaph. g̃
multo magis donū scie ē circa res dīnas.
¶ Sicut d̃r̃ Ro. p̃. Inuisibilia dei p̃ ea q̃
facta sūt intellecta cōspiciūt: si g̃ ē scia circa
res creatas. videtur q̃ et sit circa res dīnas
¶ S̃z ē qd Aug. 14. d̃ trini. dīc̃ rerū dī-
nax scia. p̃pe sapia nūcupet. humanax at̃ p̃
pe scie nom̃ obtineat. ¶ R̃. dicēdū q̃ cer-
tū iudiciū d̃re aliq̃ maxie dat̃ ex sua cā et iō
s̃z ordinē cāz os esse ordinē iudicioz. Sic
enī cā p̃ria ē cā se. ita p̃ cām p̃riam iudicat̃
d̃ cā fa. de cā at̃ p̃ria nō pōt iudicari p̃ ali-
am cām. et iō iudiciū quod sit p̃ cām p̃mas

ē primū et p̃fectissimū. In his at̃ ī q̃bus ali-
qd ē p̃fectissimū nom̃ cōe generis a p̃p̃iat̃
his q̃ deficiūt a p̃fectissimo ipi autē p̃fectif-
simo adaptatur aliud sp̃ale nomē ut patz̃ in
logicis. Nā ī genire ouertibiliū illud qd s̃git
qd qd ē sp̃ali noie diffinitio vocat̃: que at̃ ī
h̃ deficiūt ouertibilia ext̃ia nomē cōe sibi
retinet. s̃. qd p̃p̃ia dicit̃. Quia g̃ nom̃ scie
īportat quādā certitudinē iudicy. ut d̃z ē
si qdē certitudo iudicy sit p̃ altissimā cām
illius generis p̃ quā pōt d̃ oibus iudicaf: h̃z
sp̃ale nom̃ qd ē sapia. Dicit̃. n. sapiēs ī vno
q̃z gener̃ q̃ nouit altissimā cām illi⁹ generi
p̃ quā pōt d̃ oibus iudicare. Simplicif̃ aut̃
sapiēs d̃r̃ q̃ nouit altissimā cām simplicif̃. s̃.
deū et iō cognitio dīnax reruz vocat̃ sapia.
cognitio vō rez humanax vocat̃ scia q̃i cōi-
noie īportate certitudinē iudicy appropria-
to ad iudiciū qd sit p̃ cās secūdas. Et iō sic
accipiēdo scie nom̃ ponitur donū diffictuz
a dono sapie. Vñ donū scie ē solū circa res
huānas l̃ solū circa res creatas. ¶ Ad p̃mū
g̃ dicēdū q̃ l̃z ea de q̃bus ē fides sint res di-
uine et eterne: tm̃ ipa fides ē quodām: tp̃ale
ī aīo credētis. et iō scire qd credēdū sit p̃tinz
ad donū scie. Scire at̃ ipas res creditas h̃z
seīpas p̃ quādā vnionē ad ipas: p̃tinz ad do-
nū sapie. vñ donū sapie magi r̃ndz caritati
q̃ vnit̃ mētē hoīs deo. ¶ Ad secūdū dīcē-
dū q̃ rō illa p̃cedit fm̃ q̃ cōiter nom̃ scie
sumit̃. sic aut̃ scia nō ponit sp̃ale donū. sed
fm̃ q̃ r̃strigif̃ ad iudiciū qd sit p̃res crea-
tas. ¶ Ad tertū dicēdū q̃ sicut s̃ dictū ē gli-
bet cognoscitū⁹ habit⁹ forālī: qdē īspicit
mediū p̃ qd aliqd cognoscit̃: materialif̃ at̃
id qd p̃ mediū cognoscit̃: et q̃a id qd ē for-
male pot⁹ ē. iō ille scie q̃ ex p̃ncipys ma-
thematicis d̃clūdūt circa māz nālē magi cū
mathematicis cōnumerāt̃ utpote eis similio-
res. l̃z q̃tū ad māz magi cōueniāt cū nālī
et p̃p̃ h̃ d̃r̃ ī 2. p̃hicoz q̃ sunt magi nāles. et
iō cū hō p̃res creatas deū cognoscit̃ magis
videt̃ hoc p̃tinet̃ ad sciaz ad quā p̃tiñ et for-
malif̃ q̃ ad sapiētā ad quā p̃tiñet̃ māliē. et
es⁹ cū fm̃ res dīnas iudicem⁹ d̃ r̃b⁹ creati
magi h̃ ad sapiētā q̃ ad sciaz p̃tiñet̃.

Ad tertium sic proce-
dit. ¶ Videl qd scia q̃ ponit donū sit scia pra-
ctica. Dic. n. Aug. 13. de trini. q̃ actio q̃ ex-
teriorib⁹ r̃b⁹ vtimur. scie d̃ putat̃: s̃z scietia

cui deputat actio e pãctica. g̃ scia q̃ e donũ
 e scia practica. ¶ **S**ap̃. 8.º. No hz amaritudinẽ illius uerſa
 tio nec tediũ uicet illi. s; leticiã z gaudiũ
 g̃ pdicta bñtudo nõ cõueniẽt rñdet dono
 scie. ¶ **S**ap̃. 8.º. Donũ scie prius cõsistit i speculãtõ
 q̃ i opatione: s; q̃ cõsistit i speculãtõ nõ
 rñdet sibi lucrõ: q̃a intellectus speculatiuus
 nihil dicit d̃ imitabili z fugiẽdo. ut d̃ in 3.º
 de aia. neq; dicit aliqd letũ z triste. g̃ pdca
 bñtudo nõ cõueniẽt põt rñdere dono scie.
 ¶ **S**ed 3.º e qd̃ Aug̃. dicit i li.º d̃ finone dñi
 i mõte. Scia uenit lugẽtibz q̃ didicerũt
 qb̃ malis uicti sũt q̃ q̃ bona petierũt. ¶ **S**ap̃.
 dicendũ q̃ ad sciam pprie ptinet rectũ indi
 ciũ cfaturay. Creature aut̃ sũt ex qb̃ hõ oc
 casionaliter a deo auertit. s; illud Sap̃. 14.º
 Creat̃ e facte sũt i odiũ z musculã pedib̃
 ispiẽtiũ. q̃. s. rectũ iudiciũ de his nõ hñt dũ
 estimãt i eis esse pfectũ bonũ. vñ i eis sinẽ
 stituendo peccãt z vep bonũ paũt. z h̃ dam
 nũ hõ i notescit p rectũ iudiciũ d̃ creaturis
 qd̃ habet p donũ scie. z iõ bñtudo lucrõ po
 nit rñdere dono scie. ¶ **A**d p̃mũ g̃ dicẽdũ
 q̃ bona creata ñ ercitat spũale gaudiũ nisi
 q̃tenus referũt ad bonũ dñi ex q̃ ppe cõsur
 git gaudiũ spũale z iõ directe gde z spũalis
 par z gaudiũ cõsequens rñdet dono sapie.
 Dono aut̃ scie rñdet qdẽ p̃mo luctus o p̃i
 tis erratis z cõsequẽt cõsolatio dũ hõ p rectũ
 iudiciũ scie creaturas ordinat i bonũ dñi
 z iõ i hac bñtudine ponit luctus p merito
 z cõsolatio cõsequẽs p p̃mõ. q̃ qdẽ i choatur
 i hac vita. p̃ficiãt aut̃ in futõ. ¶ **A**d secũdũ di
 cẽdũ q̃ de ipa cõsiderãtõ vitatis hõ gaudz
 sed d̃ re circa quã cõsiderat vitatẽ põt trista
 ri qñq; z fm hoc luctus scie attribuitur.
 Ad tertiu dicẽdũ q̃ scie s; q̃ i speculãtõne
 cõsistit ñ rñdz bñtudo aliq; q̃a bñtudo hois
 nõ cõsistit i cõsi derãtõne creaturay: s; i cõte
 platõe dei: s; aliq̃tiẽ bñtudo hois cõsistit i de
 bito vsu creaturay z ordiata affectõe circa
 ipas z hoc dico q̃tũ ad bñtudinẽ vie. Et iõ
 scie ñ attribuit aliq̃ bñtudo ptinens ad cõ
 tẽplatõem s; intellectui z sapie q̃ i cõ dõna.

Quõsequẽter
 cõsiderãdũ e de vitis oppo
 sitis. Et p̃ d̃ infidelitate q̃
 opponit̃ fidei. 2.º. de blasse
 mia q̃ opponit̃ cõfessõi. 3.º.
 de i grãtia z hebetudine q̃ opponit̃ sciẽtie

¶ **S**ap̃. 8.º. No hz amaritudinẽ illius uerſa
 tio nec tediũ uicet illi. s; leticiã z gaudiũ
 g̃ pdicta bñtudo nõ cõueniẽt rñdet dono
 scie. ¶ **S**ap̃. 8.º. Donũ scie prius cõsistit i speculãtõ
 q̃ i opatione: s; q̃ cõsistit i speculãtõ nõ
 rñdet sibi lucrõ: q̃a intellectus speculatiuus
 nihil dicit d̃ imitabili z fugiẽdo. ut d̃ in 3.º
 de aia. neq; dicit aliqd letũ z triste. g̃ pdca
 bñtudo nõ cõueniẽt põt rñdere dono scie.
 ¶ **S**ed 3.º e qd̃ Aug̃. dicit i li.º d̃ finone dñi
 i mõte. Scia uenit lugẽtibz q̃ didicerũt
 qb̃ malis uicti sũt q̃ q̃ bona petierũt. ¶ **S**ap̃.
 dicendũ q̃ ad sciam pprie ptinet rectũ indi
 ciũ cfaturay. Creature aut̃ sũt ex qb̃ hõ oc
 casionaliter a deo auertit. s; illud Sap̃. 14.º
 Creat̃ e facte sũt i odiũ z musculã pedib̃
 ispiẽtiũ. q̃. s. rectũ iudiciũ de his nõ hñt dũ
 estimãt i eis esse pfectũ bonũ. vñ i eis sinẽ
 stituendo peccãt z vep bonũ paũt. z h̃ dam
 nũ hõ i notescit p rectũ iudiciũ d̃ creaturis
 qd̃ habet p donũ scie. z iõ bñtudo lucrõ po
 nit rñdere dono scie. ¶ **A**d p̃mũ g̃ dicẽdũ
 q̃ bona creata ñ ercitat spũale gaudiũ nisi
 q̃tenus referũt ad bonũ dñi ex q̃ ppe cõsur
 git gaudiũ spũale z iõ directe gde z spũalis
 par z gaudiũ cõsequens rñdet dono sapie.
 Dono aut̃ scie rñdet qdẽ p̃mo luctus o p̃i
 tis erratis z cõsequẽt cõsolatio dũ hõ p rectũ
 iudiciũ scie creaturas ordinat i bonũ dñi
 z iõ i hac bñtudine ponit luctus p merito
 z cõsolatio cõsequẽs p p̃mõ. q̃ qdẽ i choatur
 i hac vita. p̃ficiãt aut̃ in futõ. ¶ **A**d secũdũ di
 cẽdũ q̃ de ipa cõsiderãtõ vitatis hõ gaudz
 sed d̃ re circa quã cõsiderat vitatẽ põt trista
 ri qñq; z fm hoc luctus scie attribuitur.
 Ad tertiu dicẽdũ q̃ scie s; q̃ i speculãtõne
 cõsistit ñ rñdz bñtudo aliq; q̃a bñtudo hois
 nõ cõsistit i cõsi derãtõne creaturay: s; i cõte
 platõe dei: s; aliq̃tiẽ bñtudo hois cõsistit i de
 bito vsu creaturay z ordiata affectõe circa
 ipas z hoc dico q̃tũ ad bñtudinẽ vie. Et iõ
 scie ñ attribuit aliq̃ bñtudo ptinens ad cõ
 tẽplatõem s; intellectui z sapie q̃ i cõ dõna.

Quõsequẽter
 cõsiderãdũ e de vitis oppo
 sitis. Et p̃ d̃ infidelitate q̃
 opponit̃ fidei. 2.º. de blasse
 mia q̃ opponit̃ cõfessõi. 3.º.
 de i grãtia z hebetudine q̃ opponit̃ sciẽtie

[Marginal notes in a smaller script, partially obscured and difficult to read.]

et intellectui. Circa primum considerandum est de infidelitate in communi. 2. de heresi. 3. de apostasia et fide. Circa primum quatuordecim. primum videtur in fidelitas sit peccatum. 2. in quo sit sicut in sub o. 3. videtur sit maximum peccatorum. 4. videtur omnis actio infidelium sit peccatum. 5. de speciebus infidelitatis. 6. de operatione eorum ad iudicium. 7. videtur cum infidelibus sit disputandum de fide. 8. videtur sint cogendi ad fidem. 9. videtur si eis committendum. 10. videtur possunt in christianis fidelibus peccare. 11. videtur ritus infidelium sint tollerandi. 12. videtur pueri infidelium sint inuitis parentibus baptizandi.

Ad primum sic procedit.

Videtur quod infidelitas non sit peccatum. Dicitur enim. peccatum est contra naturam. ut patet per Damascenum. 1. 2. libro. sed in fidelitas non videtur esse contra naturam. Dicitur enim. Augustinus in libro de predestinatione sanctorum quod posse habere fidem sic posse habere caritatem naturae est omnibus hominibus: habere autem fidem quae ad modum habere caritatem gratiae est si delinuit. ergo non habere fidem quod est infidelium non est contra naturam. et ita non est peccatum. Nullus peccat in eo quod vitare non potest. quia omne peccatum est voluntarium sed non est in potestate hominis quod infidelitatem vitet. quia vitare non potest nisi fidem habendo. Dicitur enim. apostolus ad Romanos. 10. Quod credet ei quem non audierunt: quod autem audit sine predicante. ergo infidelitas non videtur esse peccatum. Sic enim dicitur in libro de septem vitiis capitalia ad quae omnia peccata referuntur: sub nullo autem horum videtur contineri infidelitas. ergo infidelitas non est peccatum. Sed contra. Virtuti contraria vitium sed fides est virtus cui contraria infidelitas. ergo infidelitas est peccatum. Respondetur dicendum quod infidelitas dupliciter accipi potest. Uno modo simpliciter negatione: ut dicatur infidelis ex hoc solo quod non habet fidem. Alio modo potest intelligi infidelitas secundum contrarietatem ad fidem quae aliis repugnat auditui fidei vel etiam continet ipsam. secundum illud Ysaia. 53. Quis credit auditui nostro. et in hoc proprie proficit ratio infidelitatis. et hoc infidelitas est peccatum. Si autem infidelitas accipitur secundum negationem puram. sic in illis quod nihil audierunt de fide non habet rationem peccati sed magis penae: quia talis ingratiatio dionorum ex peccato primi parentis consecuta est. Qui autem sic sunt infideles dantur quod proprie alia peccata quae sunt fidei remitti non possunt non autem dantur proprie infidelitatis peccatum. Unde dominus dicit Iob. 15. Si non venisset et locutus eis fuisset peccatum non haberent quod exponeret Augustinus dicit quod loquitur de illo peccato quod non crediderunt in christum. Ad primum ergo dicendum quod habere fidem non est in natura humana. sed in natura humana est

ut mens hominis non repugnet iteriori instinctui et exteriori vitatis predicationi unde infidelitas secundum hoc est contra naturam. Ad secundum dicendum quod ratio illa procedit de infidelitate secundum quod in portat simpliciter negationem. Ad tertium dicendum quod infidelitas secundum quod est peccatum oritur ex superbia ex qua contigit quod homo intellectui suum non vult subicere regulam fidei et sano intellectui patris. Unde Gregorius dicit 31. moralium. quod ex iam gloria oriuntur novitatus per superbia. Quis possit dici quod sicut virtutes theologice non reducuntur ad virtutes cardinales sed potius eis: ita est vitia opposita virtutibus cardinalibus non reducuntur ad vitia capitalia.

Ad secundum sic procedit.

Videtur quod infidelitas non sit in intellectu sic in subo. Dicitur enim. peccatum in voluntate est. ut Augustinus dicit in libro de duobus animabus. sed infidelitas est quoddam peccatum ut dicitur est. ergo infidelitas est in voluntate non in intellectu. Respondetur. Infidelitas habet rationem peccati. ex eo quod predicatio fidei continetur sed contemnitur ad voluntatem pertinet. ergo infidelitas est in voluntate. Respondetur. 2. ad Cor. 11. super illud. Ipe sathanas tras figurat se in angelum lucis dicitur glo. quod si angelus malus se bonum fingat. et si credat bonus non est error. periculosus aut morbidus si faciat vel dicit quod bonis angelis congruit: cuius ratio esse videtur. prope rectitudinem voluntatis eius quod ei liberet iterum bono angelo adherere ergo totum peccatum infidelitatis esse videtur in perversa voluntate. non ergo est in intellectu sic in subo. Sed contra. Contraria sunt in eodem subo. sed fides cui contraria infidelitas est in intellectu sic in subo. ergo infidelitas in intellectu est. Respondetur dicendum quod sic. Dicitur enim. peccatum dicitur esse in illa potentia quae est principium actus peccati. Actus autem peccati potest habere duplex principium. Unum quod est primum et ultimum. quod importat omnes actus peccatorum. et hoc principium est voluntas. quia omne peccatum est voluntarium. Aliud autem principium actus peccati est proprium et primum quod elicit peccati actus sicut occupabilis est principium gulae et luxurie et hoc gloria et luxuria dicitur esse in occupabilibus. Dissentire autem quod est proprium actus infidelitatis est actus intellectus. sed motus a voluntate: sic et assentire. et ideo infidelitas sicut et fides est quidem in intellectu sicut in primo subo: in voluntate autem sicut in primo motu. et hoc motus dicitur esse peccatum esse in voluntate. Unde patet responsio ad primum. Ad secundum dicendum quod contemnitus voluntatis contra dissentium suum intellectus in quo proficit ratio infidelitatis. unde infidelitas est in voluntate. sed ipsa infidelitas

est in intellectu. Ad tñu dicēdū q̄ ille qui credit malū angelū eē bonū .nō dissētī ab eo qd̄ ē fidei . quia sēsus corporis fallit: mēs vō nō remouet a vera rectaq; snia. ur ibidē dic glo. s; si aliquis sathane adheret cū īcipit ad sua adducere .i. ad mala z falsa . tūc n̄ ca ret pctō . ut ibidē dicitur

Ad tertium sic pro

cedit. **V**idel q̄ ifidelitas nō sit maximū peccator. **D**icit n. Aug. z hēt .6. q. i. **U**trū catholicū pessis morib; .alicui heretico ī cui? vita p̄ter id q̄ heretic? ē nō inueniūt homies qd̄ r̄p̄bendāt p̄ponere debeam? . nō audeo v̄cipitare sniam . sed hereticus ē infidel. ḡ n̄ ē simplicit̄ dicēdū q̄ infidelitas sit maximū pctōz. **I**llud qd̄ diminuit. ul' excusat pctm̄ nō v̄r eē maximū pctm̄: s; infidelitas excusat uel diminuit peccatuz. **D**icit n. apls i. ad **T**himos. p̄ Prius fui blasphem' z p̄secutor z otumeliosus. sed miam c̄secut' sū : q̄ ignorās feci in incredulitate : ḡ infidelitas nō ē maxim pctm̄. **M**aiori pctō d̄betur maior pena. fm̄ illud Deut. 25: **P**ro mēsurā pcti erit z plagaz mod' . sed maior pena d̄betur fidelib; peccātib; q̄ infidelib; . fm̄ illud ad **H**eb. 10: **M**to magi putat' d̄ciora mereri supplicia q̄ filiū dei d̄culcauerit . z s̄ā guinē testī pollutū duxerit ī q̄ sc̄ificat' ē . ḡ ī fidelitas n̄ ē maxim pctm̄. **S**z ē qd̄ **A**ugustin' dicit exponēs illud **I**oh. **S**i nō venissem z locut' eis fuissē pctm̄ nō haberent **M**agnū qd̄ ingt qd̄dā pctm̄ sub generali noīe vult itelligi : **B**. n. ē pctm̄ . i. ifidelitatis q̄ tenētur cūtra pctā . ifidelitas ḡ ē maxim peccator. **D**icēdū q̄ oē pctm̄ foālit' c̄stituit ī aduersiōe a deo . ut s̄ d̄m̄ ē . vñ tāto aliq̄ pctm̄ ē ḡui' . q̄to p̄ ip̄z hō magi a deo sepatur . **P**er ifidelitatē at̄ maxie hō a deo elōgatur : q̄ nec verā dei cognitionē habet **P**er falsā at̄ cōgnitōem ip̄i' n̄ app̄q̄t ei . s; magis ab eo elōgatur . nec pōt eē q̄stū ad qd̄ deū cōḡscat q̄ falsā op̄iōez de eo h; : q̄a id qd̄ ip̄e op̄inatur nō ē de' . **U**n̄ manifestū ē q̄ pctm̄ ifidelitatis ē mai' oib; pctis q̄ c̄tigūt ī p̄uersitate mox . **S**ec' at̄ ē d̄ pctis q̄ oppo nūt alyz v̄tutib; theologice . ut ifra dicitur **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ nihil phib; peccatū qd̄ ē ḡui' fm̄ suū gen' . eē mi' ḡue fm̄ ali' quas circūstārias . **E**t iō **A**ug' noluit precipitare sententiā d̄ malo catholico z heretico

alias nō peccāte : q̄a pctm̄ heretici z si sit ḡ uius ex genere : pōt tñ ex aliq̄ circūstātia al' leuari . z eō' pctz catholici ex aliq̄ circūstātia a aggruari . **A**d secūdū dicēdū q̄ ifidelitas h; īgrātia adiūctā . z h; v̄sēnsū ad ea q̄ sunt fidei . z ex hac pte h; rōnē pcti ḡuissimī **E**x pte aut̄ īgrātie habet aliq̄ rōez excusati onis . z maxie quādo aliq̄ ex malitia nō peccat . sic fuit in aplo. **A**d tñu dicēdū q̄ ifid lis p̄ pctō ifidelitatis ḡui' puni' q̄ ali' peccator p̄ q̄cūq; alio pctō c̄siderato pcti gene re . s; p̄ alio pctō pura p̄ adūctio si cōmittat a fideli z ab ifideli . ceterl parib; ḡui' peccat fidelis q̄ infidelis . tū p̄p̄ notitiā vitati ex fide . tū ēt p̄p̄ facta fidei q̄bus ē imbutus q̄ bus peccando cōtumeliā facit

Ad quartum sic pro

cedit. **V**idel q̄ q̄libet actio ifidel sit peccatū : q̄a sup̄ illud **R**o. 14: oē q̄ non est ex fide pctm̄ ē dic glo. **D**is ifideliū vita ē peccatuz sed ad vitā ifideliū p̄inet oē qd̄ agūt . ḡ oīs actio ifidē ē pctz . **F**idel itētiōez dirigit . s; nullum bonum potest esse qd̄ nō est ex iten tiōe recta . ḡ ī ifidelib; nulla actio pōt eē bona . **C**orrupto pori corūp̄it' z posteri' sed act' fidei p̄cedit act' oīum virtutum ḡ cū ī ifidelib; non sit act' fidei . nullū bonū opus facere possunt : s; in oī actu suo peccāt . **S**z ē qd̄ **C**ornelio ad huc ifideli exi stētī d̄m̄ ē q̄ accepte erāt elyse ei' deo . ḡ n̄ oīs actio ifidelis ē pctm̄ : s; aliq̄ ei' actio ē bona . **R** dicēdū q̄ sic supra d̄m̄ ē : peccatū mortale tollit ḡz ḡui' faciētē . n̄ at̄ tota lit̄ corūp̄it' bonū nature . **U**n̄ cū ifidelitas sit qd̄dā pctm̄ mortale : ifideles qd̄ ḡra ca rēt : remanet tñ ī eis aliq̄ bonū n̄ae . vñ ma nifestū ē q̄ ifideles nō p̄nt opari bona opa q̄ sūt ex ḡra . s; opa meritoria : tñ bona opera ad q̄ sufficit bonū n̄ae aliq̄lit' opari p̄nt . **U**n̄ nō o; q̄ ī oī suo ope peccēt : sed q̄ncūq; ali' qd̄ op' opant' ex ifidelitate tūc peccāt . **S**i cut . n. h̄ns fidē pōt aliq̄ op' cōmittere ī ac tu quē nō refert ad fidei finē vel uenialiter l' etiā mortaliter peccādo . ita etiā ifidelis pōt aliq̄ bonū actū facere in eo qd̄ nō refert ad finē ifidelitatis . **A**d p̄iū ḡ dicēdū q̄ v̄bū illud ē intelligēdū uel q̄a vita ifideliū nō pōt esse sine pctō : cū pctā sine fide n̄ tol lāt : uel q̄a qd̄ agūt ex ifidelitate : pctm̄ ē **U**n̄ ibidē subdit . **Q**uia oīs ifidelis uiuens

vel agēs uehemēt peccat. ¶ Ad secūdu dīcē
dum q̄ fides dirigit intētiōez respectu finis
ultimi supnaturalis. s̄ lumē etiā natural' rō
nis pōt dirigere itētiōē respectu alicui' bo
ni onatural'. ¶ Ad tertiū dīcēdu q̄ p̄ ifidelita
tē nō corrūpit totalit' ifidelib' rō naturalis
qn̄ r̄maneat in eis aliq̄ veri cognitio p̄ quaz
facere p̄nt aliq̄ op' d' gener' bonoz. De cor
nelio tñ sciēdu ē q̄ ifidelis nō erat: aliogn
ei' opatio accepta nō fuisset deo cui sine fi
de null' pōt placere. Dabebat at̄ fidē iplici
tā nōdū maifestata euāgely uitate. vñ vt eū
ī fide pleni' istrueret mittit ad eū Petrus.

Ad quintum sic pro

cedit. ¶ Uides q̄ nō sint plures ifidelitat' spe
cies. Cū. n. fides et ifidelitas sint tria o3 q̄
sint circa idē. s̄ forale obm̄ fidei ē uitas p̄ma
a q̄ h3 unitatē h3 mltā maifestat' credat. ḡ etiā
ob3 ifidelitat' ē uitas p̄ma. Ea uo q̄ discre
dit ifidel' m̄aliū se h̄nt ī ifidelitate s̄ tria s̄
spēs nō atēdit' fm̄ p̄ncipia m̄alia. s̄ fm̄ p̄n
cipia foralia. ḡ ifidelitat' n̄ se diuerse spēs fm̄
d̄r̄sitate eoz ī qb' ifideles errāt. ¶ P̄. Infi
nit' mōis pōt aliqs a uitate fidei deniare. si
ḡ fm̄ d̄r̄sitates erroz d̄r̄se spēs ifidelitatis
assignēf. uides sequi q̄ sint ifinite ifidelta
tis spēs et ita hui' mōi spēs nō sūt cōsiderāde
¶ P̄. Idē nō inuenit' in d̄r̄sis spēs sed cō
tigit aliq̄ eē ifidelē. ex eo q̄ errat circa d̄r̄
sa ḡ d̄r̄sitas erroz n̄ facit d̄r̄sas spēs ifidelta
tis. sic ḡ ifidelitatis nō sūt plures spēs. ¶ S3
est q̄ vnicuiq3 uirtuti opponit' plures spēs
uicioz. bonū. n. trigit vno mō. malū uō mlt'
tuplicit' ut p3 p̄ d̄yo. 4. ca. de diu. no. r̄per
p̄hm̄ ī 2. et bicoz. s̄ fides ē vna uirt' ḡ ei op
nūf plures ifideltatis spēs. ¶ P̄. dīcēdu
q̄ qlibet uirt' cōsistit ī h3 q̄ attingit r̄gulā aliq̄
cognitōis uel opatōis huane. ut supra d̄cm ē
Attingere aut̄ r̄gulā ē vno mō circa vnā ma
teriā. s̄ a r̄gulā deuiare trigit mltipliciter
et iō vni uirtuti multa uitia opponit'. Diferē
tas aut̄ uicioz q̄ vnicuiq3 uirtuti opponit' pōt
cōsiderari duplicit'. Vno mō fm̄ d̄r̄sa h̄itudi
nē ad uirtutē et fm̄ h3 d̄r̄sitate sunt quedam
spēs uicioz q̄ opponit' uirtuti. sic uirtuti mo
rali opponit' vni uitiū fm̄ excessū ad uirtutē
et aliud uitiū h3 d̄fectū a uirtute. Alio mō pōt
cōsiderari d̄r̄sitas uicioz oppo sitoz vni uirtuti
scōz corrūptiōē d̄r̄soz q̄ ad uirtutē regrunf
et scōz h3 vni uirtuti puta tēperatiōe uel fortitute

dini opponit' infinita uitia scdm̄ q̄ ifinitis
modis trigit d̄r̄sas circūstācias utur' coruū
pi ut a rectitudie uirtutis recedat. vñ et py
thagorici malū posuerūt ifinitū. Sic ḡ dī
cēdu q̄ si ifidelitas atēdat' circa opatōez ad
fidē. d̄r̄se sūt ifidelitat' spēs et numero uete
minate. Cū. n. peccm̄ ifidelitatis cōsistit ī remi
tēdo fidei. h3 pōt cōtinger' dupliciter. Quia
aut̄ renitit' fidei nōdū suscepte et talis ifide
litas ē paganoz siue gentiliū. Aut renititur
fidei xp̄iane suscepte. uel ī figura. et sic ē infi
delitas iudeoz. uel ī uita maifestatione ue
ritatis: et sic ē ifidelitas hereticoz. Uñ ī ge
nerali p̄nt assignari tres p̄red. cte spēs ifide
litas. Si uo distiguat' ifidelitatis spēs h3 er
roz ī diuersis q̄ ad fidē p̄tinet. tunc nō sūt
determinate ifidelitatis spēs: p̄nt. n. erroref
ī ifinitū multiplicari: ut p3 p̄ Aug. ī lib. de
heresib'. ¶ Ad p̄mū ḡ dīcēdu q̄ forālis rō
alicui' pcti pōt accipi duplicit'. Uñ. fm̄ in
tentiōez peccātis: et h3 h̄ id ad qd̄ cōuertit'
peccās ē forāle ob3 pcti: et ex h3 d̄r̄sificat' ei'
spēs. Alio. fm̄ rōnē mali: et sic illud bonū
a q̄ recedit' ē forāle obm̄ pcti: s̄ ex p̄te pctm̄
nō h3 spēm. imo ē priuatio spēi. Sic ḡ dīcē
du ē q̄ ifidelitat' ob3 ē uitas p̄ma sic a q̄ re
cedit: s̄ forāle ei' ob3 sicut ad qd̄ cōuertitur
ē snia falsa quā sequit': et ex hac p̄te ei' spēs
d̄r̄sificat'. Uñ sicut caritas est vna que iherz
sūmo bono. sunt at̄ d̄r̄sa uitia caritati oppo
sita q̄ p̄ cōuersatiōē ad d̄r̄sa bona t̄palia re
cedūt ab vno sūmo bono: et itez fm̄ d̄r̄sas
habitudines iordiatas ad deū: ita etiā fidel'
ē vna uirtus ex h3 qd̄ ad heret vni p̄ime uitati
s̄ ifidelitatis spēs sūt multe ex h3 q̄ ifideles
d̄r̄sas et falsas snias sequūtur. ¶ Ad scōz dī
cēdu q̄ obiectio illa p̄cedit de distinctione
spēz ifidelitatis h3 d̄r̄sa ī q̄bus errat. ¶ Ad
tertiū dīcēdu q̄ sicut fides ē vna q̄ multa
credit ī ordine ad vnū: ita ifidelitas pōt esse
vna etiā si in mltis erret iqtū oia h̄nt ordi
nē ad vnū. nihil tñ p̄hibet hominē in d̄r̄sis
ifidelitat' spēs errare: sic etiā pōt vn' hō
d̄r̄sif vicijs s̄biacē et d̄r̄sis corp'alib' morbis

Ad sextum sic proce

dit. ¶ Uides q̄ ifidelitas gētiliū siue pagano
rū sit grauior ceteris. Sic. n. corp'alis morbus
tāto ē grauior: quāto saluti p̄ncipalioz mē
bri mag' d̄riat: ita peccm̄ tāto uidet' esse gra
ui' q̄sto d̄riat ei qd̄ ē p̄ncipalius in uirtute

A

sed pncipali^o in fide e fides vnitatis dine : a q^o deficiunt gētiles mltitudinē deoz credētes q^o eoz ifidelitas e grauiſſima. ¶ **I**n hereticos tāto heresis aliq^o drestabilior e quāto in plurib^o z pncipaliorib^o vitari fidei contra dicunt : sic heresis **A**rry q^o sepauit vinitatē detestabilior fuit q^o heresis **N**estory q^o sepauit hūanitatē xpi a psona filij dei . s3 gētiles in plurib^o z pncipaliorib^o recedūt a fide q^o iudei z heretici : q^o oīo nihil de fide recipiūt . g^o eoz ifidelitas e grauiſſima. ¶ **D**e bonū e diminutiū mali . s3 aliq^o bonū e in iudeis q^o vntē vet^o testamētū eē a deo : bonū etiā e i hereticis q^o venerāt nouū testm^o g^o mī peccāt q^o gētiles q^o vtrūq^o testamētūz dtestāt . ¶ **S**3 e q^o d^o . 2 . **P**et . 2 . **M**elius n . erat illis nō cogſcere viā iustitie q^o p^o cognitionē retrorsū ouerti : s3 gētiles nō cognouerūt viā iustitie . heretici aut z iudei aliq^oliē cogſcetes dſuerūt . g^o eoz pctm^o e graui^o . **R** : dicēdū q^o i ifidelitate sic dēz e duo pnt dſiderari . Quoz vnū e opatio ei^o ad fidē . et ex hac pte aliq^o gūi^o i fidē peccāt q^o fidei renitiſ ſuſcepte q^o g^o fmitif fidei nodū ſuſcepte ſicut gūi^o peccāt q^o nō implet q^o pmiſit q^o ſi nō implet q^o nūq^o pmiſit . z fm h^o ifidelitaf hereticoz q^o pſitēf fidē euāgely z ei renitiſ eā corūpētes gūi^o peccāt q^o iudei q^o fidem euāgely nūq^o ſuſceperūt . s3 q^o ſuſceperūt ei^o figurā in veti lege quā male inſpretātes corūpūnt : iō etiā eoz ifidelitas e graui^o peccatū q^o ifidelitas gētiliū q^o nullo mō fidem euāgely ſuſceperūt . **A**liud q^o in ifidelitate dſiderat e corūptio eoz q^o ad fidē ptinet z fm h^o cū in plurib^o errēt gētiles q^o iudei . z iudei q^o heretici . gūior e ifidelitas gētiliū q^o iudoz . z iudeoz q^o hereticoz : niſi forte q^o rūdaz puta **M**anicheoz q^o ēt circa credibilia pl^o errāt q^o gētiles **D**ax tñ duaz gūitatū pma pōderat ſecūde q^o tū ad rōnē culpe : quia i fidelitas h3 rōnē culpe ut ſupra dcm est magis ex h^o q^o fmitif fidei q^o ex h^o q^o nō h3 ea q^o ſunt fidei . **B** . n . videt ut dcm e magis ad rōnē pene ptinere . **U**n ſimpliciē loquēdo inſi dilitas hereticoz e peſſima . **E**t p h^o p3 rñſio ad obiecta

Ad ſeptimuz ſic pro
cedit . **U**n q^o nō ſit cū ifidelib^o publice diſputādū **D**icit . n . apls . 2 . ad **T**himoſ . 2 . **N**oli v^o dēdē : ad nihil . n . vtile e niſi ad ſbuerſio

nē audiētū . s3 diſputatio publica cū ifidelib^o fieri nō pot ſine dētēōe vboz q^o nō e publi ce diſputādū cū ifidelib^o . ¶ **L**ex **M**arcia auguſti p canones cōfirmata ſic dicit . **I**n iuriā facit iudicio fligiōſiſſime ſynodi ſi q^o ſemel iudicata aut recte diſpoſita ſuolūt z publice diſputare dēdit . s3 oīa q^o ad fidē ptinent ſunt p ſacra dēcilia dſiniata . q^o gūi^o peccāt i iuriā ſynodo faciēs ſi q^o d eif q^o ſūt fidei publice diſputare pſumat . ¶ **D**iſputatio argumētis aliq^o agif . s3 argumētum e rō rei dubie faciēs fidē : ea at q^o ſunt fidei cū ſint certiffima nō ſūt i dubitationē adducēda . g^o d eif q^o ſūt fidei nō e publice diſputādū . **S**3 e q^o **A**ct . 9 . d^o q^o **S**aul iualeſcebat z ſu debat iudeos z q^o loq^obat cū gētib^o z diſputabat cū grecis . **R** : dō q^o i diſputatōe fidē duo ſunt dſiderāda . **U**nū q^o d e pte diſputat^o . **A**liud at ex pte audiētū . **E**t pte q^o d e diſputat^o e dſiderāda intētio . **S**i . n . diſputet tāq^o d fide dubitās z vitatē fidei p certo nō ſupponēs . s3 argumētū expir itēdens . p cul dubio peccāt tāq^o d ubi^o i fide z ifidelis **S**i aut diſputet aliq^o d fide ad cōfutādū erro res ul etiā ad exercitiū . laudabile e . **E**t pte vero audiētū dſiderādū e v3 illi q^o diſputa tionem audiūt ſint inſtructi z firmi in fide aut ſimplices z in fide titubātes . **E**t quidē corā ſapientib^o i fide firmis nullum piculuz e diſputare de fide . ſed circa ſimplices e di ſtiguēdū . **Q**uia aut ſunt ſollicitati ſine pulſa ti ab ifidelib^o . puta iudeis uel hereticis ſi ue paganis nitentib^o corūpe i eis fidē . **A**ut oīo nō ſunt ſollitaciri ſup **B** . ſic in terris i qb^o nō ſunt infideles . **I**n p^o caſu neceſſariū eſt publice diſputare d fide . dūmō iueniantur aliq^o ad **B** ſufficiētes et idonei q^o errores cōfu tare pnt . **P**er **B** . n . ſimplices i fide firmabū ē . z tollet ifidelib^o decipiēdi facultas . z ipſa tacit nitas eoz q^o reſiſtē deberēt puertētib^o fidei vitatē . eēt erroz cōfirmatio . **U**n **S**re g^o i 2° . paſtoral . **S**ic icauta locutio i errozē ptrahit . ita indiſcretū ſilentū eoz q^o erudiri poterāt i errore drelit . **I**n 2° . vō caſu pi culofū e publice diſputare d fide corā ſimpli cib^o q^o fides ex hoc e firmioz q^o nihil diuer ſū audierūt ab eo q^o credūt . z iō nō expedit eis ut vba ifideliū audiāt diſputātū i fidem ¶ **A**d p^o mū g^o dicēdū q^o apls nō phibet tota liſ diſputationē : ſ3 inordinatā q^o mag^o ſit in dētēōe vboz q^o firmitate ſnāz . **A**d ſecūdū

dicēdū q̄ lex illa p̄hibet publicā disputati-
onem de fide q̄ p̄cedit ex dubitatione fidei
nō aut̄ illā q̄ ē ad fidei cōfirmationē. ¶ Ad
tertiū dicēdū q̄ nō d̄z disputari de his q̄ sūt
fidei quasi de eius dubitādo: sed propter vi-
tatē manifestādā ⁊ errores cōfutandos. D̄z
eniz ad fidei cōfirmationē aliquādo cū infi-
delibus disputare. q̄z quidē defendēdo fi-
dem. s̄m illud. i. Petri. 3. Parati s̄p ad satisfi-
cationē oī poscētī uos rōem de ea q̄ est i vo-
bis spe ⁊ fide: q̄z aut̄ ad conuincēdos er-
rātes: s̄m illud Titū. 2. Ut sit potēs exhor-
tari i doctrina sana: ⁊ eos q̄ d̄ dicunt arguē

Ad octauū sic proce-

ditur. Videt̄ q̄ infideles nullo mō cōpellen-
di sit ad fidē. D̄r. n. Mat̄h. 13. q̄ fuit p̄ssa
milias i cui⁹ agro erāt cīcānia seminata q̄ si
er̄t ab eo: uis im⁹ ⁊ colligim⁹ ea: ⁊ ip̄e respō-
dit. Nō ne forte colligētēs cīcāniā eradice-
t̄ sil' cū eis triticū. Ubi dicit. Criso. Nec di-
cit dñs p̄hibēs occisiōes fieri. Nec. n. op̄z
interficere hereticū: q̄ si eos occideritis: ne-
cesse ē mltos scōz sil' s̄buerti. ḡ uidet̄ q̄ pari
rōe nec aliq̄ infideles sit ad fidez cogēdi. ¶
In d̄cre. di. 45. sic d̄r. De iudeis p̄cipit scā
synodus neminē deiiceps ad credēdū uī i fer-
re: ḡ pari rōe nec aliq̄ infideles sūt ad fidē co-
gēdi. ¶ Aug. d̄c q̄ ceta pōt hō nolēs. cre-
dere vō nō nisi uolēs: s̄z uolūtas cogi n̄ p̄t: ḡ
uidet̄ q̄ infideles n̄ sit ad fidē cogēdi. ¶ E-
ḡech. 18. d̄r ex p̄sona dī. Nolo mortē pecca-
toris: s̄z nos d̄bem⁹ uolūtatē nrāz cōformā-
dine ut s̄ d̄z ē: ḡ et nos n̄ d̄bem⁹ uelle q̄ in
fideles occidā. S̄z ē qd̄ d̄r Luce. 14. Exi
i uias ⁊ sepes ⁊ p̄pelle it̄rare ut impleat̄ dom⁹
mea: s̄z boies i domū dī. i. i scām ecclesiam
intrāt p̄ fidē. ḡ aliq̄ sūt cōpellēdi ad fidem.

¶ Ad dicēdū q̄ infidelitū qdā sūt q̄ nunq̄ su-
scēperūt fidē sic gentiles ⁊ iudei ⁊ tales nul-
lo mō sūt ad fidē cōpellēdi ut ipsi credāt: q̄
credere uolūtāt̄ ē. sunt tamē cōpellēdi a fidē
lib' si assit facultas: ut fidē nō ip̄ediant uel
blasfemys uel malis p̄suasionib⁹: uel etiam
apertis persecutionib⁹. ⁊ p̄p̄ fideles chris-
ti frequēter s̄ infideles bellum mouent: nō
quidēz ut eos ad credendum cogant: q̄ si
etiā eos uicissent ⁊ captiuos haberēt: i eoz
libertate relinquerēt an credere uellēt: s̄z p̄p̄
ut eos cōpellāt ne fidē xp̄i ip̄ediāt. Alij vō
s̄ infideles q̄ q̄z fidē susceperūt ⁊ eā p̄fitēt̄

sicut heretici ⁊ q̄z apostate. ⁊ tales sunt
etiā corpālī cōpeller̄ ut impleant qd̄ p̄mise-
rūt. ⁊ teneāt qd̄ semel susceperūt. ¶ Ad p̄-
mū ḡ dicēdū q̄ illā auctoritatē qdā itellexe-
rūt eē p̄hibitūā n̄ qdē excoicationū hereti-
coz s̄z eoz occisionū. ut p̄z p̄ auctoritatem
Criso. inductā Et Aug⁹ ad Uicētū de se di-
cit: Nec p̄mit⁹ mea finia erat neminē ad y-
nitatē xp̄i eē cogēdū. v̄bo eē agēdū: disputa-
tione pugnādū. s̄z h̄ opio mea nō d̄dicētū
v̄bis s̄z d̄mōstrātū sup̄a exem̄plis. legū. n-
terror ita p̄fuit ut mlti dicāt. gr̄as dño qui
vincula nr̄a dirupit. Qd̄ ḡ dñs d̄c: Sinite
vtraq̄z c̄scere vsq̄ ad messē. q̄lī intelliv-
gendū sit apparet ex h̄ qd̄ subdit: Ne forte
colligētēs zizaniā eradicetis sil' cū eis ⁊ triti-
cū ubi satis ondit sic Aug⁹ dicit 3 epistolaz
Permeniā. Cū met⁹ iste nō subest. i. quā-
do ita cuiuscūq̄z crimē notū ē ⁊ oib⁹ execra-
bile apparet ut v̄l nullos p̄fius ul' nō tales
habeāt d̄fēsores p̄ q̄s possit scisma cōtigeri. n̄
dormiat seueritas discipline. ¶ Ad secūduz
dicēdū q̄ iudei si nullo mō acceperūt fidez
nullo mō sūt cogēdi ad fidē si at acceper̄t fi-
dē: oī ut fides nccitate cogāt̄ retinere. sic in
eodē ca. d̄r. Ad t̄tiū dicēdū q̄ sicut uoue-
re ē uolūtatis. reddere aut̄ nccitat̄: ita acci-
pere fidem ē uolūtatis. s̄z tenere iā acceptāz
ē necessitatis. ⁊ iō heretici sūt cōpellēdi ut fi-
dē teneāt. Dic. n. Aug⁹ ad Bonifaciū comi-
tē Ubi ē q̄ isti clamāt cōstauerūt libertz ē
credere l' n̄ credere: cui v̄i xps̄ intulit agnoscat
i paulo pus cōḡscētez xp̄m ⁊ postea docētē
¶ Ad q̄rtū dicēdū q̄ sic in eadē eplā Aug⁹
d̄c: Nullus nr̄m uult aliq̄ hereticū p̄ze
s̄z aliē nō meruit habēre pacem dom⁹. Dauid
nisi absalon fili⁹ ei⁹ in bello qd̄ s̄ patrē gere-
bat fuisset extict⁹. sic ecclīa catholica si ex a-
liquoꝝ p̄ditōe ceteros colligit. uolōrē ma-
ni sanat̄ cordis tantoꝝ liberatione populoz

Ad nonū sic proce-

dit. Videt̄ q̄ infidelib⁹ possit cōcari. Dic. n.
ap̄ls. i. ad Cor̄. 1. Si q̄s uocat uos infide-
liū ad cenā ⁊ uult ire. oē qd̄ uob̄ apponitur
māducate. Et Criso. d̄c Ad mēsa pagano-
rū si uoluer̄ ire sine ulla p̄bitōe p̄mittim⁹
s̄z ad cenā alicui⁹ ire ē ei coicare. ḡ licet infi-
delib⁹ coicare. ¶ P̄. Ap̄lus d̄c. i. ad Cor̄. 5.
Quid mibi ē de his q̄ foris sūt iudicare foris
aut̄ sūt infideles. cū ḡ p̄ iuditiū ecclesie aliq̄z

coio fidelibus inhibeat: videt qd no fit inhi
 bedu f. delibus cu infidelib^o coicare. ¶ **S.**
 Dns no pot vti suo nisi ei coicando saltē vbo
 qz dñs monet suū p igiū. sed xpiani pnt ha
 bere suos infideles uel iudeos uel etiā paga
 nos siue sarracenos. qd pnt licite cu eis coica
 re. ¶ **Sz** ē qd dñs Deut. 7. Non inibus cu
 eis fedus nec misereberis eoz: neqz sociabis
 cu eis cōnubia. Et sup illud Leuit. 20. Mu
 lier q̄ redeūte mēse 7c. dicit glo. Sic o3 ab ido
 latria abstinere ut nec idolatras nec eozum
 discipulos cōtingamus: nec cu eis coionē ha
 beamus. ¶ **Sz** dicit dñs qd cōmūio alicuius p
 sone interdicit fidelibus duplicif. Uno mō i
 penā illius cui coio fidelū subtrahit. Alio^o
 ad cautelā eoz qd interdicitur ne aly coicēt
 z vtraqz cā ex vbis apli accipi pōt. i. ad Cor
 5. Nā postqz sniaz excoicatiois p̄tulit: s̄ dicit
 p rōne. Nescitis qz modicū fermetū totam
 massam corūpit. Et postea rōnē subdit ex
 pte pene p iudiciū ecclie illate: cū dicit: Nō
 ne de his q̄ itus sūt vos iudicatis: p̄ q̄ modo
 nō interdicit ecclia fidelibus coionē infide
 liū q̄ nullo mō fidē xpianā receperūt. f. paga
 norū l iudeoz: qz nō hnt d̄ eis iudicare spua
 li iudicio: s3 spali i cāu cū int xpianos omozā
 tes aliqz culpā comittūt z p fideles t̄paliē pū
 unt. Sz isto mō. f. i penā interdicit ecclia fide
 libus coionē illoz infidelū q̄ a fide suscepta
 deuianē uel corrupendo fidē sicut heretici: l
 etiam totalitē a fide recedēdo sicut apostate.
 In vtroqz. n. hoz excoicationis sententiam
 p̄fert ecclia. Sz q̄stū ad secūdū modū vide
 tur esse distinguēdū fm diuersas cōditiones
 psonaz z negocioz z tēpoz. Si. n. aliq̄ fue
 rit firmi in fide ita qd ex coione eoz cū ifide
 libus ouersio ifideliū magis spari possit q̄ si
 deliū a fide auersio: n̄ sūt phibēdi infidelib^o
 coicare q̄ fidē nō susceperūt. f. paganis l iu
 deis: z maxie si necital vgeat. Si at sint sim
 plices z ifirmi in fide d̄ quoz subuersiōe p
 babiliter timeri possit: phibēdi s̄ ab ifideli
 uz coione: z p̄cipue ne magnā familiaritatē
 cū eis habeāt: l absqz necitate eis coicēt.
 Ad p̄mū q̄ dicit dñs qd dñs illud p̄cipit d̄ ill gē
 tibus qz terrā ingressuri erāt iudei q̄ erāt p
 ni ad idolatriā. Et iō timēdū erat ne p cōri
 nuā conuersatōem eoz eis alienarēt a fide
 z iō ibidē subditur. Quia seducet filiū tuū
 ne sequatur me. Ad secūdū dicit dñs qd ecclia
 d̄ ifideles n̄ h̄ iudiciū q̄ ad penā spualē eis

infligēdā: h3 tñ iudiciū sup aliqz infideles q̄
 ad t̄pale penā ifligēdā ad qd ptinz qd ecclia
 aliqñ pp aliqz spales culpas subtrahit aliq
 bus infidelibus cōmunionē fidelū. ¶ Ad
 tertiu dicit dñs qd magis ē pbabile qd seruus
 q̄ regis impio dñi ouertat ad fidē dñi fidel
 q̄ eo: z iō non ē phibitū qn fideles habeāt
 seruos ifideles. si tñ dño piculū imineret ex
 coione talis serui. deberet eum a se abycere
 fm illud mādatū dñi Math. 18. Si pes tu^o
 scādalizauerit te: abscinde eū z pzoice abste

Ad decimum sic pro

cedit. Videt qd ifideles possit h̄re platōnē
 l̄ dominū s̄ fideles. Dicit. n. ap̄lus. i. ad Phi
 mox. 6. Quicūqz sūt sub iugo fui dñi os suos
 oi honore dignos arbitrent. Et qd loquatur
 d̄ infidelib^o p̄ p̄ qd subdit. Qui aut fide
 les hnt dños nō cōtēnāt. Et. i. Def. 2. dicit.
 Serui subditi estote i oi timore dñi: nō tñ
 bonis z modestis sed etiā discolis: n̄ aut hoc
 p̄cipet p doctrinā aplicā nisi ifideles possēt
 fidelib^o p̄esse. q̄ videtur qd infideles possunt
 fidelib^o p̄esse. ¶ **Sz** dicit dñs qd familia ali
 cuius p̄cipis subiunt ei: sed fideles aliqui
 erāt d̄ familia infidelū p̄cipū. Unde dicit
 ad Phil. 4. Salutat vos oēs sci: maxie aut
 q̄ d cefaris domo sūt. f. Neronis qui ifidelis
 erat. q̄ infideles pnt fidelibus p̄esse. ¶ **Sz**
 Sic p̄bus dicit p politicoz. seru^o ē istrumē
 tū dñi in his q̄ ad humanā vitā ptinet: sicut
 z minister artificis ē istrumētū i his q̄ ptinet
 ad opationē artis. s3 in talibus pōt fidelis ifi
 deli subyci. pnt. n. fideles infidelū coloni eē
 q̄ infideles pnt fidelibus p̄fici etiā q̄stuz ad
 dñiū. ¶ **Sz** est qd ad eū q̄ p̄st ptinet h̄re
 iudiciū sup eos qbus p̄st. s3 ifideles nō pnt
 iudicare d̄ fidelibus. Dic. n. ap̄lus. i. ad Cor.
 6. Audet, aliqz vestrū h̄ns negociū aduer
 sus altez indicari apud iniquos. i. infideles
 z nō apud scōs. q̄ videt qd infideles fidelib^o
 p̄esse n̄ possit. ¶ **Sz** dicit dñs qd circa h̄ dupli
 cif log possumus. Uno^o d̄ dño uel platōe in
 fidelū sup fideles d̄ nouo istituēda. z h̄ nul
 lo^o p̄mitti debet. Cederet. n. h̄ in scandalū z i
 periculū fidei. defacili. n. illi q̄ subyciū ali
 orū iurisdictioni imutari pnt ab eis qbus sub
 sūt ut sequat eoz ipiū: nisi illi q̄ subf̄ fuerit
 magne v̄tutis. Et s̄t infideles cōtēnūt fidē
 si fidelū defectus cognoscāt. z iō apostolus
 phibuit ut fideles nō cotēdāt iudicio eoz
 c. i

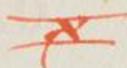
Ad novum sic proce
 dunt. ¶ **Sz** dicit dñs qd dñs illud p̄cipit d̄ ill gē
 tibus qz terrā ingressuri erāt iudei q̄ erāt p
 ni ad idolatriā. Et iō timēdū erat ne p cōri
 nuā conuersatōem eoz eis alienarēt a fide
 z iō ibidē subditur. Quia seducet filiū tuū
 ne sequatur me. Ad secūdū dicit dñs qd ecclia
 d̄ ifideles n̄ h̄ iudiciū q̄ ad penā spualē eis

induce infideli. Et iō nullo modo p̄mittit ec-
clia q̄ infideles acquirāt dñiuz sup fideles
l̄ ql̄icūq; eis p̄ficiāt i aliq̄ officio. Alio° pos-
sumus loq̄ d̄ dñio uel p̄latōe iaz p̄xiti. Ubi
cōsiderādū ē q̄ dñiuz uel p̄latio introducta
sūt ex iure huāno: distinctio at̄ fideliiū z infi-
deliiū ē ex iure dīno. Ius aut̄ dīnum qd̄ ē ex
gr̄a: nō tollit ius huānū qd̄ ē ex nāli rōne. iō
distinctio fideliiū z infideliiū s̄ se considera-
ta nō tollit dñiūm z p̄latōnē infideliiū supra
fideles. P̄t̄ tñ iuste p̄ sniam uel ordinatōez
ecclie auctoritatē dei hñtis tale ius dominij
uel p̄latōnis tolli: q̄a infideles merito sue in-
fidelitatis merētur p̄atez amittere sup fide-
les: q̄ trāsierunt i filios dei. s̄ hoc qd̄ ecclia
qñq; facit: qñq; aut̄ nō facit. In illis. n. infide-
libus q̄ ē t̄pali subiectōe subyciunt ecclesie
z mēbris ei°. B̄ ius ecclesia statuit: ut seru-
i iudeoz cū fuerit factus xp̄ianus statim a ser-
uitute liberetur nullo p̄cio dato si fuerit vna-
culus. i. in seruitute natus. Et similit̄ si infide-
lis existens fuerit emptus ad seruitiū. Si at̄
fuerit ep̄r ad mercatōnē tenet eū infra tres
mēses exponere ad uendēdū. nā i h̄ iniuriāz
nō facit ecclia: q̄ cū ip̄i iudei sint sui ecclie
pōt̄ disponere d̄ reb⁹ eoz. Sic etiā p̄cipes
seculares multas leges ediderūt circa suos
subditos i fauorē libertatis. In illis vō infi-
delibus q̄ t̄pali ecclie uel ei° mēbris n̄ b̄bia
cēt: p̄dictū ius ecclesia nō statuit: s̄ possēt in-
stituer̄ de iure z hoc factū ad scādaliū vitādū
Sic ē dñs Math. i. 7. oñdit q̄ potat se a tri-
butū exculfare: q̄ liberi sūt filij: tñ mādauit
tributū solui ad scādaliū vitādū. Ita etiā z
Paulus cū dixiss̄ q̄ serui dños suos bono-
rarēt: subiungit: Ne nomen dñi z doctrina
blasfemēt. Vñ p̄ r̄isso ad p̄mū. Ad secun-
dū, dicēdū q̄ illa p̄latō cesaris p̄xistebat di-
stinctōi fideliiū ab infidelibus. vñ nō solueba-
tur p̄ uersionē aliq̄z ad fidē. z vtile erat q̄
aliq̄ fideles locū in familia ip̄aroris haberēt
ad defēdēdū alios fideles: sicut b̄tis Seba-
stianus xp̄ianorū aios q̄s i tormētis videbat
deficere cōfortabat. z ad h̄ latebat s̄ milita-
ri clamide in domo Diocleciani. Ad ter-
tiū dicēdū q̄ serui subyciūt dñis suis ad to-
tā vitā z subditū p̄fectis ad oīa negocia. sed
ministri artificū subdunt̄ eis ad aliqua sp̄a
lia opa. vñ piculosus ē q̄ infideles accipiāt
dñiū l̄ p̄latōnē sup fideles q̄ accipiāt ab
eis misteriiū i aliq̄ artificio. z iō p̄mittit ecclia

q̄ xp̄iani p̄nt colere ēras iudeoz: q̄ p̄ h̄ n̄ h̄nt
necesse uersari cū eis. Salomon etiā expe-
tyt a rege Tyri magistros operū ad ligna ce-
denda: ut h̄r 3. Regl. 6. Et tñ si ex tali coica-
tōe ul̄ conuictu subuersio fideliiū timeretur
esset penitus interdicēdum.

Ad vndecimum sic

peccat̄. Uidef q̄ ritus infideliiū n̄ sint tolerā-
di. Manifestū ē. n. q̄ infideles in suis ritib⁹
peccāt eos seruādo. s̄ p̄ctō uidef cōfētire q̄
nō p̄hibz cū p̄hibere possit: ut h̄r i glo. Ro-
p̄ sup illud: nō solū illi q̄ faciūt: s̄ z q̄ cōfētūt
faciētibus. q̄ peccāt q̄ eoz ritus tolerāt. B̄
Ritus iudeoz idolatrie p̄parant̄: q̄ sup illō
Gal. 5. Nolite itez iugo seruitutis cōtineri.
dic glo. Nō ē leuior hui⁹ legi seruit⁹ q̄ ido-
latrie. sed nō sustineret̄ q̄ idolatrie ritū aliq̄
exercerēt: q̄nimo xp̄ianoz p̄ncipes tēpla ido-
lorum p̄mo claudi z postea dirui fecerūt: ut
Aug⁹ narrat is: d̄ ciui. dei. q̄ sup h̄ etiā ritus
iudeoz tolerari nō debēt. P̄. p̄ctū infide-
litat̄ ē ḡuissimū: ut s̄ dictū ē. s̄ alia peccata
nō tolerātur: s̄ lege puniūt: sicut adulteriū
furtuz: z alia huiusmōdi. q̄ etiā ritus infideliiū
tolerādi nō s̄t. S̄ d̄ ē qd̄ in decre. di. 45.
c. Qui sincera. dic̄ Greg⁹ d̄ iudeis. P̄s festi-
uitates suas sicut hactenus ip̄i z p̄res eoz p̄
longa colētes t̄pa tenuerūt: liberā habeant
obseruādi celebrādiq; licētā. P̄. dicēdū
q̄ huānū regimē deriuat̄ a dīno regimie z
ip̄m debet imitari. Deus at̄ q̄uis sit oipotēs
z sūme bon⁹ p̄mittit tñ aliq̄ mala fieri i vni-
uerso q̄ p̄hibere posset: ne eis s̄blatis maio-
ra bona tollerent̄: ul̄ etiā peiora mala seq̄rē-
t̄. Sic q̄ z i regimie huāno illi q̄ p̄sūt recte
aliq̄ mala tolerāt ne aliqua bona impediāt: l̄
etiā ne aliq̄ mala peiora icurrātur: sic Aug⁹
dicit i li. d̄ ordine. Aufer meretrices d̄ reb⁹
huāis turbaueris oīa libidib⁹. Sic q̄ q̄uis
infideles in suis ritibus peccēt: tolerari p̄nt
uel p̄ aliq̄d bonū qd̄ in eis puenit: uel p̄p̄
aliq̄d malū qd̄ vitat̄. Ex h̄ aut̄ q̄ iudei ritus
suos obseruāt i q̄bus olim p̄figurabat̄ veri-
tas fidei quā tenem⁹: B̄ bonū p̄ueit q̄ testi-
moniū fidei n̄re habem⁹ ab hostibus z q̄si i
figura nob̄ reputat̄ qd̄ credim⁹. z iō i suis ri-
tibus tolerant̄. Alioz vō infideliiū ritus qui
nihil vitatis aut vtilitatis afferūt nō sūt ali-
ql̄it̄ tolerandi nisi forte ad aliq̄d malū vitan-
dū. s. ad vitādum scandalum uel discidium

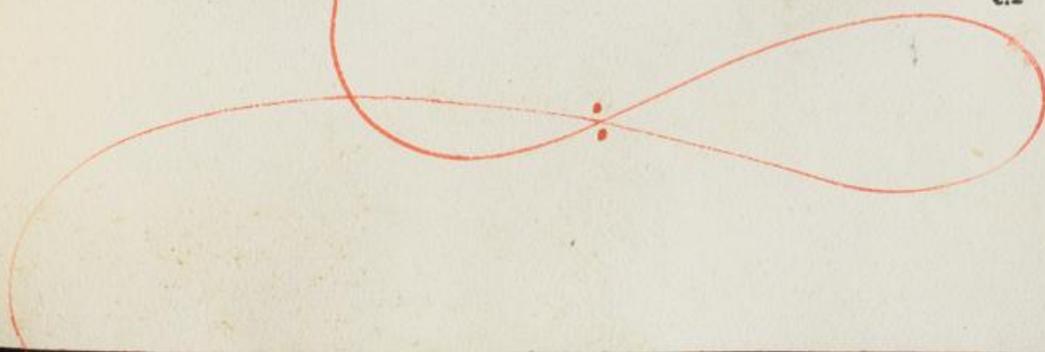

quod ex his posset puenire: uel impedimētuz fa-
lutis eoz qui paulatiz sic tolerati ouertitur
ad fidē. pp. h. n. etiā hereticorū z paganorū ri-
tus aliqñ ecclia tolerauit qñ erat magna in
fidelium multitudo. Et p. h. p. r. n. s. i. o. ad obiecta

Ad duodecimum sic

procedit. **V**idetur quod pueri iudeorū z aliorū infi-
delium sit baptizandi pētib⁹ inuiti. **M**aius. n.
ē uicūlū mrimoniale q̄ ius patrie p̄tatis in
puero: qz ius patrie p̄tatis pōt p̄ boiem solui
cū filiū familias emācipat: uinculū autē ma-
trimoniale n̄ pōt solui p̄ hoīez: s̄z illud **M**a-
th. 19. **N**ō deus coniungit hō nō sepe. sed pp
infidelitatē soluit uinculū mrimoniale. **D**ic
n. ap̄tus. i. ad **C**or. 7. q̄ si infidelis discedit
discedat: nō. n. seruituti subiectus ē frat̄ aut
soror i hui⁹ moi. **E**t canon dicit q̄ si coniū infi-
delis nō uult sine contumelia sui creatoris cū
alio stare: tūc alē coniū nō d̄z ei cohabitare
ḡ multo magis pp infidelitatē tollit ius pa-
trie p̄tatis in suos filios. p̄nt̄ ḡ eorū filij bap-
tizari eis inuitis. **S**. **M**agis d̄z hoī sub-
ueniri circa piculū mortis eterne q̄ circa pi-
culū mortis t̄p̄alis. sed si aliq̄s uideret hoīez
i piculū mortis t̄p̄alis z ei nō ferret auxiliū:
peccaret. cū ḡ filij iudeorū z aliorū infidelium sit
i piculū mortis eterne si parētib⁹ reliquūt q̄
eos in sua infidelitate informāt: uidet q̄ sint
eis auferēdi z baptizandi: z i fide instruēdi
S. filij serutorū sūt serui z i p̄tate d̄noy. s̄z
iudei sūt serui regū z p̄cipū. ḡ z filij eorū. re-
ges ḡ z p̄cipēs h̄nt p̄tate d̄ filijs iudeorū fa-
cere qd̄ uoluerit. nulla ḡ erit iniuria si eos ba-
ptizent inuitis pētib⁹. **S**. **Q**uilibet hō
magi ē dei a q̄ habet aīaz q̄ patris carnalis a
q̄ h̄z corp⁹. nō ḡ ē iūstū si pueri iudeorū car-
nalib⁹ pētib⁹ auferant z deo p̄ baptismū cō-
secrent. **S**. **B**aptismus efficacior: ē ad sa-
lutē q̄ p̄dicatio: qz p̄ baptismū statim tollit
p̄tā macula reatus pene z ap̄it̄ ianua celi.
sed si piculuz seqtur ex defectu p̄dicatōis: im-
putat ei q̄ n̄ p̄dicauit: ut h̄r̄ **E**xech. 3. z 33. de
eo q̄ uidet gladiū ueniētē z nō insonuerit tu-
ba. ḡ multo magis si pueri iudeorū d̄anentur
pp defectū baptismi: imputat ad p̄tā eis q̄
potuerūt baptizare z n̄ baptizauerūt. **S**. **S**
z ē q̄ nemini ē faciēda iūria: fieret at̄ iude-
is iūria si eorū filij baptizārēt eis inuitis: qz
amitterēt ius patrie p̄tatis i filios iā fideles
ḡ eis inuiti nō sūt baptizandi. **R**. d̄icēdū q̄

maximā h̄z auctoritatē ecclie cōsuetudo q̄ sp̄
ē i oibus emulāda: qz z ip̄a doctrina catho-
licorū doctoz ab ecclia auctoritatē habet
vñ magis standū ē auctoritatē ecclie q̄ auc-
toritatē uel **A**ugustini uel **H**ieronymi uel cu-
iuscūqz doctoris. **H**oc at̄ ecclie vsus nūqz
h̄nt q̄ iudeorū filij inuitis pētib⁹ baptizārē-
tur: q̄uis fuerit retroactis t̄p̄ib⁹ mlti catho-
lici p̄cipēs potētissimi: ut **C**ōstātīn⁹. **T**heo-
dosius q̄b⁹ familiares fuerūt sc̄ssimi epi: ut
Siluester **C**ōstātīno: z **A**mbrosi⁹ **T**heodo-
sio q̄ nullo mō p̄mississet ab eis ip̄trare si h̄
esset cōsonū rōni. **E**t iō piculosū uidet h̄c af-
fertōem d̄ nouo inducere ut p̄ cōsuetudi-
nē i ecclia hactenus obseruatā: iudeorū iui-
tis pētib⁹ filij baptizent. **E**t hui⁹ rō est du-
plex. **U**na qd̄ pp piculū fidei. **S**i. n. pueri n̄
dū vsū rōnis h̄ntes baptismū suscipēt post
modū cū ad p̄fectā etatez puenirēt defacili
possent a pētib⁹ iduci ut reliquerēt qd̄ iḡ
r̄ates susceperūt qd̄ vergeret i fidei detrimē-
tū. **A**lia vō rō ē: qz ip̄pugnat iusticie naturali
Filius. n. n̄alit̄ ē aliqd̄ patr̄. z p̄ qd̄ ē a pēti-
bus nō distinguit̄ fm̄ corp⁹ q̄diu i matris
utero cōtinet: postmoduz vō postq̄ ab utero
egredit̄ anq̄ vsū libi arbitry habeat: cōtinet̄
sb̄ parentū cura sic iō qd̄ sp̄ali utero. q̄diu
n. vsū rōnis nō h̄z puer: nō differt ab aīali ir-
rōnali. **U**n̄ sicut bos ul̄ equus ē alicuius ut
vtat̄ eo cū uoluerit fm̄ ius ciuile sicut pp̄rio
iūsto: Ita d̄ iure n̄ali ē q̄ filij anq̄z h̄at vsū
rōnis sit sb̄ cura p̄ris. **U**n̄ i iusticia n̄alē eēt
si puer anq̄z habeat vsū rōnis a cura parētū
sōtrahat̄ uel d̄ eo aliqd̄ ordinetur inuitis pa-
rētib⁹. **P**ostq̄ aut̄ incipit habet vsū liberi
arbitry iam incipit esse suus: z pōt q̄tū ad ea
q̄ sūt iuris d̄ni uel n̄alis sibi ip̄i prouidere: z
tūc ē iducēd⁹ ad fidē nō coactōe s̄z p̄suasio-
ne: z pōt ēt inuitis pētib⁹ cōsentire fidei z ba-
tizari: nō at̄ anq̄z h̄at vsū rōnis. **U**n̄ de pu-
eris antiq̄z patrū dicitur q̄ saluati sūt i fide
p̄tū p̄ qd̄ dat̄ intelligi q̄ ad p̄tes p̄inet
prouidere filijs d̄ sua salute p̄cipue anq̄z ha-
beat vsū rōnis. **A**d p̄mū ḡ d̄icēdū q̄ in vi-
culo matrimoniali vterqz cōiugū h̄z vsū l̄
beri arbitry: z vterqz pōt inuito alio fidei al-
sentire: s̄z hoc nō habz locū i puero anq̄z ha-
beat vsū rōis: s̄z postq̄ h̄z vsū rōnis tūc tenet
similitudo si ouerti uoluerit. **A**d secūdū
d̄icēdū q̄ a morte n̄ali nō ē aliq̄s eripiend⁹
i ordine iuris ciuilis: puta si q̄s a suo iudice

Ad secundum sic pro

cedit. Vides qd heresis no sit ppe circa ea q snt fidei. Sicut. n. snt hereses z secte in xpianis: ita etiā fuerūt i iudeis z phariseis sicut Ysidor dicit in li. etimologiaz. sz eoz disensiones no erāt circa ea q snt fidei. qd heresis no ē circa ea q snt fidei sicut circa propriam materiam. P. materia fidei snt res q credunt. sz heresis no solū ē circa res: sz etiā circa vba z circa expōes sacre scripture. Dic enī Jerō qd qcuqz aliē scripturā itelligit qz sensus spūs sci efflagitat a q scriptura ē: licz ab ecclia no recesserit: tñ hereticus appellari pōt. Et alibi dicit qd ex verbis iordinate platis sit hēsis. qd hēsis no ē pprie circa materiam fidei. P. Etiā circa ea q ad fidē ptinet iueniūt qnqz sacri doctozes dissentire: sic Jeronymus z Aug. circa cessatōne legalium: z tñ hē abiqz vno hēsis. qd hēsis no ē ppe circa mās fidei. Sz ē qd Aug. dicit. Manicheos: qd ecclia xpī morbidiū aliqd puuz veqd sapiūt si correcti ut sanū rectiqz sapiāt resistāt: etumaciē: suaqz pestifera z mortifera dogmata emēdare nolūt: sz defēdere p̄sistūt hēsiē scilicet. sz pestifera z mortifera dogmata nō snt nisi illa q opponūt dogmatibus fidei per quā iustus viuūt: ut dī. Ro. p. qd heresis ē circa ea q snt fidei sicut circa ppam materiā. R. dicēdū qd d hēsi nūc loqimur s̄m qd importat corruptōem fidei xpiane. Nō autē ad corruptōne fidei xpiane ptinet si aliqs hēat aliquā falsā opinionē in his q nō snt fidei puta in geometricalibus uel etiā alijs huiusmodi q oīo ad fidē ptinere nō p̄nt: sed soluz qn aliqs habz falsaz opinionē circa ea q ad fidē ptinet: ad quā aliqd ptinet dupliciē: sic s̄ dictū ē. Uno directe z pncipaliē: sicut articuli fidei. Alio qdē mō idirecte z scōario: sicut ea ex qbus seq̄ corruptio alicuius articuli z circa vtraqz pōt esse hēsis eo mō qd z fides. Ad p̄mū qd dicēdū qd sicut heresis iudeoz z phariseoz erat circa opiniones aliqs ad iudicium uel ad phariseos ptinetes: ita etiā xpianoz hereses snt circa ea q ptinet ad fidē xpī. Ad secundū dicēdū qd ille dī aliter exponere sacra scripturā qz spūs scūs efflagitat q ad hoc expōne sacre scripture retorq̄t qd dicit ei qd ē p spū scū reuelatū. Unde dī Ezech. 13. d. falsis p̄phetis q p̄seuerauerunt confirmare f̄monē. s. p. falsas expōes scripture

Sicut etiā p vba q qs loqitur suā fidē p̄fiterē. n. confessio actus fidei: ut s̄ dictū ē. z iō si sit iordinate locutio circa ea q snt fidei seq̄ pōt ex hē corruptio fidei. Un Leo papa i quadaz epla ad Proceriū ep̄z alexadrinū dicit qd iniuriam crucis xpī oibus factis z v̄bis n̄ris iniuriā dicit: ut si vllā illis uel tenuem occasionē demul: nos Nestoriano sē sui etiā congruere mētiānt. Ad tertiū dicēdū qd sicut Aug. dicit z hē i decre. 27. q. 3. Si q sniam suam quis falsam atqz pueram nulla p̄tinaciā oīositate defēdūt: querūt autē tanta sollicitudine veritatem: corrigi pati cū iuenerit: nequaqz snt iter hereticos deputādi: qz. s. nō hnt electōz dīcētēz ecclesie doctrine. Sic qd aliq doctores vident dissensisse: uel circa ea qz nihil interest ad fidē vtz sic uel aliē teneat uel etiā i qbusdā ad fidē ptinētibus q nōdū erāt per ecclia dēterminata. postqz autē essent auctoritate v̄lis ecclesie dēterminata: si qs tali ordinatōi p̄tinaciē repugnaret hereticus cēseret qdē auctoritas pncipaliē refidet in sūmo pontifice. Dicit. n. 24. q. 1. Quoties fidei rō uentilat: arbitroz oēs frēs n̄ros z coepos n̄ nisi ad Petz. i. ad sui nois auctoritatē referre debere. Cōtra cuius auctoritatē nec Jerō nec Aug. nec aliqs sacroz doctoz suā sēntentiā defendit. Un dicit Jerō ad Damasū papā: Nec ē fides papa b̄tissime quam i catholica vidicimus ecclesia i q si minus pite aut parū caute forte aliqd positū ē: emendari cupimus a te q Petri fidē z sedēz tenes: si autē h n̄ra cōfessio apostolatus tui iudicio cōp̄bat qcuqz me culpāre voluerit: se impitū t malinolu uel etiā nō catholicū: nō me hereticū comprobabit.

Ad tertium sic proce

dit. Vides qd heretici sint tolerādi. Dic enī apls 2. ad Thimotl. 2. Seruū dei oīz māsuetū esse cū modestia corripētē eos q resistūt vitati: ne qn dat illis penitentiā de ad cōḡscēdā vitatē z r̄spiscāt. a laq̄is diaboli: sz si hēti ci nō tolerāf: sz mortū tradūt: auferē eis facultas penitēdi. qd h videt eē p̄ceptū apli. P. Illud qd ē neciuz in ecclia ē tolerādū. sz hereses snt neciē i ecclia. Dic. n. apls. i. ad Cor. 1. P. Oportet hereses esse ut z qui p̄bati sunt manifesti snt in vobis. qd videtur qd heretici sint tolerādi. P. D̄ns mādauit Math 13. serui suis ut zizaniā pmitterēt crescere vsqz

ad messē q̄ ē finis seculi: vt ibidem exponit
s; p̄ cīcāniā s̄gn̄t̄ hērtici s̄m̄ expōnem scōz
ḡ heretici s̄nt̄ tolerādi. **Sed** ē qd̄ apl̄s
dicit ad Titū. 3°. Hereticū hōiem post p̄mā
z secūdā cor̄eptōez deuicta sciēs qz subuer-
sus ē: q̄ huiusmodi ē. **R̄** dicendū q̄ circa
hērticos duo s̄nt̄ cōsiderāda. **Unū** qd̄ ex pte
ip̄oz. Aliud v̄o ex pte ecclesie. **Ex** pte s̄gdem
ip̄oz ē p̄ctm̄ p̄ qd̄ meruerūt n̄ solū ab ecclesia
p̄ excoicātōez separari: s; etiā p̄ mortē a mūdo
excludi. **Alto**. n. ḡm̄ ē corūpe fidē p̄ quā
ē aie vita: q̄z falsare pecuniā p̄ quā tpali vite
subueit. **Un̄** si falsary pecūie l̄ alij malefac-
tores statī p̄ seclares p̄ncipes iuste mortī tra-
dūt: multo magis hērtici statī cū d̄ h̄rti cūin-
cūtur possēt nō solū excoicari: s; z iuste oc-
cidi. **Ex** pte at̄ ecclesie ē mīa ad errātū cōuer-
sionē. z iō nō statī cōdenat: s; post p̄mā z se-
cūdā cor̄eptōez: ut apl̄s docet. postmodū
v̄o si adh̄ p̄tinax iueniāt: ecclesia d̄ ei⁹ cōuer-
sione nō sperās alioz saluti. p̄uidet eū ab ec-
clesia sepādo p̄ excoicātōis s̄nt̄iaz. z vlt̄erius
reliq̄t eū iudicio seclari a mūdo ext̄minādū
p̄ mortē. **Dicit**. n. Jero⁹ z h̄r. 24. q. 3. Reseca
d̄ s̄nt̄ putride carnes z scabiōsa ouīsa caulī
repellenda: ne tota domus massa corp⁹ z pe-
cora ardeat: corūpat: putrescat: itereat. **Ar-
rins**. i alexādria vna scitilla fuit: s; qm̄ nō sta-
tiz opp̄ssus ē: totū orbē ei⁹ flāma populata
ē. **Ad** p̄mū ḡ dicēdū q̄ ad modestiā illaz
p̄tinet ut p̄ z secundo corūpiat: qd̄ si redire
noluerit iam p̄ subuerso habetur: ut p̄ i au-
ctoritate apl̄i inducta. **Ad** secundū dicen-
dū q̄ vtilitas q̄ ex heresibus puenit ē p̄ter
itendōez hereticoz: dū. s. cōstātia fidelīū com-
probat: ut apl̄s dicit. z ut excutiamus pigri-
tiā d̄inas scripturas sollicitius it̄uetes: sicut
Aug⁹ dicit. s; ex it̄etōe eoz ē corūpe fidē qd̄
ē maximi nocumētī. z iō magis respiciēdū ē
ad id qd̄ ē p̄ se de eoz intentōne ut excludā-
tur: q̄z ad h̄ qd̄ ē p̄ter eoz intentōne ut susti-
neant. **Ad** tertīū dicēdū q̄ sicut habetur
i decret. 24. q. 4. aliud est excoicatio: z aliud
eradicatio. excoicaf. n. ad h̄ aliq̄s ut ait apl̄s
ut sp̄s eius salu⁹ fiat i die d̄ni. si t̄n̄ totaliter
eradicet p̄ mortē etiā heretici nō ē etiā m̄a
datū d̄ni: qd̄ ē i eo casu it̄elligendū qm̄ n̄ p̄nt̄
extirpari zizania sine extirpatōe tritici: ut s̄
dictū ē: cū d̄ infidelibus i coi ageretur

Ad quartū sic proce

dit. **Videt** q̄ reuertentes ab heresi sunt oīo
ab ecclesia recipiēdi. **Dicit**. n. Jere. 3°. ex pso-
na d̄ni. Fornicata es cū amatoribus mltis
t̄n̄ reuere ad me dicit d̄ns. s; ecclesie iudi-
ciū ē iudiciū dei s̄m̄ illud. **Deut.** p̄. Ita puuz
audietis ut magnū: neq; accipietis cuiusq;
p̄sonā: qz dei iudiciū ē. ḡ si aliq̄ fornicati fue-
rit p̄ ifidelitatē q̄ ē sp̄ialis fornicatio: n̄bilo-
minus s̄nt̄ recipiēdi. **P̄. D̄ns** **Math.** 18:
Petro m̄adāt ut fartri peccati dimittat nō
solū septies: s; vsq; septuagies septies per q̄ i
telligit s̄m̄ expōnem Jero. q̄ quotienscūq;
qs peccauerit ē ei dimittenduz. ḡ quotiens-
cūq; aliq; peccauerit i heresim relapsus erit
ab ecclesia suscipiendus. **P̄. Heresis** est q̄
daz infidelitas. s; alij infideles volētes con-
uerti ab ecclesia suscipiunt. ḡ heretici s̄nt̄ re-
cipiendi. **S; ē** q̄ decretalis dicit q̄ si ali-
q̄ post abiuratōne error̄ dep̄hensi fuerint i
abiuratā heresiz recidisse seclari iudicio s̄nt̄
relinquēdi. nō ḡ ab ecclesia s̄nt̄ recipiēdi. **R̄**
dicendū q̄ ecclesia s̄m̄ d̄ni institutionem ca-
ritatē suam extēdit ad oēs non solū amicos
vez etiam inimicos z p̄sequentes s̄m̄ illud
Math. 5°. Diligite inimicos v̄ros. benefacite
his: q̄ oderūt vos. Pertinet aut̄ ad caritatē
ut aliq; bonū primi z velit z opet. Est aut̄
duplex bonū. **Unū** qd̄ sp̄iale. s. sal⁹ aie qd̄
p̄cipalit̄ respicit caritas: s. n. qlibet ex cari-
tate debet alij velle. **Un̄** q̄tū ad hoc hērtici
reuertētes quotiescūq; lapsi fuerit: ab eccle-
sia recipiūt ad p̄ntiam p̄ quā ip̄d̄is eis vita
salutis. **Aliud** at̄ ē bonū qd̄ sc̄ario respicit
caritas. s. bonū tpale: sicuti vita corporalis.
possessio mūdāna z bona fama z dignitas
ecclesiastica siue seculari. **Doc.** n. n̄ tenemur
ex caritate alij velle nisi i ordine ad salutē et̄-
nā z eoz z alioz. **Un̄** si aliq̄ d̄ hui⁹ modi bo-
nis existēs i vno impedire possit eternā salutē
i multis: nō o3 q̄ ex caritate huiusmodi bo-
nū ei velim⁹: s; poti⁹ ut velim⁹ eū illo carē:
tū qz sal⁹ eterna p̄ferēda ē bono tpali: tū qz
bonū mltoz p̄ferē bono vni⁹. **Si** at̄ hērtici re-
uertētes sp̄ recipiēt ut cōseruarent i vita z
alys tpalib⁹ bonis posset i p̄iudiciū salutis
alioz h̄ eē: tū qz si relaberēt alios ificerēt: tū
etiā qz si sine pena euaderēt: alij securi⁹ i be-
resiz laberēt. **H̄r.** n. **Ecl.** 8°. **Et** n̄ qz nō ci-
to p̄ferē s̄ malos: s̄nia absq; timore v̄llo filij
hoiuz p̄petrāt mala. **Et** iō ecclesia qd̄ primo
reuertētes ab heresi n̄ solū recipit ad p̄ntiaz

sz etiā cōseruat eos i vita z interdū restituit eos dispensatiue ad ecclesiasticas dignitates q̄s p̄us heb̄āt si videātur vere cōuersi: z h̄ p̄ bono pacis frequēt legi esse factū: sz q̄n̄ recepti in dū relabūf: vi def̄ eē signū cōstātie eoz cīca fidē. z iō vltre? redeūtes recipiūt q̄ dē ad p̄niam nō t̄i ut liberent a sn̄ia mortl

Ad p̄mū ḡ dicēduz q̄ in iudico dei semp recipiunt redeūtes: qz deus scrutator ē cor diū z vere redeūtes cognoscit: sz h̄ ecclesia imitari nō p̄t: p̄sumit. n. eos nō vere reuer ti q̄ cū recepti fuissent itez sūt relapsi. z iō eis vitā salutis n̄ denegat: sz a p̄iculo mortis eoz nō tuel.

Ad secūdū dicēduz q̄ dñs loq̄t̄ **P**etro d̄ pctō i eū cōmissio qd̄ ē sp̄ dimittendū: ut fri redeūti parcat: n̄ āt intelligit̄ de peccato i p̄mū uel i deū cōmissio: qd̄ nō ē n̄ri arbitry dimittere: ut **Jerō** dīc̄: sz i h̄ ē a lege mod⁹ statūf̄ fm̄ q̄ agruit honori dei z vtilitati p̄mōz.

Ad tertīū dicēduz q̄ aly in fideles q̄ nūq̄z fidē accepant cūersi ad fidez nōdū oñdūt aliq̄d̄ signū cōstātie circa fidē sicut heretici relapsi. z iō nō est similis rō de vtrifq̄.

Quēdē consi derādū ē d̄ apostasia. Et cir ca h̄ q̄zunt̄ duo. p̄ vtrū apo stasia ad ifidelitatē pertine at. 2. vtrū p̄pter apostasiam a fide subditi absoluantur a dñio p̄sidentū apostatataz.

Ad p̄mū sic pro cedit. **V**idef̄ q̄ apostasia nō ptineat ad infi delitatē. **I**llud. n. qd̄ ē ois pcti p̄cipiūz nō videf̄ ad ifidelitatē p̄tere: qz m̄ta pctā sine ifidelitate existūt. sz apostasia videf̄ eē ois pcti p̄cipiū. **D**r. n. **E**ccl. x. **I**nitiū supbie ho mis apostatare a deo z p̄ ea sōdīf. **I**nitiū ois pcti supbia. ḡ apostasia nō ptinet ad infide litatē.

In ifidelitas in intellectu cōsistit sz apostasia magis videf̄ cōsistere in exteriori ope uel sermone: aut etiā in interiori volūtate **D**r. n. **p**v. 6. **H**ō apostata vir iutilis: gradiēs ore p̄uerso: ānuit oculis: terit pede: digito lo quitur: p̄auo corde machinator malū: z in oi tpe iurgia semiat. **S**i qs etiā se circūcide ret ul sepulchz **A**chometi adoraret: apo stata reputat̄. ḡ apostasia non ptinet dire cte ad ifidelitatē.

Dr̄sis qz ad ifideli

tē ptinet ē qdā deīmiata spēs ifidelitatis. si ḡ apostasia ad infidelitatē ptineret sequere tur qz esset qdā determinata spēs ifidelitatis qd̄n̄ videf̄ fm̄ p̄dicta. n̄ ḡ apostasia ad ifide litatē ptinet.

Sz ē qd̄ d̄r **Joh̄ 6.** **M**ulti discipuloz eius abierūt retro: qd̄ ē apostata re: de qbus dixerat dñs. **S**ūt qdā ex vobis q̄ n̄ credūt. ḡ apostasia ptinet ad ifidelitatez

Ro dicēduz q̄ apostasia ipozat retroces sionē quādā a deo: q̄ qdem d̄r s̄imode sit fm̄ d̄r̄fos mōs qb̄ hō deo cūiūḡ. p̄mō nāqz cūiū ḡ hō deo p̄ fidē. 2. p̄ debita z iocictā volūta tem ad obediēduz p̄ceptis eius. 3. p̄ aliqua sp̄alia ad superogationē ptinētia: sicut p̄ reli gionez z clericaturā uel sacru ordinē: remo to aut̄ posteriori remanet p̄ius: sz nō cōuer titur. **C**ōtingit ḡ aliquem apostatare a deo: retrocedēdo a religione quā p̄fessus ē ul̄ ab ordie quē suscepit: z hec d̄r apostasia religio nis seu ordif. **C**ōtingit etiā aliquē apostatare a deo per mentē repugnantē d̄inis mādatis qbus duabus apostasiis p̄ntib̄n̄i adhuc p̄t remanere hō deo cūiūctus p̄ fidē. **S**z si a fide discedat: tūc oīo a deo retrocedere videf̄. z iō simplicif̄ z absolute erit apostasia p̄ quam aliqs discedit a fide q̄ vocat̄ apostasia p̄ fidez z fm̄ hūc modū apostasia simplicif̄ dicta ap infidelitatē ptinet.

Ad p̄mū ḡ dicēduz q̄ obiectō illa p̄cedit d̄ secūda apostasia q̄ ipoz tat volūtate a mādatis dei resiliētē q̄ iuenif̄ i oī pctō mortali.

Ad secūdū dicēduz q̄ ad fidem ptinet nō solū credulitas cordis, sz etiā p̄testatio exterioris fidei p̄ exteriora v̄ba et facta: nā cōfessio ē actus fidei z p̄ hūc etiam modū qdā exteriora v̄ba uel opa ad infideli tatē ptinēt: inq̄tum sūt ifidelitatis signa: p̄ modū q̄ sanū sanitatis sanū dicif̄. **A**uctori tas aut̄ inducta: z si possit intelligi de oī apo stasia: verissime t̄i cōtingit i apostasia a fide. **Q**uia. n. fides ē p̄mū fūdamētū rez sp̄adaz z sine fide ipossibile ē placere deo: sublata si de nihil remanet in hoie qd̄ possit eē vtile ad salutē etnā. et p̄pter h̄ dicif̄ p̄mō hō apolsts ta vir iutilis. **F**ides etiā est vita aīe: fm̄ illud **Rō. p.** **I**ust⁹ ex fide viuūt. **S**ic ḡ sublata vita corporali oīa mēbra et p̄tes hoīs a debita dī spōne recedūt: ita sublata vita iusticie q̄ ē p̄ fidem apparet iordinatio i oibus membris z p̄ qdem i ore p̄ qd̄ maxime manifestat̄ cor z i oculis. 3. i istrumētis mor⁹. 4. i volūtate que ad malū tendit. et ex bis sequit̄ q̄ iurgia

seminat alios intendens separe a fide: sicut
z ipe recessit. **A**d tertiu dicēdū q spēs ali-
cuius qualitatis vel forme non diuersifica-
tur p hoc qd ē terminus motus a quo ul ad
quē: s; poti^o e^o fm terminos motuuz speci-
es attēdūt: apostasia aut respicit ifidelitatē
ut tminū ad quē est motus recedētis a fide
vñ apostasia nō iportat defminatā spēm ifi-
delitatis: s; quādā circūstāriā aggrauātē: s;
illud. 2. Petri. 2. **M**elius erat eis vitatē nō
cognoscere q̄ post cognitā retroire.

Ad secūdū sic proce-

dit. **V**idēt q̄ p̄iceps ppter ap̄stasiaz a fi-
de nō amittat dñiū i subditos qn ei teneā-
tur obedir. Dicit. n. amb^o: z habet xi. q. 4. q̄
Julian^o ipator q̄uis eēt ap̄stata a hūit tñ s; b;
se xp̄ianos milites: qbus cū dicebat: **P**rodu-
cite aciē p defēsiōe rei publice: obediebāt
ei. g. ppter ap̄stasiaz p̄cipis: subditi nō ab-
soluūtur. **P**. **A**p̄stata a fide ifidelis est
s; ifidelibus dñis inueniūt aliq̄ sci viri fide-
liter seruisse sic Joseph Pharaoni z Daniel
Nabuchodonosor: z **M**ardoche^o Assuero
g ppter ap̄stasiaz a fide nō ē dimittēdū qn p̄-
cipi obediāt a subditis. **P**. **S**icut p apo-
stasiaz a fide recedit a deo ita p q̄libz pctiū:
si g. ppter ap̄stasiaz a fide pderēt p̄cipis ius
ip̄adi subditū: pari rōe ppter pctā alia
h amitterēt: s; h patz eē falsū. nō g. ppter apo-
stasiaz a fide: ē recedēdū ab obia p̄cipū. **S**; z
ē q̄ Greg^o. 7. dicit. **N**os scōz p̄decessoz
statuta tenētes: eos q̄ excoīcatū fidelitate aut
iuramēti sacro s; stricti aplica auctoritate
a sacro absoluimus: z ne sibi fidelitatez obf-
uēt oibus mōis phibemus q̄sqz ad satisfā-
ctōnē veniāt. s; ap̄stata a fide sūt excoīcati
sic z h̄rtici: ut dic̄ decretal. ex̄ d̄ hereticū. ad
abolēdā. g. p̄cipib^o ap̄statarib^o a fide nō ē
obediēdū. **R**. **D**icēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: i
fidelitas fm se ip̄az n̄ repugnat dominio: eo
q̄ dñiū itroductū ē d̄ iure gentiū qd est ius
hūanū. **D**istinctio aut̄ fidelitū z infidelitū est
fm ius dñi p qd nō tollit ius hūanū: s; ali-
qs p ifidelitatē peccans: p̄t snialit̄ ius dñi
amittere sicut etiam q̄sqz ppter alias culpas
ad ecclesiā aut nō p̄tinet punire ifidelitatē
in illis q̄ nūqz fidē suscepūt fm illud apli. i.
ad Cor. 5. **Q**uid mibi d̄ his q̄ foris sūt iudi-
care. s; ifidelitatē illoz q̄ fidē suscepūt p̄t
snialit̄ punire: z cōueniēter i hoc puniūt q̄

subditis fidelibus dñari nō p̄t. hoc. n. ver-
gere possēt i magnā fidei corruptōnē: q̄ ut
dictūz ē bō ap̄stata prauo corde machina-
tur malū: z iurgia seminat: itē d̄l hoīes sepa-
re a fide. **E**t iō q̄scito aliqs p̄sniaz denūciat
excoīcat^o ppter ap̄stasiaz a fide: ip̄o facto eius
subditi sūt absoluti a dñio eius z iuramen-
to fidelitatis q̄ ei tenebātur. **A**d p̄mū ḡ di-
cēdū q̄ illo tpe ecclia i sui nouitate nōduz
habebat p̄tatem frenos p̄cipis opescendi
z iō tolerauit fideles Juliano ap̄stata obe-
dire i his q̄ nōduz erāt d̄ fidē ut maius piclū
fidei vitaref. **A**d secūdū dicēdū q̄ alia rō
ē d̄ ifidelibus alijs q̄nūqz fidē suscepunt: ut
dictū ē. **A**d tertiu dicēdū q̄ ap̄stasia a fi-
de totalit̄ sepat hoīez a deo: ut dictum ē: qd
nō cōtingit in quibuscūqz alijs pctis.

Einde confi-

Derādū ē de pctō blasfemie
qd opponit cōfessionī fidei
Et p̄ d̄ blasfemia i generali
2° de blasfemia q̄ dicit pec-
catū in sp̄i sc̄i. **C**irca p̄mū q̄rūt quatuoz
p̄. vtrū blasfemia opponat cōfessionī fidei.
2° vtrū blasfemia sp̄ sit peccatū mortale. 3° vtrū
blasfemia sit maximū peccatū. 4° vtrū blasse-
mia sit in d̄natis.

Ad primuz sic proce-

ditur. **V**idēt q̄ blasfemia nō opponat cōfes-
sionī fidei. **N**ā blasfemare ē cōtumeliā l ali
qd cōuitiū inferre in iniuriā creatoris. s; h
magis p̄tinet ad maliuolentiā d̄ deū q̄ ad i
fidelitatez. g. blasfemia nō opponit cōfessionī
fidei. **P**. **A**d Eph 4. sup̄ illud blasfemia
tollat a vobis: dicit glo. q̄ sit i deū uel in scōs
sed cōfessio fidei nō videtur eē nisi de his q̄
p̄tinent ad deū q̄ ē fidei obm. g. blasfemia n̄
sp̄ opponit cōfessionī fidei. **P**. **A** q̄busdā or̄
q̄ sūt tres blasfemie spēs. **Q**uaz vna ē cū at-
tribuit deo qd ei nō cōuenit. **S**ecūda ē cuz
ab eo remouet qd ei cōuenit. **T**ertia ē cuz
attribuit creature qd deo a p̄p̄at. z sic vide-
tur q̄ blasfemia nō solū sit circa deū: s; etiā
circa creatas: fides at̄ h̄z deū p̄ obo. g. blas-
femia n̄ opponit cōfessionī fidei. **S**; z ē qd apls
dic̄. i. ad **T**ibi. p̄. **P**ri^o sui blasfem^o z p̄secutō
z p̄ ea s̄b dit: **I**ngnorās feci i incredulitate ex
q̄ vidēt q̄ blasfemia ad ifidelitatē p̄tineat.
R. **D**icēdū q̄ nomen blasfemie iportare

qd̄ ysa. is^o sup̄ illud: Ad pplm̄ terribiles rē.
 dīc̄ glo. De pctm̄ blasphemie opatū leu^o est.
R^o dīcēdū q̄ sicut s̄ dictuz est: blasphemia
 opponit̄ cōfessionī fidei. r̄ iō h̄z i se ḡuitatem
 ifidelitat̄. r̄ aggrauat̄ pctm̄ si supueniat de
 restatio volūtatis. r̄ adh̄ magi si prūpat in
 v̄ba sic r̄ laus fidei auget̄ p̄ dilectionē r̄ cōfē
 sionē. Vñ cū ifidelitas sit maximū pctm̄ fm̄
 suū gen^o sic s̄ dōm̄ ē: oñs ē q̄ etiā blasphemia
 sit pctm̄ maximū ad idē gen^o ptinēs r̄ ipsū
 aggrauās. **A**d p̄mū ḡ dīcēdū q̄ homicidi
 um r̄ blasphemia si cōparent̄ fm̄ oba in que
 peccatur: manifestū ē q̄ blasphemia q̄ ē dīcē
 te pctm̄ i deū p̄pōderat homicidio qd̄ ē pec
 cātū i primū. Si at̄ op̄et̄ fm̄ effectū nocē
 di: sic homicidiū p̄ponderat: pl^o. n. homici
 diū nocet̄ p̄rio q̄ blasphemia deo. s̄z ga i gra
 uitate culpe magi attendit̄ itentio volūtatis
 p̄uerse q̄ effect^o opis: ut ex s̄ dictis p̄z. iō cū
 blasphem̄ itēdat̄ nocumētū i ferre honori di
 uino: si p̄licē loquēdo ḡuit̄ peccat̄ q̄ homi
 cidia. homicidiū t̄m̄ p̄mū locū tenet i penis i
 ter pctā i primū omīssa. **A**d secūdū dīcē
 dū q̄ sup̄ illd̄ ad **Rph**. 4. Blasphemia tollat̄
 a vob̄. dīc̄ glo. Pei^o ē blasphemare q̄z piurāe.
 g. n. piurat̄ n̄ dīc̄ aut sentit̄ aliqd̄ falsū de
 deo sicut blasphem^o: s̄z deū adhibet̄ testē falsi
 tati nō tāq̄ estimās deū eē falsū testē: sed
 tanq̄ sp̄s q̄ de^o sup̄ h̄ nō testificet̄ p̄ aliqd̄
 euīdēs signū. **A**d t̄tū dīcēdū q̄ excusatio
 pcti est qd̄ā circūstantia aggrauās oē pctm̄
 etiā ipsā blasphemā. r̄ p̄ tanto dī esse maxi
 mū pctm̄: ga quodlibet facit̄ maius

Ad quartum sic pro

cedit̄. **V**idē q̄ dānati nō blasphemēt. Deter
 rētur. n. nūc aliq̄ malia blasphemādo p̄p̄ ti
 morē futuraz penaz. s̄z dānati has penas ex
 periūt̄. vñ magis eas abhorret̄. ḡ mltoma
 gl̄ a blasphemādo p̄p̄scūt̄. **B** Blasphemia cū
 sit ḡuissimū pctm̄ ē maxie d̄meritoziū. sed in
 futura vita nō ē stat^o merēdi neq̄ d̄merēdi
 ḡ null^o erit loc^o blasphemie. **E**ccl̄astes
 xi^o dī q̄ i q̄cūq̄ loco lignū ceciderit: ibi erit
Ex q̄ p̄z q̄ p̄ hāc vitam hoī n̄ accrescit nec
 meritū nec pctm̄ qd̄ n̄ habuit i hac vita. sed
 mlti dānabūt̄ q̄ i hac vita n̄ fuerūt blasfemi.
 ḡ nec i fut̄a vita blasphemabūt̄. **S**z ē est qd̄
 dīcīt̄ Apoc̄l. iō. Estuauerūt hoīes estu maḡ
 r̄ blasphemauerūt nomē dñi h̄ntis ptātē sup̄
 has plagas. vbi dīc̄ glo. q̄ i inferno positi q̄z

n̄s sciāt se p̄ meritū puniri: dolebūt tamē q̄
 deus tātā potētā habeat q̄ plagas eis infe
 rat̄ h̄ aut̄ eēt blasphemā i p̄nti. ḡ r̄ in futuro.
R^o dīcēdū q̄ sicut dīctū ē: ad rōnē blas
 femie ptinet̄ detestatio dīne bonitat̄. Illi at̄
 q̄ sunt i inferno r̄ctinebūt̄ p̄uersā volūtatez
 auersā a dei iusticia i h̄ q̄ diligūt̄ ea p̄ q̄z
 puniūt̄. r̄ vellēt eis vti si possēt. r̄ odiūt̄ pe
 nas q̄ p̄ huiusmodi pctis infligūt̄: dolent̄ t̄m̄
 etiā d̄ pctis q̄ omiserūt̄: n̄ ga ipsi odiāt̄ s̄z ga
 p̄ eis puniūt̄. Sic ḡ tal̄ detestatio dīne ius
 ticie ē i eis iterior cordis blasphemā. r̄ credi
 bile ē q̄ p̄ resurrectiōz erit in eis etiā vocal̄
 blasphemā: sic in scis vocalis laus dei. **A**d
 p̄mū ḡ dīcēdū q̄ hoīes detrent̄ i p̄nti a blas
 femia p̄p̄ timorē penaz q̄z se putāt euadē.
 s̄z dānati i inferno nō spant se posse euadē. r̄
 iō tanq̄ d̄spati ferūt̄ ad oē ad qd̄ eis p̄uersa
 volūtas suggerit̄. **A**d secūdū dīcēdū q̄
 mereri r̄ demereri ptinet̄ ad statū vie: vnde
 bona i viatoribus sūt meritozia v̄l d̄merito
 ria: In b̄tis aut̄ bona n̄ sūt meritozia s̄z ptinēt̄
 ad eoz b̄titudinis p̄mū. r̄ sicut mala i
 dānatis nō sūt demeritozia s̄z ptinēt̄ ad dā
 natiōis penā. **A**d t̄tū dīcēdū q̄ qlibet in
 pctō mortali d̄cedē fert̄ secū volūtatem de
 testandi dīnā iusticiā q̄tū ad aliqd̄. r̄ fm̄ h̄
 poterit ei inesse blasphemā.

O **E**inde consi
 drādū ē i sp̄ali d̄ blasphemā
 i sp̄m̄ sc̄m̄. Et circa h̄ q̄runt̄
 quatuor. p̄ vtz blasphemā
 vel pctm̄ i sp̄m̄ sc̄m̄ sit idem

qd̄ pctm̄ ex certa malicia. 2° de sp̄b^o hui^o
 pcti. 3° vtz sit irremissibile. 4° vtz aliquis
 peccare possit in sp̄m̄ factū a p̄ncipio anteq̄z
 alia pctā cōmittat.

Ad primum sic pro

cedit̄. **V**idē q̄ pctm̄ i sp̄m̄ sc̄m̄ n̄ sit idē qd̄
 pctm̄ ex certa malicia. Pctm̄. n. i sp̄m̄ sc̄m̄
 ē pctm̄ blasphemie: ut p̄z **Mat̄h**. i2. sed nō oē
 pctm̄ ex certa malicia ē pctm̄ blasphemie. con
 tingit. n. multa alia pctōz gnā ex certa mali
 tia comitti. ḡ pctm̄ i sp̄m̄ sanctū nō est idēz
 quod peccatū ex certa malicia. **P**ec
 catū ex certa malicia diuidit̄ 3 peccatūz ex
 iqr̄atia r̄ 3 peccatū ex ifirmitate. s̄z peccatū
 i sp̄ritū factū diuidit̄ 3 peccatū in filiū hoī
 minis: ut p̄z **Mat̄h**. i2. ḡ peccatū i sp̄m̄ sc̄m̄

illud a quo aliquid incipit potest esse perfectum in bono
nec in malo secundum genus suum licet sit imperfectum secundum
seriem processus hominis in melius uel in peius proficiē-
tis. **A**d secundum dicendum quod ratio illa procedit
de peccato ex malicia quoniam est ex inclinatione habitus
Ad tertium dicendum quod si accipiat impunita secundum
intentionem Augustini secundum quod importat permanentiam in
peccato usque ad finem: sic planum est quod impunita presuppo-
nit peccatum sic et penitentia: sed si loquamur de impunita ha-
bituali secundum quod ponitur spes peccati in spiritu sancto: sic
manifestum est quod impunita potest esse etiam ante peccatum: potest
enim ille qui nunquam peccauit habere propositum peni-
tendi uel non penitendi si contingeret eum peccare.

Quoniam **Deinde consi-**
derandum est de virtutibus oppositis
scilicet et intellectui. Et quia de
ignorantia quae opponitur scientiae di-
citur est cum de causis peccato-
rum ageretur: querendum est nunc de cecitate mentis et
hebetudine sensus quae opponuntur dono intellectus.
Et circa hoc queruntur tria. primum utrum cecitas mentis
sit peccatum. 2. utrum hebetudo sensus sit aliud
peccatum a cecitate mentis. 3. utrum hec vitia a
peccatis carnalibus oriuntur.

Ad primum sic proce-
dit. Videtur quod cecitas mentis non sit peccatum. Il-
lud enim quod excusat a peccato non videtur esse peccatum
sed cecitas mentis excusat a peccato. **D**e. n. Joh. 9.
Si ceci eertis non habetis peccatum. **g** cecitas
mentis non est peccatum. **P**. Pena offert a cul-
pa. sed cecitas mentis est quaedam pena: ut patet in illis
quod habet **Ysa. 6.** **A**nceca cor populi huius. n. n. esset
a deo cum sit malum nisi pena esset. **g** cecitas men-
tis non est peccatum. **P**. De peccato est volunta-
rium: ut **Aug.** dicit. sed cecitas mentis non est volun-
taria: quod ut **Aug.** dicit. **r.** Confess. cognoscere vita-
tem lucet oes amat. Et ecclesiastes xi. dicit. **D**ul-
ce lumen et delectabile oculi videre solem. **g** ceci-
tas mentis non est peccatum. **S**ed est quod **Breg.**
2. moral. cecitatem mentis ponit inter vitia quae cau-
santur ex luxuria. **R.** dicendum quod sic cecitas
corporalis est privatio eius quod est principium corporalis
visionis: ita et cecitas mentis est privatio eius quod est
principium mentalis siue intellectualis visionis: Cuius
quod est principium est triplex. Unum quod est lumen naturale
rationis. et hoc lumen cum privatur ad spiritum aie rationalis
quod privatur ab anima. impeditur tamen quoniam a proprio actu per
pedimentum virtutum inferiorum quibus indiget intellectus
hominis ad intelligendum: sicut patet in amantibus et fu-

riosis: ut in primo dictum est. Aliud autem principium in-
tellectualis visionis est aliquid lumen habituale natu-
rali lumini rationis superadditum: et hoc quod est lumen iter-
dum privatur ab anima. et talis privatio est cecitas quae
est pena secundum quod privatio luminis gratiae quod dicitur pena
ponitur. **U**bi dicitur de quibusdam **Sap. 2.** **A**ncecauit il-
los malicia eorum. **T**ertium principium visionis intelle-
ctualis est aliquid intelligibile primum per quod homo in-
telligit alia cuius quod est principium intelligibili mens
hominis potest intendere uel non intendere. Et quod
ei non intendat contingit dupliciter. **Q**uia quod est ex hoc
quod habet voluntatem spontaneam se auertentem a conside-
ratione talis principii secundum illud **ps.** **N**oluit intel-
ligere ut bene ageret. **A**lio modo per occupationem me-
tis circa alia quae magis diligit: quod ab inspectio-
ne huius principii mens auertitur: secundum illud **ps.** **S**upce-
cidit ignis. **s.** occupavit: et non videtur solem: et utroque
modo cecitas mentis est peccatum. **A**d primum
dicendum quod cecitas quae excusat a peccato est quae con-
tingit ex naturali defectu non potestis videre. **A**d
secundum dicendum quod ratio illa procedit de secunda ce-
citate quae est pena. **A**d tertium dicendum quod intelligere
vitae tranquillitatis est secundum se amabile: potest tamen per acci-
dens esse alicui odibile in quantum. **s.** per hoc impeditur ab
alijs quae magis amat.

Ad secundum sic pro-
cedit. Videtur quod hebetudo sensus non sit aliud a
cecitate mentis. **U**num enim. **v**ni est contrarium. sed do-
no intellectus opponitur hebetudo: ut patet per **Breg.**
1. moral. cui etiam opponitur cecitas mentis: eo
quod intellectus principium quod dicitur visuum designat: **g** he-
betudo sensus est id est quod cecitas mentis. **P**. **Breg.**
in 31. moral. de hebetudine loquens notat eas
hebetudines sensus circa intelligentiam. sed hebe-
tari sensu circa intelligentiam nihil aliud est vi-
desse quod intelligendo deficere: quod pertinet ad mentis
cecitatem. **g** hebetudo sensus id est quod cecitas
mentis. **P**. Si aliquid differunt maxime videtur
in hoc differre quod cecitas mentis est voluntaria: ut
super dictum est. hebetudo autem sensus est naturalis defectus
sed defectus naturalis non est peccatum. **g** secundum hoc hebetudo
sensus non est peccatum: quod est per **Breg.** **g** conu-
rat ea inter vitia quae ex gula oriuntur. **S**ed est quod
diuersarum causarum sunt effectus. **s.** **Breg.** 31. mo-
ral. dicit quod hebetudo mentis oritur ex gula: cecitas
autem mentis ex luxuria. **s.** hec sunt de ista vitia. **g** et ipsa
sunt diuersa vitia. **R.** dicendum quod hebes acui-
to opponitur. **A**cutum autem dicitur aliquid ex hoc quod est
penetratiuum. **v**ni et hebes dicitur aliquid ex hoc quod est
obtusius penetrare non valet. **seni** autem corporalis

p quādā similitudinē penetrare dī mediū iq̄-
 tū ex aliq̄ distātia suū obm̄ p̄cipit uel iq̄stuz
 p̄t q̄si penetrādo minūma uel intima rei p̄
 cipere. Unde in corporalibus dī aliq̄s esse
 acuti sēsus q̄ p̄t p̄cipe sensibile aliq̄d ex re
 motis: uel vidēdo l'audiēdo uel olfaciēdo
 z ecōtrario dī sensu hebetari q̄ non p̄cipit
 nisi ex p̄pinquo: magna sensibilia Ad similitu-
 dinē at̄ corporalis sēsus: dicit etiā circa itel-
 ligētā cē aliq̄s sensus q̄ ē aliq̄z p̄moz z ex-
 tremoz: ut dī i cō: ethicoz: sicut etiā sensus ē
 coḡscitiuus sensibiliū q̄si quozūdā p̄ncipio
 rum coḡnitōis. **Vic** autēz sensus q̄ ē circa
 itelligētā nō p̄cipit suū obm̄ p̄ mediū di-
 stātie corporalif: s; p̄ q̄dā media alia: sic cū p̄
 p̄p̄tate rei p̄cipit ei' eēntiā: z p̄ effectū p̄ci-
 pit eāz. **Ille** ḡ dī cē acuti sēsus circa itelligē-
 tiā q̄ statim ad apprehēsiōnē p̄p̄tatis rei l'
 etiā effectus: naturā rei p̄prehēdit: z inq̄stū
 vsq̄ ad minimas cōditōnes rei cōsiderādas
 p̄tingit. **Ille** autē dī hebes circa itelligētiam
 q̄ ad cognoscendā veritatē rei p̄t̄gere n̄ p̄t
 nisi p̄ multa ei exposita: z tūc etiā nō p̄t p̄t̄-
 gere ad p̄fecte cōsiderandū oīa q̄ p̄tinent ad
 rei rōnē. **Sic** ḡ hebetudo sensus circa intel-
 ligētā ipoztat quādā debilitatē mentis cir-
 ca cōsideratōnē spūaliū bonoz: cecitas autēz
 mētis ipoztat oīmodā p̄uatōnem coḡnitōis
 ipoz. **At** vtrūq̄z oppoīt dono itellect' p̄ quē
 homo spūalia bona app̄hēdendo coḡscit z
 ad eoz itima subtilif penetrat. habz. n. hebe-
 tudo rōnez p̄cti: sicut z cecitas mentis iq̄stū
 .f. est voluntaria: ut p̄zin eo q̄ affectus circa
 carnalia d' spūalib' subtilif discutere fasti-
 dit uel negligit. z p̄ h̄ p̄z r̄nsio ad obiecta.

Ad tertius sic proce-
 dit. **Uide** q̄ cecitas mētis z hebetudo sēf'
 nō oriāt̄ ex vitis carnalib'. **Aug'** i li' retra-
 ctat. retractās illud q̄d dixerat i soliloquijs
Deus q̄ n̄ nisi mūdōs scire v̄z voluisti. dicit
 q̄ r̄nderi p̄t multos etiā imūdōs multa v̄a
 scire: s; hoīes maxie efficiūt̄ imūdi p̄ vitia
 carnalia. ḡ cecitas mētis z hebetudo sensus
 n̄ causant̄ a vitis carnalibus. **¶** **Cecitas**
 mētis z hebetudo sensus sūt defectus q̄dā
 circa p̄tē aīe intellectiūā. vitia at̄ carnalia p̄-
 tinēt ad corruptionē carnis. s; caro nō agit i
 aīam: sed potius eoz'. ḡ vitia carnalia nō cau-
 sāt cecitatē mētis z hebetudinē sēsus. **¶**
Unū q̄d q̄z magi patit̄ a p̄p̄iori q̄z a remoti

ori: s; p̄p̄iora sūt mēti vitia spūalia q̄z car-
 nalia. ḡ cecitas mētis z hebetudo sēsus ma-
 gis causāt̄ ex vitis spūalibus q̄z ex vitis cā-
 nalib'. **¶** **S; 5** ē q̄ **Greg'** 31' moral. dicit q̄
 hebetudo sensus circa itelligētā oritur ex
 gla: cecitas mētis ex luxuria. **¶** **R'** dīcēdū
 q̄ p̄fectio itellectualis opatōis i hoīe cōsistit
 in q̄dā abstractōe a sensibiliū fantasmatib'
Et iō quanto itellect' hoīs magis fuerit lib'
 ab huiusmodi fantasmatib': tātō pot' cōside-
 rare intelligibilia poterit: z ordinare oīa sen-
 sibilia: sicut z **Anaxagoras** dicit q̄ oīz intel-
 lectuz esse imixtū ad hoc q̄ imperet. z agēf
 oportet q̄ dominet̄ super materiaz ad hoc
 q̄ possit eā mouere: ut narrat p̄hus. 8' p̄bif
 coz. Manifestū ē at̄ q̄ delectatio applicat
 itēdēs ad ea i q̄bus aliq̄s delectat̄. **Un** p̄hs
 dīc i. x. ethicoz q̄ v̄n' q̄sq̄ ea i q̄b' delectat̄
 optime opatur. **S; 2** vō neq̄q̄z uel debiliter.
 vitia at̄ carnalia. f. gula z luxuria cōsistūt cīca
 delectatōnes tact' ciboz. f. z venereozū q̄ sūt
 vehementissime inf' oēs corporales delecta-
 tōes. **S; 3** iō p̄ h̄ vitia itentio hoīs maxime ap-
 plicat̄ ad corporalia: z p̄ sequeus debilitat̄
 operatio hoīs circa intelligibilia. magis autē
 p̄ luxuriā q̄z p̄ gulā: quanto delectatōnes ve-
 nereoz sūt vehementiores q̄z ciborum. **Et** iō
 ex luxuria ori' cecitas mentis: q̄ q̄si totalit'
 spūaliū bonoz coḡnitōnez excludit. ex gu-
 la autē hebetudo sensus q̄ reddit hoīez debi-
 lē ad huiusmodi intelligibilia: z ecōtrario op-
 posite vtutes. f. abstinentia z castitas maxi-
 me disponūt hoīez ad p̄fectōnē intellectua-
 lis opatōis. **Un** dī **Daniel**. p̄. q̄ pueris his
 .f. abstinentib' z continentib' dedit deus sciam
 z disciplinā i oī libro z sapiētia. **¶** **Ad** p̄mū
 ḡ dicendū q̄ q̄uis aliq̄ vitis carnalib' sub-
 diti: possint q̄nq̄z subtilif spectari aliq̄ circa
 intelligibilia p̄p̄t bonitatez igeny naturalif
 uel habituf supaditi: tñ necesse ē ut ab hac
 subtilitate cōtēplatōis eozū intērio plerūq̄z
 retrabat̄ p̄p̄t delectatōnes corporales: z ita
 imūdi possunt aliqua vera scire: sed ex sua
 imūditia circa hoc impediūt̄. **¶** **Ad** secūdū
 dicendū q̄ caro nō agit in partē intellectiūā
 alterando ip̄am: sed ipediendo operatōem
 ip̄ius p̄ modum predictum. **¶** **Ad** tertium
 dicendū q̄ vitia carnalia quo magis sunt re-
 mota a mente eo magis eius intentionem
 ad remotiora distrahunt. vnde magis impe-
 diūt̄ mentif cōtēplatōnem.

Ad secundum sic pro-
 dit. Uide q̄ cecitas mētis z hebetudo sēf'
 nō oriāt̄ ex vitis carnalib'. Aug' i li' retra-
 ctat. retractās illud q̄d dixerat i soliloquijs
 Deus q̄ n̄ nisi mūdōs scire v̄z voluisti. dicit
 q̄ r̄nderi p̄t multos etiā imūdōs multa v̄a
 scire: s; hoīes maxie efficiūt̄ imūdi p̄ vitia
 carnalia. ḡ cecitas mētis z hebetudo sensus
 n̄ causant̄ a vitis carnalibus. ¶ Cecitas
 mētis z hebetudo sensus sūt defectus q̄dā
 circa p̄tē aīe intellectiūā. vitia at̄ carnalia p̄-
 tinēt ad corruptionē carnis. s; caro nō agit i
 aīam: sed potius eoz'. ḡ vitia carnalia nō cau-
 sāt cecitatē mētis z hebetudinē sēsus. ¶
 Unū q̄d q̄z magi patit̄ a p̄p̄iori q̄z a remoti

g spes non e vtus. **S**z 5 e q Grego i p mo
ral. dicit q p tres filias Job signi bet tres v
tutes: spes: fides: caritas. g spes e vt. **R**:
dicendu q fm phm i 2o et bicoz. virt vniuf
cuiusq rei e q facit bonu habete: z opus ei
bonu reddit. oz g vbi cuq iuenit aliqs actus
hois bonus q mdeat alicui virtuti huane.
In oib at regulatis z mēsuratis bonu ofide
rat p b q aliqd propria regulā attigit: sic di
cim vestē esse bonā q nec excedit nec defi
cit a debita mēsurā. Dūanoz at actuz sic s
dictū ē: duplex ē mēsurā. Una qdē prozia z
homogenia. f. rō. Alia at supma z excedēs. f
deus. z ob hoc ois actus huān attigēs ad
rōez aut ad ipm deū ē bonus. Act at spei d
q nūc loqmur attigit ad deū. Ut. n. s dictuz
ē cū d passione spei ageret: obz spei ē bonū
futuz arduū possibile haberi. Possibile at
ē aliqd nob duplicif. Uno p nosmetipos.
Alio p alios: ut p 3 in 3o et bicoz. In qtu g
spam aliqd ut possibile nobis p dnu auxi
liū spes nra attigit ad ipm deū cuius auxilio
inittit. Et iō p 3 q spes ē vtus cū faciat actuz
hois bonū z debitā regulā attigētē. **A**d
p mū g dicēdū q i passioib accipit mediū v
tutis p b q attigit rō recta. z i b etiaz ofistit
rō virtutis. vñ etiā z i spe bonū vtutis accipi
tur sz q bō attigit spādo reglā dbitā. f. deū
z iō spe attigēte deū nullus pōt male vti: sic
nec vtute morali attigēte rōnē: qz iō ipm qd
ē attigere ē bonus vsus vtutis: qz iō spes d q
nūc loqmur nō sit passio: sz habitus mentis
ut. i. patebit. **A**d secūdū dicēdū q spes
dicit ex meritis prouenire qtu ad ipaz rez
expectatā: put aliqs spat btitudinē se ade
pturū ex grā z meritis: uel qtu ad actū spei
formate ipe aut habitus spei p quā aliqs ex
pectat btitudinē nō cāl ex meritis: sz pure
ex grā. **A**d ttiū dicēdū q ille q spat ē qdē
i pfectus scdm ofideratōez ad id qd spat ob
tinere qd nōdū hz. sz pfect qtu ad hoc q iā
attigit ppriā reglā. f. deū cui auxilio inittit.
Ad secūdū sic pro
cedit. Videtur q btitudo efnā non sit obm
propriū spei. Illud. n. hō nō spat qd oēm ai
fui motū excedit: cū spei actus sit qdā ai mo
tū. sz btitudo efnā excedit oēs ai huāni mo
tū. Dicit. n. apłus. i. ad Cor. 2o q in cor hois
nō ascedit. g btitudo nō ē ppriū obz spei.
P. Petitiō ē spei i ppretatiua. Dr. n. i. pl. R. e

uēla dño viā tuā: z spā l eo z ipe faciet. sz hō
petit licite a deo nō solū btitudinē eternam
sz etiā bona pntif vite taz spūalia qz tpalia
z etiā liberatōem a malis q i btitudine efnā
nō erūt: ut p 3 i orōne dñica Math. 6o. g bti
tudo efnā nō ē propriū obm spei. **P**. Spei
obz ē arduū. sz i cōpatōe ad hominē multa
alia sūt ardua qz btitudo efnā. g btitudo ef
nā nō ē propriū obz spei. **S**z 5 ē q apłus
ad Heb. xi. dicit. Habem spem icedentē. i.
icedere faciētē: ad interiora velaminis. i. ad
btitudinē celestē: ut glo. ibid exponit. g obz
spei ē btitudo efnā. **R**: dicēdū q sicut di
ctū ē: spes d q loqmur attigit deū inittēs ei
auxilio ad cōsequendū bonū spatū. oz aut
effectū esse eāe pportioatū. z iō bonū qd
proprie z pncipaliter a deo spare debemus
ē bonū ifinitū qd pportioat vtuti dei adiu
uant. nā ifinite vtutis ē ppriū ad ifinitū bo
nū pducere. B at bonū ē vita efnā q i fruitōe
ipi dei cōsistit. nō. n. minus aliqd ab eo spā
dū ē qz sit ipe: cū nō sit minor ei bonitas per
quā bona creature coicat qz eius essentia. z
iō ppriū z pncipale obz spei ē btitudo efnā
Ad p mū g dicēdū q btitudo efnā pfecte
qdē in cor hois nō ascedit: ut. f. cogsci possit
ab hoie viatore q z qlis sit: sz fm cōez rōnē
. f. boni pfecti cadere pōt i app hēsiōe hois
z hoc mō motus spei i ipaz consurgit vñ z fi
gnāt apłus dic. spes icedit vsqz ad interiora ve
lamis: qz id qd spamus ē nob qñi adhuc ve
latū. **A**d secūdū dicēdū q qeuz alia bona
nō debem a deo petere nisi i ordine ad bti
tudinē efnā vñ z spes qdē pncipaliter respicit
btitudinē efnā. Alia vō q petūt a deo respi
cit scdario in ordine ad btitudinē: sicut z fi
des pncipaliter qdē respicit deū: z scdario re
spicit ea q ad deū ordinātur: ut s dictū ē.
Ad ttiū dicēdū q hō q anhelat ad aliquod
magmū: parūū videt oē aliud qd ē eo min.
z iō hoī spāti btitudiez efnā habito r spectu
ad istā spes: nihil aliud ē arduū: sz habito re
spectu ad facultatē spantis: pnt etiā qdā alia
esse ardua: z fm hoc eoz pōt esse spes in or
dine ad pncipale obm

Ad tertiu sic proce
dit. Videt q aliqs possit spare alci btitudi
nē efnā. Dic. n. apłus ad Phil. p. Confidens
b ipz qz cepit i vob op bonū pficiet vsqz i
die xpi Jhu. pfectō at illi diei erit btitudo

eterna. g̃ aliqs p̃t alii sp̃are b̃titudinē et̃nā
¶ Ea q̃ a deo petim⁹ sp̃am⁹ obtinere ab
 eo. s̃z a deo petim⁹ q̃ alios ad b̃titudinē et̃
 nā p̃ducatur. s̃m illud Jaci. vlt. **D**rate p̃ inui
 cē ut saluemini. g̃ possum⁹ alyis sp̃are b̃titudi
 diez et̃nā. **¶** Sp̃es et̃ desp̃atio s̃ūt d̃ eodē. s̃z
 aliqs p̃t desp̃are d̃ b̃titudinē et̃nā alicuius
 alioqn̄ frustra diceret **Aug⁹** i li⁹ d̃ ṽbis d̃ni.
 d̃ nemiē eē desp̃ādū dū viuit. g̃ et̃ p̃t sp̃are
 aliqs alii vitā et̃nā. **¶** **S**z d̃ ē q̃ **Aug⁹** dic̃ i
 enchiridion q̃ sp̃es nō ē nisi r̃ex ad deū pri
 nentiū q̃ curā eoz q̃ sp̃em h̃nt gerere p̃hibet
¶ **R**̃: dicēdū q̃ sp̃es p̃t esse alicui⁹ duplici
 ter. **U**no⁹ absolute. et̃ sic ē solū boni aduū ad
 se p̃tinet. **A**lio⁹ ex p̃sūptōe alteri⁹. et̃ sic p̃t
 esse et̃ eoz q̃ ad aliū p̃tinet. **A**d cuius euidē
 tiā sciendū ē q̃ amor et̃ sp̃es i h̃ differūt q̃
 amor iportat quādā vnionē amātis ad ama
 tū. sp̃es at̃ iportat quēdā motū siue proten
 sionē appetitus i aliq̃ bonū arduū: ṽmo at̃
 ē aliq̃z distinctoz. et̃ iō amor directe p̃t re
 spicere aliū quē sibi aliqs vnit p̃ amorē h̃ns
 eū sicut seipm. motus at̃ sp̃ ē ad p̃priū termi
 nū p̃portionatū mobili. et̃ iō sp̃es directē re
 spicit p̃priū bonū: nō aut̃ qd̃ ad aliū p̃tinet:
 s̃z p̃sū p̃posita vnione amoris ad alterz iaz ali
 qs p̃t sp̃are et̃ desiderare alii vitā et̃nā i q̃stū
 ē ei vnit p̃ amorē. **E**t sicut ē eadē ṽtus car
 ritatis q̃ qs diligit deū seipm et̃ p̃ximū: ita et̃
 ē eadē ṽtus sp̃ei qua qs sp̃at sibi i p̃ et̃ aly. **E**t
 p̃ hoc p̃z responsio ad obiecta.

Ad quartū sic proce
 dit. **U**idēt q̃ aliqs possit licite sp̃are i hoīe
 sp̃ei. n. obz ē b̃titudō et̃nā. s̃z ad b̃titudinē
 et̃nā p̃sequēdā adiuuamur patrocinijs scō
 rū. **D**icit. n. **B**reg⁹ i p̃ dialog. q̃ p̃destinatio
 inuaf̃ p̃cibus scōz. g̃ aliqs p̃t i hoīe sp̃are.
¶ **S**i nō p̃t aliqs sp̃are i hoīe nō effz re
 putādū alicui i vitū q̃ in eo aliqs sp̃are nō
 possit. s̃z h̃ de q̃busdā i vitū dicit: ut p̃z **Jer**
 9: **U**nusq̃sqz a p̃ximo suo se custodiat: et̃ in
 oī s̃re suo nō h̃eat fiduciā. g̃ licite p̃t aliquis
 sp̃are i hoīe. **¶** **P**etitio ē i p̃teratiua sp̃ei
 sicut dictū ē. s̃z licite p̃t hō aliqd̃ petere ab
 hoīe. g̃ licite p̃t sp̃are d̃ eo. **¶** **S**z d̃ ē qd̃ d̃r
Jerē. i. 7: Maledictus hō q̃ ofidit i hoīe.
R̃: dicēdū q̃ sp̃es sicut d̃cū ē: duo respicit. **I**
 bonū qd̃ obtinere it̃d̃it: et̃ auxiliū p̃ qd̃ illō
 bonū obtinet. **B**onū aut̃ qd̃ aliqs sp̃at obti
 nendum habet r̃onem cāe finalis: auxiliū at̃

p̃ qd̃ aliqs sp̃at illud bonū obtinere habz r̃o
 nē cāe efficiētis. **I**n genē at̃ ṽtriusqz cāe h̃ue
 nit p̃ncipale et̃ scōzariū. p̃ncipale. n. finis est
 finis vltimus. scōzariū aut̃ ē bonū quod est ad
 finē. **S**icut p̃ncipalē cā agens est p̃mū agens
 scōzaria ṽo cā efficiēs ē agens scōzariū instra
 le. sp̃es aut̃ respicit b̃titudinē et̃nā sicut finē
 vltimū: ṽmū aut̃ auxiliū sicut p̃mā cāz idu
 centē ad b̃titudinē. **S**ic g̃ nō licet sp̃are ali
 qd̃ bonū p̃ter b̃titudinē sicut vltimū finē: s̃z
 solū sicut id qd̃ ē ad finē b̃titudinis ordinatū
 ita etiam nō licet sp̃are d̃ aliquo hoīe uel de
 aliq̃ creatura sicut d̃ p̃mā cā mouētē i b̃titudi
 ninē. licet aut̃ sp̃are d̃ aliq̃ hoīe ul̄ de aliqua
 creatura sicut d̃ agētē scōzario et̃ istali p̃ qd̃
 aliqs adiuuat ad q̃cūqz bona p̃sequenda in
 b̃titudine ordinata: et̃ h̃ mō ad scōs cōuertī
 mur: et̃ ab hoībus et̃ aliq̃ petimus: et̃ vitupan
 tur illi d̃ qd̃ aliq̃z ofidere n̄ p̃t ad auxiliū se
 redū. **E**t p̃ h̃ p̃z r̃isio ad obiecta.

Ad quintū sic proce
 dit. **U**idetur q̃ sp̃es nō sit ṽtus theologica.
Virtus. n. theologica ē q̃ habz deū p̃ obō. s̃z
 sp̃es n̄ h̃z solū deū p̃ obō: s̃z et̃ alia bona q̃ a
 deo obtinere sp̃am⁹. g̃ sp̃es n̄ ē ṽtus theolo
 gica. **¶** **V**irtus theologica n̄ consistit i me
 dio duoz ṽtū: ut s̃ habitū ē. s̃z sp̃es consistit
 i medio p̃sūptōis et̃ desp̃atōis. g̃ sp̃es nō ē ṽ
 tus theologica. **¶** **E**xpectatio p̃tinet ad
 longanimitatē q̃ ē ps fortitudis. cū g̃ sp̃es sit
 qd̃ expectatio. vidēt q̃ sp̃es n̄ sit ṽtus theo
 logica: s̃z moral. **¶** **O**bm sp̃ei ē arduum
 s̃z tendere i arduz p̃tinet ad magnanimita
 tē q̃ ē ṽtus moralis. g̃ sp̃es ē ṽtus moralis et̃
 n̄ theologica. **¶** **S**z d̃ ē q̃. i. **C**or. i. 3: n̄
 raf̃ sp̃es fidei et̃ caritati q̃ s̃ūt ṽtutes theolo
 gice. **R**̃: dicēdū q̃ cū d̃c̃e specificē p̃ se d̃i
 uidat gen⁹: oz attēdere ṽnde habeat sp̃es r̃o
 nē ṽtutis ad h̃ ut sciamus sub q̃ d̃ria ṽtutis
 collocetur. **D**ictū ē aut̃ s̃ q̃ sp̃es habet r̃onē
 ṽtutis ex h̃ q̃ attigit sup̃mā regulā h̃ūanoz
 actū: quā attingit et̃ sicut p̃mā cāz efficiētē
 inq̃stū ei⁹ auxiliū inicit: et̃ sicut vltimā cāz fi
 nalē inq̃stū ei⁹ fruitōe b̃titudinē expectat. **E**t
 sic p̃z q̃ sp̃ei inq̃stū ē ṽtus p̃ncipale ei⁹ obm ē
 de⁹ cū g̃ i h̃ consistat r̃o ṽtutis theologice q̃ de
 uz habeat pro obō: sicut s̃ dictū ē: manifestuz
 ē q̃ sp̃es ē ṽtus theologica. **¶** **A**d p̃mū g̃ d̃i
 cēdū q̃ q̃cūqz alia sp̃es adipisci expectat:
 sperat i ordine ad deū sicut ad vltimū finēz

ga ē. ⁊ ga īgrētīb⁹ se remunerator est. Unde manifestū ē qd fides pcedit spem. Ad p̄mū q̄ dīcēdū qd sicut glo. ibidē subdit. spes dicit̄ introit⁹ fidei. i. rei cred te: ga p̄ spem intrat̄ ad vidēdū id qd credis. Vel pot̄ dici qd ē introit⁹ fidei. ga p̄ eā hō intrat̄ ad hoc qd stabilitat̄ ⁊ pficiat̄ ī fide. Ad secūdū dīcēdū qd ī diffinitōe fidei ponit̄ res spanda ga p̄p̄riū obm̄ fidei nō ē apparēs fm̄ seipm̄. vñ fuit̄ necessariū ut qdā circūlocutiōe dīgrētur p̄ id qd cōsegt̄ ad fidē. Ad t̄tū dīcēdū qd nō oīs act⁹ meritorū h̄z spem pcedētē: s̄z sufficit si habeat cōcomitate uel cōsequētēz.

Ad octauum sic procedit.

Videf qd caritas sit p̄or spe. Dic. n. Amb⁹ sup̄ illud Luce. 17. Si b̄ueritis fidē sicut granū sinapis ⁊c. ex fide ē caritas. ex caritate spes. s̄z fides ē p̄or caritate. c. ḡ caritas ē p̄or spe. P̄. Aug⁹ dīc. 14. d̄ cum. dei qd boni mor⁹ atqz affect⁹ ex amore ⁊ scā caritate veniūt. s̄z spare fm̄ qd ē act⁹ spei ē qdā bon⁹ ai mor⁹. ḡ deriuatur a caritate. P̄. Vḡr dīc. 26. dif. t̄y libri s̄niay. qd spes ex merit⁹ p̄ueit̄ q̄ pcedūt n̄ solū rē spata s̄z etiā am̄ spem quā nā p̄it. caritas. ḡ caritas ē p̄or spe. S̄z ē qd apl̄us dīc. i. ad 1. timoī. p̄. Finis p̄cepti caritas ē de cord⁹ puro ⁊ scia bōa. glo. i. spe. ḡ spes ē p̄or caritate. R⁹ dō qd duplex ē ordo. Un⁹ qdē fm̄ viā gnātiōis ⁊ nāe: fm̄ quē ip̄cā p̄ ē p̄fco. Ali⁹ at ordo ē p̄fectiōis ⁊ forme: fm̄ quē p̄fectū nālī p̄f ē īp̄fecto. fm̄ ḡ p̄mū ordinē spes ē p̄or caritate. qd sic p̄z. ga spes ⁊ oīs appetitiū mor⁹ ex amore deriuat̄: ut s̄ hitū ē cū de passiōibus ageret. Amor at̄ qdā ē p̄fect⁹ qdā imp̄fect⁹. Perfect⁹ qdē amor est q̄ aliqz fm̄ se amat̄: ut puta cū aliqz fm̄ se vult alicui bonū: sic hō amat̄ amicū. Imp̄fect⁹ amor ē qd qz amat̄ aliqd nō fm̄ ip̄m s̄z ut illud bonūz sibi ip̄i p̄ueniat̄: sicut hō amat̄ rē quā cōcupiscit̄. p̄ n̄ aut̄ amor dei p̄tinet ad caritatez q̄ inheret deo fm̄ se ip̄m. s̄z spes p̄tinet ad se cūdū amorē: ga ille qd spat̄ aliqd sibi obrinē intēdit. ⁊ iō ī viā gnātiōis spes ē p̄or caritate. Sic. n. aliqz ītroducūt ad amādū deū p̄ h̄ qd t̄mēs ab ip̄o puniri cessat a pctō: ut Aug⁹ dīc sup̄ p̄mā canonicā Johis: ita etiā spes ītroducūt ad caritatē īq̄tū aliqz sp̄ans remunerari a deo accēdit̄ ad amādū deum ⁊ b̄uādū p̄cepta ei⁹. s̄z fm̄ ordinē p̄fectionis

caritas p̄or ē nālī. ⁊ iō adueniēte caritate spes p̄fectiōis reddīt: ga d̄ amicis marie speram⁹. ⁊ h̄ mō dicit̄ amō qd spes ē ex caritate. Un⁹ p̄z m̄sio ad p̄mū. Ad secūdū dīcēdū qd īpel⁹ ⁊ oīs mor⁹ appetitiū ex amore p̄ueit̄ aliqz: q̄. s̄. aliqz amat̄ bonū expectatū. s̄z n̄ oīs spes p̄ueit̄ a caritate s̄z solū mor⁹ spei formate q̄. i. aliqz spat̄ bonum a deo ut ab amico. Ad t̄tū dīcēdū qd m̄gr loq̄r de spe for̄ta quas nālī p̄cedit caritas ⁊ merita ex caritate causata.

Deinde considerādy ē de subiecto spei. Et circa h̄ q̄rūt̄ quorū p̄mo vtz v̄tus spei sit in voluntate sicut ī subiecto. 2⁹ v̄tus sit in beatis. 3⁹ vtz sit in d̄n̄at̄. 4⁹ v̄tus in viatorib⁹ habeat certitudinem.

Ad primuz sic procedit.

Videf qd spes n̄ sit ī voluntate sic ī subiecto. Spei. n. obm̄ ē bonū arduū vt s̄ dicitur: et arduū aut̄ nō ē obm̄ voluntatis s̄z irascib̄ iūs ḡ spes nō ē in voluntate sed in irascibili. P̄. Et ad qd v̄num sufficit: sup̄flue apponi tur aliud. s̄z ad p̄ficiendū potētiā voluntatis sufficit caritas q̄ ē p̄fectiōis v̄tutū. ḡ sp̄ n̄ ē in voluntate. P̄. Una potētiā nō p̄t fil̄ eē ī duob⁹ actib⁹: sic intellect⁹ n̄ p̄t fil̄ m̄lta itelligē. s̄z act⁹ spei fil̄ p̄t eē cū actu caritatis. ḡ cū act⁹ caritatis māifeste p̄tinet ad voluntatē: act⁹ spei nō p̄tinet ad ip̄az. sic ḡ spes nō ē ī voluntate. S̄z. Aīa n̄ ē capax dei nisi fm̄ mētē in q̄ ē memoria itelligētia ⁊ voluntas: ut p̄z p̄ Aug⁹. in li. de trim. s̄z spes est v̄t⁹ theologica h̄ns deū p̄ obō. cū ḡ n̄ sit neqz ī memoria neqz ī itelligētia q̄ p̄tinet ad v̄t⁹ ḡscitiuā: reliquit̄ qd sit ī voluntate sicut ī subiecto. R⁹ dīcēdū qd sicut ex p̄dca pater: h̄it⁹ p̄ act⁹ coḡscūt̄. act⁹ at̄ spei ē qdaz motus appetitiue p̄tis: cū sit ei⁹ obm̄ bonū. Cū aut̄ duplex sit appetit⁹ ī hoīe. s̄. appetit⁹ sensitīu⁹: qd diuidit̄ p̄ irascibile ⁊ occupabilez: ⁊ appetit⁹ itellectīu⁹ qd v̄t̄ volūtal̄ ut ī p̄bitu est: illi mor⁹ qd sūt ī appetitu inferiori sūt cū passione: in superiori aut̄ sine passione ut ex s̄ dictis p̄z. act⁹ aut̄ v̄tutū spei nō p̄t p̄tinere ad appetitū sensitīuū: ga bonū qd ē obiectū p̄ncipale hui⁹ v̄tutis nō ē aliqd bonūz sensible s̄z bonū dīnū. ⁊ iō spes est in appetitu

superiori q̄ dicit̄ volūtas sicut i subo: nō autē
in appetitu inferiori ad quē p̄inet irascibil.
Ad p̄mū q̄ dicit̄ q̄ irascibilis obm̄ ē
arduū sensibile. obm̄ autē virtutis spei ē arduū
intelligibile ut̄ pot̄. supra intellectū existēs
Ad secundū dicit̄ q̄ caritas sufficiēter
p̄ficiat volūtatē q̄ntū ad vñū actū q̄ ē diligere
requirit̄ at̄ alia v̄t̄ ad p̄ficiēdū ipsa n̄ s̄m̄ aliū
actū eius q̄ ē sperare. **A**d t̄tū dicit̄
q̄ motus spei et motus caritatis h̄nt ordinē ad
iūicē: ut ex s̄ dicit̄ p̄. vñ nihil p̄hibet̄ v̄trūq̄
motū s̄l̄ eē vñ. potētie: sicut et intellectus pot̄
s̄l̄ m̄lta intelligē ad iūicem ordinata: ut i p̄ba
bitum est.

Ad secundū sic pro

cedit. **V**idēt q̄ spes sit i beatis. **E**ps. n. a p̄n
cipio s̄ne ceptios fuit p̄fect̄ cōphēsor. sed
ipse h̄nt̄ spem: cū ex ei⁹ p̄sona dicit̄ i ps̄: In
te dñe sp̄avi: ut glo. exponit. q̄ in beatis pot̄
eē spes. **S**ic adeptio b̄titudis ē q̄daz
bonū arduū: ita etiā eius cōtinuatio. s̄z hoies
an̄q̄ b̄titudinē adipiscānt̄ h̄nt̄ spem d̄ b̄tū
dis adeptioe. q̄ p̄ q̄ s̄nt̄ b̄titudinem adepti
p̄nt̄ sp̄are b̄titudinis cōtinuatiōez. **P**er
virtutē spei pot̄ aliq̄s b̄titudines sp̄are nō solū
sibi: s̄z etiā alijs ut s̄ dicit̄ ē. b̄t̄ q̄ s̄nt̄ i patria
sperāt̄ b̄titudines alijs: aliq̄n nō rogaret̄ pro
eis. q̄ i b̄tis pot̄ eē spes. **A**d b̄titudinē
scōz p̄inet nō solū gl̄ia aie s̄z etiā gl̄ia corpo
ris. s̄z aie scōz q̄ s̄nt̄ i patria expectāt̄ adhuc
glor̄ia corporis: ut p̄z Apoc. 6. et 12. sup̄. **H**er̄
ad lr̄am. q̄ spes pot̄ eē in b̄tis. **S**z ē q̄d
ap̄lus dicit̄ ad Ro. 8. q̄d videt̄ q̄s: q̄d sp̄at̄. s̄z
b̄t̄ fruūt̄ dei visioe. q̄ in eis spes locū nō h̄z.
Ro dicit̄ q̄ subtracto eo q̄d dat sp̄em
rei soluit̄ sp̄es: et res nō pot̄ eadē remanere:
s̄c̄ remota s̄ra corporis n̄alis nō remanet
idē s̄m̄ sp̄em. spes at̄ recipit̄ sp̄em a suo obo
p̄ncipali sicut et cetera virtutes: ut ex s̄ dicit̄ p̄z
Obm̄ at̄ p̄ncipale eius est b̄tudo eina s̄m̄
q̄ ē possibilis haberi ex auxiliō dñi ut s̄ dic
tū ē. **Q**uia q̄ bonū arduū possibile nō cadit
sub rōe spei nisi s̄m̄ q̄ ē futuruz: iō cū beati
tudo iā n̄ fuerit̄ s̄ra s̄z p̄s̄: nō pot̄ ibi eē v̄t̄
spei. et iō spes sicut et fides euacuat̄ in patria
et neutrum eoz i beatis eē pot̄. **A**d p̄mū
q̄ dicit̄ q̄ x̄ps et si eēt cōphēsor et per cōis
b̄tis q̄ntū ad dñā fruitiōez: erat t̄n̄ s̄l̄ viator
q̄ntū ad passibilitatē n̄ae quā adhuc gerebat
et iō gl̄iam ip̄assibilitatis et immortalis sp̄are

potuit: nō t̄n̄ ita q̄ haberet virtutē spei: q̄ n̄ re
spicit gl̄iam corporis sicut p̄ncipale obm̄ sed
pot̄ fruitiōez dñā. **A**d secundū dicit̄
q̄ b̄tudo scōz dicit̄ vita eina: q̄a p̄h̄ q̄ dō
fruūt̄ efficiūt̄ q̄dāmod̄ p̄ncipes eētitas dñe
q̄ excedit̄ oē tēp̄. et ita cōtinuatio b̄titudinis
nō d̄r̄sificat̄ p̄ p̄s̄ p̄teritū et futurū. et iō beati
nō h̄nt̄ spem de cōtinuatiōe b̄titudinis: s̄z h̄nt̄
ipsā rē: q̄a nō ē ibi rō futuri. **A**d t̄tū dicit̄
dū q̄ durate virtute spei eadē spe aliq̄s sperat
b̄titudinē sibi et alijs: s̄z euacuata spe i beatis
s̄m̄ quā sp̄abāt̄ sibi b̄titudinē: sp̄ant̄ quidez
alijs b̄titudinē s̄z nō virtute spei sed magis ex
amore caritatis: sicut etiā q̄ h̄z caritatez dei
eadē caritate diligit̄ p̄ximū. et t̄n̄ aliquis pot̄
diligē p̄ximū: nō h̄nt̄ virtutē caritatis: s̄z alio
q̄dā amore. **A**d q̄rtū dicit̄ q̄ cū spes sit
virt̄ theologica h̄nt̄ deum p̄ obo: p̄ncipale
obm̄ spei ē gl̄ia aie q̄ in fruitiōe dñā cōsistit
nō aut̄ gl̄ia corporis. gl̄ia etiā corporis et si ha
beat rōnē ardui p̄ op̄ationē ad n̄am b̄nā:
n̄ t̄n̄ h̄z rōnē ardui h̄nt̄ gl̄iam aie. tū q̄a gl̄ia
corporis ē m̄mū q̄dā i op̄atiōe ad gl̄iaz
aie. tū etiā q̄a h̄nt̄ gl̄oriā aie h̄z iam sufficiēt̄
causam gl̄orie corporis.

Ad tertium sic proce

dit. **V**idēt q̄ i dānatis sit spes. **D**iabolus. n
ē dānat⁹ et p̄nceps dānatoz: s̄m̄ illd̄ **M**at̄h̄
25. **I**te maledicti i lignē et̄nū q̄ patus ē dia
bolo et angel⁹ ei⁹. s̄z diabolus h̄z sp̄em: s̄m̄ illud
Job 41. **E**cce spes ei⁹ frustabit̄ eū. q̄ videt̄
q̄ dānati habeāt̄ spes. **S**ic fides ē s̄ra
et i s̄ra: ita et spes. s̄z fides i s̄ra pot̄ eē i
d̄monib⁹ et dānat⁹ s̄m̄ illud **J**ac̄. 2. **D**emōel
credūt̄ et contremiscunt. q̄ videtur q̄ etiam
spes i s̄ra pot̄ esse i dānatis. **N**ul
li hoium p̄ morte accrescit meritū uel de
meritū q̄d in vita nō h̄nt̄: s̄m̄ illud **E**ccl̄esia
stes. xi. **S**i ceciderit lignū ad austrū aut ad
aglonē: in q̄ loco ceciderit ibi erit. s̄z m̄lta q̄
dānabūt̄ h̄uerūt̄ i hac vita spem nūq̄ despe
rātes. q̄ etiā i s̄ra vita spem habebūt̄. **S**z
q̄tra ē q̄ spes cāt̄ gaudiū s̄m̄ illud **R**o. 12. **S**pe
gaudētes. s̄z dānati nō s̄nt̄ i gaudio s̄z i
dolorē et luctu s̄z illd̄ **Y**sa. 65. **S**erui mei lau
dabunt̄ p̄ exultatiōe cordis: et vos clamabit̄
p̄ dolore cordis. et p̄ cōtritiōe sp̄is ululabit̄
q̄ spes nō ē i dānatis. **R**o dicit̄ q̄ sicut
de rōne b̄titudinis ē ut i ea q̄ref voluntas
ita de rōne pene ē ut id q̄d p̄ pena in s̄ra

voluntati repugnet: n̄ aut̄ p̄t̄ voluntatē geta-
re uel ei repugre qd̄ igrat̄. Et iō Auḡ dicit
sup̄ Gen̄. ad lram q̄ angeli p̄fecte b̄ti esse n̄
p̄oer̄at in p̄mo statu an̄ cōfirmationē ul̄ lap-
sū cū n̄ eēt̄ p̄sc̄y sui euēt̄. Regr̄it̄. n. ad p̄-
fectā z verā b̄titudinē ut aliqs cert̄ fit d̄ sue
b̄titudinis p̄petuitate: alioquin voluntas nō
getaret̄. sicut etiā cū p̄petuitas d̄anatiōis p̄ti-
neat ad penā d̄anator̄: nō vere h̄rent rōnez
pene nisi voluntati repugr̄ēt. qd̄ eē n̄ posset
si p̄petuitatē sue d̄anatiōis igr̄aret̄. et iō ad
cōditionem miserie d̄anator̄ pertinet ut ip̄i
sciant q̄ nullo mō possūt d̄anatiōez euader̄
z ad b̄titudinē puenire. Un̄ d̄r Job. 15. Nō
credit q̄ reuerti possit d̄ tenebris ad lucem
vñ p̄ q̄ nō p̄t̄ apprebēdē b̄titudinēz ut bo-
nū possibile: sicut nec b̄ti ut bonū futur̄. et
iō neq̄ in b̄tis neq̄ i d̄anatis ē spes. s̄ i via
tozib̄ siue sint in vita ista siue i purgatorio
pōt̄ eē spes: q̄a v̄trob̄iq̄z apprebendūt b̄titudi-
dinē ut futur̄ possibile. Ad p̄mū ḡ dicit̄
dū. q̄ sic Greḡ d̄c. 33. moral. b̄ d̄r de dia-
bulo s̄m mēbra ei⁹ q̄z spes ānullabit̄. Vel si
telligat̄ d̄ ip̄o diabolo pōt̄ referri ad spem
qua spat se de sc̄is victoriā obtinere: sc̄dm
illud qd̄ s̄ p̄miserat. h̄z fiducia q̄ iordanis
isuat i ose⁹. h̄ at̄ n̄ ē spes de q̄ loq̄mur.
Ad secūdū dicit̄ dū q̄ sic Auḡ d̄c i enchiri-
dion. fides ē z malay rex z bonay. z p̄terita
rū z p̄ntiū z futuray: z suay z alienarū. sed
spes n̄ ē nisi rex bonay fururay ad se p̄tinē-
tiū. z iō magi pōt̄ eē fides iformis i d̄anati-
ōis spes. q̄a bona d̄ina n̄ sūt eis futura possi-
bilia: s̄ sūt eis absētia. Ad t̄tiū d̄c q̄ d̄fec-
tus spei in d̄anatiōe n̄ variat d̄meritū: sic nec
euacuatio spei in b̄tis auget meritū. s̄ v̄trū
q̄z cōtingit prop̄ mutationem status.

Ad quartum sic pro

cedit̄. Videt̄ q̄ spes viator̄ nō habeat certi-
tudinē. Spes. n. ē i voluntate sicut i subo. s̄z
certitudo nō pinet ad voluntatē s̄z ad itellec-
tū. ḡ spes n̄ h̄z certitudinē. P̄. Spes ex ḡtia
z meritis puenit ut s̄ d̄c̄m ē. s̄z in hac vita
scire p̄ certitudinē nō possum⁹ q̄ ḡram ha-
beam⁹ ut s̄ dictū ē. ḡ spes viator̄ nō h̄z cer-
titudinē. P̄. Certitudo eē nō pōt̄ d̄ eo qd̄
pōt̄ deficere. s̄z ml̄ti viatores h̄ntes spem de-
ficiūt a cōsecutione b̄titudinis. ḡ spes viator̄
nō h̄z certitudinē. S̄z ē q̄ spes ē certa
expectatio fut̄e b̄titudinis sicut inḡr d̄c. 26

dis. t̄cy s̄s̄lay. qd̄ pōt̄ accipi ex b̄ qd̄ dicit̄. z
ad Thimot̄. p̄. Scio cui credidi. z cert⁹ sū
q̄a potēs ē depositū meū suare. P̄. d̄cē
dū q̄ certitudo iuenit̄ in aliquo dupliciter
essentialit̄ z participatiue. Essentialit̄ qd̄
iuenit̄ i vi coḡscitiua. Participatiue aut̄ in
oī eo qd̄ a vi coḡscitiua mouet̄ ifallibilē ad
finē suū. s̄m quē modū dicit̄ q̄ nā certitu-
dinalit̄ opaf̄ tanq̄z mota ab intellectu d̄ino
certitudinal. ē mouētē vnūq̄q̄z ad suū finē
Et p̄ hūc etiā modū v̄tutes morales certius
arte dicit̄ opari i q̄tū p̄ modū naf̄e mouēt̄
a rōne ad suos act⁹. z sic etiā spes certitū-
dinalit̄ tēdit in suū finē q̄si p̄cipās certitu-
dinē a fide q̄ ē i vi coḡscitiua. Un̄ p̄z r̄isio ad
p̄mū. Ad secūdū dicit̄ dū q̄ spes n̄ inmitit̄
p̄ncipalit̄ ḡre iam h̄ite s̄z d̄ine oīpotentie et
m̄ie: p̄ quā etiā q̄ ḡram nō h̄z eā d̄seq̄ pōt̄ ut
sic ad vitā et̄nā pueniat. d̄ oīpotētia aut̄ dei
z m̄ia ei⁹ cert⁹ ē q̄cūq̄z fidē h̄z. Ad t̄tiūz
dicit̄ dū q̄ h̄z q̄ aliq̄ h̄ntes spes d̄ficiant a cō-
secutione b̄titudinis cōtingit ex defectu libe-
ri arbitry ponētis obstaculū pct̄i: nō aut̄ ex
d̄fectu d̄ine potētie ul̄ misericordie cui spes
ininit̄. vñ b̄ nō p̄iudicat certitudini spei.

Deinde consi

derādū ē d̄ dono timor̄. Et
circa b̄ q̄r̄it̄ duodecim. p̄
v̄tz deus debeat timeri. 2°
de diuisione timoris i timo-
rem filialē: initialē: fuilē. z m̄danū. 3° v̄tz
timor m̄dan⁹ sp̄ sit mal⁹. 4° v̄tz timor fuil-
lis sit bon⁹. 5° v̄tz sit idē i suba cū filiali. 6°
v̄trum adueniente caritate excludat̄ timor
fuillis. 7° v̄tz timor sit initiū sapie. 8° v̄truz
timor initialis sit idē in suba cū timore filia-
li. 9° v̄tz timor sit donū sp̄s sc̄i. 10° v̄tz cref-
cat crescēte caritate. 11° v̄tz manet i patria.
12° qd̄ r̄ideat ei i b̄tudinē b̄ z fructibus.

Ad primuz sic proce

d̄it̄. Videt̄ q̄ de⁹ timeri nō possit. Obm̄. n.
timoris ē malū futur̄ ut s̄ habitū ē. s̄z de⁹ ē
expers oīs mali: cū sit ip̄a bonitas. ḡ de⁹ t̄i-
meri nō pōt̄. P̄. Timor spei opponit̄. sed
spei habem⁹ de deo. ḡ nō possum⁹ z sil̄ eū
timē. P̄. Sic ph̄sus d̄c i 2° rethorice. illa
timem⁹ d̄ qb̄ nob̄ mala pueniūt. s̄z mala n̄
pueniūt nob̄ a deo: s̄z ex nob̄ipsis: s̄m illd̄
D̄sce. 15° Perditō tua ex te iūrl̄: ex me auxiliū

timū. q̄ deo timeri nō debet. ¶ **S**z̄ ē qd̄ d̄r
Jere. x°. Quis nō timebit te o rex gentiū. Et
Malach. p̄. Si ego d̄s: vbi timor meus.
R̄ dicēdū q̄ sic spes h̄ duplex obm: q̄rū vnū
ē ipsū bonum futurū cui adeptōez qs̄ expec
tat: aliud at̄ ē auxiliū alicui⁹ p̄ quez expectat
se adipisci qd̄ sperat. ita etiā z̄ timor duplex
obm habere p̄t: q̄rū vnū ē ipsū malū qd̄ hō
refugit aliud autez ē illud a q̄ malū puenire
p̄t. p̄ q̄ mō deus q̄ ē ipsa bonitas obm timor
eē nō p̄t: s̄z̄ mō p̄t eē obm timoris iq̄tū
s. ab ipso uel per p̄parationē ad ipsū nob̄ p̄t
aliq̄d malū iminē. ab ipso qd̄ ē p̄t nob̄ iminē
malū pene qd̄ nō ē simpliciē malū s̄z̄ fm̄ qd̄:
bonū aut̄ simpliciē. Cū. n. bonū dicat̄ in ordi
ne ad finez: malū at̄ importat hui⁹ ordi
nationē. illud est malū simpliciē qd̄ excludit
ordinē a fine vltimo qd̄ est malū culpe. malū
aut̄ pene ē qd̄ malū inq̄tū p̄uat aliq̄d p̄icu
lare bonū: ē t̄n bonū simpliciē inq̄tū depen
det ab ordine finis vltimi. p̄parationē aut̄ ad
deū p̄t nobis malū pene p̄uicere si ab eo se
p̄mur. z̄ p̄ hūc modū de⁹ p̄t z̄ debet timeri
¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ rō illa p̄cedit fm̄ q̄
malū qd̄ hō refugit est timor obm. ¶ **A**d se
cūdū dicēdū q̄ in deo ē cōsiderare z̄ iusticiaz
fm̄ quā peccātes punit z̄ mīam fm̄ quā nos
liberat. fm̄ ḡ cōsiderationē ip̄s⁹ iusticie insur
git in nob̄ timor: fm̄ aut̄ cōsiderationē ip̄s⁹
mie insurgit in nob̄ spes. z̄ ita fm̄ d̄sas rōnes
deus ē obm spei z̄ timoris. ¶ **A**d t̄tium dicē
dū q̄ malū culpe nō ē a deo sicut ab actore:
s̄z̄ ē a nobis ip̄s⁹ inq̄tū a deo recedim⁹. ma
lū aut̄ pene ē qd̄ a deo actore iq̄tū h̄z̄ ratio
nē boni: p̄t. s. ē iustū fm̄ q̄ iuste nob̄ pena ī
figit: s̄z̄ h̄ p̄mordialit̄ ex merito n̄ri p̄cti con
tingat: fm̄ quē modū d̄r Sap. p̄. q̄ de⁹ mor
tē nō fecit: s̄z̄ impy manib⁹ z̄ v̄bis accesserūt
illam.

Ad secunduz sic pro
cedit. Videt q̄ cōueniēt diuidat timor ī fi
lialē: iūrialē: filiū. z̄ mūdānū. Damas. n. in 2°
l^o ponit sex sp̄s timoris. s. segnitie: erubescē
tiā z̄ aliā de qb⁹ d̄ dictuz ē: q̄ in hac dimiſione
nō tangūt. ḡ videt q̄ h̄ diuisio timor sit in
cōueniens. ¶ **S**. Quilibet horū timorū ul̄ est
bon⁹ uel mal⁹. s̄z̄ aliq̄s ē timor. s. nālis q̄ neq̄
bon⁹ ē moralē cū sit ī demonib⁹: sc̄dm̄ illud
Jac. 2. Demones credūt z̄ tremiscūt. neq̄
etiā ē mal⁹ cū sit ī xp̄o: sc̄dm̄ illud Dar. 14.

Cepit Jhs̄ pauere z̄ tedere. ḡ timor insuffi
ciēt diuidit fm̄ p̄dicta. ¶ **S**. Alia ē habitu
do filij ad patrē. z̄ vxorū ad virū. z̄ fui ad do
minū. s̄z̄ timor filialis ḡ est filij ī p̄p̄tione ad
p̄rez distiguit a timore filiū q̄ ē fui p̄ p̄p̄tione
ad d̄m. ḡ etiā timor cast⁹ q̄ v̄r eē vxorū
p̄ p̄p̄tione ad virū debet distigui ab oibus
istis timoribus. ¶ **S**. Sic timor seruilis ti
met penā: ita timor iūrialis z̄ mūdān⁹. n̄ ḡ
debuerūt ad iūicē distigui isti timores.
¶ **S**. Sic cupia ē boni: ita etiā timor ē mali
s̄z̄ alia ē cupiscencia oculorū q̄ qs̄ cupiscit
bōa mūdi: alia ē cupia carnis q̄ qs̄ cupiscit
delectatiōez p̄p̄as. ḡ etiā ali⁹ ē timor mū
dan⁹ q̄ qs̄ timet amittē bona extiora. z̄ ali⁹
ē timor hūan⁹ q̄ qs̄ timz̄ p̄p̄e p̄fōe d̄rimētū.
¶ **S**z̄ ē auctoritas m̄gr̄i. 34. dis. t̄ty libri
sniaz. ¶ **R** dicēdū q̄ d̄ timore nūc agim⁹
fm̄ q̄ p̄ ip̄m aliq̄d mō ad deū auertimur uel
ab eo auertimur. Cū. n. obm timoris sit ma
lū q̄nq̄z hō p̄p̄ mala q̄ timet a deo recedit.
z̄ iste dicit timor hūan⁹ ul̄ mūdān⁹. q̄nq̄z at̄
hō p̄p̄ mala q̄ timet ad deū auertit z̄ ei in
beret. qd̄ qd̄ malū ē duplex. s. malū pene
z̄ malū culpe. Si ḡ aliq̄s cōuertat̄ ad deū
z̄ ei libereat p̄p̄ timorē pene erit timor fui
lis. si at̄ p̄p̄ timorē culpe erit timor filialis.
nā filioz̄ ē timē offēsa p̄ris. si at̄ p̄p̄ v̄rūq̄z
est timor iūrialis ḡ ē medi⁹ int̄ v̄rūq̄z ti
morē. Utz̄ at̄ malū culpe possit timeri s̄ hi
tū ē cū de passione timorū ageret. ¶ **A**d p̄i
mū ḡ d̄ q̄ Damas. diuidit timorē fm̄ q̄ ē
passio aie. h̄ at̄ diuisio timorū attēdit ī ordi
ne ad deū ut dictū ē. ¶ **A**d secūdū dicēdū
q̄ bonū morale p̄cipue cōsistit ī cōuersiōe ad
deū. malū at̄ morale ī auersiōe a deo. z̄ ideo
oēs p̄dicti timores morales ul̄ ip̄ortāt ma
lū morale ul̄ bonū. s̄z̄ timor nālis p̄supponit
bono z̄ malo morali. z̄ iō nō cōnumerat inf̄
istos timores. ¶ **A**d t̄tium dicēdū q̄ hitudo
fui ad d̄m ē p̄ptatē d̄m̄ sui sibi subyiciēt
s̄z̄ hitudo filij ad p̄rez uel vxoris ad virū est
eō: p̄ affectū filij se subdētis p̄ri ul̄ vxorū se
cōiūgētis viro vnione amoris. vii timor fili
alis z̄ cast⁹ ad idē prinēt. q̄a p̄ caritatē amo
rē de⁹ p̄r n̄r efficit: fm̄ illud Ro. 8. Accepit
sp̄m̄ adoptiōis filioz̄ ī q̄ clamamus abba p̄r
z̄ fm̄ eādē caritatē dicit̄ etiā sp̄s n̄r fm̄
illud. 2. ad Cor. xi. Respondi vos vni viro
vginē castaz exhibē xp̄o. timor at̄ filiū ad
aliud p̄tinet. q̄a caritatē ī sui rōne nō icludit

Ad q̄rtū dicēdū q̄ p̄dicti tres timores
 respiciūt penā s̄z diuersimode. nā timor mū
 dan⁹ siue hūan⁹ respicit penā a deo auertē
 tē quā q̄nq̄z iūmici dei iūgūt ul' cōmināf. s̄z
 timor fūilis ⁊ initial respiciūt penā p̄ quam
 hoīes attrahūt ad deū d̄nit⁹ iſſictā ul' con'
 minatā : quā qdē penā p̄ncipalit̄ timor fūil'
 respicit : timor autē initialis ſcdario. ¶ Ad
 q̄ntū dicēdū q̄ cadē rōne hō a deo auertit̄
 pp̄ timorē amittēdi bona mūdana. ⁊ pp̄
 timorē amittēdi icolumitatē p̄p̄y corpori
 qa bona extiora ad corp⁹ p̄tinēt. ⁊ iō vterq̄z
 timor h̄ p̄ eodē op̄tat̄ : q̄suis mala q̄ timē f̄
 ſint diuerſa : ſic ⁊ bona q̄ cupiſcūt. ex q̄ qdē
 d̄ſitate puenit d̄ſitas pctōz ſm ſpēz : qb⁹
 tū oībus cōe ē a deo abducere.

Ad tertium sic pro

cedit. ¶ Videl q̄ timor mūdān⁹ nō ſp̄ ſit ma
 lus. Ad timorē .n. hūanū ſp̄ p̄tinē videt q̄
 hoīes reueremur. ſz qdā vitupāf de h̄ q̄ ho
 mines n̄ reuerent̄ : ut p̄z Luce .i.8. de illo iu
 dice iūq̄ nec deū timebat nec hoīes reuere
 bat. ḡ v̄r q̄ timor mūdān⁹ nō ſp̄ ſit mal⁹.

¶ Ad timorē mūdānū videt̄ p̄tinē pene q̄ p̄
 ptātes ſeculares iſſigūt. ſz p̄ huiuſi nōi penaf
 puocamur ad bñ agēdū : ſm illud 'Ro. i.3.

¶ Vis nō timē ptātē : bonū fac. ⁊ habeb laudē
 ex illa. ḡ timor mūdān⁹ nō ſp̄ ē mal⁹. ¶ P̄.
 Illud qd̄ iest nob nālīf nō videt̄ eē maluz :
 eo q̄ nālīa ſūt nob a deo. ſz nālē ē hoī ut ti
 meat p̄p̄y corpi detrimētū ⁊ amiſſionem
 bonoz t̄paliū qb⁹ p̄is vita ſuſtētāf. ḡ videt̄
 q̄ timor mūdān⁹ nō ſp̄ ſit mal⁹. ¶ S̄z ē est

qd̄ d̄ns dīc Mat̄h. x. Nolite timē eos qui
 corp⁹ occidūt. ubi timor mūdān⁹ p̄hibet.
 nihil at̄ d̄nit⁹ p̄hibet niſi malū. ḡ timor mū
 dan⁹ ē mal⁹. ¶ P̄. dicēdū q̄ ſic ex ſ̄ d̄ictis
 p̄z : act⁹ morales ⁊ h̄it⁹ ex obiectis nomē et
 ſpēm h̄nt. p̄p̄iū aut̄ obm appetitiui mot⁹ ē
 bonū finale. ⁊ iō a p̄p̄o ſine oīs mot⁹ appe
 titiū ⁊ ſpecificaf ⁊ noīaf. ¶ Si q̄s. n. cupidi
 tatē noīaret amorē laboris : q̄a pp̄t cupidita
 tē hoīes laborāt : n̄ recte noīaret. nō. n. cupi
 di laborē q̄rūt ſic finē : ſz ſic id qd̄ ē ad finem
 ſicut finē at̄ q̄rūt diuitias. vñ cupiditas rec
 te noīaf deſideriū ul' amor diuitiaz qd̄ est
 malū. ⁊ p̄ hūc modū amor mūdān⁹ p̄pe d̄r
 q̄ aliq̄s mūdo inirit̄ tanq̄z fini. ⁊ ſic amor mū
 dan⁹ ſp̄ ē mal⁹. timor aut̄ ex amore naſcit̄ :
 illud .n. timet hō amittē qd̄ amat : ut pat̄z p̄

Augl. i. li. 83. qd̄nū. ⁊ iō timor mūdān⁹ ē qui
 p̄cedit ab amore mūdāno tanq̄z a mala radi
 ce. ⁊ pp̄t h̄ ip̄e timor mūdān⁹ ſp̄ ē malus.

¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ aliq̄s pōt reuereri
 hoīes duplicit̄. ¶ Vno⁹ inq̄tū ē in eis aliq̄d
 d̄nitū : puta bonū ḡre uel v̄turis uel ſaltē nāl'
 dei imaginis. ⁊ h̄ mō vitupant q̄ hoīes non
 reuerēt. ¶ Alio⁹ pōt aliq̄s hoīes reuereri iq̄tū
 deo cōtrariātur. ⁊ ſic laudāt q̄ hoīes nō re
 uerēt : ſm illud Eccl. 4.8. de Delia ul' d̄ De
 liſeo. In diebus ſuis nō p̄tinuit p̄ncipē.

¶ Ad ſecūdū dicēdū q̄ ptātes ſeculares q̄n i
 ferūt penas ad retrahēdū a pctō : i. h̄ ſūt dei
 miniſtri : ſm illud 'Ro. i.3. Miniſter .n. dei
 ē videt̄ i irā ei q̄ malū agit. ⁊ ſm h̄ timē p̄tā
 tē ſecularē nō p̄tinēt ad timorē mūdānum :
 ſz ad timorē fūilē ul' initialē. ¶ Ad t̄tū dō
 q̄ nālē h̄ ē q̄ hō refugiat p̄p̄y corpi detri
 mentū ⁊ dāna t̄paliū rez. ſz q̄ hō pp̄t iſta
 recedat a iuſticia ē ſ̄ rōnē nālē. vñ p̄hs dīc
 i 3. ethicor. q̄ qdā ſūt. ſ. pctōz opa ad que
 nullo timore aliq̄s debet cogi : q̄a pet⁹ ē hui⁹
 mōi pctā cōmittere q̄z penas q̄ſcūq̄z pati.

Ad quartum sic pro

cedit. ¶ Videl q̄ timor ſeruil' nō ſit bonus.
 Quia cui⁹ vſus ē mal⁹ ip̄m quoq̄z malū ē. ſz
 vſus timor' fūil' ē mal⁹ : qa ſic glo. dīc 'Ro
 8. Qui timore aliq̄d facit. ⁊ ſi bonū ſit qd̄ fa
 cit : nō tū bñ facit. ḡ timor ſeruil' nō ē bonus

¶ P̄. Illud qd̄ ex radice pcti oriū n̄ ē bonū.
 ſz timor ſeruilis oriū ex radice pcti : qa ſup
 illd̄ Job. 3. Quare nō i vulua mortu⁹ ſu : dīc
 Greg⁹. Cū ex pctō p̄is pena metuit. ⁊ amī
 ca ⁊ ānexa dei facies nō amat : timor ex ti
 more ē : nō ex hūilitate. ḡ timor fūil' ē mal⁹

¶ P̄. Sic amori caritatis opponit̄ amor
 mercēnari⁹ : ita timori caſto v̄r oppōi timor
 fūil'. ſz amō mercēnari⁹ ſp̄ ē mal⁹. ḡ ⁊ timor
 ſeruil'. ¶ S̄z 3. Nullū malū ē a ſpū ſcō. ſz ti
 mor ſeruilis eſt a ſpū ſcō. qa ſup illud 'Ro. 8.

Nō accepit̄ ſp̄m ſeruitut' ⁊ c. dīc glo. ¶ Un⁹
 ſpūs ē q̄ facit duos timores. ſ. ſeruilē ⁊ caſtū
 ḡ timor ſeruilis nō ē mal⁹. ¶ P̄. dicēdū q̄
 timor ſeruil' ex pte ſeruitutis h̄z q̄ ſit mal⁹
 ſeruit⁹ .n. libertati opponit̄. vñ cū liber ſit qui
 cā ſui eſt ut d̄r in p̄mo metaph. ſeruus ē q̄
 n̄ cā ſui opaf : ſz q̄ſi ab extriſeco mot⁹. q̄cūq̄z
 aut̄ ex amore aliq̄d facit q̄ſi ex ſeipſo opatur
 qa ex p̄p̄a iclinatiōe mouet̄ ad opādū. ⁊ iō
 ſ̄ rōnē ſeruitutis ē q̄ aliq̄s ex amore opet

hic q̄ timor seruilis inq̄tū: seruū est: caritati
contrariā. si q̄ seruilitas eēt d̄ rōne timorū ser-
uilis oporteret q̄ timor seruilis simplicit̄ eēt
mal⁹: sicut adulteriū simplicit̄ ē malū. q̄ id
ex q̄ ē h̄riat caritati. ⁊ p̄inet ad adult̄y sp̄m
s̄ p̄dicta seruilitas nō p̄tinē ad sp̄m timorū
seruilis: sicut nec iformitas ad sp̄m fidei in-
formis. sp̄s. n. moral̄ h̄ritus ul' actus ex obo
accipit. Ob̄m aut̄ timorū suū ē pena cui ac-
cidit q̄ bonū cui contrariā p̄a: amē tāq̄ si
nis vltim⁹. ⁊ p̄sequens pena timeat tanq̄
principale malū: quod n̄ origit i nō habēte
caritatē: uel q̄ ordinē i deū sicut i finē. ⁊
p̄sequēs pena n̄ timeat tāq̄ p̄cipale ma-
lū qd̄ origit i h̄ite caritatē. nō. n. tollit sp̄s
habit⁹ p̄ h̄ q̄ ei⁹ obiectū l' finis ordiat̄ ad vlti-
miorē finē. ⁊ iō timor seruū fm suā substā-
tiā bon⁹ ē: sed seruilitas ei⁹ ē mala. Ad pri-
mū q̄ dicēdū q̄ verbū illud Aug. intelligē-
dū est de eo q̄ facit aliqd̄ timore seruili: iq̄tū
ē suū: ut s. nō amet iusticiā: s̄ solū penā t̄e
at. Ad secūdū dicēdū q̄ timor seruilis
scdm̄ suū subiectū nō orit̄ ex timore. sed ei⁹
seruilitas ex timore nascit̄: inq̄tū. s. hō affe-
ctū suū n̄ vult subycere iugo iusticie p̄ amo-
rē. Ad tertū dicēdū q̄ amor mercenari⁹
dicit̄ q̄ deū diligit p̄pter bona tēporalia: qd̄
fm se caritati h̄riat. ⁊ iō amor mercenari⁹ se-
per ē mal⁹. s̄ timor seruū fm suā substā-
tiā ipozat̄ nisi timorē pene siue timeat ut p̄ci-
pale malū: siue nō timeat ut p̄cipale malū

Ad quintum sic pro-

cedit. Videt̄ q̄ timor seruū sit idē i suba cū
timore filiali. Ita. n. videt̄ se habere timor
filial̄ ad seruū: sicut fides formata ad ifor-
mē: quoz vnū ē cū pctō mortali: aliud vō n̄.
s̄ eadē fm subaz ē fides forata ⁊ iformis. q̄
⁊ idē ē fm subaz timor seruū ⁊ filial̄. s̄
habitus diuersificat̄ fm oba. sed idē ē obm
timoris seruilis ⁊ filialis: quia vtroq̄ timo-
re timetur deus. q̄ idem ē fm suam substā-
tiā timor seruilis ⁊ timor filialis. s̄ sicut hō
sperat frui deo. ⁊ etiā ab eo b̄nficia obrinē
ita etiā timēz separi a deo: ⁊ penā ab eo pati
s̄ eadē ē spes qua speramus frui deo. ⁊ q̄ spa-
m⁹ alia b̄nficia obrinere ab eo: ut dicit̄ cū. q̄
ēt idē ē timor filialis: q̄ timem⁹ separiōez a
deo. ⁊ timor seruū: q̄ timem⁹ ab eo puniri.
s̄ s̄ ē q̄ Aug. sup̄ p̄mā cano. Job. dic̄ eē
duos timores: vnū seruū: aliū filialē: ul' castū

1° dicēdū q̄ p̄prie obiectū timorū ē ma-
lū. ⁊ q̄ actus ⁊ habit⁹ distiguūf fm oba: ut
ex s̄ dicti p̄. necē ē q̄ fm diuersitatē maloz
⁊ timoz spe differāt. differt at̄ spe malum
pene qd̄ ifugit timor seruilis. ⁊ malū culpe
qd̄ refugit timor filial̄ ut ex s̄ dictis p̄. Un-
de manifestū ē q̄ timor seruilis ⁊ filial̄ non
sūt idē fm subaz: sed differūt spe. Ad pri-
mū q̄ dicēdū q̄ fides formata ⁊ informis n̄
differūt fm obm. vtraq̄. n. fides ⁊ credit deo
⁊ credit deū. s̄ differūt solū p̄ aliqd̄ extrise
cū. s̄ fm presētā ⁊ absentā caritatis. ⁊ ideo
nō differūt fm subaz: s̄ timor filial̄ ⁊ seruū
differūt fm oba. ⁊ ideo nō est similis ratio.
Ad secūdū dicēdū q̄ timor seruilis ⁊ ti-
mor filial̄ n̄ habēt eadē habitudinē ad deū
Nam timor seruilis respicit deū sicut prin-
cipiū instrictiū penaz. timor aut̄ filialis re-
spicit deū nō sicut principiū actiū culpe. s̄
poti⁹ sicut terminū a quo refugit separari p̄
culpā. ⁊ ideo ex hoc obiecto qd̄ est deus nō
cōsequitur idētitatē sp̄i: q̄ ⁊ motus natu-
rales fm habitudinē ad aliquem t̄minuz
sp̄i diuersificat̄. nō. n. idē ē motus specie: q̄
est ab albedine: ⁊ qui est ad albedinē. Ad
tertū dicēdū q̄ spes respicit deū sicut prin-
cipiū: tam respectu fruitionis diuine: q̄ re-
spectu cuiuscūq̄ alteri⁹ beneficij. nō autēz
est sic de timore. ⁊ iō n̄ ē similis rō.

Ad sextū sic proce-

ditur. Videtur q̄ timor seruilis n̄ r̄maneat
cuz caritate. Dic̄. n. Aug. sup̄ cano. Job. q̄
cū cepit caritas habitari: pellit timor q̄ ei⁹ p̄-
parauit locū. s̄ caritas dei diffundit i cor-
dibus nr̄is p̄ sp̄m sc̄m q̄ dat⁹ est nobis ut d̄
Rō. 5. s̄ ubi sp̄s d̄ni ibi libertas: ut d̄. i. ad
Cor. 3. cū q̄ libertas excludat seruitutē vi-
detur q̄ timor seruū expellatur caritate ad-
ueniente. s̄ timor seruilis ex amore sui
causatur iq̄tū pena dimittit p̄p̄riū bonū.
s̄ amor dei expellit amorē sui. facit. n. t̄tēne
re seipsū: ut p̄ p̄ auctoritatē Aug. i. 4. d̄ ci.
dei: q̄ amor dei vsq̄ ad t̄tēptū sui facit ciui-
tatē dei. q̄ videt̄ q̄ veniēte caritate timor s̄
nū tollat̄. s̄ s̄ ē q̄ timor suū ē donū sp̄s
sc̄i: ut s̄ dictū ē. s̄ d̄a sp̄s sc̄i n̄ tollit adue-
niēte caritate p̄ quā s̄ uul' sc̄i i nob̄ h̄itat. q̄
adueniēte caritate n̄ tollit timor suū. Rō d̄ q̄
timor suū ex amorē sui cāf: q̄ ē timor pene q̄ ē
duritū p̄p̄i b̄i. vñ h̄ mō timor pene p̄t stare

eū caritate sicut et amor sui. **Eiusdem**. n. rōnis ē q; hō cupiat bonū suū. et q; timeat eo priuāri. **Amor** autē sui tripliciter se pōt hēre ad caritatem. **Uno**. n. mō dicitur caritati: sicut q; aliq; i amore p̄p̄ri boni finē cōstituit. **Alio** vō mō in caritate includit: sicut q; hō se p̄p̄r deū et i deo diligit. **Tertio** mō a caritate qdē distinguit s; caritati nō cōtrariat: puta cū aliq; diligit seipm sicut rōne p̄p̄ri boni: ita tñ q; i b̄ p̄p̄rio bono nō cōstituat finē. sicut etiā et ad p̄ximū pōt eē aliq; alia sp̄al dilectio p̄t̄r dilectionē caritatis q̄ fundat i deo dū p̄ximus diligit. uel rōne cōmoditatis cōsanguinitatis uel alicui⁹ alteri⁹ cōdictionis hūane q̄ tñ referibilis sit ad caritatē. **Sic** ḡ et timor pene iclu dicit vno i caritate. **Nā** separari a deo ē qdāz pena quā caritas maxie effugit. vñ b̄ p̄tinz ad timorē castū. **Alio** autē mō dicitur caritati sicut q; aliq; refugit penā d̄riam bono suo nāli si cur p̄ncipale malū d̄riū bono qd diligitur vt finis. et sic timor pene nō ē cū caritate. **Alio** timor pene distinguit qdē sicut subam a timore casto: q̄a. s. hō timet malū p̄cale: nō rōne separationis a deo: s; i q̄tū ē nociuū p̄p̄ri boni nec tñ in illo bono cōstituit ei⁹ finis. vñ nec illud malū formidat tanq̄ p̄ncipale malum et talis timor pene pōt eē cū caritate. s; iste timor pene nō d̄r eē suū nisi qñ pena formidat sic p̄ncipale malū: ut ex dicit p̄. et ideo timor inq̄tū seruilis nō manet cū caritate. s; suba timorl seruilis cū caritate manē pōt sic amor serui manē pōt cū caritate. **Ad** p̄ximū ḡ dicēdū q; **Aug**⁹ ibi loq̄t de timore i q̄tū seruilis ē. et sic p̄cedūt alie due rōnes.

Ad septimum sic procedit. **Vidēt** q; timor nō sit initium sapie. **Initium**. n. ē aliqd rei. s; timor nō ē aliqd sapientie: quia timor est in vi appetitiua: sapia autem ē i vi intellectiua. **ḡ vidēt** q; timor non sit initium sapie. **p̄. Nihil** ē p̄ncipiū sui ipsi⁹. s; timor dei ipse ē sapia: ut d̄r **Job**. 28. **ḡ vidēt** q; timor dei non sit initium sapientie. **p̄. Principio** nō est aliqd prius. s; fides p̄cedit timorē. **ḡ vidēt** q; timor nō sit initium sapientie. **ḡ vidēt** q; timor nō sit initium sapientie timor d̄ni. **p̄. dicēdū** q; initium sapientie pōt aliquid dici dupliciter. **Uno** q̄a ē initium ipsi⁹ sapie q̄tū ad eius essētiā. **Alio** q̄tū ad eius effectū. sicut initium artis sicut ei⁹ essētiā sūt p̄ncipia ex quib⁹ p̄cedit ars.

Initium autē arti sicut ei⁹ effectū ē vnde incipit ars opari. sicut si dicam⁹ q; p̄ncipiū arti edificatione ē fūdamētū: q̄a ibi incipit edificator opari. **Cū** autē sapia sit cōgnitio diuinorū: ut. i. dicit. alit⁹ cōsiderat a nob⁹ et alit⁹ a phis. **Quia** enī vita n̄ra ad dinā fructiōnē ordinat et dirigit sicut quādā p̄ticipatiōnē diuine nature q̄ est p̄grāz: sapia sicut nos nō solū cōsiderat ut est cōgnitiua dei sicut apud phos: s; etiā ut est directiua hūane vite q̄ nō solū dirigitur sicut rōnes hūanas s; etiā scōm rōnes diuinas ut p̄z p̄ **Augl.** 12. de trini. **Sic** ḡ initium sapientie scōm ei⁹ essētiā sūt p̄ma p̄ncipia sapientie q̄ sunt articuli fidei. et sicut b̄ fides dicitur sapientie initium. s; q̄tū ad effectū initium sapientie est vñ sapia incipit opari. et hoc modo timor est initium sapie. aliter tamen timor seruilis. et alit⁹ timor filialis. **Timor**. n. filialis ē sicut p̄ncipiū extra dispones ad sapientiaz inq̄tū aliq; timore pene discedit a pctō et abilitat p̄ hoc ad sapie effectum. scōm illud **Ecc.** p̄. **Timor** d̄ni expellit peccatū. **Timor** autē cast⁹ uel filialis ē initium sapientie sicut p̄imus sapie effect⁹. **Cū**. n. ad sapientiaz p̄tineat q; hūana vita reguletur sicut rationes diuinas. hinc oportet sumē p̄ncipiū ut hō deū reuerent at⁹ et se ei subiciat. sic. n. cōsequēt in omnib⁹ scōm deū regulabit. **Ad** p̄ximū ḡ dicēdū q; ratio illa ostendit q; timor nō ē p̄ncipiū sapientie q̄tū ad essētiā sapientie. **Ad** secundū dicēdū q; timor dei cōpatitur ad totā vitā hūanam p̄ sapientiaz dei regulatā: sic radix ad arbore. vñ dicit **Ecc.** p̄. **Radix** sapientie ē timē d̄ni rami. n. illi longeuū. et ideo sicut radix v̄tute dicit eē tota arbor: ita timor dei d̄r eē sapia. **Ad** t̄riū dicēdū q; sicut dicitur ē: alio mō fides ē p̄ncipiū sapientie. et alio nō timor. vnde d̄r **Ecc.** 25. **Timor** dei initium dilectionis ē: initium at⁹ fidei agglutinandum est ei.

Ad octauum sic procedit. **vidēt** q; timor initialis differat scōm subam a timore filiali. **Timor**. n. filialis ex dilectiōe causat. s; timor initialis ē p̄ncipiū dilectiōis: scōm illud **Ecc.** 25. **Timor** d̄ni iūctū dilectiōis ē. ḡ timor initialis ē ali⁹ a filiali. **p̄. Timor** initial timet penā q̄ ē obm seruilis timorl. et sic vidēt q; timor initialis sit idem cū filiali. s; timor seruilis est alius a filiali. ḡ etiā timor iūctū ē ali⁹ scōm subaz

a filiali. **P.** Mediu differt eadem rone ab
vtroq; extremoz. s; timoz initialis e mediu
int timore seruile z timore filiale. q; differt
z a filiali z a fili. **S; 3** e q; pfectu z ipse
ctu n diuersificat subam rei. s; timoz iutialis
z filialis differut fm pfectione z ipfectione
causat: ut pz p Aug. sup pma cano. Job. g
timoz iutialis no differt fm subam a filiali.
R. dicedu q; timoz iutialis of ex eo q; est
iutiu. s; cu z timoz seruile z timoz filialis sint
aliq; mo iutiu sapie. vsq; potest aliq; mo iutial
dici s; sic non accipitur iutialis fm q; distin
guat a timore seruili z filiali: sed accipit fm
q; opetit statui iutiu. in qb; ichoaf qda
timoz p inchoatione caritatis. n tñ inest eis ti
moz filialis pfecte: qa nodu p uenerut ad per
fectione caritatis. z io timoz iutialis mo se
bz ad filiale. sicut caritas ipfecta ad pfectam
caritas autē pfecta z ipfecta no differut fm
essentia s; solu scdm statū. z io dicendu e q;
etiā timoz iutialis. put hic sumit no differt
scdm essentia a timore filiali. **Ad** pmut g
dicedu q; timoz q; e iutiu dilectiois e timoz
seruili q; introducit caritate. sicut sera introdu
cit linu: ut Aug. dic. uel si hoc referat ad ti
more iutiale of ee dilectiois iutiu: no abso
lute. sed q; tñ ad statū caritatis pfecte. **Ad**
secudu dicedu q; timoz iutialis non timet pe
nam sicut ppiu obm: s; in q; tñ bz aliqd d ti
more seruili aduictu q; scdm subaz manz qdē
cū caritate seruilitate remota. s; act. ei. ma
net qdē cū caritate ipfecta i eo q; no solu mo
uel ad bñ agedu ex amore iusticie: s; etiā ex
timore pene. s; iste act. cessat i eo q; bz carita
te pfecta q; foris iutit timorem bñte pena:
ut of i. Job. 4. **Ad** tñ dō q; timoz iutialis
e mediu int timore seruile z filiale. no sicut
i ea q; sūt vni. generis. s; sicut ipfectu e me
diu int ens pfectu z no ens: ut dicit i 2. me
taph. qd tñ e idē scdm subaz cū ente pfecto:
differt aut totalit a no ente.

Ad nonum sic proce

dit. **V**ides q; timoz no fit donū spūs sancti.
Nullū n. donū spūs scī opponit vtuti q; etiā
e a spiritu scō. aliqñ spūs sanct. eet sibi cō
trari. s; timoz opponit spei q; e vt. g timoz
non e donū spūs scī. **P.** vtutis theologice
ppiu e q; deum habeat p obo. s; timoz bz
deū p obo iqtū de. timet. q; timo n e donū
sed vtus theologica. **P.** Timor ex amore

oseq; amor ponit qdā vt theologica. g
etiā timoz e vtus theolog. ca qñ ad idē pti
nēs. **P.** Greg. dic. 2. moral. q; timoz dat
3 supbia. s; supbie opponit vtus hūilitat. g
etiā timoz sub vtute cōprehendit. **P.** Do
na sūt pfectioza vtutib: vānt. n. i adiutoriu
vtutū ut Greg. dic. 2. moral. sed spes e pfe
ctioz timore: quia spes respicit bonū: timoz
malū. cū g spes sit virt: non debet dici q; ti
moz sit donū. **S; 3** e q; Ysa. xi. timoz do
mini enumerat int septēz dona spūs sancti.
R. dicedu q; multiplex est timoz: ut s di
ctum e. timoz aut bñan. ut dic Aug. in li
de gra z li. ar. no e donū dei. Doc. n. timore
Petr. negauit xpm. s; ille timoz de q; dcm
est: Illū timete q; pōt aiam z corp. mittere
in gehennā. sicut etiā timoz seruili no e nu
meradus int septēz dona spūs scī. s; sit a spū
scō: qa ut Aug. dic in li. d nā z gra qpōt ha
bere annexā voluntate peccādi. Dona aut spi
rit. scī no pnt ee cū voluntate pcti: qa no sunt
sine caritate: ut dictū e. vñ relinq; q; timoz
dei q; nūerat int septēz dona spūs scī e timoz
filialis sine castus. **Dictū** e. n. s; q; dona spūs
scī sūt qdā hituales pfectioes potētiar. aie
qb; reddūt bñ mobiles a spū scō sicut vtu
tib; moralib; potētie appetitiue reddūt bñ
mobiles a rōne. **Ad** b aut q; aliqd fit bñ mo
bile ab aliq; mouente. pmo regrit ut sit ei
subiectū no repugnās: quia ex repugnantia
mobilis ad mouens iped ē mor. **B** aut fac
timoz filialis uel castus in q; tñ p ipsū deū re
ueremur. z refugim. nos ipi subducē. z ideo
timoz filialis qñ p mū locū tenet ascendendo
int dona spūs scī. vltimū aut descendendo
sicut Aug. dic i li. de sermone dñi i monte.
Ad p mū g dicedu q; timoz filialis no cō
trariat vtuti spei. n. n. p timore filiale time
mus ne nob deficiat qd spām obtinē p au
xiliū dñi: s; timem. ab b auxilio nos subtra
bere. z ideo timoz filialis z spes sibi iuicem
coherēt: z se iuicē pficiūt. **Ad** secūduz di
cedū q; ppiū z pncipale obm timor. e ma
lū qd q; refugit. z p hūc modū de. n pōt ee
obm timor. sicut s dictū e. **E** t aut p hūc mo
dū obm spei z aliaz vtutū theologicar: qa
p vtute spei n solu iutit dño auxilio ad
adipscendū q; q; alia bona: s; pncipalit ad
adipscedū ipsū deū tāq; pncipale bonū. **E**t
idē pz in alijs vtutib; theologici. **Ad** tñuz
dicedu q; ex b q; amor est pncipiū timor. n

oio possibilis. **Ar** ideo Gregl. dic. 17° moral.
exponēs illd Job. 28°. Colūne celi cōtremis-
cūt ⁊ pauēt ad nutū ei⁹. ipe ingt virtutes ce-
lestiū q̄ hūc sine cessatione aspiciūt: in ipsa
cōtēplatione cōtremiscūt. s; idē tremor ne
eis penalis sit nō timor: sed admirationis:
qa. s. admirā⁹ deū ut s se existētē ⁊ eis incō-
prehensibilē. **Aug⁹** etiā 14° d. ci. dei. hoc mō
ponit timorē in patria. q̄uis h sub dubio d/
relinqt. **T**imor ingt ille castus pmanēs i se-
culū seculi. si erit in futuro seculo non erit ti-
mor extē a malo qd accidē pōt. s; tenē i bo-
no qd amitti nō pōt. vbi. n. bōi adepti amor
imutabilis ē. pfecto si dici pōt: mali caudē
timor secur⁹ ē. timor: q̄ppe casti noīe ea vo-
luntas significata ē: q̄ nos necesse erit nolle
peccare. ⁊ nō sollicitudine. i firmitatē ne for-
te peccem⁹. s; trāq̄llitate caritatē caudē pctū
aut si null⁹ oio generl timor ibi eē poterit.
ita fortasse timor i seculū seculi dicit⁹ ē pma-
nens: qa id pmanebit, q̄ timor ipse pducit.
Ad p̄mū ḡ dicendū q̄ in auctoritate p̄di-
cta excludit a beat⁹ timor sollicitudinē h̄ns
de malo p̄caudēs. nō at timor secur⁹: ut **Aug⁹**
dicit. **A**d secūdū dicendū q̄ sicut dicit **Dyo**
9° ca: de diu. no. eadē ⁊ filia sūt deo ⁊ dīsi-
milia. h̄ qdē s̄m tringētē nō imitabilis imi-
tationē. i. inq̄tū: s̄m suū posse imitanē deū
q̄ nō ē pfecte imitabilis. h̄ aut s̄m h̄ causata
min⁹ habēt a causa i finitū mēsur⁹ ⁊ incōpa-
bilib⁹ deficiētia. vnde nō oportet q̄ si deo n̄
cōuenit timor: qa nō h̄z supiorē cui subycia-
tur q̄ pp̄t h̄ nō cōueniat beat⁹. q̄z beatitudo
cōsistit i pfecta subiectiōe ad deū. **A**d t̄tū
dicendū q̄ spes ip̄ortat quēdā defectū. i.
fruitionē beatitudinis q̄ tollit p ei⁹ presentiaz
s; timor ip̄ortat defectū nālē creat⁹: s̄m q̄ i
ifinitū distat a deo. qd etiā i patria remane-
bit. ⁊ ideo timor nō euacuabit totaliter.

Ad duodecimum sic

pcedif. **V**idē q̄ paupertas spūs nō sit beatitudo
rīdens dono timor⁹. **T**imor. n. ē initium
spūalis vite ut ex dictis p̄z. s; paupertas p̄inet
ad pfectionē vite spūalis: scdm illd **Matth.**
19°. **S**i vis pfect⁹ eē. vade ⁊ vende oīa q̄ ha-
bes ⁊ da paupib⁹. q̄ paupertas spūs nō rīdet
dono timor⁹. **S** In ps. d̄. **C**ōfige timore
tuo carnes meas. **E**x q̄ vidē q̄ ad timorez
p̄tineat carnē reprimē. s; ad rep̄ssiōez carnis
maxie vidē p̄tinē beatitudo luctus ḡ beatitudo

luctus magis rīdet dono timor⁹ q̄ beatitudo
paupertatis. **S** Donū timor⁹ rīdet v̄tuti
spei sicut dictū ē. s; spei maxie vidē rīdere
beatitudo vltia q̄ ē: **B**eat⁹ pacifici qm filij dei
vocabūt: quia ut d̄r **Ro. 5°**. **G**loriamur i spe
glie filiorū dei. ḡ beatitudo illa magl rīdet do-
no timor⁹ q̄ paupertas spūs. **S** supra dictū
ē q̄ beatitudinib⁹ rīdet fructus. s; nihil i fru-
ctib⁹ iuenit rīdere dono timor⁹. ḡ etiā neq̄
i beatitudinib⁹ aliqd ei rīdet. **S** 3° ē: qd
Aug⁹ dic in li^o de sermōe dīsi i mōte. **T**imor
dei congruit hūilib⁹: de qb⁹ d̄r: b̄tī paupes
spū. **R** dicendū q̄ timorē pp̄rie rīdet pau-
pertas spūs. **C**ū. n. ad timorē filialē p̄tineat
deo reuerentiā exhibē ⁊ ei subditum eē. id qd
ex huiusmōdi subiectiōe p̄seq̄: p̄tinet ad do-
num timor⁹. **E**x h̄ at q̄ aliqs deo se subycit
definit q̄rere in seipso uel in aliq̄ alio magni-
ficari nisi in deo. **B**. n. repugnaret p̄fecte sub-
iectiōi ad deū. v̄i. d̄r in ps. **D**i i currib⁹ ⁊
hi i equib⁹. nos aut i noīe dei nostri inuoca-
bim⁹. **E**t ideo ex h̄ q̄ aliqs p̄fecto timet deū
p̄sequēs ē q̄ nō q̄rat magnificari i seipso p
supbiā. neq̄ etiā querat magnificari in exte-
riorib⁹ bonis. s. honorib⁹ ⁊ diuitijs: quoz
v̄tq̄ p̄tinet ad paupertatem spūs: s̄m q̄ paup-
tas spūs itelligi pōt: uel exinanitio inflati ⁊
supbi spūs: ut **Aug⁹** expōit. uel etiā abiectio
tpaliū rez q̄ fit spū. i. pp̄ria voluntate p̄ instin-
ctum spūs sci: ut **Amb⁹** ⁊ **Zero⁹** exponunt.
Ad p̄mū ḡ dicendū q̄ cū beatitudo sit actus
virtutis p̄fecte. oēs beatitudines ad p̄fectio-
nē spūalis vite p̄tinet: in qua qdē p̄fectione
principiū eē vidē. ut tēdens ad p̄fectā spūa-
liū bonoz p̄ticipationē trena bona cotēnat.
sicut timor p̄mū locū h̄z in donis. nō aut cō-
sistit p̄fectiō i ipsa tpaliū desertiōe. s; h̄ ē via
ad p̄fectōez. timor aut filialis cui rīdet beati-
tudo paupertatis etiā ē cū p̄fectiōe sapie: ut
s̄ dictū ē. **A**d secūdū dicendū q̄ direct⁹
opponit subiectiōi ad deū quā facit timor si-
lialis i debita magnificatio hoīs ul⁹ i seipso ul⁹
i alyz reb⁹ q̄ delectatio extranea q̄ nō oppo-
nit timorē ex cōsequēti: qa qui deū reueret⁹
⁊ ei subdit⁹ nō delectat in alyz a deo. s; t̄n de-
lectatio non p̄tinet ad rōnē ardui quā respi-
cit timor: sicut magnificatio. ⁊ ideo directe
beatitudo paupertatē rīdet timorē. beatitudo aut
luctus ex cōsequēti. **A**d t̄tū dicendū q̄
spes ip̄ortat motuz ex habitudine ad termi-
nū ad quē tēdit. s; timō ip̄ortat magl motū

scdm bñtudine recessus a fimo a q. zideo
ultima bñtudo q̄ ē spūalis pfectiōis fmin⁹
zgrue rñdet spei p modū obiecti vltimi . sed
pma bñtudo q̄ ē per recessū a reb⁹ exteriori
bus ipedientib⁹ diuinā subiectionē cōgrue
rñdet timori. ¶ Ad q̄rtū dicēdū q̄ i fructib⁹
illa q̄ pertinet ad moderatū vsuz ul' abstine
tiā a reb⁹ tpalib⁹ vidēt dono timorl' uenire
sicut modestia ztinētia et castitas .

Unde consi

derādū ē d vitys oppositis
Et p de desperatione . 2. de
presūptione . Circa primū
querūt q̄tuor . p vtrum de/
speratio sit pctm . 2. vtz possit esse sine infi/
delitate . 3. vtrū sit maximū pctōz . 4. vtz
oziatnr ex accidia .

Ad primuz sic proce

dit . Videt q̄ despacio nō sit pctm . Omne
n. pctm hz ouersionē ad zmutabile bonum
cuz auersione ab icōmutabili bono : ut p3 p
Augl. in p li^o d libe. arbi. s3 despacio nō hz cō
uersionē ad zmutabile bonū . g nō ē pctm .

¶ S. Illō qd̄ ozit ex bona radice n̄ videtur
eē pctm: q̄ nō pōt arbor bona fruce^r malos
facere: ut d̄r Math. 7. s3 despacio videt p/
cedē ex bona radice . s. ex timore dei uel ex
horrore magnitudinis ppoz pctōz . g despa
tio n̄ ē pctm . ¶ S. Si d̄spacio eēt pctm: etiā
dānatl' eēt pctm q̄ despāt . s3 h̄ n̄ iputat eis
ad culpā s3 magis ad dānatiōez . g neq; via
torib⁹ iputat ad culpā . z ita despacio nō est
pctm . ¶ S3 z Illō p qd̄ hoies i pctā iducūt
videt eē nō solū pctm : s3 pncipiū pctōrum .
sed despacio ē huiusmōi . Dic. n. apls d̄ qbus
dā ad Eph. 4. q̄ despantes semetipfos tra
viderūt impudicitie in opatiōez oīs imun/
dicie z auaricie . g despacio nō solū ē pecca
tum . sed aliorum peccatorū principium .

¶ dicendum q̄ scdm phm in 6° ethicoruz
illō quod est in intellectu affirmatio uel ne
gatio : est in appetitu profecutio et fuga . et
qd̄ ē i intellectu verū ul' falsū . ē in appetitu
bonū z malū . z iō oīs mor⁹ appetitiū⁹ con/
formē se hñs i intellectu vero: ē fm se bon⁹
oīs at mor⁹ appetitiū⁹ zformē se habēs in
itellctu falso : ē fm se malus z pctm . Circa
deū vō vera existimatio itellect⁹ ē q̄ ex ipo
pueit boiuz sal⁹ . z venia pctōrib⁹ dat: fm

illō Ezech. is. Nolo mortē pctōris : s3 ut cō
uertat z viuat . Falsa aut opinio ē q̄ pctōri
penitēti veniā denegat : ul' q̄ pctōres ad se
nō ouertat p grām iustificatē . Et ideo sicut
mor⁹ spei q̄ zformē se hz ad existimatiōez
verā ē laudabilis z vtuosus ita opposit⁹ mo
tus d̄spatiōis q̄ se hz zformē existimatiōi
falsē de deo ē vitiosus z pctm . ¶ Ad primū g
dicēdū q̄ i qlibet pctō mortali est qd̄amō
auerfio a bono icōmutabili z ouersio ad bo
nū cōmutabile: s3 aliē z aliē . Nā pncipalit'
cōsistūt in auersioe a bono icōmutabili pec
cata q̄ opponūt vtutib⁹ theologice: ut odi
um dei z despacio z ifidelitas . q̄ virtutes
theologice hñt deū p obo . ex vñti aut ipoz/
tāt ouersioez ad bonū cōmutabile: i q̄tū aīa
deserēs deū zsequēt necē ē q̄ ad aliū ouer
tas . Peccata vō alia pncipalit' zsistūt in cō
uersionē ad zmutabile bonum . ex zsequenti
vō i auersione ab icōmutabili bono . non . n .
q̄ fornicat' intendit a deo recedē . s3 carnali
delectatiōe frui . ex q̄ seqt' q̄ a deo recedat .
¶ Ad secūdū dicēdū q̄ ex radice vtutl' pōt
aliqd' pcedē dupliciē . Uno^o directe ex pre
ipi⁹ vtutl' sic act⁹ pcedit ex hitu . z h̄ mō ex
vtuosa radice n̄ pōt aliqd' pctm pcedē . Doc
n. sensu Aug⁹ dicē i li^o de libe. arbi. q̄ vtute
nemo male vtit . Alio mō pcedit aliqd' ex
vtute idirecte siue occasionalit' . et sic nihil
phibet aliqd' pctm ex aliq' virtute pcedere
Sic . n . iterdū aliq' d̄ virtutib⁹ supbiunt fm
illō Augl . Supbia bonis opib⁹ ifidiat' ut pe
reāt . z h̄ mō ex timore dei ul' ex horrore p
porū pctōz ozigit despacio: i q̄tuz his bonis
aliqs male vtit occasiōez ab eis accipiēs d̄sp
andi . ¶ Ad t̄tiū dicēdū q̄ dānati nō sūt in
statu despandi ppē ipossibilitatē reditus ad
bñtudine . z iō q̄ nō sperāt nō iputat eis ad
culpā : s3 ē ps dānatiōis ipoz . Sicut etiam
in statu vie si qs desparet de eo q̄ nō ē nat⁹
adipisci ul' qd̄ nō ē debitū adipisci: nō ē pec
catū . puta si medic⁹ desperat de curatione
alicui⁹ infirmi : uel si aliqs desperat se fore
diuitias adepturum .

Ad secūdū sic proce

ditur . Videt q̄ despacio sine ifidelitate eē
nō possit . Certitudo . n . spei a fide deriuat .
s3 manēte causa nō tollit' effect⁹ . g nō pōt
aliqs certitudiez spei amittē d̄spādo nisi fide
fblata . ¶ S. p̄ferre culpā ppoz boitati ul'

mīe diuine est negare infinitatē diuine mīe uel bonitatē qd̄ ē infidelitatē. s; q̄ desperat: cul- pam suā p̄fert mīe uel bonitati diuine: s̄m illō **Sen. 4.** **Maioz** ē iūctas mea q̄ ut ueniā merear. q̄ q̄cūq; desperat est infidelis. ¶ **S.** Quicūq; incidit i heresim dānatā ē infidel. s; despans uidef incidē in heresim dānatā. s̄ nouatianoz. q̄ dicūt pctā nō remitti p̄ ba- ptisimū. q̄ uidef q̄ q̄cūq; despat fit infidelis. ¶ **S. 5.** ē q̄ remoto posteriori nō remouet- tur p̄us. s; spes ē posterior fide ut s̄ dictū ē q̄ remota spe pōt remanē fides. non q̄ q̄cūq; d̄sp̄rat ē infidelis. ¶ **R.** dicēdū q̄ infidelitas p̄tinet ad intellectū: desperatio autē ad vī ap- petitiuā. intellectū autē vniuersaliū ē. s; vīs ap- petitiua mouet̄ circa p̄ticulares res. **Et. n.** mo- tus appetitiuū ab aīa ad res q̄ i seipsis p̄ticu- lares sūt. cōtingit autē aliquē habētē rectam existimatiōē in vniuersali z circa motū ap- petitiuū: nō recte se h̄re corrupta ei⁹ estima- tiōe i p̄ticulari: q̄a necesse ē q̄ ab estimati- one in vniuersali ad appetitū rei p̄ticulari p- ueniāf mediātē estimatiōe p̄ticulari: ut d̄r i 3° de aīa. sicut a p̄positiōe vniuersali nō iſer- tur cōclusio p̄ticularis nisi assumēdo p̄ticu- larē. **Et inde** ē q̄ aliq̄s h̄ns rectā fidē i vni- uersali: deficit in motu appetitiuo circa par- ticulare corrupta p̄ticulari ei⁹ estimatiōe p- habitū uel p̄ passiōē. sicut ille q̄ fornicat̄ eligēdo fornicatiōē ut bonū sibi ut nūc h̄z corruptā estimatiōez in p̄ticulari. cū tñ re- tineat vniuersalē estimatiōē verā s̄m fidē s; q̄ fornicatio sit mortale pctm̄. **Et sicut** ali- quis retinēdo in vniuersali veraz estimati- nē fidei. s; q̄ ē remissio pctōzū i ecclesia. pōt tñ pati motū desp̄atiōis q̄. s; sibi in tali statu ex̄nti non sit sperādū de ueniā corrupta esti- matiōe ei⁹ circa p̄ticulare. z p̄ hunc modūz pōt esse desp̄atio sine infidelitate: sicut z alia pctā mortalia. ¶ **Ad p̄mū** q̄ dicēdūz q̄ esse- ctus tollit̄ nō solū sublata causa p̄ma s; etiā sublata causa se. unda. **Un̄ mot⁹** spei auferri pōt nō solū sublata vniuersali estimatiōe si dei q̄ ē sicut causa p̄ma certitudinis spei: sed etiā sublata estimatiōe p̄ticulari q̄ ē sicut causa secūda. ¶ **Ad secūdū** dicēdū q̄ si q̄s i vniuersali existimaret mīam dei nō eēt infi- nitā eēt infidelis. s; aut nō existimat desp̄as s; q̄ sibi in statu illo p̄p̄ aliquā p̄ticulārē d̄is- positiōez nō sit de diuina mīa sperādū. ¶ **Et sicut** dicēdū est ad tertiū q̄ nouatiani i vli-

n̄ egant remissionē pctōz fieri i ecclesia.

Ad tertium sic proce-

dit. **Uidef** q̄ desperatio nō sit maximū pec- caroz. **Pōt. n.** eē desp̄atio absq; infidelitate si- cut dictū ē. s; infidelitas ē maximū pctōzū: q̄a subruit fūdamētū spūalis edificij. q̄ de- speratio nō ē maximū pctōz. ¶ **S.** **Maioz** bono maius malū opponit̄: ut p̄ p̄ p̄ h̄m i 8° ethicoz. sed caritas ē maioz spe: ut d̄r. i. ad **Corl. 13.** q̄ odium ē maius pctm̄ q̄ desp̄atio. ¶ **S.** In pctō desp̄atiōis ē solū inordinata auersio a deo. s; i alijs pctis ē nō solūz auer- sio inordinata a deo: s; etiā inordinata ouer- sio. q̄ pctm̄ desp̄atiōis nō ē grau⁹ s; minus alijs. ¶ **S. 5.** Pctm̄ insanabile uidef eē gra- uissimū: s̄m illud **Jer. 30.** **Insanabilis** factu- ra tua: pessima plaga tua. s; pctm̄ desp̄atio- nis ē insanabile: s̄m illō **Jer. 15.** **Plaga** mea desp̄abilis renuit curari. q̄ desp̄atio ē grau⁹ simū pctm̄. ¶ **R.** dicēdū q̄ pctā q̄ opponit̄ v̄tutibus theologicis sūt s̄m suū gen⁹ grauio- ra pctis alijs. **Cū. n.** v̄tutes theologice habe- ant deū p̄ obō. pctā eis opposita ip̄o: tant di- recte z p̄ncipalit̄ auersione a deo i q̄libz autē pctō mortali p̄ncipal̄ ratio mali z ḡuitas ē ex h̄ q̄ auertit se a deo. **Si. n.** possēt eē ouer- sio ad bonū cōmutabile sine auersioe a deo q̄uis eēt inordinata nō eēt pctm̄ mortale. z ideo illud qd̄ p̄mo z p̄ se h̄z auersione a deo ē grauissimū pctm̄ inē pctā mortalia. **Virtu- tib⁹** autē theologicis opponit̄ infidelitas: d̄- speratio z odiū dei. inē q̄ odiū z infidelitas si- desp̄atiōi op̄parēt̄ inueniēt̄ s̄m se qd̄. i. s̄m rōnē p̄p̄rie spei ḡuioza. **Infidelitas. n.** p̄ue- nit ex h̄ q̄ hō ipsā dei uirtutē n̄ credit. **Odi- um** uero dei p̄uenit ex h̄ q̄ uolūtas hōis ip̄i diuine bonitati d̄riat̄. ¶ **Desp̄atio** at̄ ex h̄ q̄ hō non sperat se bonitatē dei p̄ticipare. **Ex q̄ p̄** q̄ infidelitas z odiū dei sūt d̄ deū s̄m q̄ i se est. desp̄atio at̄ s̄m q̄ ei⁹ bonū p̄cipat̄ a nō bis. vñ mai⁹ pctm̄ ē s̄m se loquēdo non cre- dere dei ueritatē ul̄ odire deū q̄ n̄ sp̄are cō- sequi gloriā ab ip̄o. s; si cōparet̄ d̄sp̄atio ad alia duo pctā ex p̄te n̄ra. sic desp̄atio ē picu- losior: q̄a p̄ sp̄em reuocatur a malis z intro- ducimur ad bona p̄sequenda. **Et iō** sublata spe irrefrenate hōies labiūt̄ i uicia z a bonis laborib⁹ retrabunt̄. vñ sup̄ illud **p̄. 24.** **Si** desp̄aueris lapsus in die angustie miquetur fortitudo tua. **dic̄ glo.** **Nihil** ē execrabilius

despatione .qua q bz . r in gna lib⁹ hui⁹ vite la
borib⁹ . r qd pei⁹ e in fidei certamine colta
tia pdit . r fidor⁹ die i li⁹ d sumo bono . Per
petrare flagitium aliqd mors aie e . s3 despate
e descendere i infernu . Et p b p3 rrisio ad oba

Ad quartum sic pro

cedit . **U**ides q despacio ex accidia no oria
tur . Idē . n . no pcedit ex diuersis causis . de
spacio aut futuri seculi pcedit ex luxuria : ut
dic Greg⁹ . 3° moral . no g pcedit ex accidia .

P . sic spei opponit despacio : ita gaudiu
spuali opponit accidia . s3 gaudiu spuale p
cedit ex spe : s3 illud Ro . 12° : spe gaudetes
g accidia pcedit ex despatione . r n ecouerso .

C . Contrarioz drie sunt cause . s3 spes cui
oppoit despacio videt pcedē ex osideratiōe
dinor hūficiōz . r maxie ex osideratione in
carnationis . **D**ic . n . Aug⁹ . 15° de tri . Nihil
ta necessarium fuit ad erigēdu spem nfas : q
ut deinostraret nob qstū nos de⁹ diligeret
qd vo hui⁹ rei iusto iudicio manifestius qz q
dei fili⁹ nat e nre dignat⁹ e inire osortiu⁹ . g
despacio mag⁹ pcedit ex negligētia hui⁹ co
sideratiōis qz ex accidia . **S**3 d e q 3° mo
ral . Greg⁹ despationē enūerat int ea q pce
dūt ex accidia . **R** . dicēdu q sic s⁹ dcm e
obm spei e bonu arduu possibile : ul p se ul
p aliū . **D**uplici pot g in aliq spes desicē de
bitudie obtinēda . vno⁹ qa no reputat eam
ut bonu arduu . alio⁹ qa no reputat ea ut pos
sibile adipisci : uel p se uel p aliū . **A**d h autē
q bona spūalia no sapiūt nob qstū bona : uel
no videāt nob qstū magna bona : pcpue per
ducimur p b q affect⁹ n e instās amori de
lectationū corpaliū . int qz pcpue sūt delec
tatiōes venerē . **N**ā ex affectu hax delecta
tionū cōtigit q hō fastidit bōa spūalia r nō
sperat ea qstū qdā bona ardua . r s3 h despā
tio causat ex luxuria . **A**d h autē q aliqd bo
nu arduu n estimet ut possibile sibi adipisci
p se ul p aliū : pducit ex nimia deiectione . q
qū i affectu hōis dñaf . videt ei q nūqz pos
sit ad aliqd bonu releuari . r qa accidia e tri
sticia qdā deiectionis spūs . iō p hūc modū de
spacio ex accidia gnaf . **H** autē e ppriū obm
spei . s . q sit possibile . nā bonu r arduu etiā
ad alias passioēs ptinet . vñ spāl⁹ orit ex ac
cidia . pōt tñ oriri ex luxuria rōne iam dicta .
vñ p3 rrisio ad pñū . **A**d secūduz dō q sic
pbus dic in 2° rethorice . sicut spes facit de

lectatione : ita etiā hōies in delectationibus
erites efficiūt maior⁹ spei . r p hūc etiā mo
dū hōies in tristitibus erites facili⁹ i despā
onē incidūt : s3 illud . 2 . ad Cor⁹ . 2° . Ne ma
iori tristite a abso : deat q eiusmodi e . sed tñ ga
spei obm e bonu in qd nālīe tēdit appetitus
n aut discedit ab eo nālīe : s3 solū ppf aliqd
impediētū supueniēs . iō directi⁹ qdē ex
spe orit gaudiū . despacio aut eouerso ex tri
sticia . **A**d etiū dicēdu q ipa negligētia cō
siderādi dīna hūficiā ex accidia puenit : hō
n . affect⁹ aliq passione precipue illa cogitat
q ad illā ptinet passionē . **U**ñ hō in tristitibus
cōstituit⁹ nō de facili aliqua magna r iocūda
cogitat s3 solū tristitia . nisi p magnū conatū
se auertat a tristibus .

Quinde consi

derandū e de psūptiōe . **E**t
circa h querūt qtuor . pmo
qd sit obm psūptiōis cui
innitit . 2° vtz sit peccatum
3° cūi opponat . 4° ex quo vitio oriatur .

Ad primuz sic proce

ditur . **U**ides q psūptio q e pctm i spm scñ
non initat deo sed pprie vrtuti . **Q**uanto . n .
minor e virt⁹ : tate mag⁹ peccat q ei nimis
inittit . s3 mior e virt⁹ hūana qz dīna . g gūius
peccat qui presumit de virtute humana qz
q psūmit de virtute diuina . sed peccatum i
spm scñ e gūissimū . g psūptio q ponit spēs
pcti i spm scñ : iheret vrtuti hūane mag⁹ qz
dīne . **P** . **E**x pctō i spm scñ alia pctā ori
unt : pctm . n . i spm scñ dicit malitia ex qua
qs peccat . s3 magis videt alia pctā oriri ex
psūptiōe q hō psūmit de seipso : qz ex psūp
tione q homo presumit de deo qa amor sui
est pncipiū peccādi : ut p3 p Aug⁹ . 14° de ci .
dei . g videt q psūptio q e pctm i spm scñ
maxie initat vrtuti hūane . **P** . **P**ctm pue
nit ex ouersioē iordinata ad bonū cōmutabi
le . s3 psūptio e qdā pctm . g mag⁹ cōtingit ex
cōuersione ad vrtutē hūanā q e bonū cōmu
tabile : qz ex cōuersione ad vrtutē dīnā que e
bonū incōmutabile . **S**3 d est . **S**icut ex
despatione aliqs contēnit diuinaz mīam cui
spes inittit . ita ex psūptiōe contēnit dīnam
iusticiā que pctōres punit . s3 sic mīa e i deo :
ita etiā r iusticia e in ipō . g sicut despacio e p
auerfioez a deo : ita psūptio est p inordinatā